

ZARZĄD WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO

**Raport o stanie
zagospodarowania przestrzennego
województwa opolskiego**

Opole, kwiecień 2023

Opracowanie:

Departament Polityki Regionalnej i Przestrzennej
Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego

Kierownictwo Departamentu:

Waldemar Zadka – Dyrektor

Arkadiusz Tkocz – Z-ca Dyrektora

Autorzy opracowania:

Jacek Tabor

Małgorzata Błaszczyk-Leśniak

Katarzyna Lichota

Beata Linkiewicz

Elżbieta Pawlik

Maciej Michałowski

Tomasz Midura

Zdzisław Stefaniak

Spis treści

Wstęp	5
Cel opracowania	5
Struktura dokumentu	6
Metoda i źródła danych	7
I. Stan zagospodarowania przestrzennego województwa i jego zmiany w okresie 2018-2022	
1. Struktura funkcjonalno-przestrzenna	8
2. Środowisko przyrodnicze	10
2.1. Zasoby środowiska przyrodniczego	10
2.2. Stan środowiska	22
3. Przestrzenne zmiany demograficzno-osadnicze	26
4. Zasoby dziedzictwa kulturowego	43
5. Systemy transportowe	47
5.1. Sieć drogowa	47
5.2. Transport kolejowy.....	50
5.3. Transport śródlądowy	52
5.4. Transport lotniczy	52
5.5. Transport publiczny	53
5.6. Pojazdy samochodowe	53
6. Infrastruktura techniczna i komunalna	54
6.1. Energetyka	54
6.2. Gospodarka wodno-ściekowa	56
6.3. Gospodarka odpadami	61
6.4. Ochrona przeciwpowodziowa	65
7. Gospodarka	67
7.1. Specjalne strefy ekonomiczne	71
7.2. Rolnictwo	73
7.3. Turystyka	75
7.4. Infrastruktura społeczna	78
8. Instrumenty planowania przestrzennego	90
9. Ruch budowlany w województwie opolskim	101
9.1. Budownictwo mieszkaniowe	102
10. Podsumowanie	105
II. Ocena realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym wskazanych w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego	113
1. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym w zakresie transportu	116
2. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym w zakresie infrastruktury technicznej i komunalnej	123
3. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym w zakresie gospodarki wodnej	133
4. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym w zakresie dziedzictwa kulturowego	143
5. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym w zakresie infrastruktury społecznej	146
6. Wnioski i rekomendacje	148
III. Ocena aktualności Planu zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego	149
1. Uwarunkowania formalno-prawne	149
2. Programy krajowe i regionalne	152
3. Stan zagospodarowania	163
4. Wnioski i rekomendacje	166

Spis rysunków	169
Spis wykresów	171
Spis tabel	172
Załącznik (<i>zestawienie tabel do rozdziału I</i>)	175

Wstęp

Na samorządzie województwa spoczywa ustawowy obowiązek kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej¹. Istotą tej polityki jest ustalenie kierunków zmian w strukturze przestrzennej regionu, w tym zmian podstawowych elementów sieci osadniczej i ich powiązań komunikacyjnych oraz infrastrukturalnych, w tym powiązań transgranicznych. Polityka ta obejmuje ponadto ustalenie zasad ochrony środowiska i dziedzictwa kulturowego, a także rozmieszczenie inwestycji celu publicznego. Dokumentem określającym kierunki rozwoju przestrzennego regionu jest *Plan zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego (PZPWO)*. Jednak do prowadzenia polityki przestrzennej niezbędna jest także wiedza na temat permanentnie zmieniającego się stanu zagospodarowania przestrzennego² w rezultacie zachodzących zjawisk społeczno-gospodarczych i realizowanych przedsięwzięć rozwojowych. Dzięki analizowaniu stanu istniejącego zagospodarowania przestrzennego i jego zmian możliwe jest poznawanie przyczyn zjawisk negatywnych, identyfikacja konfliktów przestrzennych oraz formułowanie niezbędnych planistycznych działań korygujących.

Raport o stanie zagospodarowania przestrzennego województwa ma za zadanie dostarczyć niezbędnej wiedzy na temat procesów i zjawisk warunkujących i kształtujących zagospodarowanie przestrzenne województwa, a łącznie z oceną realizacji inwestycji celu publicznego – wskazywać stopień aktualności planu zagospodarowania przestrzennego województwa.

Prezentacja zmian w zagospodarowaniu przestrzennym stanowi ponadto ilustrację procesów rozwojowych w wymiarze przestrzennym i środowiskowym.

Obowiązek sporządzania raportu o stanie zagospodarowania przestrzennego wprowadziły przepisy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Zgodnie z art. 45 ustawy „*Zarząd województwa, co najmniej raz w kadencji sejmiku, dokonuje przeglądu zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, opracowuje raport o stanie zagospodarowania przestrzennego województwa oraz sporządza ocenę realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, które zostały ustalone w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa, zgodnie z właściwością*”.

Pierwszy *Raport o stanie zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego* został opracowany w latach 2004-2006, a jego wyniki przedstawiono na sesji nr XLIX Sejmiku Województwa Opolskiego w dniu 27.06.2006 r. Kolejne *Raporty* opracowywane były w latach: 2010, 2013, 2018. Tym razem jest to już jego 5 edycja.

Cel opracowania

Zgodnie z przepisami art. 45 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (u.p.z.p.), plan zagospodarowania przestrzennego województwa podlega okresowej ocenie. Celem takiej oceny jest weryfikacja ustaleń planu województwa pod kątem jego aktualności, a efektem rekomendacje co do potrzeby podjęcia ewentualnych niezbędnych planistycznych działań korygujących.

Art. 45 u.p.z.p. wskazuje, że ocenie tej ma służyć przegląd zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, raport o stanie zagospodarowania przestrzennego województwa oraz ocena realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, które zostały ustalone w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa, zgodnie z właściwością. Jednocześnie art. 45 ustawy zobowiązuje Zarząd województwa,

¹ Art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 503, z późn. zm.).

² Zagospodarowanie przestrzenne jest stanem wykorzystania przestrzeni fizycznej, odzwierciedlającym rozmieszczenie struktur przestrzennych i jej podstawowych elementów (terenów zabudowy, urządzeń infrastruktury komunikacyjnej i technicznej oraz środowiska przyrodniczego), a także relacji funkcjonalnych między nimi.

do dokonania tej oceny co najmniej raz w czasie trwania kadencji sejmiku.

Struktura dokumentu

Raport koncentruje się na:

- charakterystyce podstawowych elementów przestrzeni przyrodniczej i społeczno-gospodarczej według aktualnego stanu, z uwzględnieniem zróżnicowań przestrzennych w regionie;
- ocenie zmian w zagospodarowaniu przestrzennym województwa po roku 2018, tj. po przyjęciu poprzedniego *Raportu*;
- ocenę realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym zawartych w *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego*, uchwalonego w 2019 r.;
- ocenę aktualności ustaleń *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego*.

W *Rozdziale 1* opisano stan zagospodarowania przestrzennego województwa w aspekcie wewnętrznej struktury funkcjonalno-przestrzennej, charakterystyki ilościowej i jakościowej poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego, społeczno-gospodarczego, infrastruktury komunikacyjnej i technicznej oraz zachodzących zmian.

W celu dokonania oceny zagospodarowania i jego zmian, przeanalizowano następujące elementy zagospodarowania:

- środowisko przyrodnicze, ze szczególnym uwzględnieniem:
  - zasobów leśnych, wodnych, glebowych i surowcowych,
  - systemów, jaki tworzą te zasoby,
  - obszarów objętych ochroną prawną,
  - zmian w środowisku, w tym: zmian w użytkowaniu gruntów, przekształceń powierzchni ziemi, zanieczyszczenia: gleby, wody, powietrza i hałasu, zmian lesistości,
  - zagrożeń środowiskowych,
  - obszarów o obniżonej jakości środowiska przyrodniczego;
- środowisko kulturowe;
- środowisko antropogeniczne, w tym:
  - podstawowe cechy i zjawiska demograficzne,
  - organizację struktury przestrzennej,
  - układ osadniczy,
  - infrastrukturę społeczną,
  - gospodarkę,
  - systemy transportowe,
  - infrastrukturę techniczną.

Rozdział 2 dotyczy oceny realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym. Zgodnie z art. 39 ust. 5 u.p.z.p. pod uwagę wzięto zadania umieszczone w *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego*.

W *Rozdziale 3* oceniono stopień aktualności ustaleń planu zagospodarowania przestrzennego województwa ze szczególnym uwzględnieniem rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym oraz zgodności z nową *Strategią rozwoju województwa opolskiego do roku 2020 (SRWO)*.

Podsumowaniem prac jest *Rozdział 4* poświęcony rekomendacjom do aktualizacji *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego*.

Metoda opracowania i źródła danych

Ocenę zmian zagospodarowania dokonano poprzez porównanie stanu wyjściowego tj. głównie roku 2018, jako bazowego dla obowiązującego planu województwa ze stanem obecnym, z odniesieniami do dłuższych horyzontów czasowych, w tym do roku 2011. W przypadku braku dostępnych danych dla roku 2018, punktem odniesienia były lata wcześniejsze.

Z uwagi na dostępność oficjalnych danych, najbardziej aktualnymi są głównie dane za rok 2021. Źródła danych statystycznych obejmują m.in.:

- Bază Danych Lokalnych GUS;
- Centralny rejestr form ochrony przyrody GDOŚ;
- Bază Państwowego Monitoringu Środowiska – GIOŚ,
- Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce wg stanu na 31.12.2021 r., PIG, 2021 r.;
- Dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Opolu;
- Dane Zarządu Dróg Wojewódzkich w Opolu;
- Dane AKPOŚK;
- inne.

Sposób udostępnienia danych statycznych rzutuje na ich agregację przestrzenną na 3 zasadniczych poziomach: gminnym, powiatowym i wojewódzkim.

I. Stan zagospodarowania przestrzennego województwa i jego zmiany w okresie 2018-2022

Celem tej części dokumentu jest dostarczenie informacji nt. aktualnego stanu zagospodarowania przestrzennego województwa, kierunków i tempa zmian w zagospodarowaniu oraz przedstawienie istniejących zagrożeń i zarysowujących się tendencji rozwoju przestrzennego.

Analizie poddano dostępne dane statystyczne charakteryzujące zagospodarowanie przestrzenne województwa, w przekroju poszczególnych jego elementów.

Generalnie okres analizowanych zmian obejmuje czas, jaki upłynął od uchwalenia ostatniej zmiany *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego* w 2019 r.

Ocena zmian zagospodarowania, w oparciu o przedstawione wyżej dane, dokonana została poprzez porównanie stanu wyjściowego, tj. głównie roku 2018 jako bazowego dla obowiązującego planu województwa, ze stanem obecnym, z odniesieniami do dłuższych horyzontów czasowych, w tym do roku 2011. W przypadku braku dostępnych danych dla roku 2018, punktem odniesienia były lata wcześniejsze.

Sposób udostępnienia danych statycznych rzutuje na ich agregację przestrzenną na 3 zasadniczych poziomach: gminnym, powiatowym i wojewódzkim.

1. Struktura funkcjonalno-przestrzenna województwa opolskiego

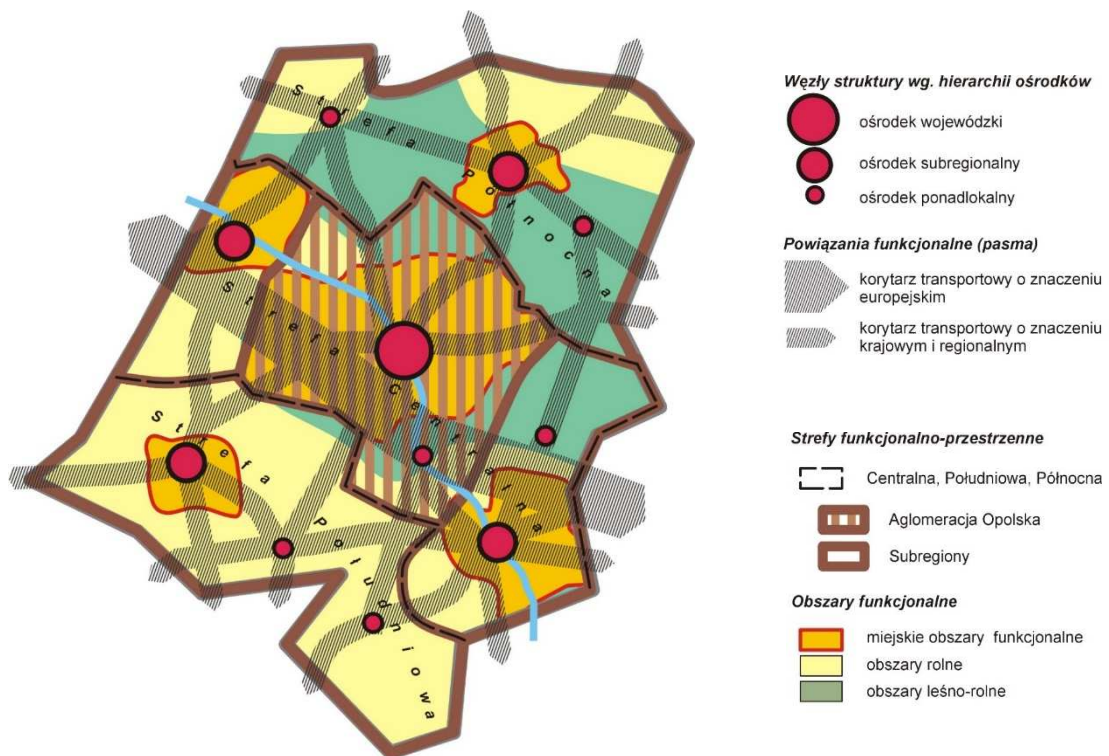
W okresie obejmującym lata 2018-2022 nie wystąpiły zmiany w organizacji głównych struktur funkcjonalno-przestrzennych województwa. Ostatnie tego typu zmiany miały miejsce 2016 r. i związane były ze zmianą granic rdzenia miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego - miasta Opola na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 lipca 2016 r. w sprawie ustalenia granic niektórych gmin i miast, nadania niektórym miejscowościom statusu miasta oraz zmiany nazwy gminy, które weszło w życie z dniem 1 stycznia 2017 r. oraz w roku 2018, gdy z dniem 1 stycznia włączono w granice Otmuchowa cztery miejscowości: Sarnowice, Nieradowice, Wójcice i Śliwice – powiększając obszar miasta o 21,7 km², a także nadano Tułowicom prawa miejskie na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 lipca 2017 r. w sprawie ustalenia granic niektórych gmin i miast, nadania niektórym miejscowościom statusu miasta, zmiany nazwy gminy oraz siedzib władz niektórych gmin (Dz.U. z 2017 r. poz. 1427).

Główne elementy tej struktury (strefy funkcjonalne, obszary funkcjonalne, węzły, pasma) nie uległy zmianom (Rys. 1).

Przyjęta uchwałą Nr XXXIV/355/2021 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 4 października 2021 roku *Strategia rozwoju województwa opolskiego Opolskie 2030* sankcjonuje tę strukturę w modelu funkcjonalno-przestrzennym (Rys. 2).

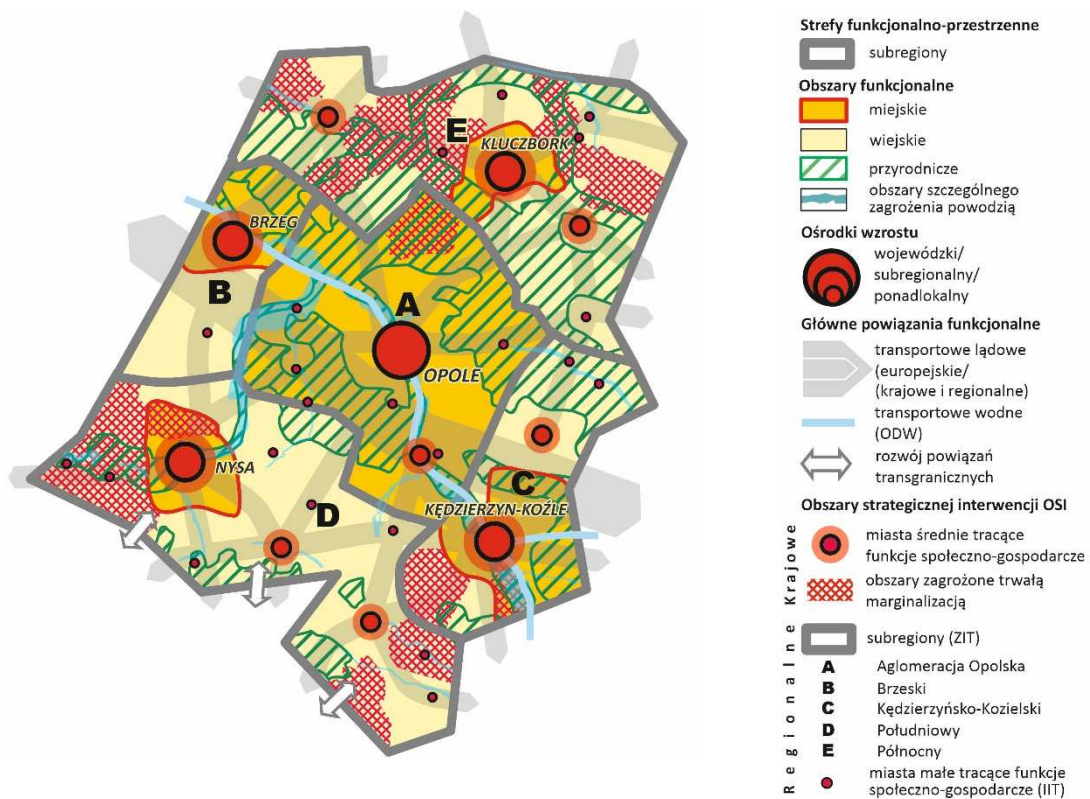

Rys. 1. Struktura funkcjonalno-przestrzenna województwa opolskiego

Źródło: Opracowanie własne

Rys. 2. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa opolskiego

Źródło: Strategia Opolskie 2030

2. Środowisko przyrodnicze

Środowisko, jego zasoby, stan jakościowy i zróżnicowanie przestrzenne stanowią podstawowy czynnik endogeniczny, warunkujący zrównoważony rozwój regionu. Środowiskowe uwarunkowania rozwoju regionu tkwią w jego zasobach naturalnych i antropogenicznych oraz w zjawiskach i procesach, których źródłem jest środowisko, społeczeństwo, gospodarka i infrastruktura techniczna. Cechy przestrzeni przyrodniczej, społecznej, gospodarczej i technicznej województwa, bezpośrednio warunkują kierunki jego rozwoju i sposoby organizacji przestrzeni, jednej strony sprzyjając jego rozwojowi (atuty rozwoju), z drugiej strony stanowiąc czynnik ograniczający (bariery lub stabilizatory rozwoju), zapewniając trwałą równowagę pomiędzy elementami przyrodniczymi, społecznymi i gospodarczymi.

2.1. Zasoby środowiska przyrodniczego

2.1.1. Wody podziemne

Zasoby wodne województwa zgromadzone są w obrębie czternastu Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP): GZWP 311 Dolina kopalna Proсны; GZWP320 Pradolina rzeki Odry; GZWP 323 Subzbiornik rzeki Stobrawy; GZWP 324 Dolina kopalna Kluczborka; GZWP 325 Zbiornik Częstochowa; GZWP 326 Zbiornik Częstochowa; GZWP 328 Dolina kopalna Małej Panwi; GZWP 332 Subniecka Kędzierzyńsko-Głubczycka; GZWP 333 Zbiornik Opole – Zawadzkie; GZWP 334 Dolina kopalna Małej Panwi; GZWP 335 Zbiornik Krapkowice – Strzelce Opolskie, GZWP 336 Niecka Opolska; GZWP 337 Dolina kopalna Lasy Niemodlińskie, GZWP 338 Subzbiornik Paczków – Namysłów.

Sumaryczna wielkość zasobów eksploatacyjnych wód podziemnych województwa opolskiego³ wynosi wg stanu na 31.12.2021 r. **59 918,19m³/h (599,2 hm³/rok) i jest wyższa o ok. 1,5% niż w 2018 r. (Tabela nr 1)**. Wielkość zasobów wód podziemnych na obszarze województwa opolskiego jest najniższa spośród wszystkich województw w Polsce. Jednostkowe zasoby wód podziemnych wyrażone poprzez moduł zasobowy wynoszą 6,37 m³/h/km², przy średniej krajowej 6,79 m³/h/km² i zapewniają województwu 9 miejsce w kraju.

Zmiany zasobów bilansowych wód podziemnych nie zmieniły rozmieszczenia zasobów wodnych i w dalszym ciągu są one nierównomiernie rozmieszczone w przestrzeni regionu. Największe nagromadzenie struktur wodonośnych występuje w części środkowej województwa, w której znajduje się najcenniejszy w województwie zbiornik triasowy Opole – Zawadzkie (GZWP 333) oraz czwartorzędowe doliny kopalne Rudy i Małej Panwi. Część północna oraz w szczególności część południowo – zachodnia (Sudety i Przedgórze Sudeckie) są obszarami deficytowymi w wody podziemne. Do gmin o największych zasobach wodnych (ponad 50 000 m³/d) należą: Opole, Kędzierzyn-Koźle, Nysa, Strzelce Opolskie i Krapkowice; do gmin o najmniejszych zasobach (poniżej 6 000 m³/d) należą Skarbmierz, Cisek, Radłów, Chrząstowice, Głuchołazy, Lubrza, Polska Cerekiew i Zębowice.

Na obszarze województwa, wg podziału na 172 jednostki (od 2016 r.), wydzielono 14 jednolitych części wód podziemnych (JCWPd)⁴ (Tabela nr 2).

Zasoby wód geotermalnych i leczniczych

Województwo opolskie odznacza się zróżnicowaniem warunków termicznych dla wykorzystania wód termalnych. Miernikiem potencjału dla geotermii jest gęstość ziemskiego strumienia ciepłego. Najwyższą gęstość strumień ciepły osiąga w obszarze północnej części województwa (z wyłączeniem

³ Bilans zasobów eksploatacyjnych wód podziemnych w Polsce wg stanu na 31.12.2021 r., PIG PIB 2022

⁴ Zgodnie z definicją podaną w RDW, jednolitymi częściami wód podziemnych są wody, które występują w warstwach wodonośnych o porowatości i przepuszczalności umożliwiających pobór znaczący dla zaopatrzenia ludności w wodę lub przepływ o natężeniu znaczącym dla kształtowania pożądanego stanu wód powierzchniowych i ekosystemów lądowych. Zgodnie z RDW celem środowiskowym dla wód podziemnych jest dobry stan wód podziemnych, oznaczający utrzymanie lub osiągnięcie przez część wód podziemnych stanu ilościowego i stanu chemicznego na poziomie określanym jako co najmniej „dobry”.

gminy Wołczyn), gdzie waha się pomiędzy 80-90 mW/m² (max. w woj. lubuskim i wielkopolskim 100-110 mW/m²). Na pozostałym obszarze województwa, w obrębie Niżu Polskiego wartości te wahają się pomiędzy 70-80-90 mW/m², natomiast na obszarze Sudetów, w obrębie tzw. „sudeckiego regionu geotermalnego” osiągają wartości minimalne, od ok. 60 mW/m² (gm. Otmuchów i Paczków) do ok. 80 mW/m² (powiat prudnicki i głubczycki).

Pod względem zasobności w wody termalne, obszar województwa jest słabo rozpoznany, a obszar koncentracji zasobów ogranicza się do dwóch potencjalnych regionów wód termalnych w części południowo-zachodniej (rejon Nysy i Niemodlina) i w części środkowo-wschodniej (rejon Opola i Kolonowskiego).

Wody lecznicze o charakterze solanek udokumentowane zostały w Wołczynie, natomiast przejawy występowania wód mineralnych w Trzebini (gm. Lubrza). Wody o charakterze leczniczym występują również w rejonie Pokoju (w okresie przedwojennym były podstawą funkcjonującego tam uzdrowiska), jednak do dnia dzisiejszego nie posiadają stosownego rozpoznania hydrogeologicznego (Tabela nr 3).

2.1.2. Wody powierzchniowe

Obszar województwa położony jest w całości w zlewisku Morza Bałtyckiego, w dorzeczu Odry (Górnej Odry), z czego 97,5% powierzchni województwa leży w zlewni Górnej Odry, a pozostałe 2,5% (część północno-wschodnia) w zlewni rzeki Warty (dopływ II rzędu Odry).

Sieć hydrograficzną tworzy rzeka Odra oraz jej dopływy, z których głównymi dopływami (II rzędu) lewostronnymi są: Nysa Kłodzka, Osobłoga, Psina, Opawa, Stradunia, Prószkowski Potok, Cisek, Dzielniczka, z kolei dopływami prawostronnymi są: Bierawka, Kłodnica, Mała Panew, Stobrawa, Smortawa. Rzeka Odra dzieli obszar województwa na dwie części: północno-wschodnią o regularnej sieci rzecznej oraz południowo-zachodnią, o nieregularnej sieci rzecznej. W obrębie zlewni Warty największym w regionie ciekim jest rzeka Proсна. Znaczne obszary dolin rzecznych są objęte ochroną z uwagi na walory przyrodnicze.

Gęstość sieci rzecznej jest najniższa na obszarze Płaskowyżu Głubczyckiego, Wzgórz Strzeleńskich, Równiny Opolskiej, a także na obszarze wododziałowym Masywu Chełmu. Natomiast najwyższa gęstość sieci rzecznej obejmuje obszar środkowej części dorzecza Stobrawy, Małej Panwi, Ścinawy Niemodlińskiej oraz obszar poniżej Nysy.

Zasoby wód powierzchniowych są niekorzystnie rozłożone w czasie i przestrzeni. Deficyt wód występuje w okresie największego zapotrzebowania na wodę, w okresie wegetacyjnym, a okresy nadmiaru wody prowadzące do wezbrań i powodzi występują w okresach wczesnowiosennych i letnich. Nierównomierne rozłożenie przestrzenne zasobów wodnych oraz niska retencja zbiornikowa powoduje okresowe niedobory wody w południowej i środkowej części województwa (Płaskowyż Głubczycki).

Ochrona wód powierzchniowych prowadzona jest w ramach jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP), których na obszarze województwa wyznaczono 223, w tym 146 położonych w całości w granicach województwa, a 77 ma swoją kontynuację na terenach sąsiednich województw. Szczególnym przypadkiem są zlewnie wód powierzchniowych o strategicznym znaczeniu dla zaopatrzenia mieszkańców i gospodarki w wodę. Zlewnie te położone są na obszarach stykowych z województwami sąsiednimi (Nysa Kłodzka, Widawa, Proсна) wymagając specjalnej ochrony z uwagi na pełnione funkcje zaopatrzeniowe dla aglomeracji wrocławskiej, łódzkiej, wielkopolskiej oraz aglomeracji opolskiej.

Zbiorniki wodne

Praktycznie wszystkie zbiorniki wód powierzchniowych na obszarze województwa opolskiego to sztuczne zbiorniki retencyjne i stawy hodowlane (348 stawów hodowlanych o łącznej pojemności 25,9 mln m³, zlokalizowane m.in. w dolnej części dorzecza Ścinawy Niemodlińskiej i w dolnej części dorzecza Stobrawy, a także w górnych częściach dorzeczy Stobrawy, jej dopływu Brynicy oraz Chrzęstawy).

W województwie opolskim funkcjonuje szesnaście sztucznych zbiorników wodnych (w tym cztery zbiorniki wielozadaniowe i jeden suchy, wyłącznie o funkcji przeciwpowodziowej) o łącznej pojemności całkowitej 376,453 mln m³, w tym rezerwa powodziowa ok. 131,78 mln m³ (Tabela nr 4). Wszystkie zbiorniki zlokalizowane są na dopływach rzeki Odry. Istniejące zbiorniki spełniają nie tylko funkcje przeciwpowodziowe, ale również energetyczne, rolnicze, żeglugowe, rybackie, turystyczno-rekreacyjne i sportowe.

Największe wielozadaniowe zbiorniki wodne to: Turawa, Nysa i Otmuchów, o pojemności łącznej 344,3 mln m³, co stanowi ponad 92% pojemności wszystkich zbiorników wodnych w województwie opolskim.

Zużycie wód

W 2021 r. pobór wód dla celów gospodarki wyniósł **134 056,9 dam³**, przy czym największy udział miało zużycie dla celów przemysłu (36,7%) i dla celów komunalnych (36,1%). Z kolei rolnictwo zużywało 27,2% poboru wód. W strukturze przestrzennej największe zużycie wody odnotowywano w m. Opole oraz powiatach: namysłowskim, kędzierzyńsko-kozielskim, opolskim i krapkowickim.

Na przestrzeni dekady lat: 2011-2021 zużycie wody ogółem w województwie opolskim wzrastało do 2019 z poziomu 109 527,7 dam³ do 132 885,7 dam³.

W latach 2018-2021 odnotowano zmniejszenie zużycia wody ogółem o -5,1%, szczególnie znaczący spadek nastąpił w sektorze rolnictwa i leśnictwa o -14,4%, przy wzroście w sektorze przemysłowym o +9,3%. W sektorze komunalnym zużycie wody zmalało o -3,9%.

Jedynym powiatem, w którym odnotowano wzrost zużycia wody w latach 2018-2021 jest miasto Opole (+19,9%). W powiecie nyskim zużycie pozostało praktycznie na niezmiennym poziomie, natomiast w pozostałych powiatach zarejestrowano spadki (największy w powiecie krapkowickim – 10,7% i kędzierzyńsko-kozielskim – 6,3%).

Zużycie wód dla potrzeb gospodarki narodowej i ludności w latach 2011-2021 w ujęciu powiatów ilustruje Tabela nr 5.

2.1.3. Zasoby leśne

Charakterystyka stanu

Ogólna powierzchnia lasów w województwie w 2022 r. wynosi **259 189 ha**. Z kolei powierzchnia terenów leśnych: **260 655 ha** ustala wskaźnik lesistości na poziomie **27,7%** powierzchni ogólnej województwa. Względem roku 2018 nastąpił nieznaczny ubytek powierzchni lasów o – 95 ha (0,04%) i powierzchni terenów leśnych o – 877 ha (0,33%).

Rozmieszczenie kompleksów leśnych na Opolszczyźnie jest nierównomierne. Największe zwarte kompleksy leśne – Borów Niemodlińskich, Lasów Stobrawsko-Turawskich i fragment kompleksu leśnego Rud Raciborskich położone są w środkowej, północnej i wschodniej części województwa. Część środkowa i południowa, położona w obrębie Doliny Odry, Płaskowyżu Głubczyckiego, Równiny Grodkowskiej i Wzgórz Niemczańsko-Strzelińskich oraz Chełmu charakteryzuje się dominacją terenów otwartych użytkowanych rolniczo, z niewielkim udziałem powierzchni leśnych.

W strukturze własnościowej lasów w województwie dominują **grunty leśne publiczne - 240 710,97 ha (93,4%), grunty leśne prywatne zajmują 12 970,87 ha (5,0%)**. Pod względem administracyjnym praktycznie cały obszar województwa podlega Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach (w obrębie RDLP Łódź i RDLP Poznań leży ok. 2 100 ha). **W latach 2018-2021 nie wystąpiły żadne istotne zmiany tej struktury.**

Lasy w województwie opolskim, podobnie jak w całym kraju, występują głównie na terenach o najsłabszych glebach, co po części znajduje odzwierciedlenie w układzie typów siedliskowych lasu. W strukturze siedliskowej przeważają siedliska lasowe stanowiące 53,4% wszystkich siedlisk, w większości charakterystyczne są dla siedlisk nizinnych (49,5%). Siedliska wyżynne, lasowe (2,8%) i górskie lasowe (1,1%) charakterystyczne są dla południowych obszarów województwa. Siedliska borowe obejmują 46,6% powierzchni drzewostanów i są charakterystyczne dla terenów nizinnych.

W strukturze wiekowej dominują drzewostany stosunkowo młode I-III klasy wieku (do 60 lat), zajmujące ponad 54,3% powierzchni drzewostanów ogółem, drzewostany dojrzałe powyżej 80 lat stanowią ok. 23,4% powierzchni lasów.

Na terenie województwa opolskiego znajduje się fragment Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Rychtaleskie”. Leśny Kompleks Promocyjny „Lasy Rychtaleskie” o ogólnej powierzchni 47,9 tys. ha utworzono w 1996 roku. W jego skład wchodzi nadleśnictwa: Antonin i Syców należące do RDLP Poznania oraz Leśny Zakład Doświadczalny w Siemianicach, który jest jednostką organizacyjną Akademii Rolniczej im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu. Południowa część Kompleksu, o powierzchni ok. 2 500 ha, położona jest na obszarze gmin: Byczyna, Wołczyn i Kluczbork.

Uwzględnienie w gospodarce leśnej ekologicznych i społecznych funkcji lasu, określanych jako pozaprodukcyjne, znalazło wyraz w wyróżnieniu lasów o charakterze ochronnym. Łączna powierzchnia lasów ochronnych w województwie opolskim na dzień 31.12.2021 r. wynosi 167,6 tys. ha, co stanowi 66,8% całkowitej powierzchni leśnej w województwie (2 miejsce w kraju), z czego najwięcej zajmują lasy w strefie oddziaływania przemysłu – 82,7 tys. ha, wodochronne – 59,2 tys. ha, glebochronne – 1,3 tys. ha oraz w miastach i wokół miast – 16,8 tys. ha (Tabela nr 6).

Województwo opolskie, wraz z sąsiadującymi województwami: dolnośląskim i śląskim, charakteryzuje się jednym z najwyższych w Polsce i w Europie zagrożeniem przez czynniki antropogeniczne. Wśród czynników antropogenicznych istotne źródło zagrożenia stanowią emisje szkodliwych gazów i pyłów, w szczególności SO₂ i NO_x, powodujące uszkodzenia koron drzew, wyrażające się ubytkiem aparatu asymilacyjnego. Jest to konsekwencją położenia Opolszczyzny w strefie największych zagrożeń emisjami gazów i pyłów w kraju, a także nieprawidłowej struktury gatunkowej drzewostanów. Średni stopień defoliacji drzewostanów na obszarze województwa w latach 2018 – 2021 wynosił 26,2% (w kraju: 22,8%). W roku 2021 odnotowano w województwie znaczny spadek wskaźnika do poziomu 21,1% (w kraju 22,4%).

Za istotny czynnik zagrażający lasom regionu uznaje się abiotyczne czynniki klimatyczne, związane z jednej strony z okresami suszy prowadzącymi do niedoborów wody gruntowej, z drugiej strony z lokalnymi sytuacjami powodziowymi. Czynniki te powodują obniżenie odporności i kondycji zdrowotnej drzewostanów. Oprócz wymienionych, ważnym czynnikiem klimatycznym zagrażającym lasom są silne i huraganowe wiatry, powodujące powstawanie wykrotów, często o znacznych rozmiarach uszkodzeń. Mając na uwadze przewidywane zwiększanie się ekstremalnych zjawisk klimatycznych, można spodziewać się w kolejnych latach również zwiększenia zagrożenia lasów tymi czynnikami.

Zmiany zasobów leśnych 2018-2021

W latach 2018-2021 na terenie nadleśnictw położonych w granicach województwa opolskiego prowadzone były prace związane z zalesieniami i odnową drzewostanu. W okresie tym **zalesionych zostało tylko ok. 27,6 ha gruntów** (Tabela nr 8). Największe zalesienia przeprowadzono w powiatach: opolskim (16,8 ha), namysłowskim (4,4 ha) i brzeskim (3,4 ha). W okresie tym planowanym **zabiegom odnowieniowym poddane zostało ok. 8 222,3 ha**.

Względem roku 2018 nastąpił nieznaczny ubytek powierzchni lasów o 95 ha (0,04%) i powierzchni terenów leśnych o 877 ha (0,33%).

Prowadzone od początku lat 90-tych prace związane z modernizacją polskiej gospodarki oraz systematyczna przebudowa drzewostanów leśnych nie doprowadziły jednak do spadku powierzchni lasów ochronnych w nadleśnictwach województwa. Postępująca presja antropogeniczna zaowocowała wzrostem powierzchni lasów ochronnych o 85 ha oraz powierzchni lasów uszkodzonych przez przemysł o 1 ha. Korzystnym zjawiskiem jest zwiększenie zdolności retencyjnych, szczególnie w okresie postępujących zmian klimatycznych (wzrost powierzchni lasów wodochronnych o 53 ha). Zmiany powierzchni lasów ochronnych przedstawia *Tabela nr 6*.

W latach 2018-2021 w ramach prowadzonej gospodarki leśnej pozyskano ok. 5665,1 tys. m³ grubizny drzewnej, (przy braku danych dotyczących przyrostu zasobu drzewnego) *Tabela nr 7*.

2.1.4. Zasoby surowców mineralnych

Ogólna charakterystyka bazy surowcowej województwa opolskiego

Dotychczasowe prace geologiczne w zakresie poszukiwania złóż doprowadziły do udokumentowania znaczącej, regionalnej bazy surowców mineralnych. Aktualna baza surowców mineralnych województwa opolskiego obejmuje następujące grupy:

- surowce inne (skalne):
  - wapienie i margle dla przemysłu cementowego i wapienniczego,
  - surowce ilaste do produkcji cementu,
  - kamienie łamane i bloczne (kamienie drogowe i budowlane),
  - piaski i żwiry (kruszywa naturalne),
  - piaski podsadzkowe,
  - piaski kwarcowe do produkcji betonów komórkowych i cegły wapienno-piaskowej,
  - piaski formierskie,
  - surowce ilaste ceramiki budowlanej,
  - łupki fyllitowe,
  - torfy.
- surowce energetyczne:
  - węgle brunatne.

Surowce występujące na terenie województwa należą w większości do grupy surowców pospolitych na terenie całego kraju i są surowcami cennymi w skali lokalnej. Żadne ze złóż nie jest zaliczane do złóż strategicznych dla państwa (surowce energetyczne i rudy metali). Udział w krajowych zasobach i krajowym wydobyciu surowców w woj. opolskim w 2021 r. przedstawia *Tabela 9*.

Jedynie surowce wapienne wykorzystywane przez przemysł wapienniczy i cementowy zalicza się do surowców podstawowych dla gospodarki regionu i kraju, a ich wydobycie sytuuje województwo odpowiednio na 2. i 3. miejscu w kraju. Znaczniejszy udział w produkcji krajowej mają również złoża surowców ilastych dla przemysłu budowlanego oraz piasków podsadzkowych (4. i 3. miejsce w kraju) oraz łupków fyllitowych, których wydobycie prowadzone jest tylko na obszarze województwa opolskiego.

Zasoby złóż surowców i ich zagospodarowanie

Aktualnie, wg stanu na dzień 31.12.2021 r. baza surowcowa województwa opolskiego obejmuje 308 udokumentowanych złóż surowców mineralnych. Wśród udokumentowanych złóż zdecydowanie dominują złoża piaszczysto-żwirowe, surowców ilastych dla potrzeb ceramiki budowlanej oraz kamieni blocznych i łamanych – stanowią one ponad 85% wszystkich złóż udokumentowanych na obszarze województwa.

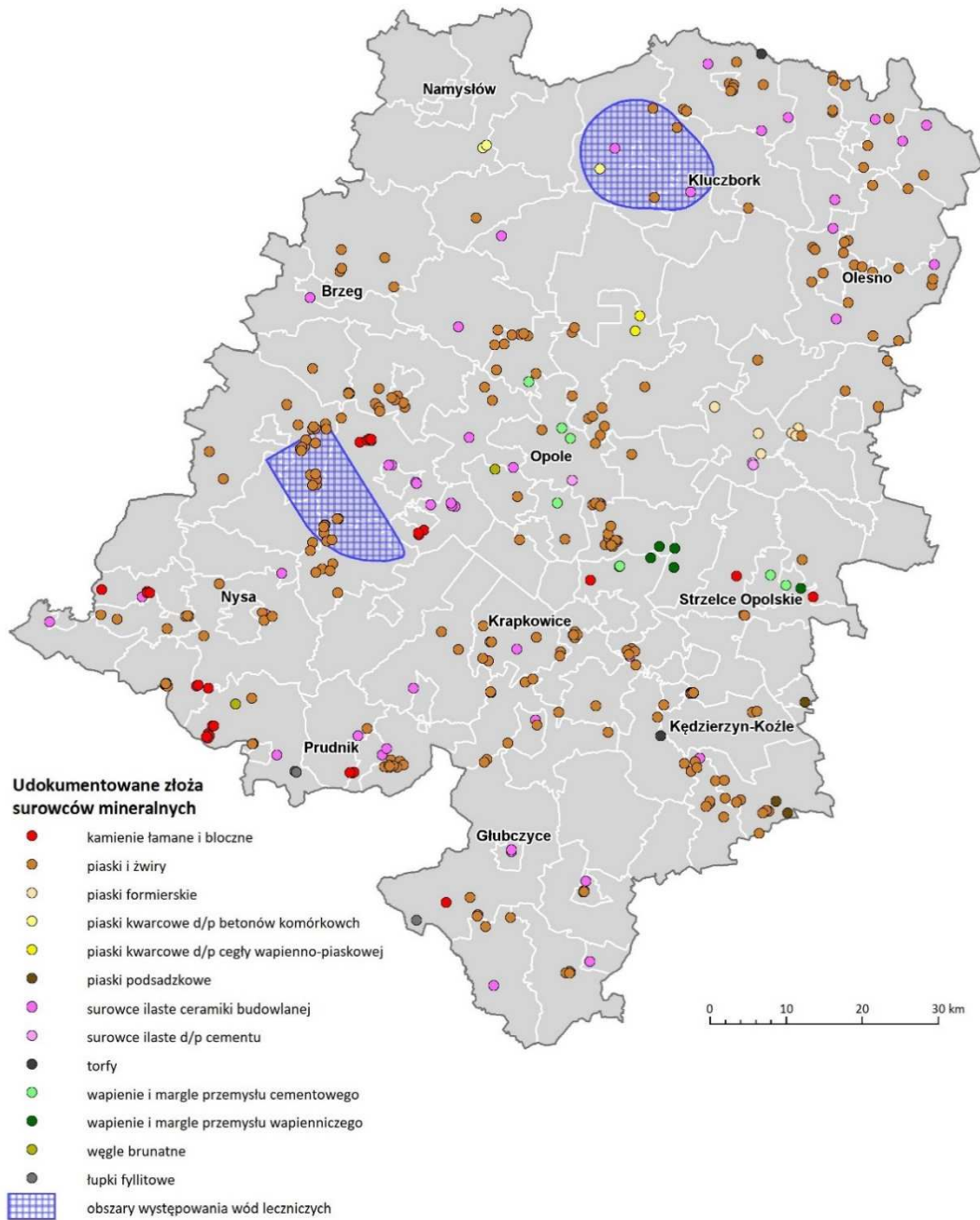
Geologiczne zasoby bilansowe złóż wynoszą 3 976 780 tys. ton i 59 719 tys. m³ (sur. ilaste dla ceramiki budowlanej), zasoby przemysłowe 1 314 929,0 tys. ton i 7 072 tys. m³ (sur. ilaste dla ceramiki budowlanej), przy czym największe zasoby geologiczne i przemysłowe udokumentowano w grupie piasków i żwirów oraz wapieni i margli dla przemysłu cementowego i wapienniczego.

Według stanu na dzień 31.12.2021 r. bieżącej eksploatacji podlegało 89 złóż (w tym również eksploatacji okresowej), pozostałe 219 stanowią złoża nieeksploatowane o różnym stopniu udokumentowania lub których eksploatację zaniechano. Najwięcej złóż eksploatowanych jest w grupie piasków i żwirów (59 złóż), kamieni łamanych i blocznych (13 złóż) oraz surowców ilastych dla potrzeb przemysłu cementowego i wapienniczego (6 złóż dla przemysłu cementowego i 5 złóż dla przemysłu wapienniczego). Zmiany w zasobach złóż kopalin udokumentowanych w województwie opolskim 2018-2021 przedstawia *Tabela 10*.

Cechą charakterystyczną złóż surowców skalnych występujących na terenie województwa opolskiego są wysokie walory jakościowe i dogodne warunki geologiczno-górniczne. Świadczy o tym zdecydowana przewaga zasobów bilansowych nad zasobami pozabilansowymi większości złóż tj. spełnienie kryteriów bilansowości pod względem grubości nadkładu i miąższości serii złożowej, a także pod względem wysokich parametrów jakościowych surowców. Wysokie są również wskaźniki wykorzystania

większości złóż we wszystkich grupach surowców. Wyżej wymienione cechy świadczą o dobrej dostępności złóż do eksploatacji oraz opłacalności w podejmowaniu wydobycia.

Rys. 3. Zasoby surowców mineralnych w województwie opolskim (rejony występowania)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie bazy danych MIDAS CBDG PIG, dostęp 07.02.2023 r.

Do najbogatszych w udokumentowane i eksploatowane złoża surowców mineralnych należą powiaty: opolski, oleski i nyski; najuboższa baza surowcowa występuje na terenie powiatu namysławskiego i głubczyckiego. Największe zasoby bilansowe udokumentowano na terenie powiatów opolskiego, nyskiego, kędzierzyńsko-kozielskiego, krapkowickiego i strzeleckiego, jednak z uwagi na przydatność do eksploatacji przodują powiaty krapkowicki, opolski i strzelecki (tzw. opolski obszar surowcowy). Powiaty północne cechują się bardzo niskim poziomem udokumentowania surowców i najniższą przydatnością do eksploatacji. Pod względem wydobycia przoduje powiat krapkowicki, opolski i strzelecki, co związane jest z jedną z największych w kraju eksploatacją surowców węglanowych.

Zmiany w stanie udokumentowania surowców mineralnych

W okresie 2018-2021 nastąpiły nieznaczne zmiany w stanie udokumentowania złóż, ich zasobów geologicznych oraz wielkości eksploatacji (Tabela 11). Generalnie w okresie tym nastąpił **umiarkowany wzrost łącznej ilości udokumentowanych złóż (+22)**, przy równoczesnym, nieznacznym **wzroście bilansowych zasobów geologicznych (+ 1,5%) i spadku zasobów przemysłowych (- 9,3%)**. Charakterystykę zmian ilości udokumentowanych złóż i zasobów geologicznych przedstawiono w Tabeli 10.

Największy wzrost w zasobach geologicznych wystąpił w przypadku piasków i żwirów, kamieni łamanych i blocznych, surowców ilastych dla celów ceramiki budowlanej oraz wapieni dla przemysłu cementowego, natomiast w przypadku wapieni i margli dla przemysłu wapienniczego odnotowano nieznaczny ubytek zasobów.

Zmiany w udokumentowaniu obejmują między innymi:

- w grupie kamieni łamanych i blocznych – udokumentowanie złoża Góra Apla i Góra Apla 1 (dolomit i marmur w gm. Głuchołazy);
- w grupie surowców ilastych ceramiki budowlanej – wyrejestrowanie złoża Niwnica gm. Nysa);
- w grupie piasków i żwirów:
  - złoża udokumentowane, nowe – łącznie 37 złóż na terenie powiatów: nyskiego, strzeleckiego, opolskiego, kędzierzyńsko-kozielskiego, prudnickiego, oleskiego, kluczborskiego, brzeskiego i głubczyckiego, w tym złoża większe powyżej 20 tys. ton: Bielice Zbiornik 1 (gm. Skoroszyce), Kobylice IV (gm. Cisek i Reńska Wieś), Poborszów (gm. Reńska Wieś) i złoża mniejsze, powyżej 5 tys. ton: Maria Olesno, Anna Olesno, Sternalice (gm. Radłów), Paruszowice 1 (gm. Kluczbork);
  - złoża wyrejestrowane – łącznie 11 złóż na terenie 5 powiatów, w tym Lewin Brzeski-Stroszowice (gm. Lewin Brzeski), Lubieszów, (gm. Bierawa), Kopice 2-1 (gm. Grodków), Zubrzyce 2 (gm. Głubczyce), Cisek (gm. Cisek), Kosorowice IV, Kosorowice V, Kosorowice VI (gm. Tarnów Opolski), Skrzypiec II (gm. Lubrza), Brzeziny (gm. Skoroszyce), Dębowa 3 (gm. Reńska Wieś)

2.1.5. Użytkowanie ziemi

Ogólna charakterystyka użytkowania terenu w województwie

Zagospodarowanie przestrzeni odzwierciedla przede wszystkim struktura użytkowania gruntów. Powierzchnia geodezyjna gruntów ogółem w województwie opolskim według stanu na dzień 26.05.2022 r. wynosi **941 160 ha**, co stanowi ok. **3,0%** powierzchni Polski.

Analiza zmian w bilansie użytkowania powierzchni wskazuje na postępujący, powolny proces ubytku powierzchni biologicznie czynnych, użytkowanych gospodarczo (użytki rolne) kosztem terenów trwale przekształconych (tereny zabudowane i zurbanizowane, tereny komunikacyjne). **Na przestrzeni lat 2011-2022 powierzchnia użytków rolnych zmniejszyła się o 2 071 ha, przy czym w ciągu ostatnich 3 lat tempo zmian wyhamowało i wynosiło średniorocznie ok. 66 ha. W tym samym czasie wzrosła powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych o 3 654 ha. Średniorocznie przybywało 332 ha gruntów zabudowanych i zurbanizowanych. Największy udział w tym przyroście miały tereny mieszkaniowe – 1800 ha (średniorocznie 163 ha).** Zaznaczyć należy, że obserwowane są niewielkie korzystne zmiany wynikające z rekultywacji i rewitalizacji powierzchni ziemi i zagospodarowywania terenów o niskiej wartości użytkowej (zalesienia gruntów, wzrost powierzchni gruntów pod wodami, spadek użytków kopalnych).

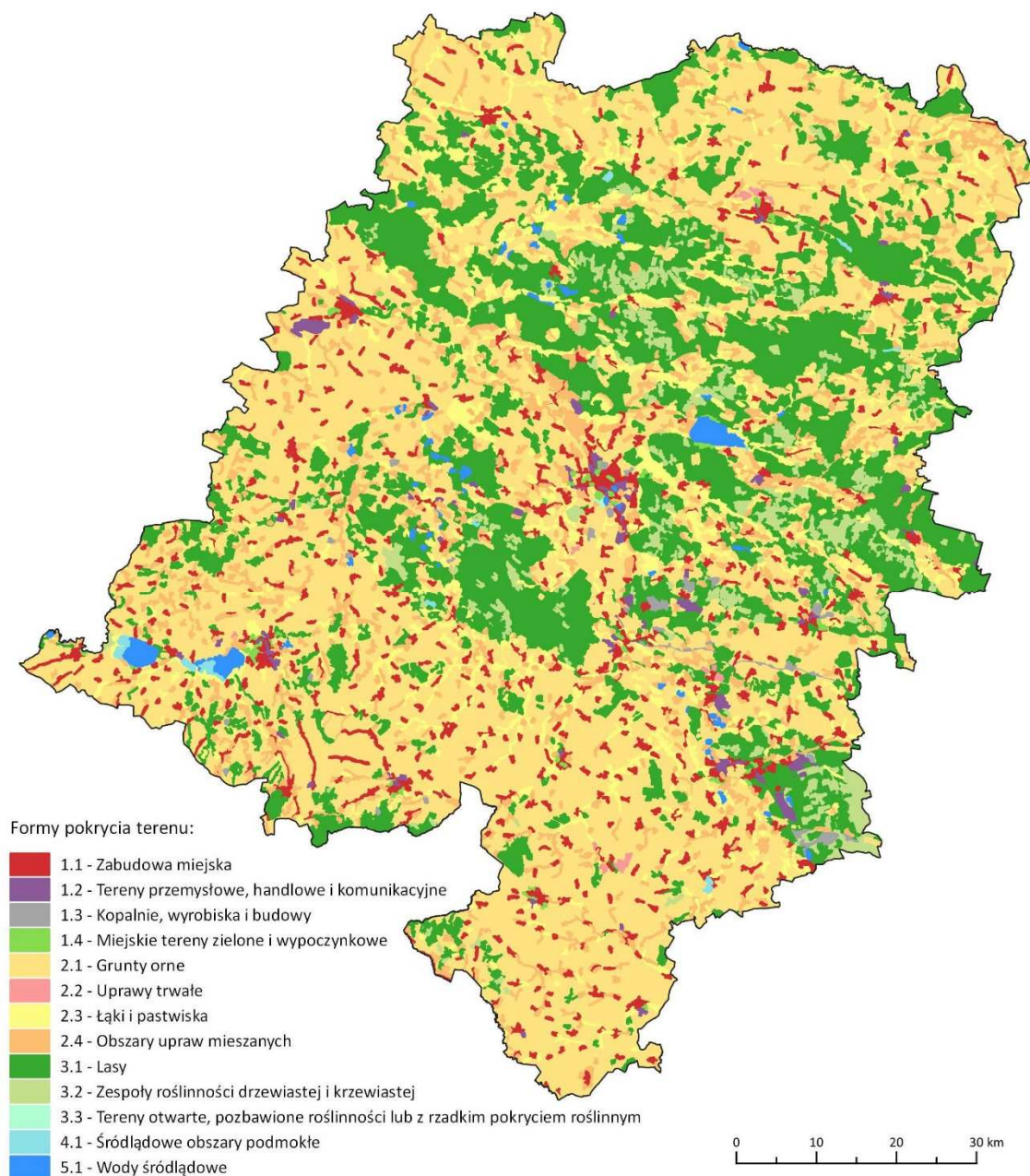

Tabela 12. Grunty wg. kierunków użytkowania w województwie opolskim w latach 2011, 2016, 2019, 2022

Lp.	Rodzaj użytkowania	Powierzchnia		Powierzchnia		Powierzchnia		Powierzchnia	
		2011		2016		2019		2022	
		[ha]	%	[ha]	%	[ha]	%	[ha]	%
1.	Użytki rolne	603 216	64,1	599 221	63,7	601342	63,9	601145	63,9
	w tym:								
1.1.	grunty orne	491 633	52,2	490 888	52,2	490672	52,1	489757	52,0
1.2.	sady	3446		3 231		2 650	0,3	2619	0,3
1.3.	łąki trwałe	68 248		66 965		66535	7,1	66440	7,1
1.4.	pastwiska trwałe	18 282		16 957		17810	1,9	17592	1,9
1.5.	grunty rolne zabudowane	13 136		12 687		12 795	1,4	12896	1,4
1.6.	grunty pod stawami	4 081		4 413		4 669	0,5	4755	0,5
1.7.	grunty pod rowami	4 360		4 080		4 219	0,4	4220	0,4
2.	Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	262 047	27,8	263 190	28,0	261 534	28,0	260 655	27,7
	w tym:								
2.1.	grunty leśne	258 246	27,4	259 139	27,5	259284	27,5	259 189	27,5
2.2.	grunty zadrzewione i zakrzewione	3 801		4 051		4240		4 332	0,5
3.	Grunty zabudowane i zurbanizowane	56 224	6,0	57 605	6,1	58 357	6,2	59 878	6,4
	w tym:								
3.1.	tereny mieszkaniowe	9 535	1,0	10 513	1,1	10 840	1,2	11335	1,2
3.2.	tereny przemysłowe	4 819	0,5	4 906	0,5	4 920	0,5	5146	0,5
3.3.	inne tereny zabudowane	3 139	0,3	3 703	0,4	3839	0,4	4077	0,4
3.4.	tereny zurbanizowane niezabudowane	2 280	0,2	2 383	0,3	2365	0,3	2251	0,2
3.5.	tereny rekreacji i wypoczynku	3 513	0,4	3 478	0,4	3 500	0,4	3537	0,4
3.6.	drogi	26 717	2,8	26 836	2,9	27019	2,9	27210	2,9
3.7.	tereny kolejowe	3 791	0,4	3 743	0,4	3743	0,4	3659	0,4
3.8.	inne tereny komunikacyjne	272	0,0	281	0,0	260	0,0	300	0,0
3.9.	grunty przeznaczone pod drogi publiczne lub linie kolejowe	b.d.	-	b.d.	-	116	0,0	527	0,0
4.	Grunty pod wodami powierzchniowymi	12 304	1,3	13 160	1,4	12 945	1,4	13 073	1,4
	w tym:								
4.1.	grunty pod wodami płynącymi	11 520	1,2	11 848	1,3	11 721	1,2	11 756	1,2
4.2.	grunty pod wodami stojącymi	784	0,1	1 312	0,2	1 224	0,1	1317	0,2
5.	Użytki kopalne	2 158	0,23	1 762	0,19	1 755	0,2	1 836	0,2
6.	Użytki ekologiczne	402	0,04	456	0,04	665	0,1	509	0,1
								(w 2021)	
7.	Nieużytki	4 004	0,43	3 972	0,42	3 917	0,4	4 060	0,4
8.	Tereny różne	2 990	0,32	3 583	0,38	2 429	0,3	2 349	0,2
	Powierzchnia geodezyjna ogółem	941 187	100	941 187	100	941 187	100	941 160	100

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Rys. 4. Formy pokrycia terenu (użytkowanie gruntów) w województwie opolskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CORINE Land Cover, 2020

Projekt Corine Land Cover 2000 w Polsce został zrealizowany przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. Bezpośrednim wykonawcą prac był Instytut Geodezji i Kartografii. Środki finansowe przeznaczone na realizację projektu krajowego CLC2000 pochodziły ze źródeł Europejskiej Agencji Środowiska, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Instytutu Geodezji i Kartografii. Wyniki projektu zostały pozyskane ze strony internetowej Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska clc.gios.gov.pl.

Przekształcenia powierzchni ziemi

Wzrost gospodarczy województwa, oczekiwania społeczeństwa zaspokajania potrzeb rozwojowych i poszukiwania przewag konkurencyjnych wobec innych terenów, skutkuje postępującym ubytkiem powierzchni biologicznie czynnych - terenów rolnych i leśnych, i ich przeznaczaniem na cele inne niż rolnicze i leśne.

W 2021 r. na obszarze województwa z produkcji rolnej i leśnej wyłączono łącznie 97 ha gruntów (Tabela 13), w tym 61 ha gruntów rolnych, z przeznaczeniem na tereny zabudowy osiedlowej (31 ha), eksploatację kopalni (17 ha), tereny przemysłowe (12 ha), tereny komunikacyjne (2 ha) i inne (35 ha).

W okresie raportowania 2018-2021 łączna powierzchnia przekształceń wynosiła 321 ha, w tym gruntów rolnych 208 ha, głównie z przeznaczeniem na cele eksploatacji surowców mineralnych (110 ha) i budownictwa mieszkaniowego (109 ha) (Tabela nr 14). Uwzględniając dekadę 2011 – 2021, zmiany objęły: przeznaczenie ogółem 615 ha gruntów rolnych i leśnych na cele nierolne i nieleśne, w tym 275 ha z przeznaczeniem pod eksploatację kopalni i 180 ha z przeznaczeniem na tereny osiedlowe.

Dewastacja i degradacja powierzchni ziemi związana jest przede wszystkim z eksploatacją surowców mineralnych. Województwo jako region zasobny w surowce podlegające intensywnej eksploatacji jest również obszarem występowania otwartych wyrobisk eksploatacyjnych i składowania naporwierzchniowego nagromadzonego surowca. Łączna powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych od lat utrzymuje się na w miarę stabilnym poziomie (2655 ha w 2021 r.), z lekką tendencją wzrostową w okresie 2018-2021 (wzrost o 111 ha) przy jednoczesnym wzroście powierzchni zrehabilitowanych i zagospodarowanych dla celów użytkowych z poziomu 24 ha w 2018 r. do 86 ha w 2021 r. (Tabela 15 i 16).

2.1.6. Obszary chronione

Charakterystyka stanu

Powierzchnia terenów przyrodniczych podlegająca ochronie prawnej na obszarze województwa opolskiego wynosiła, wg stanu na dzień 31.12.2021 r., **259 537,24 ha**, co stanowi **27,7%** powierzchni województwa. Przyrodnicze obszary chronione województwa opolskiego tworzą regionalny system obszarów i obiektów chronionych, w skład którego wchodzi formy ochrony przyrody⁵ wymienione w art. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 916, z późn. zm.) powiązane spójnym systemem korytarzy ekologicznych.

W skład systemu wchodzi (Tabela 17):

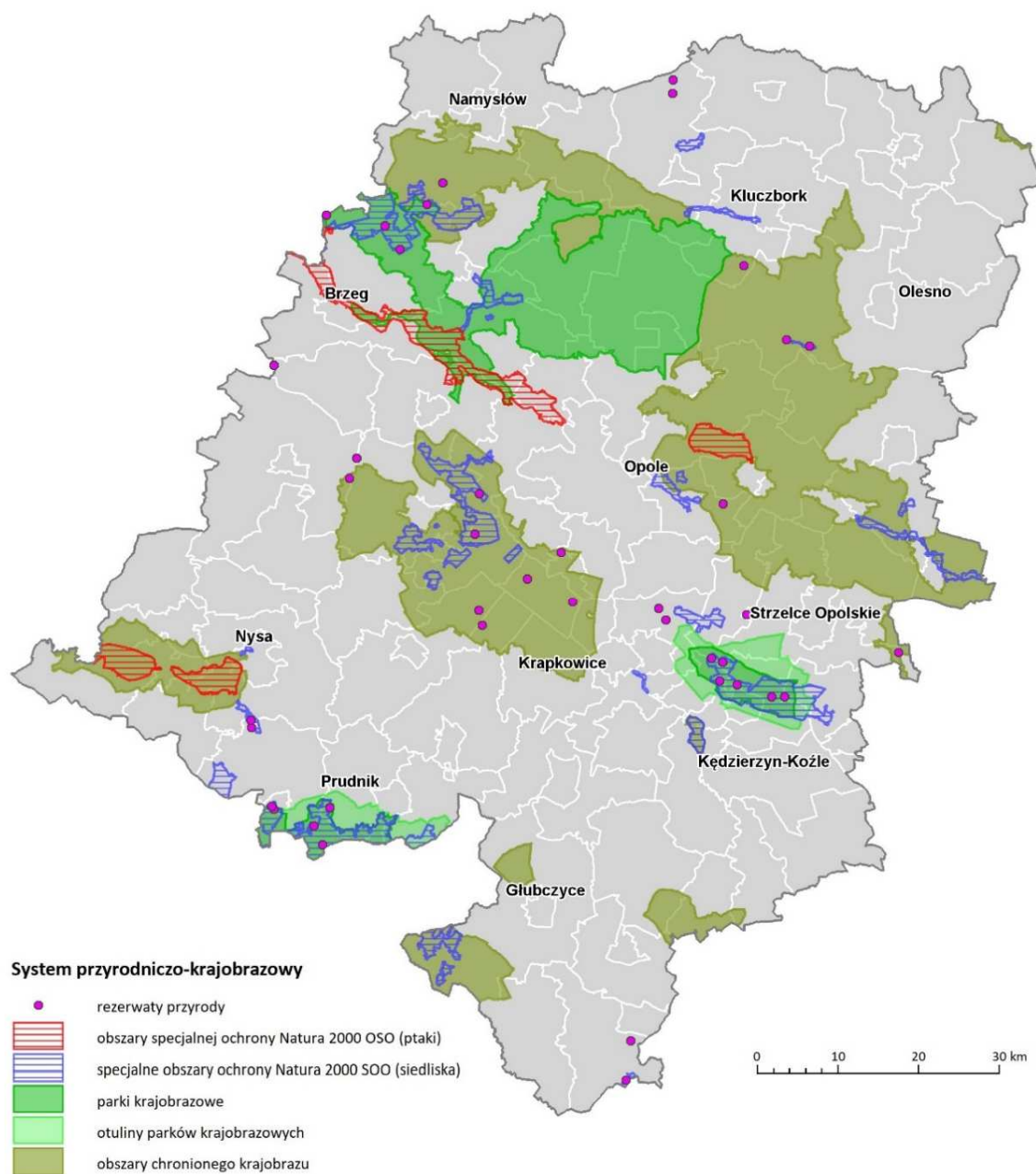
- 3 parki krajobrazowe (PK „Góry Opawskie”, PK „Góra Św. Anny” i „Stobrawski Park Krajobrazowy”), zajmujące powierzchnię ok. 62 590,5 ha;
- 9 obszarów chronionego krajobrazu („Otmuchowsko-Nyski”, „Wronin-Maciowakrze”, „Mokre-Lewice”, „Las Głubczycki”, „Łęg Zdieszowicki”, „Lasy Stobrawsko-Turawskie”, „Bory Niemożlińskie”, „Grodziec” i „Załęcze-Polesie”) o łącznej powierzchni ok. 196 268,6 ha;
- 22 obszary Natura 2000 o łącznej powierzchni 42 324,3 ha;
- 2 obszary ochrony siedlisk (SOO Przełęk nad Białą Głuchołaska, Stawy Pluderskie), mające znaczenie dla Wspólnoty (OZW), które w najbliższych latach zostaną uznane przez Ministra Środowiska za obszary Natura 2000; łączna powierzchnia obszarów wynosi 468,5 ha;
- 40⁶ rezerwatów przyrody (29 leśnych, 2 torfowiskowe, 4 florystyczne, 2 przyrody nieożywionej, 2 stepowe, 1 faunistyczny) o łącznej powierzchni 1000,03 ha;
- 14 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, o łącznej powierzchni 2 663,59 ha;
- 3 stanowiska dokumentacyjne, o łącznej powierzchni ok. 16,68 ha;
- 107 użytków ekologicznych, o łącznej powierzchni ok. 855,18 ha.

Powiązania przestrzenne obszarów przyrodniczych realizowane są przez system korytarzy ekologicznych, ustalonych w *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego* oraz częściowo w studiach uwarunkowań i kierunkach zagospodarowania przestrzennego gmin (SUIKZP) i w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (mpzp).

⁵ W myśl ustawy formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

⁶ W dniu 4 stycznia 2023 r. utworzono dwa rezerваты przyrody: „Gogolińskie Gniewosze” (faunistyczny) i „Żaba” (leśny) o łącznej powierzchni 52,05 ha.

Rys. 5. Obszary chronione województwa opolskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ, 2023

System korytarzy ekologicznych⁷ obejmuje:

- podsystem korytarzy dolinnych, w tym:
  - korytarze sieci ekologicznej ECONET-PL, w tym:
    - 1 korytarz ekologiczny o znaczeniu międzynarodowym – dolina rzeki Odry
    - 2 korytarze ekologiczne o znaczeniu krajowym – dolina rzeki Nysy Kłodzkiej i Prosnicy
    - 18 korytarzy ekologicznych o znaczeniu regionalnym (w tym transgranicznym i międzyregionalnym), wykorzystujących doliny rzek: Białej Głuchołaskiej, Ścinawy Niemodlińskiej, Białej, Prudnika i Osobłogi, Straduni, Troi, Psiny, Opawicy, Widawy,

⁷ System jest konstrukcją planistyczną; w celu przypisania mu obligatoryjności wymagane jest wprowadzenia do dokumentów planistycznych gmin.

Prosny, Pratwy, Wołczyńskiej Strugi, Starej Strugi, Cielnicy, Grodkowskiej Strugi, Przyleskiego Potoku, Potoku Cisek,

- podsystem lądowych korytarzy migracyjnych dla dużych ssaków (wg koncepcji ZBS PAN w Białowieży), obejmujący na obszarze województwa opolskiego Południowo-Centralny oraz Południowy Korytarz Ekologiczny.

Zmiany obszarów chronionych w latach 2018-2021

W okresie 2018-2021 na terenie województwa opolskiego nastąpiły tylko nieznaczne zmiany powierzchni terenów objętych ochroną prawną.

W tym czasie powierzchnia terenów przyrodniczych podlegająca ochronie prawnej zwiększyła się o **7,12 ha**, a na przestrzeni 2011 – 2021 o **3 273,8 ha**.

W związku z utworzeniem w okresie 2018-2023 nowych form ochrony przyrody, tj:

- rezerwatów przyrody: „Śnieżycza” (gm. Nysa), „Dębniak” (gm. Prudnik), „Gogolińskie Gniewosze” (gm. Gogolin), „Żaba” (gm. Namysłów), użytków ekologicznych: Stara Odra (gm. Kędzierzyn-Koźle), „Kiełcznica” (gm. Łambinowice),
- pomników przyrody (56),

łączna powierzchnia obszarów przyrodniczych, podlegających ochronie prawnej wg stanu na dzień 31.01.2023 r. zwiększyła się o 7,2 ha do 259 589,3 ha (tj. ok. **27,7%** powierzchni ogólnej województwa (*Tabela 18*).

W latach 2018-2021 na mocy wydanych rozporządzeń Ministra Klimatu i Środowiska przekwalifikowano 17 dotychczasowych obszarów Natura 2000 mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW) na pełnoprawne obszary Natura 2000:

- SOO Łęg Zdieszowicki (gm. Zdieszowice, Reńska Wieś, Kędzierzyn-Koźle);
- SOO Teklusia (gm. Wołczyn),
- SOO Forty Nyskie (gm. Nysa)
- SOO Kamień Śląski (gm. Gogolin),
- SOO Rozumicki Las (gm. Kietrz),
- SOO Opolska Dolina Nysy Kłodzkiej (gm. Olszanka, Lewin Brzeski, Grodków, Niemodlin),
- SOO Łąki w okolicach Kluczborka nad Stobrawą (gm. Kluczbork, Wołczyn),
- SOO Żywocickie Łęgi (gm. Gogolin, Krapkowice),
- SOO Ostoja Sławniowicko-Burgrabicka (gm. Głuchołazy),
- SOO Góry Opawskie (gm. Prudnik, Głuchołazy, Lubrza, Głubczyce),
- SOO Góra Św. Anny (gm. Jazd, Strzelce Opolskie, Zdieszowice, Leśnica),
- SOO Dolina Małej Panwi (gm. Dobrodzień, Jemielnica, Zawadzkie, Kolonowskie),
- SOO Lasy Barucickie (gm. Namysłów, Lubsza, Świerczów),
- SOO Łąki w okolicach Karłowic nad Stobrawą (gm. Popielów),
- SOO Łąki w okolicach Chrzęstowic (gm. Chrzęstowice, Turawa),
- SOO Szumirad (gm. Lasowice Wielkie),
- SOO Bory Niemodlińskie (gm. Dąbrowa, Lewin Brzeski, Łambinowice, Tułowice, Niemodlin).

Zmiany w rozkładzie przestrzennym obszarów chronionych przedstawione w układzie powiatowym wskazują, że nastąpiły na terenie wszystkich powiatów województwa, oprócz powiatów: głubczyckiego, krapkowickiego, opolskiego, prudnickiego i strzeleckiego. Największy przyrost nastąpił w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim (+25,6 ha) (*Tabela 18*).

Największą powierzchnię, przekraczającą średnią wojewódzką (27,7%), obszary chronione zajmują w powiatach położonych w północnym paśmie przyrodniczym: w powiecie opolskim ziemskim (58,8% powierzchni powiatu), namysłowskim (46,2%), strzeleckim (45,1%) i kluczborskim (33,6%), natomiast powiaty o najmniejszych powierzchniach prawnie chronionych występują w powiatach pasma południowego: w powiecie prudnickim (8,3%), kędzierzyńsko-kozielskim (7,1%) i grodzkim Opole (0,2%).

Do gmin o największym udziale obszarów chronionych w powierzchni ogólnej gminy należą gminy Tułowice i Zębówice, objęte w całości formami ochrony przyrody (100,0%), Lasowice Wielkie (91,0%),

Pokój (89,6%), Ozimek (88,9%), Zawadzkie (87,9%), Murów (86,0%), Turawa (83,5%) i Kolonowskie (80,6%). Istnieje jednak grupa gmin, na terytorium których obszary takie nie występują w ogóle (gminy Brzeg, Wilków, Pakosławice, Skoroszyce, Kamiennik, Głogówek) lub ich udział jest śladowy: Brzeg (0,001%), gmina Radłów (0,01%), Praszka (0,02%), Kędzierzyn-Koźle (0,02%), Gorzów Śląski 0,1%, Olesno (0,1%), Bierawa (0,12%), Dobrodzień (0,13%), Byczyna (0,2%), Olszanka 0,2%, Opole (0,2%), Kietrz 0,7%, Gogolin 1,0%).

2.2. Stan środowiska

2.2.1. Jakość wód podziemnych

Badania stanu wód podziemnych prowadzone są w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska przez Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy. Przeprowadzony w 2021 r. monitoring diagnostyczny obejmował 26 punkty pomiarowo-kontrolne (ppk), zlokalizowane w obrębie w 26 JCWPd i wskazywał, iż wody podziemne w większości punktów wykazują co najmniej stan zadowalający (16 pkt.):

- wody bardzo dobrej jakości (I klasa) – 0 ppk,
- wody dobrej jakości (II klasa) – 7 ppk (27%),
- wody zadowalającej jakości (III klasa) – 9 ppk (35%),
- wody niezadowalającej jakości (IV klasa jakości) – 7 ppk (27%),
- wody złej jakości (V klasa) – 3 ppk (11%).

Badania wód podziemnych wykazały, że większość z nich (w 16 punktach) w 2021 r. posiadała dobrą lub zadowalającą jakość (II lub III klasa). W okresie tym obserwowano zmienność stanu jakościowego wód, tj. **spadek udziału wód o zadowalającej i złej jakości** (łącznie o 15 pkt %) oraz **wzrost jakości wód** zaliczanych do dobrego stanu jakościowego (wzrost 5 pkt %) i niezadowalającej jakości (wzrost o 2 pkt %) – (Tabela 19).

Ocena stanu JCWPd sporządzona została w oparciu o zasady określone w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz.U. z 2019 r., poz. 2148). Ocena dla danych 2019 r. (brak późniejszych z 2020 i 2021 r.) wskazuje, iż stan wód podziemnych jest generalnie dobry, tylko w przypadku JCWPd 143 i 127 jest słaby.

Tabela 20. Ocena stanu JCWPd w roku 2019

JCWPd	2019		
	Ocena stanu chemicznego	Ocena stanu ilościowego	Ogólna ocena stanu
81	dobry	dobry	dobry
82	dobry	dobry	dobry
96	dobry	dobry	dobry
97	dobry	dobry	dobry
98	dobry	dobry	dobry
109	dobry	dobry	dobry
110	dobry	dobry	dobry
127	słaby	dobry	słaby
128	dobry	dobry	dobry
139	dobry	dobry	dobry
140	dobry	dobry	dobry
141	dobry	dobry	dobry
142	dobry	dobry	dobry
143	dobry	słaby	słaby

Źródło: mjwp.gios.gov.pl (stan 08.02.2023 r.)

Zmiany jakości wód podziemnych w latach 2018-2021

Monitoring wód podziemnych prowadzony w sieci badawczej krajowego monitoringu wód podziemnych Państwowego Instytutu Geologicznego, realizowany jest pod kątem respektowania wartości normatywnych, określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 896).

Jakość badanych wód podziemnych w 2021 r. w porównaniu do 2018 roku sporządzono w oparciu o wyniki badań diagnostycznych przedstawia *Tabela 21*.

Analiza porównawcza wskazuje, że w wybranych punktach pomiarowych, podlegających monitoringowi w latach 2018 i 2021, **poprawa** stanu jakościowego wystąpiła tylko w pkk 1867 Charbielin 621, Grzeboszowice 1966 i Gadzowice 2699, natomiast **pogorszenie** stanu wystąpiło w ppk Chróstno 627, Jaśkowice 1836, Kędzierzyn-Koźle 1946 i Dobrzeń Mały 2699.

2.2.2. Jakość wód powierzchniowych

Ocenę jakości wód powierzchniowych w województwie opolskim w 2021 r. przeprowadzono w oparciu o wyniki badań Państwowego Monitoringu Środowiska. Uzyskane wyniki posłużyły do sporządzenia oceny stanu/potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego wód, które stanowiły podstawę do określenia końcowej oceny stanu wód w punktach pomiarowo-kontrolnych oraz w jednolitych częściach wód.

Stan wód kontrolowanych w latach 2018-2021

Wody powierzchniowe w obrębie Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP) w województwie opolskim charakteryzował się złym, ogólnym stanem jakościowym (stan ten oceniany był na podstawie stanu parametrów biologicznych i fizykochemicznych, stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego wód, wg kryteriów normatywnych).

Na 146 ppk wód powierzchniowych kontrolowanych w latach 2018-2021 w obrębie 138 JCWP (na 222 JCWP w województwie) odnotowano zły stan ogólny wód (w 8 jcwp nie było możliwości dokonania oceny). Większość kontrolowanych w tym okresie jednolitych części wód charakteryzowało się umiarkowanym (73) lub słabym (47) potencjałem/stanem ekologicznym, potencjał/stan ekologiczny określany jako zły odnotowano w przypadku 17 JCWP (*Tabela 22*).

2.2.3. Ochrona powietrza

Emisja zanieczyszczeń do powietrza

Pod względem emisji zanieczyszczeń, województwo opolskie należy do grupy województw o znacznej skali obciążenia środowiska. Z uwagi na łączną, roczną emisję zanieczyszczeń pyłowych (1, 257 mln ton) i gazowych (17,6 mln ton) województwo zajmowało w 2021 r. odpowiednio 9. (w 2018 r. - 11) i 4. (w 2018 r. - 5) pozycję w kraju. (*Tabela 23*).

Emisja zanieczyszczeń prowadzona jest ze źródeł punktowych, liniowych, powierzchniowych, rolniczych oraz wskutek emisji niezorganizowanej. Wielkość emisji zanieczyszczeń w 2021 r. dla poszczególnych zanieczyszczeń (tlenki siarki, tlenki azoty, PM10, PM2,5, benzo(a)piren) w podziale na strefy oceny powietrza (miasto Opole, strefa opolska) przedstawione zostały w tabelach 24-28.

Zgodnie z danymi Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami (KOBiZE), z terenu województwa opolskiego w 2021 roku wyemitowano do powietrza ponad 17,5mln Mg gazów cieplarnianych, głównie dwutlenku węgla.

Rozpatrując horyzont czasowy 2018-2021 zauważyć należy wzrost emisji zanieczyszczeń gazowych ogółem z CO₂ o 18,3% (w tym: dwutlenku siarki – spadek o 27,0%, tlenów azotu – wzrost o 2,6%, tlenku węgla – spadek o 0,3%, dwutlenku węgla – wzrost o 18,4%) oraz spadek emisji zanieczyszczeń pyłowych o 4,3%.

Dominujący wpływ na kształtowanie się strumienia zanieczyszczeń atmosferycznych mają powiaty położone w południowo – wschodniej i środkowej części województwa, zaliczające się do tzw. strefy przemysłowej, obejmującej powiat opolski wraz z Opolem, krapkowicki, kędzierzyńsko-kozielski. Z obszaru tego wprowadzanych jest do powietrza atmosferycznego ponad 73% zanieczyszczeń pyłowych i ponad 93% zanieczyszczeń gazowych.

Stężenia zanieczyszczeń powietrza w województwie

Zmierzone w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, średnioroczne stężenia zanieczyszczeń powietrza (w przedziałach min – max) na obszarze wydzielonych w województwie stref wskazują, iż dla większości substancji zanieczyszczających utrzymywały się wartości poniżej wartości poziomów normatywnych, za wyjątkiem:

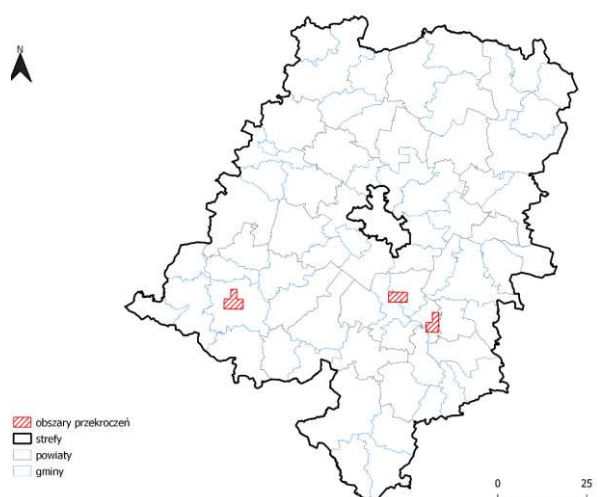
- benzo(a)pirenu – dla strefy miejskiej Opola i strefy opolskiej,
- ozonu – dla strefy opolskiej.

W stosunku do średniej z wielolecia 2010-2020 zaznacza się wyraźna tendencja spadkowa, wskazująca na poprawę stanu zanieczyszczenia powietrza na obszarze obydwu stref, w odniesieniu do PM_{2,5}, PM₁₀, benzo(a)pirenu, kadmu, ołowiu, ozonu, tlenków azotu, tlenków siarki, tlenku węgla i benzenu, jedynie w przypadku arsenu i niklu (w strefie miejskiej Opola) zaznacza się niewielki wzrost zanieczyszczenia. W przypadku zmian rocznych, dynamika ich zmian jest zróżnicowana i w zakresie najbardziej uciążliwych (PM_{2,5}, PM₁₀, B(a)P) wykazywała najczęściej tendencję wzrostową (Tabela 29-40).

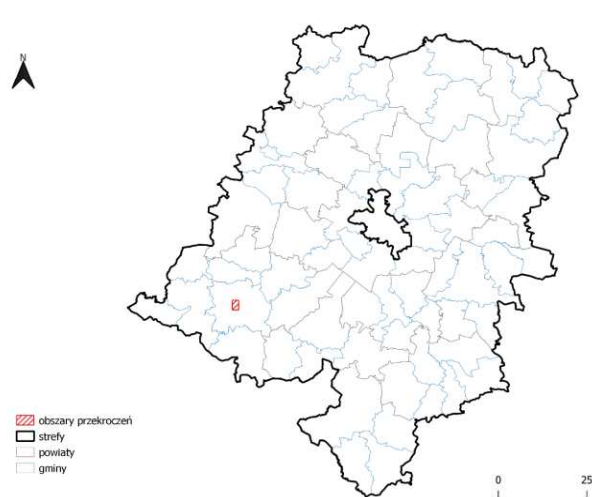
Utrzymujące się wysokie stany zanieczyszczenia powietrza, w szczególności pyłami drobnodispersyjnymi PM_{2,5} prowadzą do niekorzystnych skutków zdrowotnych. W skali 2021 r. wartość dodatkowych, przedwczesnych zgonów szacowana była na poziomie 135 osób w strefie miejskiej Opola oraz 988 osób w pozostałej strefie opolskiej (Tabela 41).

Zasięg obszarów przekroczeń dobowego poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM₁₀, PM_{2,5} poziomu docelowego stężenia benzo(a)pirenu określonego w pyłe zawieszonym PM₁₀ określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie opolskim w 2021 r. ilustrują poniższe rysunki.

Rys. 6. Zasięg obszarów przekroczeń dobowego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀ określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie opolskim w 2021 roku

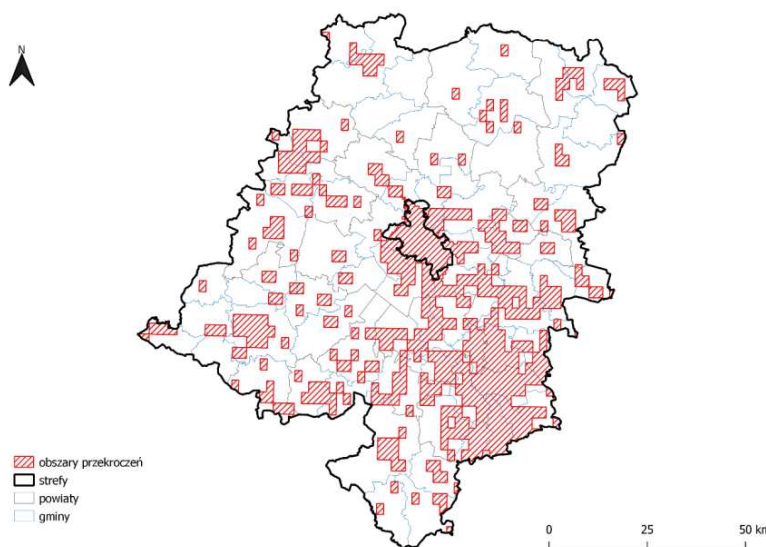
Rys. 7. Zasięg obszarów przekroczeń poziomu dopuszczalnego dla stężenia pyłu PM_{2,5} – II faza określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie opolskim w 2021 roku

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie opolskim. Raport wojewódzki za rok 2021. GIOŚ, 2022 (wg KOBiZE)

Rys. 8. Zasięg obszarów przekroczeń poziomu docelowego stężenia benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie opolskim w 2021 roku

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie opolskim. Raport wojewódzki za rok 2021. GIOŚ, 2022 (wg KOBIZE)

Ocena jakości powietrza

Ocena jakości powietrza przeprowadzana jest w ramach państwowego monitoringu środowiska przez Generalny Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu pod kątem spełniania kryteriów określonych w celu:

- ochrony zdrowia – bieżąca ocena jakości powietrza uwzględnia następujące zanieczyszczenia: dwutlenek azotu NO₂, dwutlenek siarki SO₂, benzen C₆H₆, tlenek węgla CO, ozon O₃, pył zawieszony PM_{2,5} i PM₁₀ oraz zawarty w pyłe: ołów Pb, arsen As, kadm Cd, nikiel Ni i benzo(a)piren B(a)P;
- ochrony roślin – ocena prowadzona uwzględnia dwutlenek siarki SO₂, tlenki azotu NO_x i ozon O₃.

Ocena jakości powietrza prowadzona jest w strefach. Na obszarze województwa opolskiego wydzielone zostały, zgodnie z nowym podziałem kraju 2 strefy:

- miasto Opole – o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys. mieszkańców;
- strefa opolska – obejmującą pozostałe obszary województwa, nie wchodzące w skład miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

Klasyfikację stref przeprowadza się w oparciu o następujące założenia:

- klasa A – poziom stężenia nie przekracza wartości dopuszczalnej/docelowej; należy dążyć do utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnie ze zrównoważonym rozwojem;
- klasa B – poziom stężenia przekracza wartość dopuszczalną, lecz nie przekracza wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji (dotyczy wyłącznie pyłu PM_{2,5}); w takim przypadku należy określić obszary występowania przekroczeń wartości dopuszczalnych, a także przyczyny ich występowania;
- klasa C – poziom stężenia przekracza wartość dopuszczalną/docelową; należy określić obszary przekroczeń oraz dążyć do osiągnięcia wartości kryterialnych, a także niezbędne jest opracowanie programu ochrony powietrza;
- klasa D1 – poziom stężenia ozonu nie przekracza poziomu celu długoterminowego;

- klasa D2 – poziom stężeń ozonu przekracza poziom celu długoterminowego; należy dążyć do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego do roku 2020.

Ocena jakości powietrza w zakresie (kryterium ochrony zdrowia) wskazuje, że:

- na obszarze miasta Opole poziom stężeń zanieczyszczeń w zakresie benzo(a)pirenu B(a)P spełnia kryteria klasy C;
- na obszarze strefy opolskiej poziom stężeń zanieczyszczeń w zakresie benzenu (C₆H₆), pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu B(a)P spełnia kryteria klasy C;
- w przypadku pozostałych substancji zarówno na terenie miasta Opole, jak i w strefie opolskiej spełniane są kryteria dla strefy A (*Tabela 42*).

Ocena jakości powietrza (kryterium ochrony roślin) wskazuje, że w strefie opolskiej w przypadku wszystkich substancji (dwutlenek siarki SO₂, tlenki azotu NO_x oraz ozon O₃) poziom stężeń zanieczyszczeń spełnia normy klasy A (*Tabela 43*).

Zmiany jakości powietrza w latach 2018-2021

W latach 2018-2021 przeprowadzone w strefach badania wskazują, iż stan jakości powietrza:

- kryterium ochrony zdrowia:
  - na obszarze całego województwa utrzymuje się niekorzystny stan jakości powietrza w zakresie benzo(a)pirenu (strefa C);
  - na obszarze strefy opolskiej utrzymuje się niekorzystny stan jakościowy w zakresie pyłu zawieszonego PM_{2,5} oraz PM₁₀ (strefa C);
  - na obszarze strefy miejskiej Opola odnotowuje się poprawę jakości w zakresie PM₁₀ (zmiana kwalifikacji ze strefy C do strefy A);
  - na obszarze strefy opolskiej odnotowuje się poprawę jakości w zakresie benzenu C₆H₆ (zmiana kwalifikacji ze strefy C do strefy A);
  - w przypadku wszystkich pozostałych substancji zanieczyszczających utrzymuje się dobry stan jakości powietrza (strefa A).

Wyniki zmian oceny jakości powietrza w latach 2018-2021 pod kątem ochrony zdrowia ludzi przedstawia *Tabela 44*.

- kryterium ochrony roślin:
  - jakość powietrza na obszarze strefy opolskiej w odniesieniu do dwutlenku siarki SO₂ i tlenków azotu NO_x w latach 2018-2021 utrzymuje się na poziomie stałym – klasa A;
  - w zakresie ozonu w strefie opolskiej odnotowywano poprawę, pozwalającą na zmianę kwalifikacji z klasy C do klasy A;
  - w odniesieniu do strefy miejskiej Opola nie można stwierdzić kierunku przemian z uwagi na zaprzestanie pomiarów instrumentalnych (od 2010 r. na terenach miejskich nie prowadzi się klasyfikacji jakościowej powietrza).

Wyniki zmian oceny jakości powietrza w latach 2018-2021 pod kątem ochrony roślin przedstawia *Tabela 45*.

3. Przestrzenne zmiany demograficzno-osadnicze

Opolskie jest najmniejszym województwem w Polsce, przy liczbie mieszkańców **948 583 tys.** (2021 r.) posiada jedynie **2,5%** udziału w zasobach ludnościowych kraju (16 miejsce w Polsce).

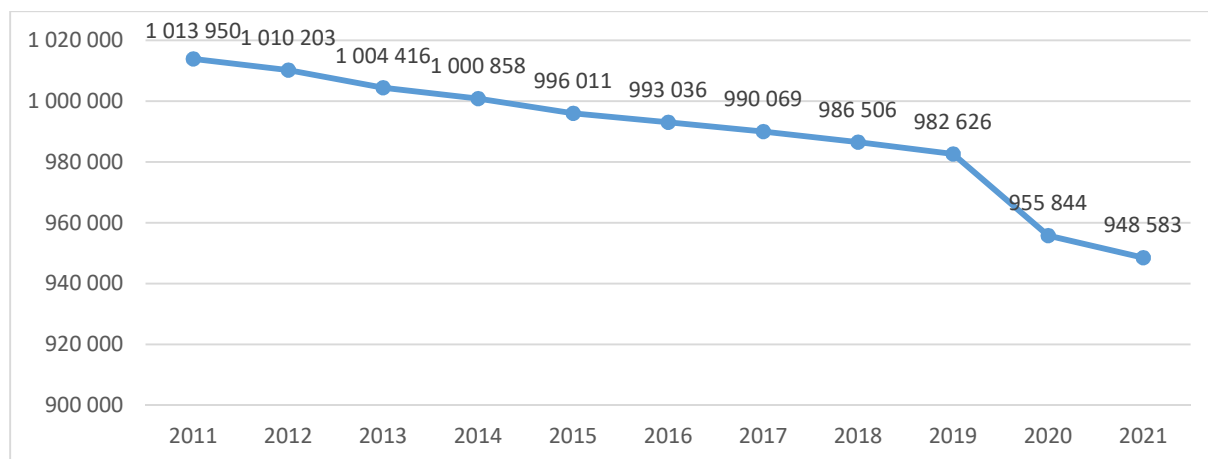
Cechą charakterystyczną regionu jest trwający od połowy lat 80-tych XX wieku proces wyludniania się województwa i starzenia się jego mieszkańców. Skala i dynamika tych zmian jest szczególnie wysoka i wyraźna na tle kraju. Dodatkowo, silny wpływ na współczesne procesy demograficzno-osadnicze województwa miały skutki pandemii Covid-19, która rozlała się w Polsce i województwie opolskim na wiosnę 2020 r. Jej skutki szczególnie widoczne są w zwiększonej śmiertelności mieszkańców regionu.

W województwie opolskim od 2018 do 2021 roku odnotowano spadek liczby mieszkańców o **37,9 tys.** osób (tj. o **3,8%**) podczas gdy w kraju o 503,4 tys. (tj. 1,3%). Szczególnie wyraźny spadek liczby ludności uwidacznia się po roku 2019, czyli w okresie przypadającym na pandemię Covid-19.

Z kolei w latach od 2011 do 2021 potencjał ludnościowy województwa zmniejszył się łącznie o 65,4 tys. osób (tj. o 6,4%), a w kraju o 630,1 tys. osób (tj. o 1,6%).

W latach 2011-2018 średniorocznie w województwie ubywało 3 921 osób (najwięcej w roku 2013, tj. -5787 osób), natomiast w okresie 2019-2021, średniorocznie ubywało aż 17 022 osób (4,3 razy więcej niż w okresie 2011-2018).

Wykres 1. Ludność w województwie opolskim w latach 2011-2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL Opolskiego Urzędu Statystycznego

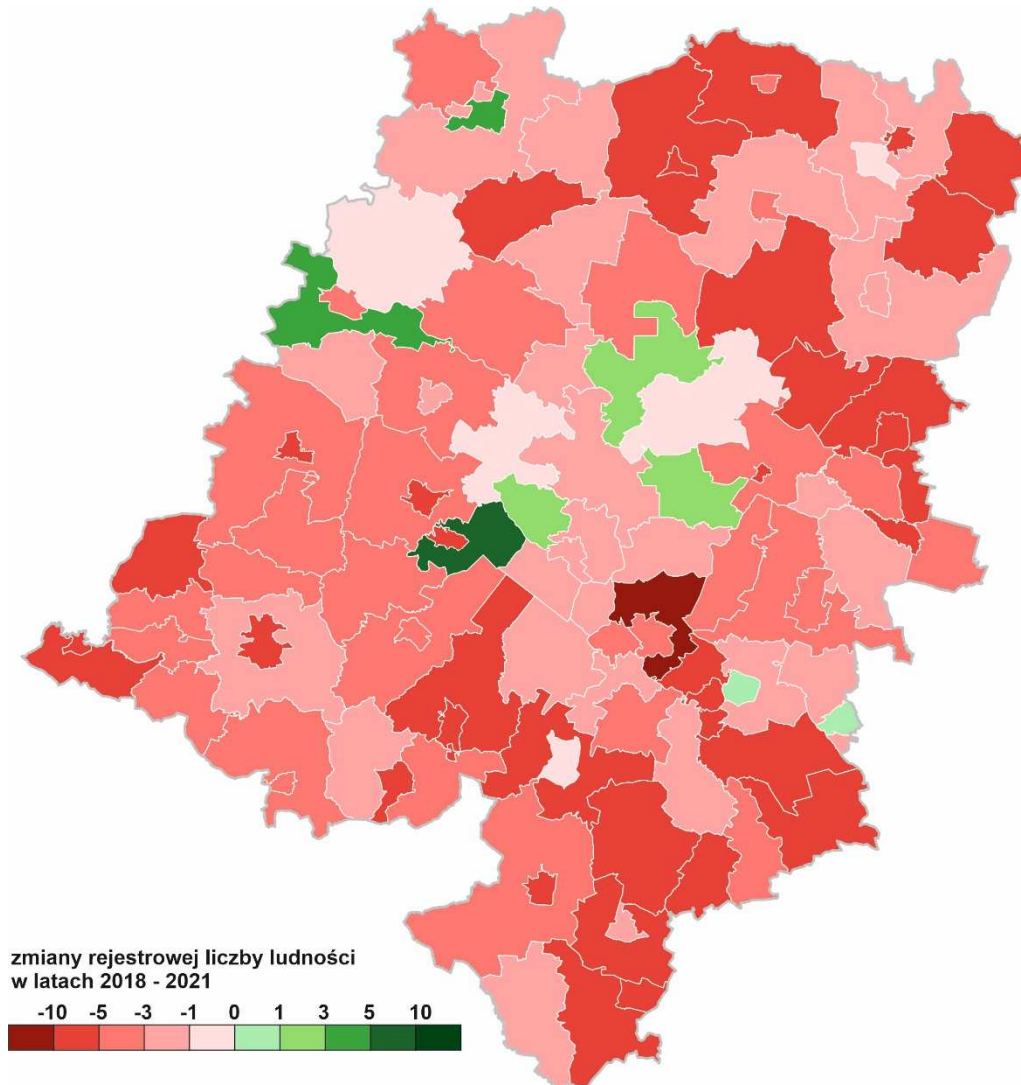
Dane statystyczne z analizowanych lat (2018-2021) potwierdzają niekorzystną sytuację demograficzną i utrzymujący się w województwie kryzys demograficzny. Stan ten obrazuje:

- malejąca liczba mieszkańców województwa – z 986 5 tys. osób w 2018 r. do 948,6 tys. osób w 2021 r. tj. o 37,9 tys. (3,8%). W tym samym czasie w kraju liczba mieszkańców zmniejszyła się o 503,4 tys. (1,3%);
- zmniejszająca się gęstość zaludnienia województwa ze 105 osób na 1 km² w 2018 r. do 101 osób na 1 km² w 2021 r. (w kraju ze 123 osób na 1 km² w 2018 r. do 121 osób na 1 km² w 2021 r.);
- spadek liczby ludności odnotowano w 33 z 36 miast województwa opolskiego;
- nieznacznie zmniejszający się w ostatnich latach poziom urbanizacji z 53,3% w 2018 r. do 53,0% w 2021 r., (w dekadzie 2011 – 2021 odnotowano zwiększenie wskaźnika z poziomu 51,7% do 53,0%);
- wyludnianie się terenów wiejskich – na 68 gmin wiejskich i miejsko-wiejskich tendencja spadkowa występuje w 63;
- zmieniająca się struktura wieku mieszkańców – w latach 2018-2021 wyraźnie zmniejszyła się liczba osób będących w wieku produkcyjnym (o 43,5 tys., tj. o 7,1%) i liczba osób będących w wieku poprodukcyjnym (o 37,5 tys., tj. o 2,3%), przy praktycznie nie zmiennej liczbie osób w grupie przedprodukcyjnej;
- rosnący ujemny przyrost naturalny, który w 2021 r. wyniósł: - 6,20, podczas gdy w 2018 r. wynosił - 2,14 na 1000 mieszkańców (w kraju odpowiednio: - 4,95 w 2021 r. i - 0,68 na 1000 mieszkańców);
- spadek liczby zawieranych małżeństw na 1000 mieszkańców z poziomu 5,0 (2018 r.) do 4,0 (2021 r.);
- liczba udzielonych rozwodów na 1000 mieszkańców nieznacznie spadła z poziomu 1,53 w 2018 r. do 1,4 na 1000 mieszkańców w 2021 r.;
- wyraźny wzrost liczby zgonów na 1000 mieszkańców z 10,84 w 2018 r. do 13,84 w 2021 r., a szczególnie w okresie pandemii covid-19, tj. w latach 2020 – 2021, gdy wielkość wskaźnika wzrosła przeciętnie o ok. 27,4% w stosunku do roku 2019.

Lata 2018-2021 to także pewne symptomy zmiany skali dotychczasowych zjawisk i ich trendów w zakresie procesów demograficznych w układzie przestrzennym, w tym m.in.:

- przyrost liczby mieszkańców odnotowano w 10 gminach, z czego największy w Opolu (+5701 osób);
- liczba mieszkańców wyjeżdżających za granicę na pobyt stały zmniejszyła się o 1438 osoby w stosunku do 2011 r.;
- zwiększenie liczby urodzeń żywych o 4,6% w porównaniu z 2011 r., w tym w m. Opole (10,59%).

Rys. 9. Przestrzenne zróżnicowanie zmiany liczby mieszkańców województwa opolskiego w okresie 2018-2021

Źródło: Opracowanie własne

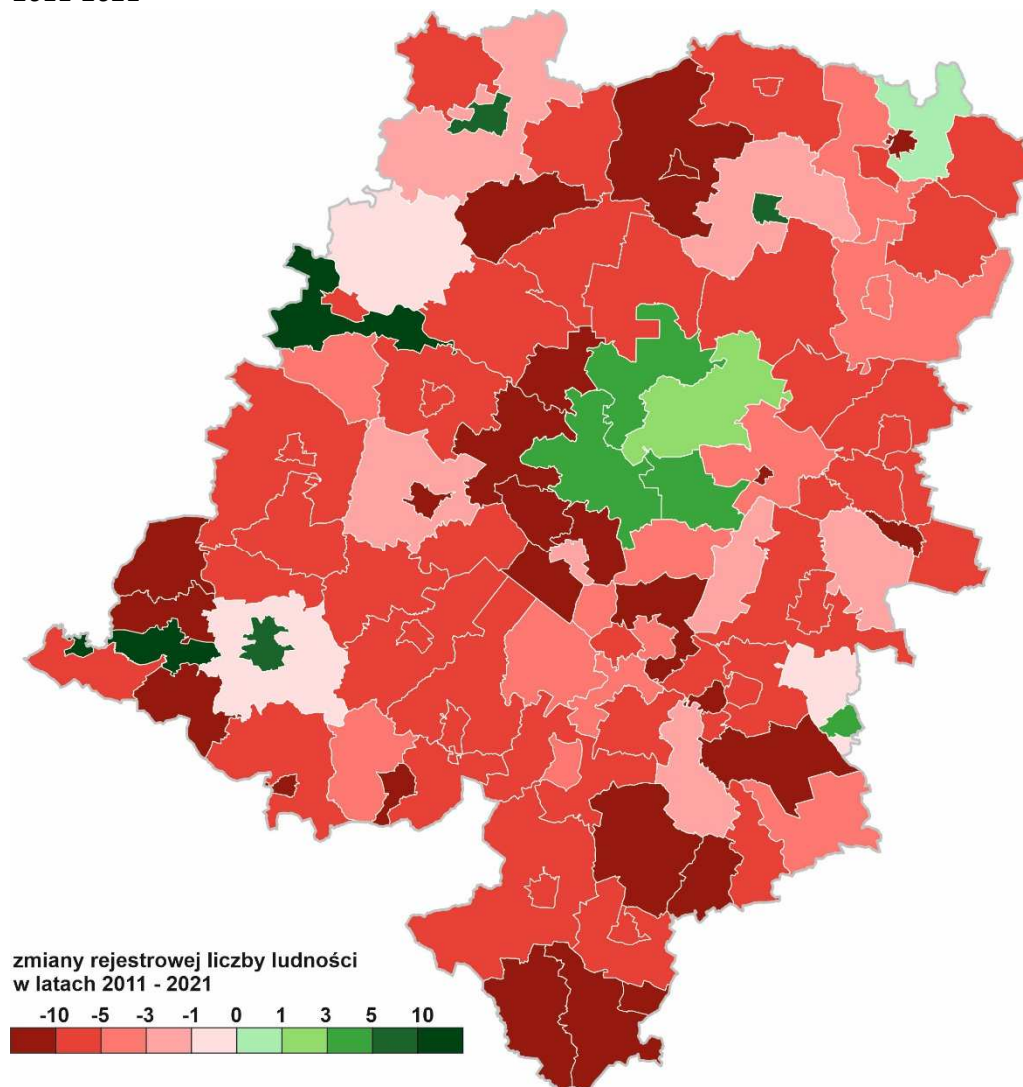
Uwzględniając dłuższy horyzont czasu tj. dekadę 2011-2021, zmiany liczby ludności w układzie przestrzennym ujawniają obszary utrwalonej i rozległej depopulacji. Ponad połowa powierzchni województwa to obszary, gdzie spadek ludności przekracza -5%. Szczególnie wysoki odpływ ludności odnotowano w gminach powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego (miasto Kędzierzyn-Koźle – 12,4%, gm. Pawłowiczki – 11,2% i Polska Cerekiew – 13,3%), głubczyckiego (gm. Kietrz – 11,3%, gm. Branice – 10,2%) i opolskiego. Istotne zmiany liczby ludności gmin sąsiadujących od strony zachodniej z Opolem wiązały się z rozszerzeniem granic administracyjnych Opola w roku 2017.

Na tle wyludniających się obszarów całego województwa jedynymi, które na przestrzeni 2011-2021 utrzymują dotychczasowy poziom zaludnienia lub go nieznacznie powiększają to: miasto Opole (kosztem włączenia w granice administracyjne miasta kilku miejscowości ościennych gmin); gminy północno-wschodniej części miejskiego obszaru funkcjonalnego Opola, tj. gm. Łubniany, gm. Turawa,

gm. Chrzęstowice (w skutek napływu mieszkańców Opola) i jego południowo-zachodniej części (obszar wiejski gm. Tułowice); gm. Skarbimierz (w skutek oferty miejsc pracy w WSSE) oraz miasta: Otmuchów (w wyniku włączenia w granice administracyjne 5 miejscowości), Namysłów, Leńnica i Ujazd.

Rys. 10. Przestrzenne zróżnicowanie zmiany liczby mieszkańców województwa opolskiego w okresie 2011-2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Zmiana liczby mieszkańców w województwie opolskim w latach 2018-2021 przebiegała w różnych kierunkach i w różnej skali – w zależności od cech funkcjonalnych obszaru województwa. Przyrost liczby mieszkańców odnotowano w 5 gminach, z czego największy w gm. Skarbimierz (+4,8%), gm. Łubniany (+2,5%), gm. Komprachcice (+1,4), gm. Namysłów (+1,5%) i gm. Chrzęstowice (+1%).

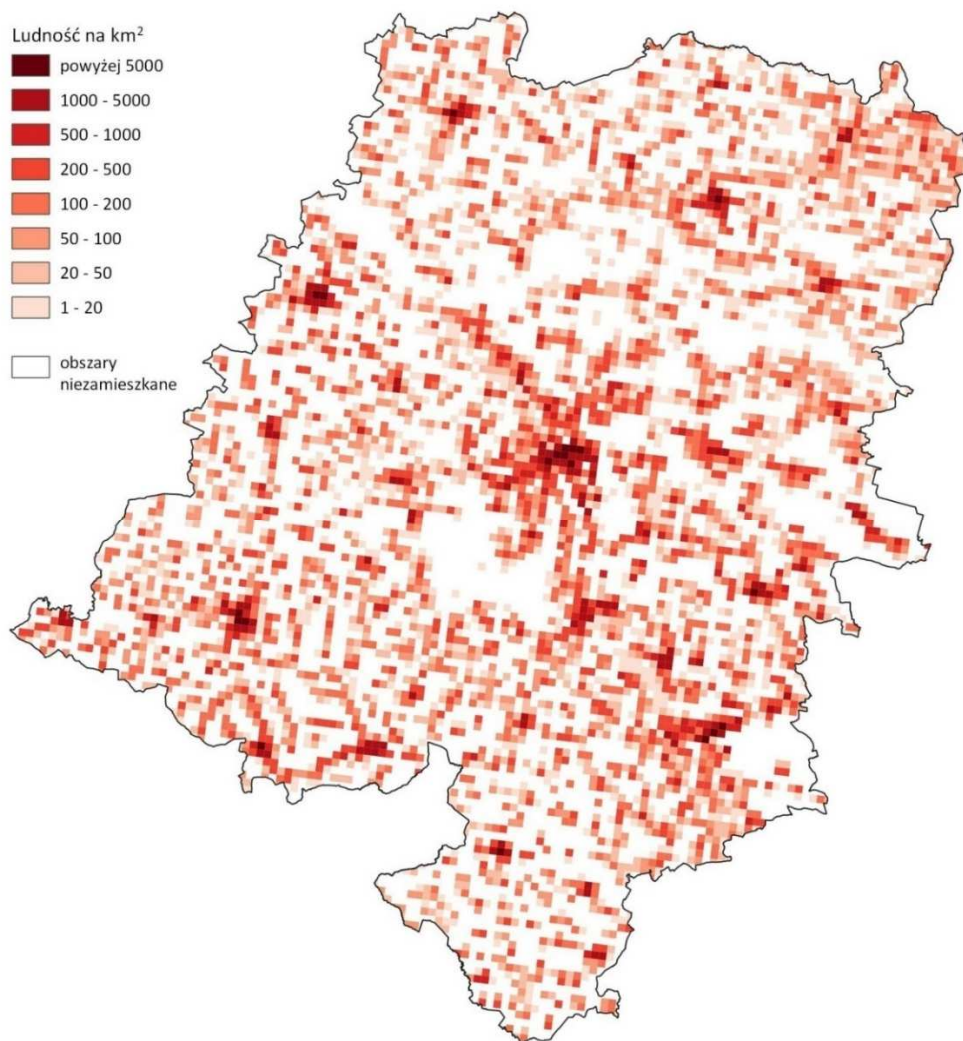
W pozostałych 66 gminach zanotowano regresywny charakter zmian ludnościowych, z czego największy ubytek wystąpił w gminach: Zdieszowice (-9,0%), Wołczyn (-8,3%), Kędzierzyn Koźle (-8,2%), Paczków (-7,7%), Dobrodzień (-7,3%), Gogolin (-7,2%), Świerczów (-7,1%).

Analizując rozkład przestrzenny zmian liczby ludności na obszarze województwa w dłuższym horyzoncie czasowym 2011-2021 podkreślić należy relatywnie większy ubytek ludności w powiatach południowej części województwa (kędzierzyńsko-kozielski, głubczycki, położonych w południowo-wschodniej, jak i południowo-zachodniej części województwa (powiaty: kędzierzyńsko-kozielski, głubczycki, prudnicki i nyski), w podobnej skali procesy te zachodzą w środkowej części województwa (tj. w części powiatu opolskiego).

Rozmieszczenie ludności

Ludność w województwie nie jest rozmieszczona równomiernie. Wynika to ze cech endogenicznych regionu, zwłaszcza jego cech przyrodniczych, które decydowały o walorach ekonomicznych przestrzeni, a w konsekwencji o procesach osadniczych. Ilustracją zróżnicowania rozmieszczenia ludności jest Rys. 11, na którym pokazano liczbę ludności w siatce kilometrowej.

Rys. 11. Liczba ludności w siatce kilometrowej 1 x 1 km² w 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych NSP 2021

Biorąc pod uwagę gęstości zaludnienia, wskaźnik wykazuje znaczne zróżnicowanie przestrzenne, tak w układzie powiatowym, gminnym, jak i miast. Powiatem o najwyższej gęstości zaludnienia jest m. Opole (852 osób na 1 km²), z kolei na drugim biegunie jest powiat namysłowski (57 osób na 1 km²).

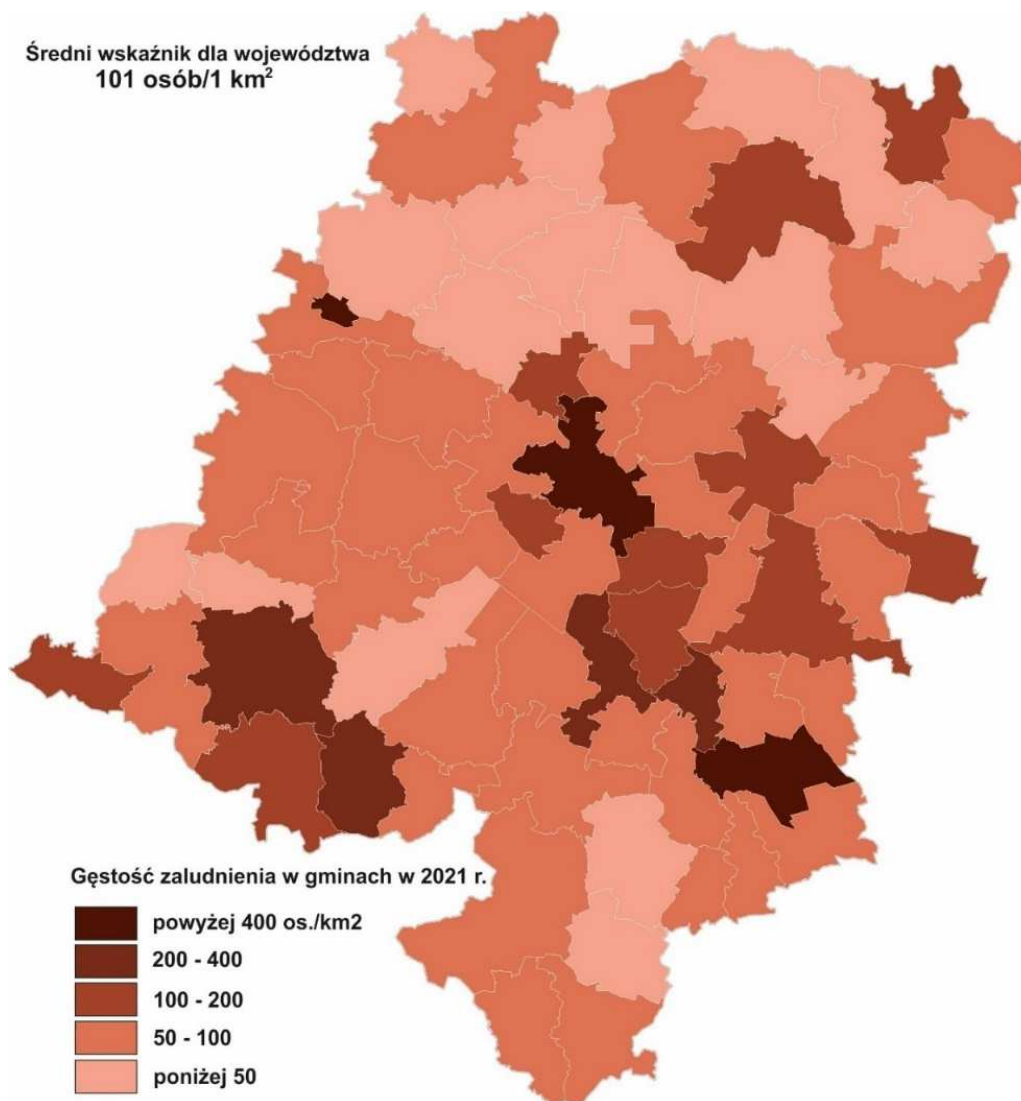
W zbiorze miast największa gęstość zaludnienia występuje w ośrodkach miejskich o stosunkowo niewielkiej powierzchni administracyjnej: Ozimku – 2503 osoby na 1 km², Brzegu – 2339 osoby na 1 km², Głuchołazach – 1898 osoby na 1 km², Kluczborku – 1898 osoby na 1 km², Nysie – 1516 osoby na 1 km².

W układzie gmin miejskich i miejsko-wiejskich największą gęstością zaludnienia odznaczają się gm. Brzeg – 2339 osób na 1 km², gm. Opole – 852 osób na 1 km², Kędzierzyn-Koźle – 453 osób na 1 km², Nysa – 252 osób na 1 km², Zdzeszowice – 249 osób na 1 km². Najniższą gęstość zaludnienia odnotowano w gminie Świerczów (28 osób na 1 km²), Lasowice Wielkie (30 osoby na 1 km²),

Domaszowice (31 osoby na 1 km²), Murów (32 osoby na 1 km²). Wynika to głównie z uwarunkowań przyrodniczych położenia tych gmin na obszarach dużych kompleksów leśnych (Bory Stobrawsko-Turawskie), gdzie dominującą funkcją gospodarczą jest rolnictwo i leśnictwo.

W okresie lat 2018-2021 nieznaczne zwiększenie wartości wskaźnika miało miejsce w 5 gminach (gm. Komprachcice (+3), gm. Skarbmierz (+3), gm. Łubniany (+2), gm. Chrzastowice (+1) i gm. Namysłów (+1)). W 4 gminach wskaźnik pozostał na tym samym poziomie, a w pozostałych 62 gminach uległ obniżeniu, przy czym najbardziej w gm. Brzeg (-120), gm. Kędzierzyn-Koźle (-41), gm. Zdzeszowice (-25), gm. Prudnik (-14), gm. Paczków (-12).

Rys. 12. Gęstość zaludnienia województwa opolskiego w 2021 r. w układzie gmin

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Województwo opolskie odznacza się zrównoważeniem liczby mieszkańców miast i obszarów wiejskich – w miastach mieszka 503,1 tys. osób, tj. 53,0% ludności województwa, natomiast na wsi 445,5 tys. tj. 47,0%. W kraju relacje te wynoszą odpowiednio: 59,7% to mieszkańcy miast, a 40,3% ludność obszarów wiejskich. W okresie 2018-2021 zaobserwowano dalszy spadek liczby ludności zarówno na terenach miejskich, jak i wiejskich. Na koniec 2021 r. tereny miejskie zamieszkiwało o 22,8 tys. tj. o 4,3% mieszkańców mniej w porównaniu z rokiem 2018, a na terenach wiejskich o 15,2 tys. osób, co stanowi spadek rzędu 3,3%.

W przekroju terytorialnym na koniec 2021 roku najwięcej ludności mieszkało w powiatach: nyskim

(13,8% ludności województwa), m. Opole (13,4%), oraz opolskim (12,7%). Najmniejszą liczbę mieszkańców, odnotowano w powiatach: namysłowskim (4,5%) i głubczyckim (4,6%).

Struktura płci i wieku

Na ogólną liczbę 948 583 osób zamieszkujących województwo opolskie w 2021 r., mężczyźni stanowią 48,7%. Na 100 mężczyzn przypada 107 kobiet, przy czym w miastach współczynnik feminizacji wzrasta do wartości 111 kobiet na 100 mężczyzn. W porównaniu z rokiem 2018 udział kobiet w ogólnej liczbie mieszkańców nie uległ zmianie i utrzymał się na poziomie 51,6% i nie różni się znacząco od średniej krajowej, wynoszącej 51,7% ogólnej liczby mieszkańców kraju.

Dla przyszłości regionu, jego rozwoju społeczno-gospodarczego, szczególnie ważne są relacje między liczbą ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym. Pozytywne trendy w zakresie trwania życia przy jednocześnie niskich wskaźnikach dzietności, powodują, że opolskie społeczeństwo starzeje się.

Niekorzystne zmiany demograficzne widoczne są również w stanie i strukturze ludności według grup ekonomicznych. Na koniec grudnia 2021 r. liczebność mieszkańców województwa opolskiego w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat), wyniosła 157 756 osób i wzrosła o 0,4% w relacji do roku 2018, natomiast spadła o -5,7% w porównaniu z rokiem 2012.

Grupa ludności w wieku produkcyjnym (18 – 59K/64M) w 2021 roku liczyła 568 296 osób i była mniej liczna niż w 2018 r. o 7,1% i o 13,6% w porównaniu z rokiem 2012, natomiast w wieku poprodukcyjnym (powyżej 60K i 65M) liczebność tej grupy wzrosła w stosunku do 2018 r. odpowiednio o 2,3% w 2021 r. i aż o 20,3% w porównaniu z rokiem 2012 r.

Na koniec 2021 roku udział mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym kształtował się na poziomie 16,6% ogółu ludności województwa, w wieku produkcyjnym - 59,9%, a w wieku poprodukcyjnym - 23,5%.

Porównując względem roku 2018, odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym wzrósł z poziomu 15,9% o 0,7 p.p., w wieku produkcyjnym spadł z poziomu 62,0% o 2,1 p.p., przy jednoczesnym wzroście udziału osób w wieku poprodukcyjnym z poziomu 22,0% o 1,5 p.p.

Dalszemu znacznemu zwiększeniu uległ również współczynnik ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym z 61,2% (2018 r.) do 66,9% (2021 r.).

Wskaźniki te nieznacznie odbiegają od średniej krajowej. Na koniec grudnia 2021 r. w Polsce odnotowano 18,4% osób w wieku przedprodukcyjnym, 59,1% osób w wieku produkcyjnym i 22,5% osób w wieku poprodukcyjnym. Współczynnik ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym dla Polski wyniósł 69,3.

W 32 gminach województwa zmniejszyła się liczba ludności w grupie osób w wieku **przedprodukcyjnym** w stosunku do roku 2018. Największe spadki wystąpiły w gminach: Kędzierzyn-Koźle, Nysa, Kluczbork, Brzeg. W pozostałych 39 gminach zarejestrowano wzrosty, przy czym największe w gm. Namysłów, Łubniany, Chrzastowice, Dobrzeń Wielki, Skarbimierz.

Największe spadki wystąpiły w gminach Kędzierzyn-Koźle, Nysa, Kluczbork, Brzeg, Prudnik i Wołczyn. W grupie osób w wieku **produkcyjnym** jedynie w gminie Skarbimierz odnotowano wzrost liczebności tej grupy w stosunku do roku 2018, natomiast we wszystkich pozostałych gminach odnotowano spadki.

W grupie osób w wieku **poprodukcyjnym** wzrost liczebności w okresie 2018-2021 odnotowano w 56 gminach, w pozostałych 15 nieznaczne spadki.

Migracje ludności

Województwo opolskie od ponad 20 lat pozostaje regionem migracyjnym, w którym zarówno migracje krajowe, jak i zagraniczne przyczyniają się do wyludnienia województwa.

Obok przyrostu naturalnego, migracje ludności są równie istotnym czynnikiem wpływającym na zmianę liczby ludności w województwie.

W województwie opolskim w 2021 roku odnotowano:

- 10,6 tys. zameldowań na pobyt stały (o 3,9% mniej niż w 2018);
- 12,0 tys. wymeldowań z pobytu stałego (o 2,6 więcej niż w 2018);
- saldo migracji na poziomie – 1389 osób (o – 114 więcej niż w 2018), z czego blisko połowę (-625) stanowiły migracje zagraniczne;
- saldo migracji na 1000 mieszkańców na poziomie – 1,5 osoby (o -0,2 więcej niż w 2018 r.).

Z sąsiednich województw do województwa opolskiego w 2021 roku napłynęło 2,7 tys. osób, z których najwięcej pochodziło z województwa śląskiego (33,7%) i dolnośląskiego (29,6%). Analogicznie w tym samym czasie z województwa opolskiego wyjechało 3,4 tys. osób, z których najwięcej zamieszkało w województwie dolnośląskim (42,7%) i śląskim (22,2%). W analizowanym roku odpływ ludności z województwa był wyższy niż napływ, co skutkowało ujemną wartością salda migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały i taka sama sytuacja zauważalna była również w 2018 r.

W latach 2018-2021 zjawisko migracji wyrażone saldem na 1000 mieszkańców utrzymywało się na zbliżonych poziomach z ujemną wartością w granicach od -1,2 do -1,5.

W porównaniu z okresem 2012-2014 skala migracji uległa wyraźnemu zmniejszeniu z poziomu -3,5 osoby na 1000 mieszkańców w 2013 r. do -1,5 w 2021 r.

W 2021 r. saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały w większości powiatów było ujemne, a największa jego wartość bezwzględna wystąpiła w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim (-398 osób).

Powiatami z dodatnim saldem migracji w 2021 r. były: powiat opolski (+190), namysłowski (+47) i m. Opole (+10). Należy zauważyć, że w latach 2018-2021 zjawisko dodatniego salda migracji utrzymuje się w ww. powiatach, lecz skala zjawiska wyhamowuje.

W 52 gminach województwa opolskiego odnotowano ujemne saldo migracji stałych, a największą wartość w m. Kędzierzyn-Koźle (-405 osób). Z kolei najwyższe saldo dodatnie migracji odnotowano w gminie Namysłów (+137 osób). Powyższe dane dotyczą tzw. rejestrowanej emigracji. Wg badań prof. R. Jończego, nie uwzględniają one nierejestrowanej emigracji. Według autora tych badań, faktyczna liczba mieszkańców jest niższa o ok 12-17 %.

Przyrost naturalny

W województwie opolskim różnica między liczbą urodzin żywych, a liczbą zgonów utrzymuje się od wielu lat na ujemnym poziomie.

W 2021 r. w województwie opolskim zarejestrowano 7,3 tys. **urodzeń żywych**, w tym 51,0% stanowili chłopcy. **Liczba urodzeń żywych była niższa o 15,3% w porównaniu z 2018 r.** (w kraju o 14,6%). Współczynnik urodzeń w 2021 r. (liczba urodzeń żywych w przeliczeniu na 1000 ludności) dla województwa opolskiego ogółem wynosił 7,65‰ (w kraju ogółem – 8,73‰). W przekroju terytorialnym najwyższy współczynnik urodzeń odnotowano w m. Opole (8,69‰), a najniższy w powiecie nyskim (6,20‰).

W województwie opolskim w 2021 r. zmarło 13,2 tys. osób, tj. więcej niż w 2018 r. o 23,2% (w kraju o 25,4%). Na tak znaczny wzrost wpływ miały ponadwymiarowe zgony spowodowane trwającą w latach 2020-2021 pandemią Covid-19. Współczynnik umieralności (**liczba zgonów** w przeliczeniu na 1000 mieszkańców) wzrósł z poziomu 10,84‰ w 2018 r. do 13,84‰ w roku 2021 (w kraju – z 10,78‰ do 13,68‰). Najwyższy współczynnik odnotowano w powiecie prudnickim (16,55‰), a najniższy w powiecie namysłowskim (11,60‰). Nadal najczęstszymi przyczynami zgonów mieszkańców województwa opolskiego, podobnie jak i mieszkańców kraju były choroby układu krążenia oraz choroby nowotworowe.

W dalszym ciągu utrzymywała się przewaga liczby zgonów nad liczbą urodzeń, czego efektem był ujemny **przyrost naturalny**. Różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów ukształtowała się na poziomie minus 5901, podczas gdy w roku 2018 wynosiła minus 2111, a w 2012 r. minus 1241.

W omawianym roku w przeliczeniu na 1000 ludności przyrost naturalny kształtował się na poziomie minus 6,20‰, w kraju osiągnął wartość minus 4,95‰. We wszystkich powiatach województwa opolskiego odnotowano ujemny przyrost naturalny, przy czym najniższy w powiatach: nyskim (minus 9,11‰), głubczyckim (minus 8,77‰) i prudnickim (minus 8,53‰).

W 2021 r. zawarto 3,9 tys. **związków małżeńskich**, tj. mniej o 17,6% w stosunku do 2018 r. i o 27,5% w relacji do 2012 r. Współczynnik małżeństw (liczba małżeństw przypadających na 1000 ludności) zmalał w porównaniu z 2018 r. (4,8‰) i wynosił 4,1‰. W Polsce w 2021 roku współczynnik ten osiągnął wartość na poziomie 4,4‰ i jest on mniejszy niż ten wykazany w 2018 roku (5,0‰).

W województwie opolskim w 2021 r. **rozwiódło się** 1,3 tys. par małżeńskich. W stosunku do 2018 r. liczba orzeczonych rozwodów w województwie, zmniejszyła się o 11,6%. Współczynnik rozwodów (liczba rozwodów przypadająca na 10 000 ludności) w 2021 r. wynosił 14,0‰, a w 2018 – 15,3‰.

W przekroju terytorialnym najwyższy współczynnik rozwodów wystąpił w m. Opolu (19,0‰), a najniższy odnotowano w powiecie oleskim (9,2‰).

Przeciętne trwanie życia

W 2021 r. przeciętne trwanie życia mężczyzn w województwie opolskim wynosiło **72,4 lat** (w kraju 71,8 lat), natomiast kobiet **80,4 lat** (w kraju 79,7 lat). W porównaniu z 2019 r., trwanie życia skróciło się odpowiednio o 2,1 roku i 1,6 roku (w kraju 2,3 i 2,1 roku), co było związane z epidemią COVID-19. Biorąc pod uwagę rok 1990 trwanie życia było wyższe o odpowiednio 5,6 i 4,5 roku.

Tabela 47. Przeciętne trwanie życia w wybranych latach

Województwo	Mężczyźni								Kobiety							
	1990	2000	2005	2010	2015	2019	2020	2021	1990	2000	2005	2010	2015	2019	2020	2021
Polska	66,2	69,7	70,8	72,1	73,6	74,1	72,6	71,8	75,2	78,0	79,4	80,6	81,6	81,8	80,7	79,7
Opolskie	66,5	70,7	71,9	73,0	73,8	74,5	73,0	72,4	74,9	78,2	79,5	80,4	81,4	82,0	81,0	80,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

W latach 1990-2019 obserwowano wydłużanie się przeciętnego trwania życia we wszystkich województwach. Województwo opolskie znajdowało się w grupie regionów, w których średnie trwania życia zarówno wśród mężczyzn (o więcej niż 8 lat) jak i kobiet (7,1 lat) wydłużyło się najbardziej.

Sieć osadnicza

W strukturze administracyjnej województwa funkcjonuje:

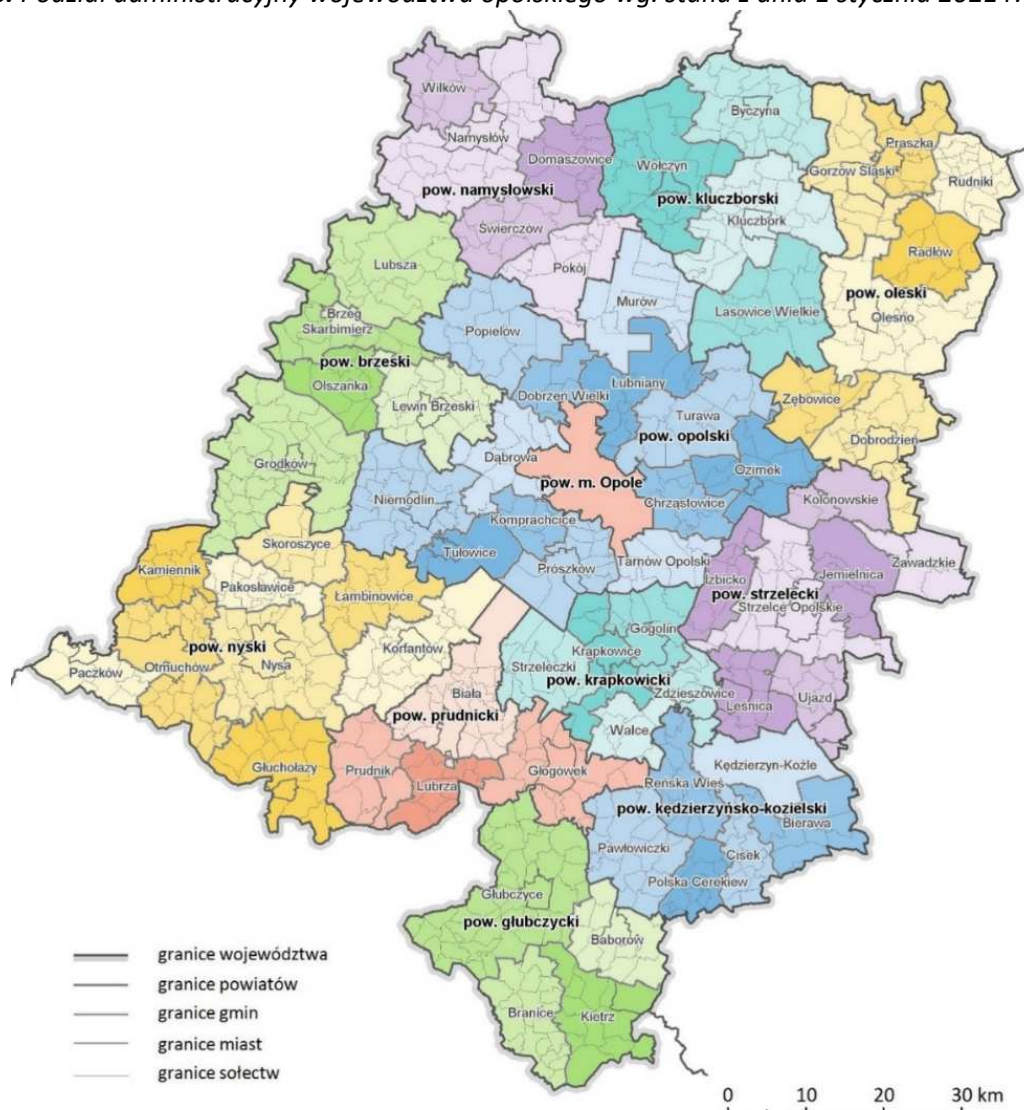
- 11 powiatów ziemskich,
- 1 powiat grodzki (Opole),
- 71 gmin w tym: 2 gminy miejskie, 32 gminy miejsko-wiejskie, 37 gmin wiejskich

Ostania zmiana na mapie administracyjnej województwa miała miejsce 1 stycznia 2018 r. i związana była ze zmianą statusu miejscowości Tułowice w wyniku nadania praw miejskich oraz włączeniem w granice administracyjne miasta Otmuchów 4 wsi [Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 lipca 2017 r. w sprawie ustalenia granic niektórych gmin i miast, nadania niektórym miejscowościom statusu miasta, zmiany nazwy gminy oraz siedzib władz niektórych gmin (Dz.U. z 2017 r., poz. 1427)].

Obecną sieć osadniczą województwa opolskiego stanowi 1191 miejscowości, w tym 36 miast. Podsystem wiejskich jednostek osadniczych (obejmujący wsie w ich granicach administracyjnych) liczy obecnie 1022 wsi sołeckich i zwiększył się o 1 sołectwo w gminie Domaszowice.

System osadniczy województwa opolskiego charakteryzuje się, podobnie jak w całym kraju, ustabilizowanym układem rozmieszczenia miast, a jego szczególną wartością jest policentryczny układ, z centralnie zlokalizowanym ośrodkiem wojewódzkim i pierścieniowym układem miast subregionalnych.

Rys. 13. Podział administracyjny województwa opolskiego wg. stanu z dnia 1 stycznia 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne

Podstawowe zmiany strukturalne w sieci osadniczej w latach 2018-2021 wiążą się ze zmianą wielkości zdecydowanej większości miast (wielkość mierzona liczbą mieszkańców) wskutek ujemnego salda migracji i niskiego przyrostu naturalnego.

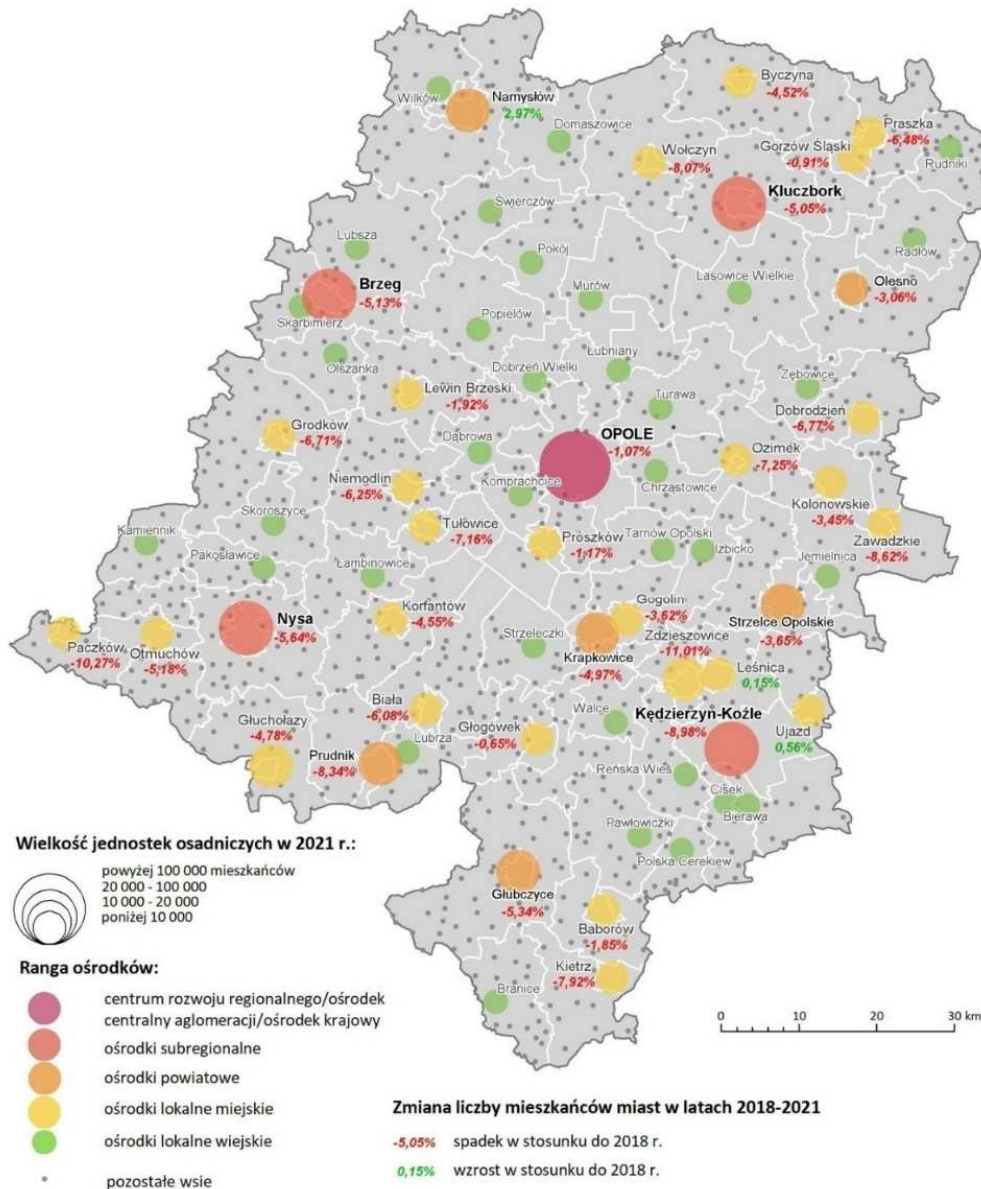
W latach 2018-2021 liczba ludności miejskiej zmalała o 2,4 tys. osób (-4,8%). Największy bezwzględny ubytek odnotowano w miastach: Kędzierzyn-Koźle (5 029 osoby, tj. o -8,2%), Nysa (2 352 osoby, tj. o -5,3%), Brzeg (1 753 osoby, tj. o -4,9%), Prudnik (1 627 osoby, tj. o -7,7%). Jedynymi miastami, w których liczba mieszkańców nie zmalała, to: Namysłów (wzrost o 504 osoby, tj. o 3,1%), Ujazd (wzrost o 10 osób) i Leśnica (wzrost o 4 osoby).

W dłuższym horyzoncie, tj. w okresie ostatniej dekady (2012-2021) najbardziej wyludniającymi się miastami województwa opolskiego są: Zdziezłowice (-14,5%), Zawadzkie (-14,3%), Paczków (-13,5%), Ozimek (-12,4%), Kędzierzyn-Koźle (-11,9%) i Prudnik (-11,2%). Z kolei miastami, które w tym czasie powiększyły swój potencjał ludnościowy są: Otmuchów (+22,4%), Namysłów (+5,3%) i Opole (+4,3%). W przypadku Otmuchowa i Opola przyrost liczby mieszkańców związany był z włączeniem w granice administracyjne tych miast terenów wiejskich z ich mieszkańcami (od 1 stycznia 2018 r. miasto Otmuchów powiększyło się o cztery wsie: Sarnowice, Nieradowice, Wójcice i Śliwice, natomiast od 1 stycznia 2017 r. Opole powiększyło się o Sławice, Wrzoski, Borki, Czarnowąsy, Krzanowice, Świerkle, Chmielowice, Żerkowice, Winów oraz części sołectw: Karczów, Brzezie, Dobrzeń Mały i Zawada).

Obecnie struktura miast wg. wielkości przedstawia się następująco:

- 1 miasto liczące powyżej 100 tys. mieszkańców (Opole);
- 4 miasta liczące od 20 tys. do 100 tys. (Kędzierzyn-Koźle, Nysa, Brzeg, Kluczbork);
- 7 miast (Prudnik, Strzelce Opolskie, Krapkowice, Namysłów, Głuchołazy, Głubczyce, Zdzeszowice) - liczące od 10 tys. do 20 tys. mieszkańców;
- 24 miasta małe (Olesno, Ozimek, Grodków, Zawadzkie, Praszka, Paczków, Niemodlin, Kietrz, Wołczyn, Gogolin, Głogówek, Lewin Brzeski, Otmuchów, Dobrodzień, Byczyna, Kolonowskie, Baborów, Leśnica, Biała, Prószków, Gorzów Śląski, Korfantów, Ujazd, Tułowice) - liczące poniżej 10 tys. mieszkańców.

Rys. 14. Sieć osadnicza i jej zmiany w okresie 2018-2021

Źródło: Opracowanie własne

Zjawisko suburbanizacji

Suburbanizacja w województwie opolskim związana jest głównie z największymi miastami, które pełnią funkcję: ośrodka wojewódzkiego (Opole) i ośrodków subregionalnych (Kędzierzyn-Koźle, Nysa, Brzeg i Kluczbork). Zasięg procesu suburbanizacji głównych miast województwa wyznacza wskaźnik

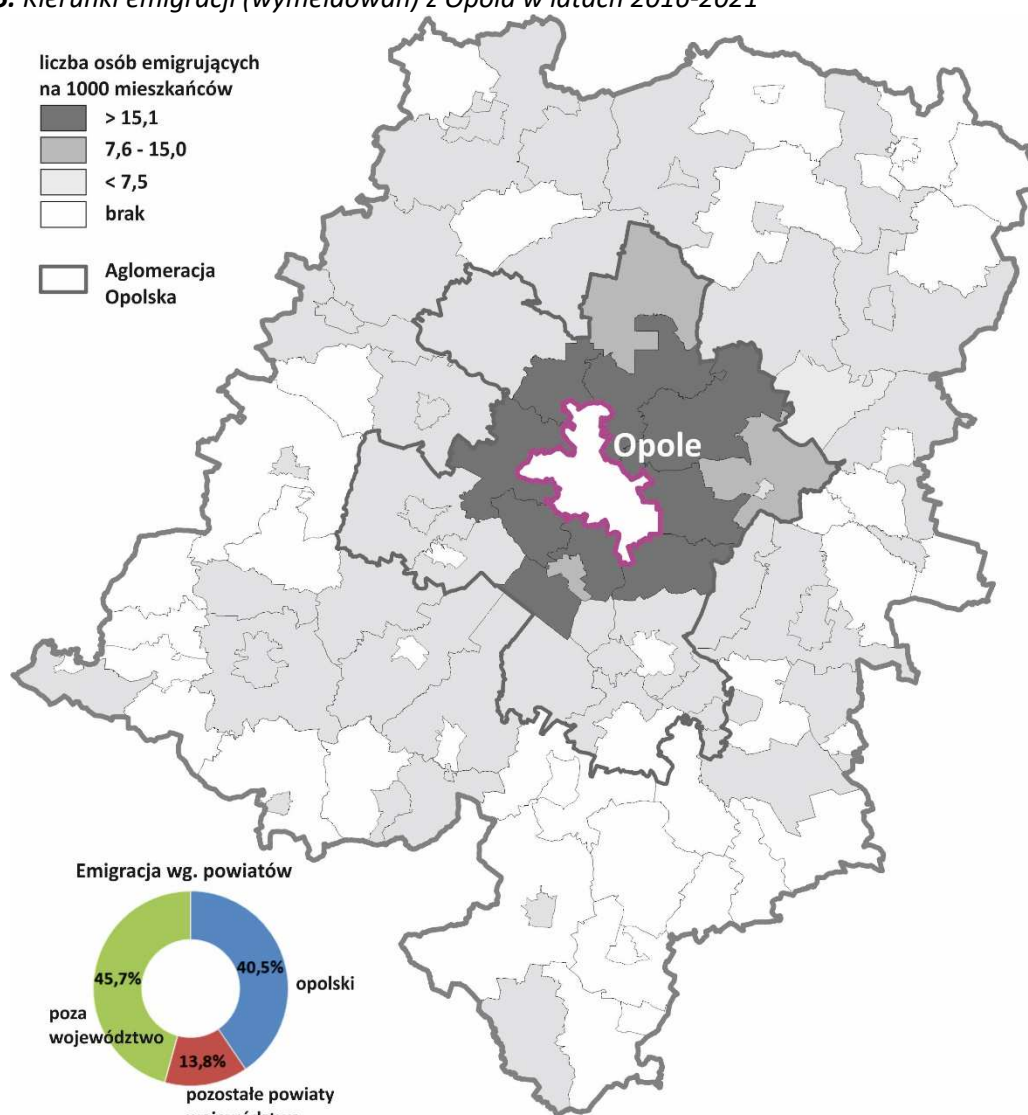

liczby osób emigrujących z tych miast w latach 2016-2021 do poszczególnych gmin regionu w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Za wartość graniczną wskaźnika dla strefy wysokiej intensywności procesu suburbanizacji przyjęto 15 osób⁸.

Opole

Strefa intensywnej suburbanizacji Opola obejmuje obszar 9 gmin powiatu opolskiego, bezpośrednio otaczających miasto, tj.: Chrzastowice, Dąbrowa, Dobrzeń Wielki, Komprachcice, Łubniany, Prószków, Tarnów Opolski, Tułowice (obszar wiejski) i Turawa. W przypadku każdej z tych gmin liczba zameldowań ze stolicy regionu w latach 2016-2021 w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wynosiła ponad 15 osób (najwięcej w gminach Chrzastowice, Komprachcice i Łubniany – odpowiednio 47,8; 45,2 oraz 45,0).

Rys. 15. Kierunki emigracji (wymeldowań) z Opola w latach 2016-2021

Źródło: Opracowanie własne.

Strefę średniej intensywności procesu suburbanizacji Opola tworzą 2 kolejne gminy powiatu opolskiego, tj. Murów i Ozimek. W gminach tych wskaźnik zameldowań z Opola przyjmował wartości od 7,2 (Ozimek) do 9,2 (Murów).

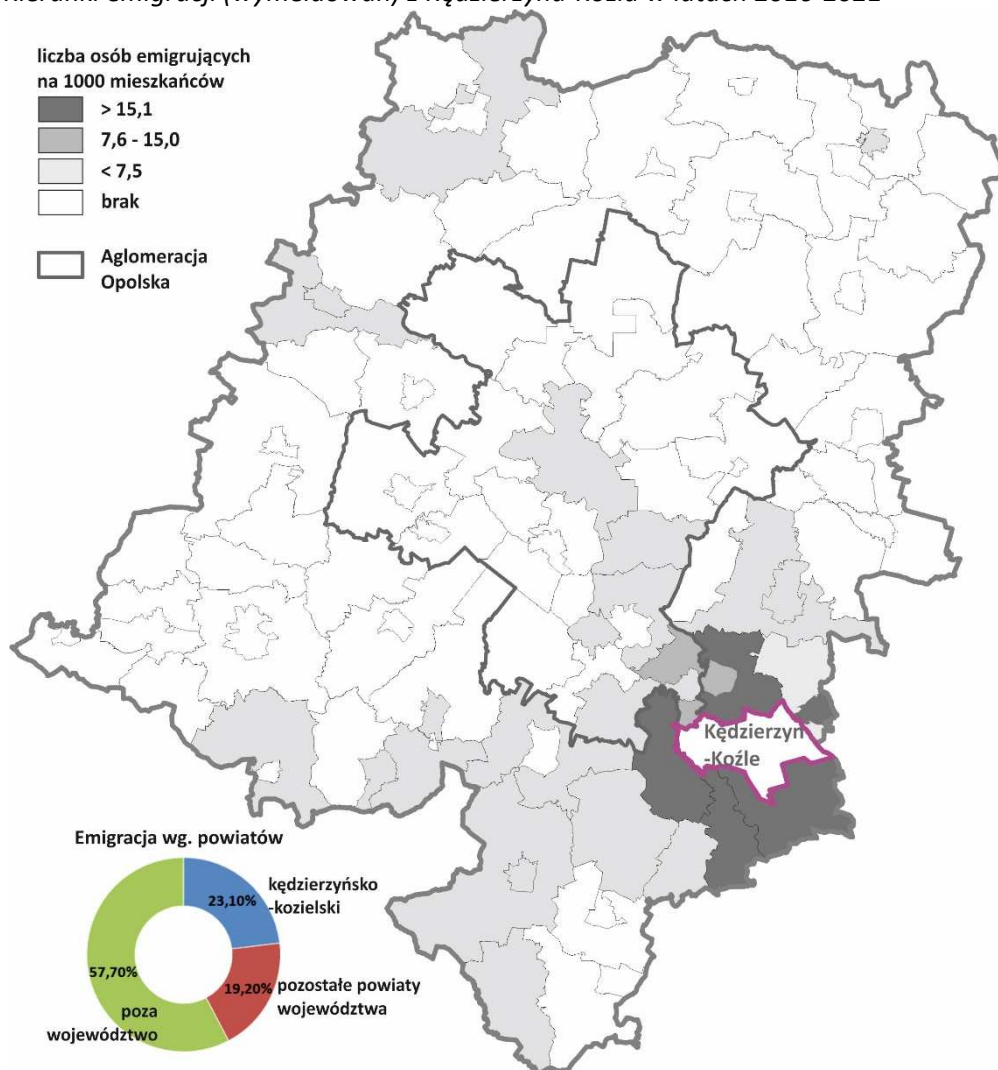
⁸ Wartość tę przyjęto w oparciu o projekt Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju w sprawie szczegółowych warunków określania obszarów funkcjonalnych i ich granic (z dnia 18.11.2014 r.).

W porównaniu z okresem 2010-2015 stwierdza się generalnie utrzymanie dotychczasowego zasięgu strefy intensywnego przepływu mieszkańców Opola na tereny podmiejskie oraz nieznaczne zmniejszenie się strefy umiarkowanego przepływu (bez gminy Popielów).

Kędzierzyn-Koźle

W strefie wysokiej intensywności procesu suburbanizacji Kędzierzyna-Koźła znajdują się 3 gminy powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego (Bierawa, Cisek, Reńska Wieś) oraz 2 obszary sąsiedniego powiatu strzeleckiego: obszar wiejski gminy Leńnica i miasto Ujazd. Szczególnie wysoki poziom zaawansowania procesu suburbanizacji dotyczy gmin Reńska Wieś i Bierawa oraz miasta Ujazd, gdzie liczba zameldowań z Kędzierzyna-Koźła w latach 2016-2021 w przeliczeniu na 1000 ludności wynosiła odpowiednio 39,3; 37,3 i 38,7 osób. O ponad połowę niższy wskaźnik odnotowano w gminie Cisek (18,4) i na obszarze wiejskim gminy Leńnica (16,9). Tuż pod progiem wysokiej intensywności znajduje się obszar wiejski gminy Zdieszowice (wskaźnik = 15,0).

Rys. 16. Kierunki emigracji (wymeldowań) z Kędzierzyna-Koźła w latach 2016-2021

Źródło: Opracowanie własne.

W strefie średniej intensywności procesu suburbanizacji Kędzierzyna-Koźła znajduje się także miasto Leńnica (wskaźnik = 8,1).

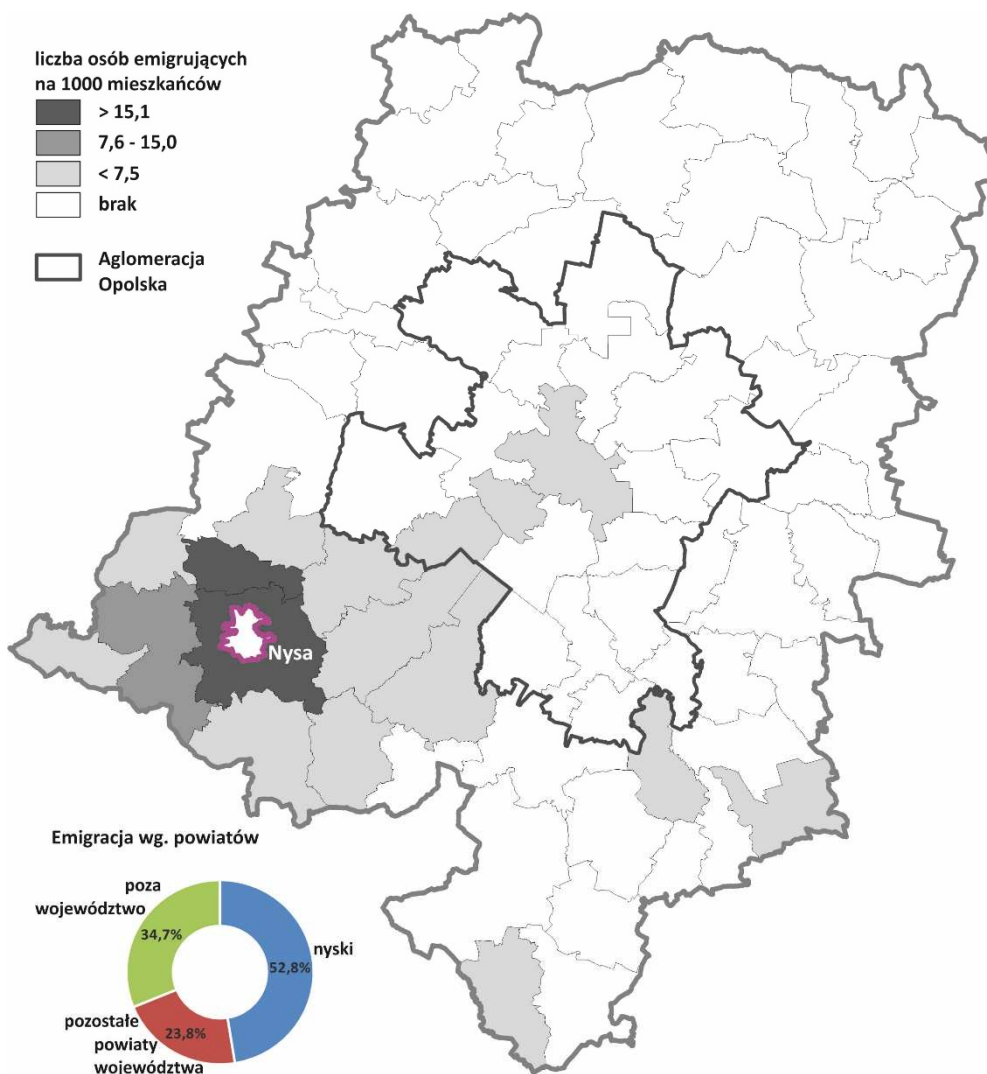
W porównaniu z okresem 2010-2015 stwierdza się wzrost intensywności odpływu mieszkańców Kędzierzyna-Koźła na tereny wiejskie gminy Leńnica i gminy Zdieszowice.

Nysa

Strefa intensywnej suburbanizacji Nysy poza obszarem wiejskim gminy Nysa, obejmuje jedynie teren gminy Pakosławice. Proces suburbanizacji charakteryzuje się szczególnie wysokim nasileniem w bezpośrednim otoczeniu miasta, tj. na obszarze wiejskim gminy Nysa, gdzie łączna liczba zameldowań ze stolicy powiatu nyskiego w latach 2016-2021 w przeliczeniu na 1000 ludności wynosiła 61,7 osób. W strefie umiarkowanej intensywności suburbanizacji Nysy pozostaje kolejna gmina powiatu nyskiego - Otmuchów, gdzie wskaźnik zameldowań z Nysy osiągał wartość 14,2 na obszarze wiejskim oraz 9,7 na terenie miasta Otmuchów.

W porównaniu do okresu 2010-2015 nastąpiło zmniejszenie zasięgu strefy umiarkowanej intensywności odpływu mieszkańców Nysy na teren gminy Skoroszyce (spadek poniżej progu 7,5).

Rys. 17. Kierunki emigracji (wymeldowań) z Nysy w latach 2016-2021

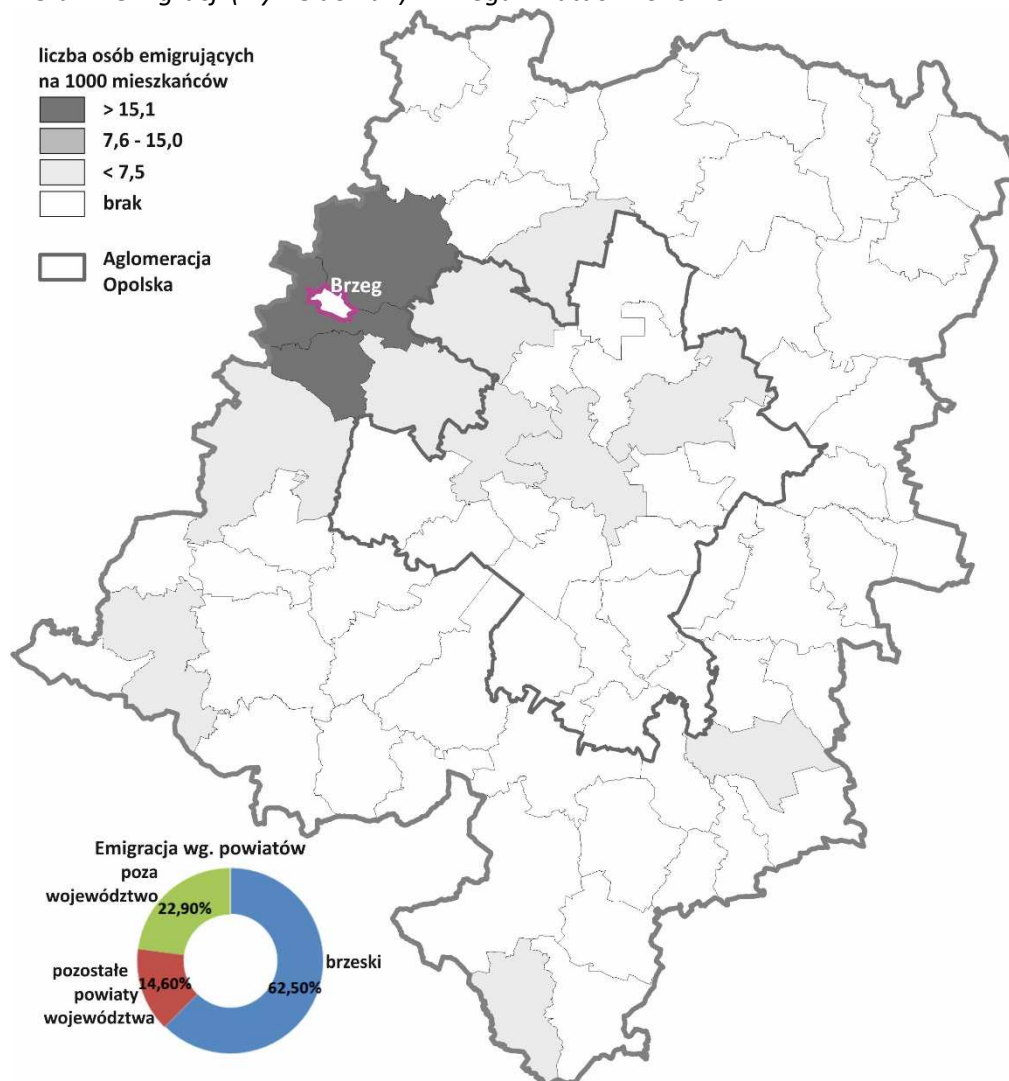
Źródło: Opracowanie własne.

Brzeg

Strefa intensywnej suburbanizacji Brzegu obejmuje obszar 3 gmin powiatu brzeskiego, tj. Skarbimierz, Lubszę oraz Olszankę. Szczególnie intensywny charakter proces suburbanizacji przyjmuje na terenie gminy Skarbimierz, gdzie łączna liczba zameldowań z Brzegu w latach 2016-2021 w przeliczeniu na 1000 ludności wynosiła 86,9 osoby.

Podobnie było w latach 2010-2015, gdy zasięg strefy intensywnych wymeldowań z Brzegu obejmował te same gminy.

Rys. 18. Kierunki emigracji (wymeldowań) z Brzegu w latach 2016-2021

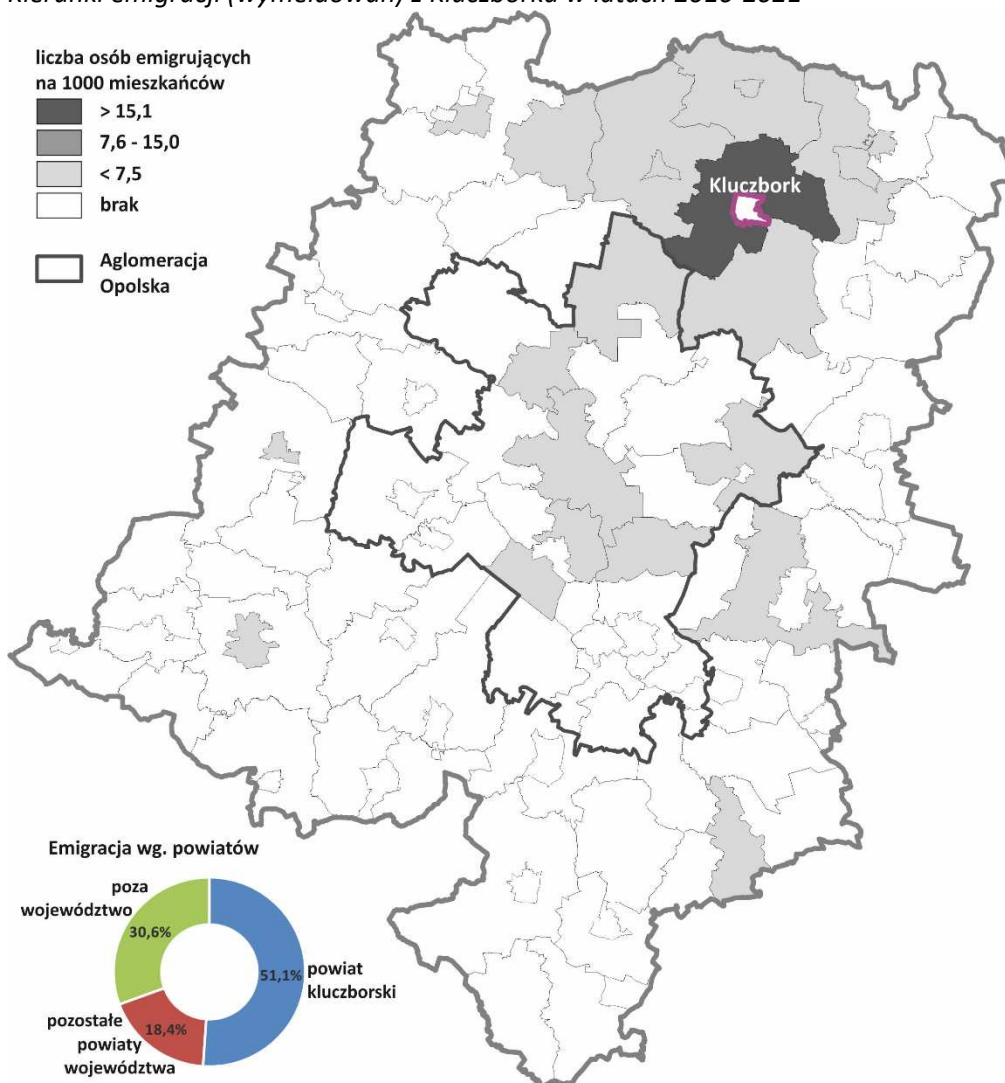
Źródło: Opracowanie własne.

Kluczbork

Strefa suburbanizacji Kluczborka ogranicza się wyłącznie do obszaru wiejskiego gminy Kluczbork, gdzie łączna liczba zameldowań z tego miasta w latach 2016-2021 w przeliczeniu na 1000 mieszkańców przyjmowała wartość 44,5 osób, co wskazuje na intensywny charakter zjawiska. W przypadku Kluczborka brak natomiast strefy umiarkowanej intensywności procesu suburbanizacji. W poprzednim okresie 2010 – 2015 strefa umiarkowanych powiązań obejmowała gminę Buczyna (9,1) i gminę Wołczyn(8,3). Obecnie intensywność wymeldowań z Kluczborka do tych gmin spadła, poniżej progu 7,5.

Rys. 19. Kierunki emigracji (wymeldowań) z Kluczborka w latach 2016-2021

Źródło: Opracowanie własne.

Miejskie obszary funkcjonalne

Istotnymi elementami struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa są miejskie obszary funkcjonalne (MOF). Są one szczególnym typem obszaru funkcjonalnego, który jest definiowany jako obszar, gdzie występuje względnie wyodrębniający się, intensywny i otwarty system powiązań społecznych, gospodarczych lub przyrodniczych, uwarunkowanych cechami środowiska geograficznego (przyrodniczego i antropogenicznego).

Problematyka relacji zachodzących pomiędzy miastem i jego otoczeniem jest właściwa dla każdego ośrodka miejskiego, niezależnie od jego rangi i wielkości - dotyczy także miast średnich i małych, które posiadają strefy oddziaływań/powiązań wykraczające poza granice miasta.

W przeprowadzonej w roku 2022 delimitacji⁹ skoncentrowano się na miastach pełniących funkcję ośrodków powiatowych, które odgrywają istotną rolę w zaspokajaniu potrzeb mieszkańców w niezbędnym wymiarze usług ponadlokalnych i lokalnych w zakresie: edukacji, zdrowia, pomocy społecznej, kultury, administracji, bezpieczeństwa publicznego, wymiaru sprawiedliwości, sportu i handlu.

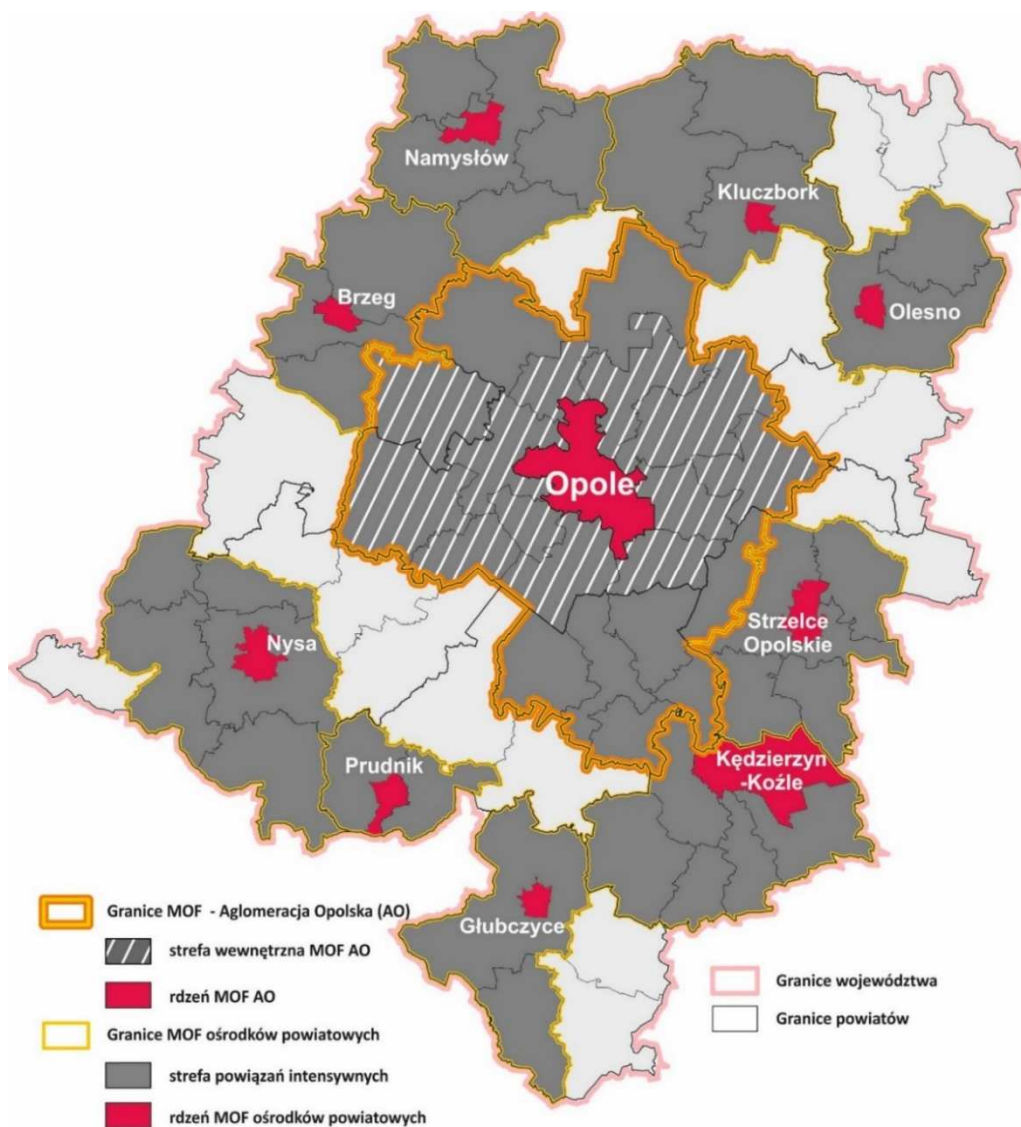
⁹ Delimitacja miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków powiatowych w województwie opolskim, DRP 2022

Analizą objęte zostały wszystkie miasta powiatowe, z wyjątkiem Opola i Krapkowic, które funkcjonują w ramach MOF-u ośrodka wojewódzkiego.

Delimitację oparto o kryterium funkcjonalne, związane z przepływami ludności (dojazdy do pracy i dojazdy do szkół ponadpodstawowych), które w sposób najpełniejszy/najbardziej reprezentatywny odzwierciedlają rzeczywiste i stałe powiązania funkcjonalne otoczenia z miastem powiatowym. Zrezygnowano z kryterium charakteryzującego zjawisko suburbanizacji z uwagi na stosunkowo niewielką skalę zjawiska w przypadku miast powiatowych województwa opolskiego.

Przeprowadzona delimitacja minimalnych zasięgów MOF miast powiatowych w oparciu o przyjęte założenia wykazała, że każdy ośrodek powiatowy województwa opolskiego posiada, podobnie jak ośrodek wojewódzki i ośrodki subregionalne, rdzeń obszaru funkcjonalnego, które stanowi miasto oraz strefę ukształtowanych intensywnych powiązań funkcjonalnych (Rys. 20).

Rys. 20. Miejskie obszary funkcjonalne w województwie opolskim

Źródło: Opracowanie własne

Odnosząc intensywność powiązań do granic administracyjnych powiatów można zauważyć, że istnieje zależność między zasięgiem strefy intensywnych powiązań miasta powiatowego, a:

- wielkością tego ośrodka (im większe miasto tym szersza strefa),

- koncentracją osadnictwa w więcej niż jednym ośrodku miejskim (wielość lokalnych ośrodków miejskich powoduje rozproszenie powiązań otoczenia z miastem powiatowym),
- peryferyjnym położeniem obszaru (gminy) względem ośrodka powiatowego.

4. Zasoby dziedzictwa kulturowego

Zasobność Opolszczyzny w obiekty zabytkowe znajduje swoje odbicie w ilości wpisów do rejestru zabytków województwa opolskiego. **Ogólna liczba obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków na koniec 2021 roku wynosiła 13 188.** Wśród zabytków wpisanych do rejestru znajdowały się 3 352 zabytki nieruchome, 1 267 zabytków archeologicznych, 8 504 zabytki ruchome i 65 zabytków techniki¹¹. Z kolei wg danych NID w dniu 20.07.2022 r. w województwie było **3 367 zabytków nieruchomych.**

W latach 2018-2022 dodano **38** nowych wpisów do rejestru zabytków nieruchomych. Pod względem liczby zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru województwo opolskie plasuje się na 13 miejscu w skali kraju.

Uwzględniając jednak relację między liczbą zabytków a powierzchnią województwa wyrażoną wskaźnikiem w przeliczeniu na 100 km², **województwo opolskie pod względem liczby zabytków nieruchomych plasuje się na czwartym miejscu w skali kraju (35,6 na 100 km²),** za województwem dolnośląskim, małopolskim i śląskim. Z kolei **Opolszczyzna zdecydowanie wyróżnia się na tle kraju liczbą zabytków archeologicznych przypadającą na 100 km² powierzchni województwa (1 miejsce z 13,5 zabytków na 100 km²).**

W strukturze zabytków architektury, wpisanych do rejestru zabytków (2784 zabytków) zdecydowanie największą ilościowo grupę stanowią obiekty mieszkalne (1140) oraz sakralne (669), w dalszej kolejności: pozostałe budowle (251), obiekty użyteczności publicznej (161), obiekty rezydencjonalne (159), obiekty budownictwa obronnego (89), obiekty budownictwa przemysłowego (76), pozostałe budynki (23) i obiekty małej architektury (11). Wśród zabytków obszarowych/przestrzennych wpisanych do rejestru zabytków (568 zabytków) największą ilościowo grupę stanowią założenia zabytkowej zieleni (236), cmentarze (124) i pozostałe zespoły zabytkowe (89). Mniejsze grupy to: układy urbanistyczne (32), zespoły rezydencjonalne (23), zespoły gospodarcze (23), otoczenia zabytku (12), zespoły sakralne (10), zespoły przemysłowe (7), krajobrazy kulturowe (6) i szlaki komunikacyjne (6).

Wyniki zrealizowanego w 2019 r. badania nt. ochrony zabytków i opieki nad zabytkami w samorządzie gminnym wg stanu w dniu 30 czerwca¹⁰ wykazały, że łącznie w województwie opolskim jest 28 678 zabytków ujętych w gminnej ewidencji (nieruchomych – 23 251, archeologicznych - 5 265 oraz układów urbanistycznych i ruralistycznych - 162). Zabytki nieruchome stanowiły 81,1% ogółu zabytków ujętych w GEZ. Na 71 gmin w województwie opolskim gminną ewidencję zabytków posiadają 62 gminy (87,5% ogółu gmin, co jest najlepszym wynikiem w kraju – w kraju 75,7%).

Pomniki historii

W latach 2018-2022 powołano w województwie opolskim 3 nowe pomniki historii (w Brzegu, Oleśnie i Małujowicach). Obecnie w województwie opolskim ustanowionych jest 7 pomników historii:

- **„Brzeg - Zamek Piastów Śląskich z renesansową bramą i kaplicą zamkową pw. św. Jadwigi - nekropolią Piastów”**

¹⁰ Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami w samorządzie gminnym. Raport z realizacji badania. GUS Warszawa, 30 marca 2020 r.

Zamek oraz kaplica w Brzegu stanowią niezwykle cenny zespół zabytkowy o olbrzymim znaczeniu dla dziedzictwa kulturowego Śląska i całego kraju. Rezydencja o trzynastowiecznej genezie, która została gruntownie przebudowana w XVI w., uznawana jest za jeden z najważniejszych zamków renesansowych w tej części Europy. Integralnie związana z zamkiem kaplica pw. św. Jadwigi jest jedną z największych nekropolii Piastów śląskich. Obiekt uznany został za pomnik historii rozporządzeniem Prezydenta RP z dnia 10.12.2018 r. (Dz. U. z 2019 r., poz. 71).

▪ **„Góra Świętej Anny – komponowany krajobraz kulturowo-przyrodniczy”**

Ten wapienno-bazaltowy szczyt wznoszący się nad rozległym kompleksem leśnym jest szczególnym miejscem pod względem kulturowym w krajobrazie Śląska Opolskiego. Dawniejszy ośrodek obrzędów pogańskich przekształcony został w XV wieku w miejsce kultu chrześcijańskiego - sanktuarium św. Anny. Opiekujący się nim franciszkanie wybudowali klasztor, który tworzy architektoniczną dominantę wzniesienia. Otaczający go naturalny krajobraz przeobrażono w parkowo-leśne założenie kalwaryjskie. W ruralistyczny krajobraz wsi wpisane są dodatkowo późniejsze elementy, upamiętniające m.in. toczony tu walki podczas III powstania śląskiego. W skład obszaru uznanego za pomnik historii wchodzi Sanktuarium oo. Franciszkanów na Górze Św. Anny, kalwaria stanowiąca ciąg kaplic od Góry Św. Anny do Poręby oraz amfiteatr wraz z Pomnikiem Czynu Powstańczego. Obszar uznany został za pomnik historii Rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 14.04.2004 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 102, poz. 1061).

▪ **„Nysa – zespół kościoła farnego pod wezwaniem św. Jakuba Starszego Apostoła i św. Agnieszki Dziewicy i Męczennicy”**

Kościół św. Jakuba Starszego Apostoła i św. Agnieszki Dziewicy i Męczennicy w Nysie jest jednym z najwybitniejszych późnogotyckich kościołów halowych Europy Środkowej. Wyjątkowa ranga artystyczna fary nyskiej przejawia się także w jej ocalałym wyposażeniu. Jako największa po katedrze wrocławskiej nekropolia biskupów wrocławskich, fara nyska jest skarbnicą rzeźby sepulkralnej mieszczącą nagrobki i epitafia wyższego duchowieństwa, a także elit mieszczańskich. Obiekt uznany został za pomnik historii rozporządzeniem Prezydenta RP z dnia 28.02.2011 r. (Dz. U. z 2011 r. Nr 54, poz. 279).

▪ **„Olesno - kościół odpustowy pw. św. Anny”**

Drewniany kościół odpustowy pw. św. Anny w Oleśnie składa się z gotyckiego korpusu datowanego na 1518 r. oraz dobudowanej do niego w latach 1669-70 części barokowej, mieszczącej wieniec kaplic. Oba człony zachowały do dzisiaj pierwotną formę i układ. Zabytek jest jedną z najoryginalniejszych budowli sakralnych w Polsce. Jego unikatowy w skali kraju plan, interpretowany jako pięciopłatkowa róża, oparty został na symbolice chrześcijańskiej i dawnej nazwie miejscowości - „Rosenberg”. Świątynię cechują ponadto niezwykle bogate treści niematerialne. Należy ona do najważniejszych i najstarszych ośrodków kultu św. Anny. Obiekt uznany został za pomnik historii rozporządzeniem Prezydenta RP z dnia 27.12.2018 r. (Dz. U. z 2018 r., poz. 2420).

▪ **„Ozimek – żelazny łańcuchowy most wiszący na rzece Mała Panew”**

Most wiszący w Ozimku to obecnie najstarszy zachowany żelazny most wiszący o ustroju nośnym konstrukcji łańcuchowej przewieszanej przez żeliwne ażurowe pylony. Wykonany został w latach 1825-1827 w hucie „Malapane” w Ozimku, jako jedno z pierwszych tego typu rozwiązań konstrukcyjnych na świecie i jest istotnym świadectwem dziejów kultury przemysłowej i myśli technicznej początku XIX w. Most ten posłużył jako wzór przy budowie podobnych przepraw mostowych na świecie. Oddany do użytku w 1827 r., przetrwał do naszych czasów w niezmienionej postaci, pełniąc funkcję mostu drogowego, a od lat 70. XX wieku – mostu dla pieszych. Obiekt uznany został za pomnik historii rozporządzeniem Prezydenta RP z dnia 15.03.2017 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 675).

▪ **„Paczków – zespół staromiejski ze średniowiecznym systemem fortyfikacji”**

W skład obszaru wchodzi zespół staromiejski w granicach murów obronnych, które należą do najlepiej zachowanych średniowiecznych umocnień miejskich w Polsce. Mają niemalże pełny przebieg oraz bogaty system wież bramnych i baszt. Unikalnym i wyróżniającym się elementem umocnień Paczkowa jest również inkastelowany kościół pw. św. Jana Ewangelisty, jedna z najciekawszych świątyń obronnych w tej części Europy. Oprócz fortyfikacji, zachowany został średniowieczny układ przestrzenny miasta wraz z historyczną parcelacją, częściowo zachowaną od czasów lokacyjnych. Obszar ten uznany został za pomnik historii rozporządzeniem Prezydenta RP z dnia 22.10.2012 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1240).

▪ **„Małujowice - kościół parafialny pod wezwaniem św. Jakuba Apostoła”**

Kościół pw. św. Jakuba Apostoła w Małujowicach wyróżnia się największymi i najbogatszymi polichromiami gotyckimi w Polsce, wykonywanymi od końca XIV wieku do około 1483 roku. Zajmują one ponad 1000 m² powierzchni i pokrywają m.in. ściany prezbiterium i nawy. Średniowieczne polichromie są realizacją wybitnych warsztatów śląskich i czeskich, wyróżnia je dobry stan zachowania i bogaty program ikonograficzny (tzw. Biblia Pauperum). Kościół funkcjonuje nieprzerwanie od stuleci, zachowując przy tym oryginalną substancję materialną. Bryła świątyni ostatecznie ukształtowała się ok. XV wieku. Obiekt ten uznany został za pomnik historii rozporządzeniem Prezydenta RP z dnia 14.11.2022 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 2390).

Parki kulturowe

W województwie opolskim utworzono dotychczas jeden park kulturowy pn. **„Książęce Miasto Brzeg”**, ustanowiony 28 października 2016 r. Uchwałą Rady Miejskiej w Brzegu. Obejmuje on ochroną najbardziej wartościowe historyczne zespoły urbanistyczne w podziale na trzy strefy, zawierające m.in. dzielnicę staromiejską, Park Nadodrzański, Kępę Młyńską, Wyspę Jeżynową wraz z Kanałem Młynówki, rejon Placu Drzewnego, rejon ulicy Strzeleckiej czy kwartał Czerwonych Koszar.

Historyczne staromiejskie układy urbanistyczne

Do rejestru zabytków województwa opolskiego wpisanych jest 25 układów urbanistycznych, w tym: Brzeg, Byczyna, Głogówek, Kędzierzyn-Koźle, Namysłów, Nysa, Opole, Paczków, Baborów, Biała, Głubczyce, Głuchołazy, Grodków, Dobrodzień, Kietrz, Kluczbork, Krapkowice, Leśnica, Lewin Brzeski, Niemodlin, Otmuchów, Prudnik, Strzelce Opolskie, Ujazd, Wołczyn.

Historyczne układy ruralistyczne

Do rejestru zabytków województwa opolskiego wpisane są 4 układy ruralistyczne:

- Grobniki (gm. Głubczyce) – zespół urbanistyczny wsi,
- Jemielnica (gm. Jemielnica) – zespół urbanistyczny wsi wraz z zespołem klasztornym cystersów,
- Pilszcz (gm. Kietrz) – zespół urbanistyczny wsi,
- Ścinawa Nyska (gm. Korfantów) – zespół urbanistyczny wsi.

W latach 2018-2022 nie wpisano nowych historycznych układów przestrzennych do rejestru zabytków województwa opolskiego.

Dobra kultury współczesnej

Jak dotąd w województwie opolskim nie opracowano wykazu obiektów uznanych za dobra kultury współczesnej. W obowiązujących opracowaniach planistycznych na poziomie gminnym do obiektów stanowiących dobra kultury współczesnej o randze regionalnej (niebędących zabytkami, takimi jak pomniki, miejsca pamięci, budynki, ich wnętrza i detale, zespoły budynków, założenia urbanistyczne i krajobrazowe), będące uznaniem dorobkiem współcześnie żyjących pokoleń, zaliczono:

- Halę Widowiskowo-Sportową Okrąglak w Opolu – zachowanie formy architektonicznej,
- Amfiteatr Tysiąclecia w Opolu – zachowanie funkcji amfiteatru w obecnym miejscu, na Wyspie Pasieka.

Utworzenie katalogu dóbr kultury współczesnej nadal pozostaje priorytetem w planach samorządu. Z obszaru województwa opolskiego, na podstawie zrealizowanego w 2018 roku konkursu i plebiscytu „Złota Dziesiątka Powojennej Architektury Opola 1945-2018”, wstępnie zostały wskazane cenne obiekty na terenie miasta Opola ¹¹:

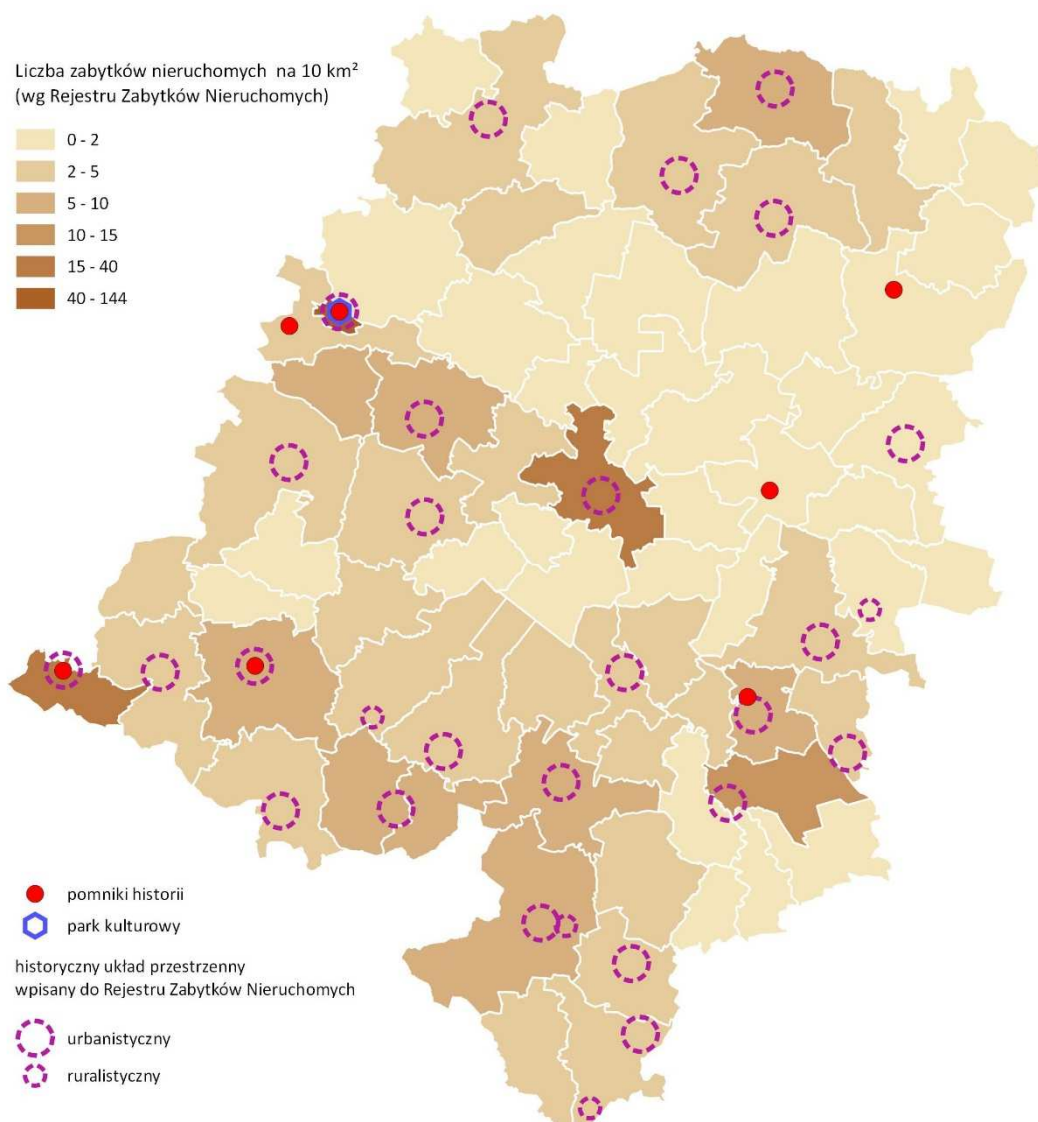
1. *Sgraffita na Ofamie, W. Początek z zespołem, pocz. lat 50 XX w.;*
2. *Biurowiec „Europa”, arch. B. Wedemski, ok. 1955-57;*
3. *Przystanek „Grzybek”, pl. Wolności, arch. F. Jesionowski, 1959 r.;*
4. *Fontanna, pl. Wolności, arch. F. Jesionowski, 1959 r.;*
5. *Mozaika na dawnej kwaciarni PGR Chróścina, ul. Krakowska 7, proj. W. Maszkowski;*
6. *Latarnie w przestrzeni Starego Miasta, lata 60. XX w., M. Nowak;*
7. *Zespół wieżowców przy rondzie, arch. S. Golonka i S. Sitarski, 1963-1977;*
8. *Amfiteatr Tysiąclecia, arch. F. Jesionowski 1963, pierw. zadaszanie sceny arch. J. Kucharzewski, konstruktor A. Dobrzyński 1979 r., przebudowa całości Biuro 87a (arch. M. Adamowicz-Nowacka, M. Nowacki), 2009-2011;*
9. *Budynek Naczelnej Organizacji Technicznej (NOT), ul. Katowicka, arch. J. Schroeter, koniec lat 60. XX w.;*
10. *Teatr im. Jana Kochanowskiego, pl. Teatralny, arch. J. Duchowicz, Z. Majerski, 1965-75;*
11. *„Meander” (Akwarium), ul. Kościuszki, arch. S. Torc, 1966 r.;*
12. *Hala widowiskowa „Okrąglak”, ul. Oleska, arch. J. Gottfried, konstruktor W. Feiferek, 1968 r.;*
13. *Pomnik Bojownikom o Polskość Śląska Opolskiego, rzeźbiarz J. Borowczak, konstruktor T. Gruchała, arch. otoczenia F. Jesionowski, 1970 r.;*
14. *Kościół Przemienienia, osiedle AK, arch. A. Domicz (współpr. W. Jezierski, J. Oleniecki, M. Termiłowscy), 1982-1993;*
15. *Publiczna Szkoła Podstawowa nr 5 im. Karola Musioła, majora Hubala, arch. J. Grzegorzek, J. Rak, pocz. lat 80. XX w.;*
16. *Muzeum Diecezjalne, arch. Z. Budziński, 1987 r.;*
17. *Bank d. BPH, obecnie PKO SA, pl. Wolności, biuro architektoniczne DDJM (arch. M. Dunikowski z zespołem), 1995-2001;*
18. *Biblioteka Caritas, ul. Szpitalna, M. A. Domiczowie, 1995-2001.*

---

¹¹ Wg. Programu Opieki nad Zabytkami Województwa Opolskiego na lata 2020-2023, Opole 2019 Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami w samorządzie gminnym. Raport z realizacji badania. GUS Warszawa, 30 marca 2020 r.

Rys. 21. Dziedzictwo kulturowe

Źródło: Opracowanie własne

5. Systemy transportowe

5.1. Sieć drogową

W województwie opolskim w 2021 r. długość dróg publicznych wynosiła **10 568,1 km**, w tym o nawierzchni twardej ulepszonej **8 739,5 km**. W okresie 2018-2021 nastąpił przyrost długości dróg publicznych o 63,3 km natomiast długość dróg o nawierzchni twardej zwiększyła się o 206,5 km.

Wskaźnik gęstości dróg publicznych o nawierzchni twardej ulepszonej w 2021 r. wynosił **92,9 km/100 km²**(w 2018 r. – 90,7 km/100 km²), przy średniej krajowej 100,9 km/100 km² (w 2018 r. – 97,2 km/100 km²) i klasyfikuje województwo opolskie wśród regionów o średnio rozwiniętej sieci drogowej. Większą gęstość sieci posiadają województwa: śląskie, małopolskie, świętokrzyskie, łódzkie, mazowieckie, dolnośląskie, kujawsko-pomorskie, lubelskie i podkarpackie. Natomiast województwo

opolskie wyróżnia wysoki wskaźnik gęstości sieci dróg o nawierzchni ulepszonej odniesiony do liczby mieszkańców wynoszący **92,1 km/10 tys. mieszk.** (w 2018 r. – 86,5 km/10 tys. mieszk.) przy średniej krajowej 83,2 km/10 tys. mieszk. (w 2018 r. – 79,1 km/10 tys. mieszk.) (Tabela 48-49).

Sieć drogowa jest rozmieszczona dosyć równomiernie, przy nieznacznie mniejszym wskaźniku w północno-zachodniej i południowo-wschodniej części województwa. Największe nasycenie dróg krajowych i wojewódzkich, występuje w centralnej, środkowo-zachodniej oraz południowo-wschodniej części województwa.

Za utrzymanie i modernizację sieci drogowej w obszarze województwa opolskiego odpowiadają Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Opolu, Zarząd Dróg Wojewódzkich w Opolu oraz Zarządy Dróg Powiatowych. Zarządcy sieci drogowej zrealizowali znaczną ilość inwestycji. Począwszy od dużych i kosztownych zadań polegających na budowie obwodnic miejscowości i budowie obiektów mostowych (dotyczy GDDKiA i ZDW), poprzez przebudowę dróg wraz z obiektami inżynierskimi, a skończywszy na utrzymaniu i rehabilitacji istniejącej sieci drogowej. Dla celów opracowania wzięto pod uwagę te inwestycje drogowe, które spowodowały zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym województwa opolskiego oraz w znaczący sposób wpłynęły na podniesienie jakości obsługi ruchu komunikacyjnego.

Drogi krajowe

Przez województwo opolskie przebiega 12 dróg krajowych, których łączna długość w 2021 r. wynosiła 783 km. Na 100 km² powierzchni województwa przypada przeciętnie 8,32 km dróg krajowych. Najwyższa gęstość dróg krajowych występuje w gminach „węzłowych”, gdzie krzyżuje się kilka dróg krajowych, tj.: w mieście Opolu, Krapkowicach, Kluczborku, Nysie, Reńskiej Wsi i Brzegu. W ciągach dróg krajowych znajdują się 322 obiektów mostowych ogółem.

W latach 2018-2021 nastąpił nieznaczny przyrost długości dróg krajowych o 3,5 km.

Bilans zrealizowanych inwestycji za okres lat 2018-2021 wg. Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, Oddział w Opolu, przedstawia się następująco:

- oddano do użytkowania obwodnicę Myśliny w ciągu DK 46 o dł. **3,15 km**;
- oddano do użytkowania obwodnicę Niemodlina w ciągu DK 46 o dł. **11,48 km**;
- oddano do użytkowania obwodnicę Kędzierzyna-Koźła w ciągu DK 40 o dł. **14,33 km**;
- gruntownie **rozbudowano**¹² **21,24 km** dróg;
- wybudowano 2 mosty (Zawada, Mochów) i 1 wiadukt w m. Dąbrowa;
- wyremontowano jeden wiadukt w Namysłowie.

łącznie wybudowano i zmodernizowano **50,2 km** dróg krajowych.

Dodatkowo w 2020 r. rozpoczęto budowę:

- obwodnicy Praszki w ciągu DK 45 o długości **12,80 km**;
- obwodnicy Olesna w ciągu DK 11 (S11) o długości **24,78 km**.

Zakończenie budowy powyższych obwodnic planowane jest na 2023 r.

Największa koncentracja zrealizowanych inwestycji występuje na drogach krajowych:

- **DK 45** (5 zadań);
- **DK 46** (3 zadania);
- **DK 40** (2 zadania).

Są to drogi na których notuje się duże natężenie ruchu związane z funkcją jaką pełnią w obsłudze komunikacyjnej województwa. Droga krajowa nr 46 jest jednym z głównych szlaków drogowych na kierunku wschód-zachód, prowadząc ruch w kierunku Warszawy oraz bezpośrednio powiązany z autostradą A4. Podobnie droga krajowa nr 40 jest głównym szlakiem transportowym na kierunku wschód-zachód w południowej części województwa opolskiego, łącząc ze sobą ważne ośrodki spo-

---

¹² Inwestycje drogowe, które skutkowały podniesieniem parametrów technicznych drogi (np. poszerzenie jezdni)

łeczno-gospodarcze regionu, jak Kędzierzyn-Koźle, Prudnik, Głuchołazy i Nysę (poprzez DK 41). Natomiast droga krajowa nr 45 stanowi główny szlak drogowy na kierunku północ-południe, również powiązany z autostradą A4. Zestawienie większych drogowych inwestycji zrealizowanych w latach 2011-2017 na drogach krajowych przedstawia *Tabela 50*.

Drogi wojewódzkie

Na terenie województwa opolskiego 45 dróg posiada kategorię wojewódzką. Ich łączna długość w 2021 r. wynosiła **997,9 km**, daje to gęstość – **10,6 km/100 km²** powierzchni województwa. W ciągach dróg wojewódzkich znajduje się 172 obiektów mostowych.

Bilans zrealizowanych inwestycji za okres lat 2018-2022 wg. Zarządu Dróg Wojewódzkich w Opolu, przedstawia się następująco:

- wybudowano **2** obwodnice miejscowości (Malni i Choruli, Dobrodzienia) o łącznej długości **11,85 km**;
  - gruntownie rozbudowano **71,0 km** dróg;
  - gruntownie przebudowano **36,1 km** dróg;
  - wybudowano **2** obiekty mostowe (Głuchołazy, Raclawice Śląskie).
- Łącznie wybudowano i zmodernizowano **119 km** dróg wojewódzkich.

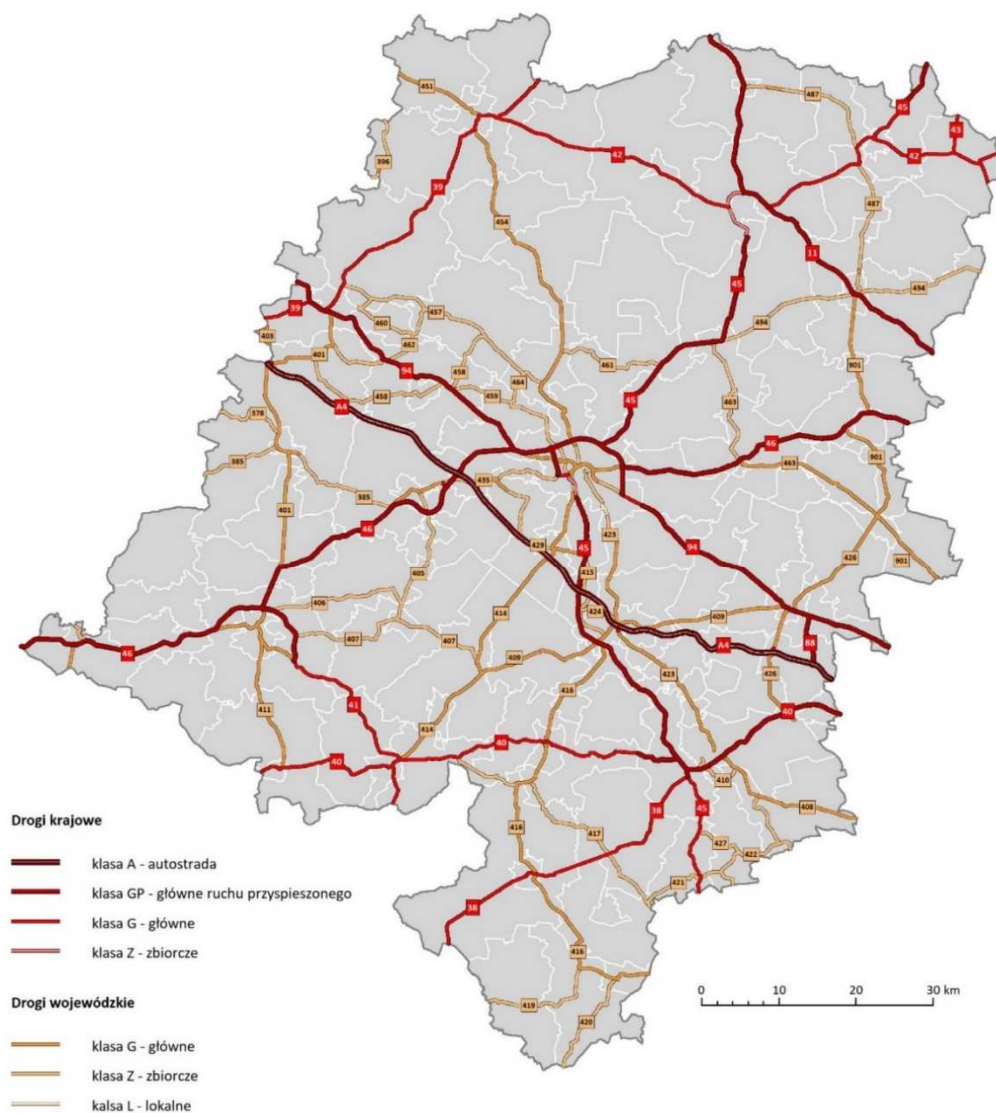
Dodatkowo w trakcie realizacji jest rozbudowa dróg wojewódzkich o łącznej długości 29,9 km (planowana data zakończenia inwestycji - 2023 r.)

Największa koncentracja zrealizowanych inwestycji i tych w trakcie realizacji występuje na drogach wojewódzkich:

- **DW 454** (7 zadań);
- **DW 409** (6 zadań);
- **DW 487** (6 zadań);
- **DW 494** (5 zadań);
- **DW 415** (5 zadań).

Podobnie jak w przypadku dróg krajowych są to drogi, na których notuje się duże natężenie ruchu związane z ich funkcją w obsłudze komunikacyjnej województwa. W przypadku drogi wojewódzkiej nr 409 jest to powiązanie regionalnej sieci drogowej z autostradą A4, drogi nr 487 i 494 stanowią ważne połączenie północno-wschodniej części województwa (powiat oleski) z Opolem. Natomiast droga 454 i 415 stanowią ważne połączenia komunikacyjne na kierunku północ-południe, gdzie droga 454 dodatkowo pełni ważne połączenie stolicy regionu z powiatem namysłowskim, a droga nr 415 może stanowić alternatywny dojazd do autostrady A4. Zestawienie inwestycji drogowych zrealizowanych w latach 2018-2022 na drogach wojewódzkich przedstawia *Tabela 51*.

Rys. 22. Sieć dróg krajowych i wojewódzkich w roku 2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDOT 10k

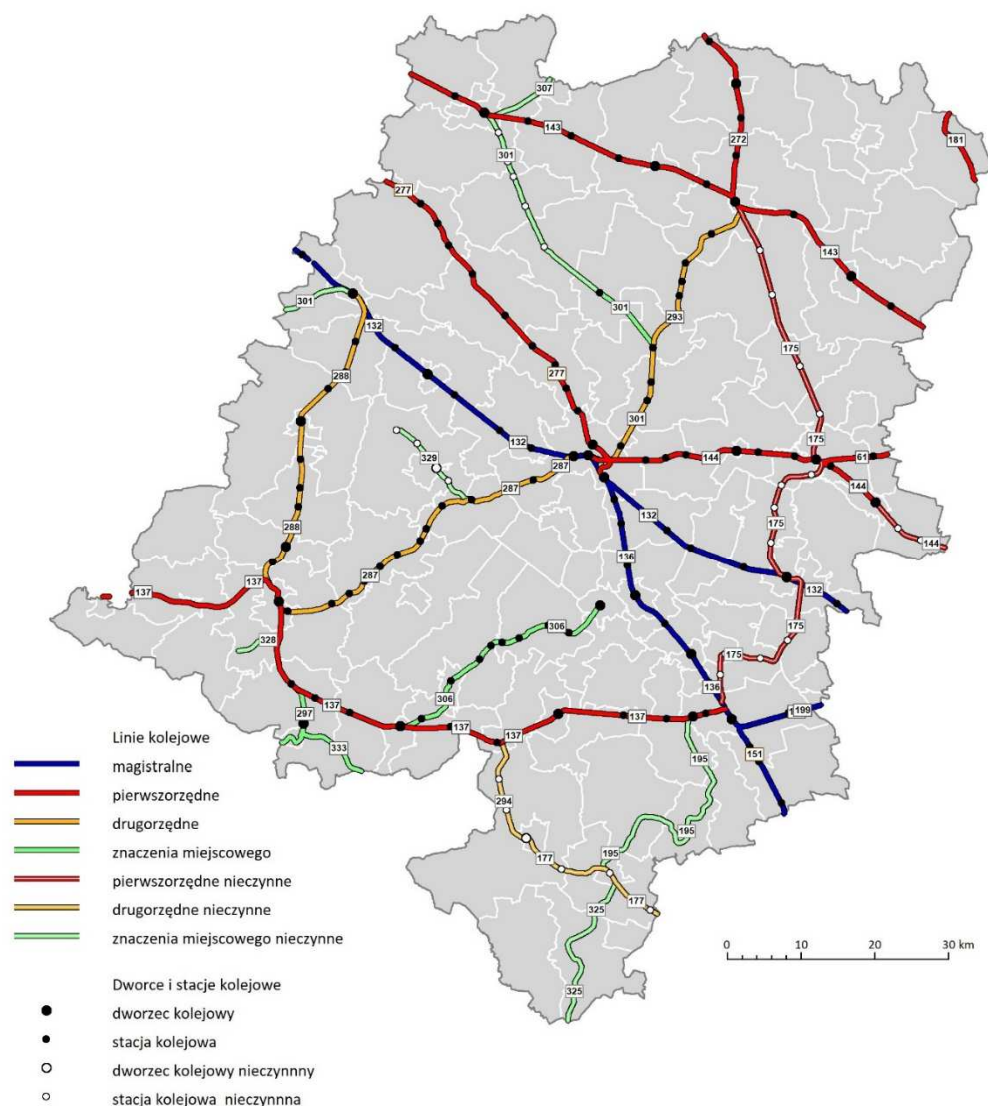
5.2 Transport kolejowy

W województwie opolskim w 2021 r. łączna długość linii kolejowych eksploatowanych wynosi 784 km, co daje gęstość linii kolejowych rzędu 8,3 km/100 km². Wskaźnik ten stawia region w rzędzie najzasobniejszych pod tym względem w kraju (średnia gęstość linii kolejowych w Polsce wynosi 6,2 km/100 km²) *Tabela nr 52*.

W latach 2018-2021 nieznacznie zwiększyła się całkowita długość eksploatowanych linii kolejowych o 2 km.

Obszar województwa opolskiego ma dobrze rozwiniętą sieć linii kolejowych tak dla potrzeb komunikacji regionalnej jak i dalekobieżnej, w tym międzynarodowej. Przez teren województwa opolskiego przebiega 36 linii kolejowych, z czego 4 magistralne, 10 pierwszorzędnych, 6 drugorzędnych i 16 znaczenia miejscowego.

Rys. 23. Sieć linii kolejowych województwa opolskiego w roku 2022

Źródło: Opracowanie własne

W latach 2018-2022 na obszarze województwa opolskiego w zakresie modernizacji linii kolejowych przeprowadzono poniższe inwestycje:

- modernizacja linii kolejowej E 30, etap II Wdrożenie ERTMS ETCS i ERTMS GSM-R na odcinku Legnica – Wrocław – Opole (linia nr 132) – realizacja zadania: 2013-2018 r.;
- odbudowa linii kolejowych nr: 153, 199, 681, 682, 872, na odcinku Toszek Północ – Rudziniec Gliwicki – Stare Koźle – realizacja zadania: 2017-2022 r.;
- przebudowa/rewitalizacja linii kolejowej nr 287 na odcinku Nysa – Opole – realizacja zadania: 2018-2021 r.;
- przebudowa mostu kolejowego w Nysie – realizacja zadania: 2017-2019 r.;
- przebudowa linii kolejowej nr 132: prace uzupełniające w zakresie nawierzchni torowej na szlaku Tarnów opolski – Opole Groszowice – realizacja zadania: 2020 r.;
- rewitalizacja sieci trakcyjnej w stacjach Gogolin, Górażdże, Przywory Opolskie na linii kolejowej nr 136 oraz 978 – realizacja zadania: 2021 r.;
- przebudowa linii kolejowej E 59 na odcinku Kędzierzyn-Koźle – Chałupki – realizacja zadania: 2016-2022 r.;

- Poprawa bezpieczeństwa i likwidacja zagrożeń eksploatacyjnych na linii nr 277 Opole – Groszowice – Wrocław Brochów wraz z łącznicami (przebudowa wiaduktu w km 6,420 wraz z rewitalizacją estakady i robotami towarzyszącymi w stacji Opole Wschodnie) – realizacja zadania: 2022 r.

W trakcie realizacji pozostają inwestycja polegająca na przebudowie i odbudowie linii kolejowej E 30 na odcinku Kędzierzyn-Koźle – Opole Zachodnie – realizacja zadania: 2017-2023 r.

5.3 Transport śródlądowy

Rzeka Odra łącznie z Kanałem Gliwickim tworzy szlak transportowy łączący Górny i Dolny Śląsk z portami morskimi Zespołu Portowego Szczecin-Świnoujście. Jest to najważniejsza droga wodna w Polsce, choć o niejednakowych warunkach żeglugowych. Dla żeglugi wykorzystywane są 2 odcinki Odry: Odra skanalizowana od Kędzierzyna-Koźła do Brzegu Dolnego (długość łącznie z Kanałem Gliwickim ok. 228 km) i Odra swobodnie płynąca od Brzegu Dolnego do Szczecina (długość ok. 460 km).

W granicach województwa opolskiego długość drogi wodnej wynosi 131,2 km, z czego 111,6 km stanowi rzeka Odra od Kędzierzyna-Koźła do granicy z województwem dolnośląskim (Lipki), 15,1 km Kanał Gliwicki, a 4,5 km Kanał Kędzierzyński. Odra stanowi integralną część systemu dróg wodnych Europy Środkowej. Z systemem Europy Zachodniej łączy się bezpośrednio poprzez kanały Odra – Havela i Odra – Szprewa.

Infrastruktura hydrotechniczna

W okresie lat 2018-2022 zrealizowano kilka zadań w zakresie modernizacji infrastruktury hydrotechnicznej (śluzy, jazy) powiązanej z transportowym wykorzystaniem Odrzańskiej Drogi Wodnej, polegające na:

- przebudowie dwóch śluz Sławięcice i Nowa Wieś na Kanale Gliwickim (realizacja w latach 2017-2021);
- przebudowie trzech jazów na stopniach wodnych: Januszkowice, Wróblin i Zwanowice na rzece Odrze wraz z budową dwóch przepławek dla ryb: Wróblin i Zwanowice (realizacja w latach 2017-2021).

W trakcie realizacji znajduje się:

- przebudowa trzech jazów na stopniach wodnych: Krępa, Groszowice i Dobrzeń na rzece Odrze (realizacja w latach 2020-2023);
- przebudowa śluzy pociągowej na stopniu wodnym Krapkowice na rzece Odrze - budowa nowej śluzy o parametrach komory: 190 m długości i 12 m szerokości (realizacja w latach 2021-2023);
- przebudowa śluzy pociągowej i śluzy małej na stopniu wodnym Januszkowice na rzece Odrze (realizacja w latach 2021-2023).

Obiekty obsługi transportowej

W latach 2018-2021 nie odnotowano istotnych zmian w wyposażeniu województwa w obiekty śródlądowej obsługi transportowej. W połowie roku 2018 zostały zawieszono prace budowlane w kozielskim porcie, gdzie planowano budowę pierwszego z trzech terminali masowych produktów płynnych. Na pozostałych obiektach obsługi transportu wodnego nie realizowano znaczących inwestycji w zakresie ich budowy lub przebudowy (porty, przeladownie, nabrzeża przeladunkowe, stocznie, zakłady naprawcze), które skutkowałyby zmianą w zagospodarowaniu przestrzennym województwa oraz podniesieniem ich standardu.

5.4 Transport lotniczy

W latach 2018-2022 oddano do użytku 2 lądowiska dla śmigłowców przy Specjalistycznym Szpitalu Wojewódzkim w Opolu (ul. Wodociągowa) i przy szpitalu w Strzelcach Opolskich. Obecnie w województwie funkcjonuje 7 lądowisk dla śmigłowców LPR (Opole -2, Brzeg, Kędzierzy-Koźle, Nysa, Oleśno, Strzelce Opolskie).

5.5. Transport publiczny

W 2021 roku w województwie opolskim z transportu publicznego skorzystało ogółem 14,9 mln pasażerów w stosunku do roku 2018 oznaczało spadek aż o 42,5% (w kraju o 33,7). Główną przyczyną tak pokaźnego spadku były utrzymujące się w roku 2021 ograniczenia w związku z pandemią Covid-19.

Pomimo spadku liczby korzystających z transportu publicznego w latach 2018-2021 nastąpił wzrost długości linii komunikacji miejskiej o 17,5 km linii (wzrost o 2,3%). Obecnie (2021) długość linii komunikacji miejskiej w województwie wynosi 781,7 km, a liczba przystanków – 4444 (o 407 więcej niż w 2018 r.).

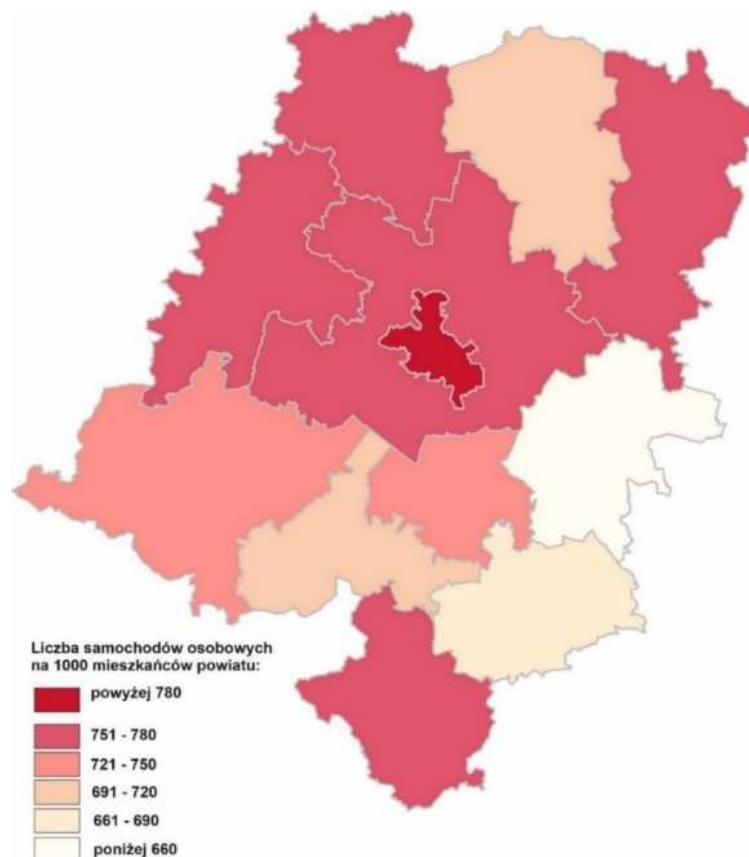
W zakresie infrastruktury transportowej służącej obsłudze transportu publicznego w województwie opolskim w 2021 roku funkcjonowało 15 parkingów typu park&ride (centra przesiadkowe). W latach 2018-2021 powstało 8 tego typu parkingów, z czego 2 w Oleśnie, a po jednym w Opolu, Brzegu, Lewinie Brzeskim, Rudnikach, Tułowicach i Zawadzkiem.

5.6. Pojazdy samochodowe

Wskaźnik samochodów osobowych na 1000 mieszkańców wynoszący 735.3 pojazdów, sytuuje (rok 2021) województwo w ścisłej czołówce (4 miejsce). W latach 2018-2021 wskaźnik w województwie opolskim wzrósł o kolejne 13,3 p.p. (w kraju o 11,9 p.p.), najbardziej w Opolu (15,1 p.p.) i powiecie nyskim (15,0 p.p.), a najmniej w powiecie opolskim (9,3 p.p.).

W układzie powiatowym największe nasycenie samochodami osobowymi występuje w Opolu (792,2), powiecie opolskim (774,3), namysłowskim (763,6), głubczyckim (754,1) i brzeskim (753,4). Z kolei najniższe wartości wskaźnik przyjmuje w powiecie strzeleckim (639,1) i kędzierzyńsko-kozielskim (665,8).

Rys. 24. Liczba samochodów osobowych na 1000 mieszkańców w powiatach woj. opolskiego w 2021r.

Źródło: Opracowanie własne

6. Infrastruktura techniczna i komunalna

6.1. Energetyka

Źródła energii elektrycznej

W województwie opolskim produkcja energii elektrycznej w 2021 r. wyniosła 15 393,5 GWh, co stanowiło 8,6% produkcji krajowej. W latach 2018-2021 nastąpił przyrost produkcji energii o 5306.3 GWh, tj o 34,5%. W zakresie energii odnawialnej w 2021 r. produkcja wyniosła 607,5 GWh i wzrosła względem 2018 r. o 14,1%. Jednocześnie udział energii odnawialnej w produkcji energii ogółem spadł z 5,2% w 2018 r. do 3,9% w 2021 r., co pomimo wzrostu samej produkcji energii ze źródeł odnawialnych jest efektem oddania do użytku dwóch nowych bloków energetycznych w elektrowni Opole.

Największym źródłem energii elektrycznej na obszarze województwa opolskiego jest elektrownia „Opole”, pracująca dla krajowego systemu elektroenergetycznego. Aktualnie w Elektrowni eksploatowane są 4 bloki energetyczne o łącznej mocy zainstalowanej/osiągalnej wynoszącej 1 466/1 506 MW (docelowo 2 160 MW).

Uzupełniającym źródłem energii elektrycznej jest elektrownia „Blachownia” zlokalizowana na terenie miasta Kędzierzyna – Koźla o mocy 158 MW, a także elektrociepłownię i elektrownie przemysłowe lokalnego znaczenia oraz elektrownie wodne.

W latach 2018-2022 na obszarze województwa opolskiego w zakresie źródeł energii elektrycznej przeprowadzono poniższe inwestycje:

- dostosowanie bloków 1 - 4 w Elektrowni Opole do wymagań Konkluzji BAT – realizacja zadania: 2018-2022;
- budowa bloków energetycznych 5 i 6 w Elektrowni Opole o mocy 900 MWe każdy, zasilanych węglem kamiennym na parametry ultranadkrytyczne – realizacja zadania: 2012-2019;
- PV Opole - budowa instalacji fotowoltaicznej o mocy 1 MW (zadanie zostanie zakończone w I kw. 2023 r.).

W zakresie produkcji energii ze źródeł OZE w województwie opolskim w latach 2018-2022 przyłączono do sieci elektroenergetycznej lub pozostaje w końcowej fazie realizacji 139 odnawialnych źródeł energii elektrycznej o łącznej mocy 135,8 MW, z czego 14 z nich miało moc powyżej 1 MW. Zdecydowanie najwięcej powstało elektrowni słonecznych (118), w dalszej kolejności były elektrownie wodne (10), biogazownie (5) i elektrownie wiatrowe (3).

Tabela 53. Wykaz odnawialnych źródeł energii elektrycznej o mocy powyżej 1 MW przyłączonych do sieci TAURON Dystrybucja S.A. na obszarze woj. opolskiego w latach 2018-2022 oraz planowanych do przyłączenia w 2023 r.

	Nazwa	Rodzaj OZE	Napięcie	Moc źródła [kW]	Gmina	Rok przył.	Status przyłączenia
1	EB Prężynka	biogazowa	15 kV	1999	Lubrza	2023	w realizacji
2	PV Krasiejów	słoneczna	15 kV	2000	Ozimek	2023	w realizacji
3	PV Rozmierka 1	słoneczna	15 kV	2000	Strzelce Opolskie	2023	w realizacji
4	PV Kujawy	słoneczna	15 kV	1300	Strzeleczyki	2018	przyłączone
5	PV Ćwiercie	słoneczna	15 kV	2000	Walce	2023	w realizacji
6	PV Krępna	słoneczna	15 kV	7255	Zdzieszowice	2023	w realizacji
7	PV Krępna	słoneczna	15 kV	4000	Zdzieszowice	2023	w realizacji
8	FW Gąsiorowice	wiatrowa	15 kV	3000	Jemielnica	2019	przyłączone
9	FW Żywocice 1	wiatrowa	15 kV	2000	Krapkowice	2021	przyłączone
10	FW Żywocice 2	wiatrowa	15 kV	2000	Krapkowice	2021	przyłączone
11	EW Zwanowice	wodna	15 kV	1700	Brzeg	2018	przyłączone
12	MEW Wróblin	wodna	15 kV	1700	Opole	2020	przyłączone
13	MEW Kąty Opolskie	wodna	15 kV	1400	Tarnów Opolski	2023	w realizacji

Źródło: TAURON Dystrybucja S.A.

Linie 400 kV i 220 kV

Na obszarze województwa opolskiego przebiega 8 linii elektroenergetycznych najwyższych napięć. W latach 2018-2022 nie wybudowano nowych odcinków linii elektroenergetycznych, jak również nie przeprowadzono żadnej przebudowy istniejących odcinków linii w zakresie dostosowania linii do wyższych napięć z 220 kV na 400 kV, budowy dodatkowego toru, czy wymiany słupów energetycznych.

W latach 2018-2022 PSE S.A. zrealizowało następujące inwestycje:

- rozbudowa rozdzielni 220 kV w stacji 220/110 kV Groszowice – inwestycja realizowana w latach 2013-2018;
- rozbudowa stacji 400/110 kV Dobrzeń w związku z przyłączeniem bloków nr 5 i 6 El. Opole – inwestycja realizowana w latach 2015-2021;
- dostosowanie stacji Blachownia, Dobrzeń, Groszowice i Kędzierzyn do wymogów Rozporządzenia Komisji UE z dnia 24 listopada 2017 r. dotyczącego stanu zagrożenia i stanu odbudowy systemu elektroenergetycznego (NC ER) – zadanie zrealizowane w 2022 roku.

W trakcie realizacji znajduje się budowa linii 220 kV Nysa – nacięcie Ząbkowice – Groszowice wraz z budową stacji 220/110 kV Nysa oraz instalacją dwóch transformatorów 220/110 kV – w czerwcu br. rozpoczęto realizację prac budowlano-montażowych, planowane zakończenie inwestycji – 2024 r.

Linie 110 kV

W obszarze województwa opolskiego przebiega 85 linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia 110 kV (wraz z odczepami), w tym 3 linie kablowe (doziemne).

W latach 2018-2022 zrealizowano 10 przedsięwzięć polegających na budowie, przebudowie lub modernizacji obiektów sieci 110 kV, tj.:

- Modernizacja linii 110 kV Głubczyce - Prudnik wraz z zabudową światłowodu – realizacja zadania: 2020 r.;
- Budowa SE 110/15 kV Radzikowice – realizacja zadania: 2020 r.;
- Budowa SE 110/15 kV Koźle – realizacja zadania: 2021 r.;
- Budowa SE 110/15 kV Olszowa – realizacja zadania: 2021 r.;
- Modernizacja rozdzielni 110 kV w SE 110/15 kV Praszka – realizacja zadania: 2020 r.;
- Modernizacja rozdzielni 110 kV w SE 110/15 kV Grodków – realizacja zadania: 2022 r.;
- Modernizacja rozdzielni 110 kV i 15 kV w SE 110/15 kV Olesno – zadanie w trakcie realizacji, planowane zakończenie inwestycji: 2023 r.;
- Modernizacja SE 110/15 kV Groszowice – zadanie w trakcie realizacji, planowane zakończenie inwestycji: 2023 r.;
- Budowa dowiązania 110 kV od SE 220/110kV Nysa do linii 110kV Hajduki-Grodków/Bielice - zadanie w trakcie realizacji, planowane zakończenie inwestycji: 2025 r.;
- Budowa linii 110 kV Tułowice – Hajduki – zadanie w trakcie realizacji, planowane zakończenie inwestycji: 2026 r.

Gazociągi wysokoprężne

W zakresie gazowej sieci przesyłowej wysokiego ciśnienia w obszarze województwa opolskiego zrealizowano poniższe inwestycje:

- gazociąg relacji Brzeg-Kędzierzyn DN1000 – realizacja zadania: 2017-2022;
- gazociąg relacji Kędzierzyn-Koźle – Tworóg DN1000 – realizacja zadania: 2019-2022;
- przebudowę gazociągu relacji Kędzierzyn-Zdzieszowice w związku z budową obwodnicy Kędzierzyna – realizacja zadania: 2021 r.;
- podłączenie stacji Przywory 1 i 2 na gazociągu relacji Kluczbork-Przywory – realizacja zadania: 2021 r.;
- gazociąg relacji Lewin Brzeski – Nysa:

- przebudowę gazociągu w związku z budową obwodnicy Niemodlina – realizacja zadania: 2020-2021 r.;
- budowę nowego przyłącza do stacji Grodków Żeromskiego Przywory – realizacja zadania: 2018 r.;
- podłączenie stacji Buszyce – realizacja zadania: 2020-2021;
- przebudowę przekroczenia rzeki Ścinawa na gazociągu relacji Nysa – Prudnik – realizacja zadania: 2018 r.;
- gazociąg relacji Obrowiec – Racibórz:
  - przebudowa przekroczenie rzeki Odra – realizacja zadania: 2020 r.;
  - przebudowa odgałęzienie Góraźdze – realizacja zadania: 2020 r.;
- gazociąg Tworóg-Komorzno I:
  - przebudowę odgałęzienia do stacji Krzywizna – realizacja zadania: 2020 r.;
  - przebudowę odgałęzienia do stacji Kluczbork – realizacja zadania: 2020 r.;
  - przebudowę przekroczenie rzeki Stobrawa – realizacja zadania: 2021 r.;
  - przebudowę gazociągu w m. Olesno – realizacja zadania: 2022 r.;
  - budowę nowego przyłącza do stacji Olesno Grottgera – realizacja zadania: 2022 r.;
- gazociąg Tworóg-Komorzno II:
  - przebudowę nitki głównej w gm. Kluczbork – realizacja zadania: 2020 r.;
  - przebudowę odgałęzienia do stacji Kluczbork – realizacja zadania: 2020 r.;
  - przebudowę odgałęzienia do stacji Krzywizna – realizacja zadania: 2021 r.;
  - przebudowę gazociągu w Wysokiej – realizacja zadania: 2022 r.;
  - przebudowę nitki głównej w g. Lasowice Wielkie – realizacja zadania: 2022 r.;
- gazociąg Zdieszowice – Brzeg:
  - przebudowę odgałęzienia do stacji Żyrowa – realizacja zadania: 2020 r.;
  - przebudowę odgałęzienia do stacji Rozwadza – realizacja zadania: 2020 r.;
  - budowę nowego przyłączenia do nowej stacji SSG Brzeg – realizacja zadania: 2020 r.;
- stację gazową Przywory 1 – realizacja zadania: 2021 r.;
- stację gazową Przywory 2 – realizacja zadania: 2021 r.;
- stację gazową Buszyce – realizacja zadania: 2021 r.;
- stację gazową SSG Skarbimierz – realizacja zadania: 2021 r.;
- przebudowę stacji gazowej Prudnik Towarowa – realizacja zadania: 2018 r.;
- przebudowę stacji gazowej Grodków Żeromskiego – realizacja zadania: 2018 r.;
- przebudowę stacji gazowej Kędzierzyn Las – realizacja zadania: 2019 r.;
- przebudowę stacji gazowej Obrowiec – realizacja zadania: 2021 r.;
- przebudowę stacji gazowej Skarbimierz – realizacja zadania: 2021 r.;
- przebudowę tłoczni Kędzierzyn – realizacja zadania: 2022 r.

6.2. Gospodarka wodno-ściekowa

Sieć wodociągowa

Długość rozdzielczej sieci wodociągowej w województwie opolskim na koniec 2021 wynosi ponad 7 616 km, natomiast długość sieć wodociągowej rozdzielczej na 100 km² to 80,9 km (w skali kraju to 101,3 km)¹³. Województwo opolskie charakteryzuje się najwyższym w kraju wskaźnikiem dostępu ludności do zorganizowanej sieci wodociągowej – z jej usług korzysta 97% w miastach blisko 99%, a na wsi 95% ludności (*Tabela 54*).

Na ogólną liczbę 954,1 tys. mieszkańców województwa opolskiego w 2021 r., 940,5 tys. korzystało ze zbiorczej sieci wodociągowej, co stanowi około 99% mieszkańców regionu ogółem. Bilans lat

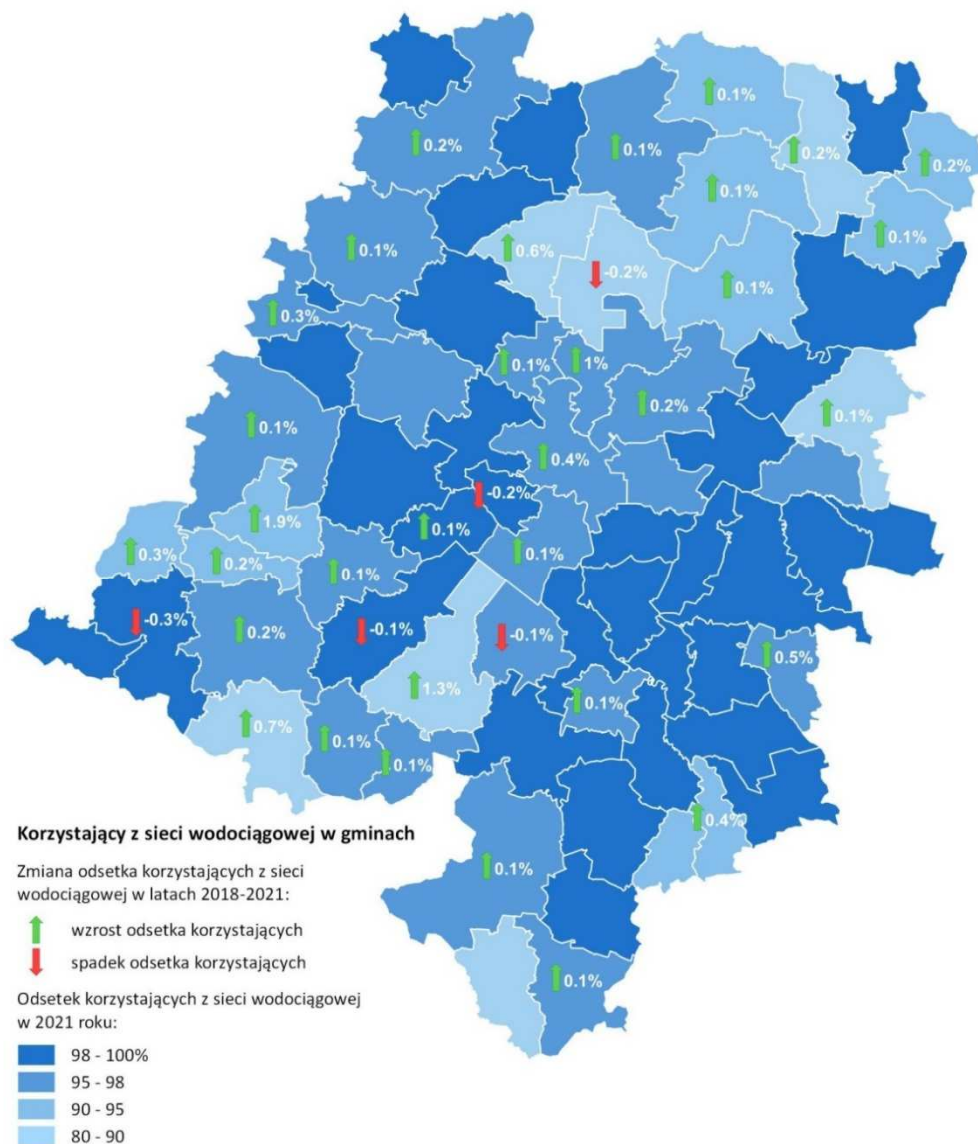
¹³ Dane GUS 2023 r.

2018-2021 wykazał **wzrost długości rozdzielczej sieci wodociągowej na terenie województwa opolskiego o 101,1 km** sieci co stanowi około 1,3% długości sieci wodociągowej ogółem.

Zdecydowana większość województwa opolskiego posiada systemy zbiorowego zaopatrzenia w wodę. Na terenie województwa opolskiego wskaźnik pokazujący zmianę w stanie zagospodarowania wyrażony różnicą mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej w latach 2018-2021, dla 5 gmin wykazał ujemny wynik, dla 33 gmin pozostał na niezmienionym poziomie, dla 33 gmin wykazał przyrost ludności, natomiast w gminie Biąta (1,3%) i Skoroszyce (1,9%) przyrost ludności korzystającej z wodociągów jest największy. Spadek liczby osób korzystających z urządzeń sieciowych w gminach spowodowany jest ogólnym spadkiem liczby mieszkańców. Zmiany w latach 2018-2021 dla ludności korzystającej z wodociągów w % w gminach przedstawia Rys. 25.

Rys. 25. Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w % w gminach w latach 2018-2021

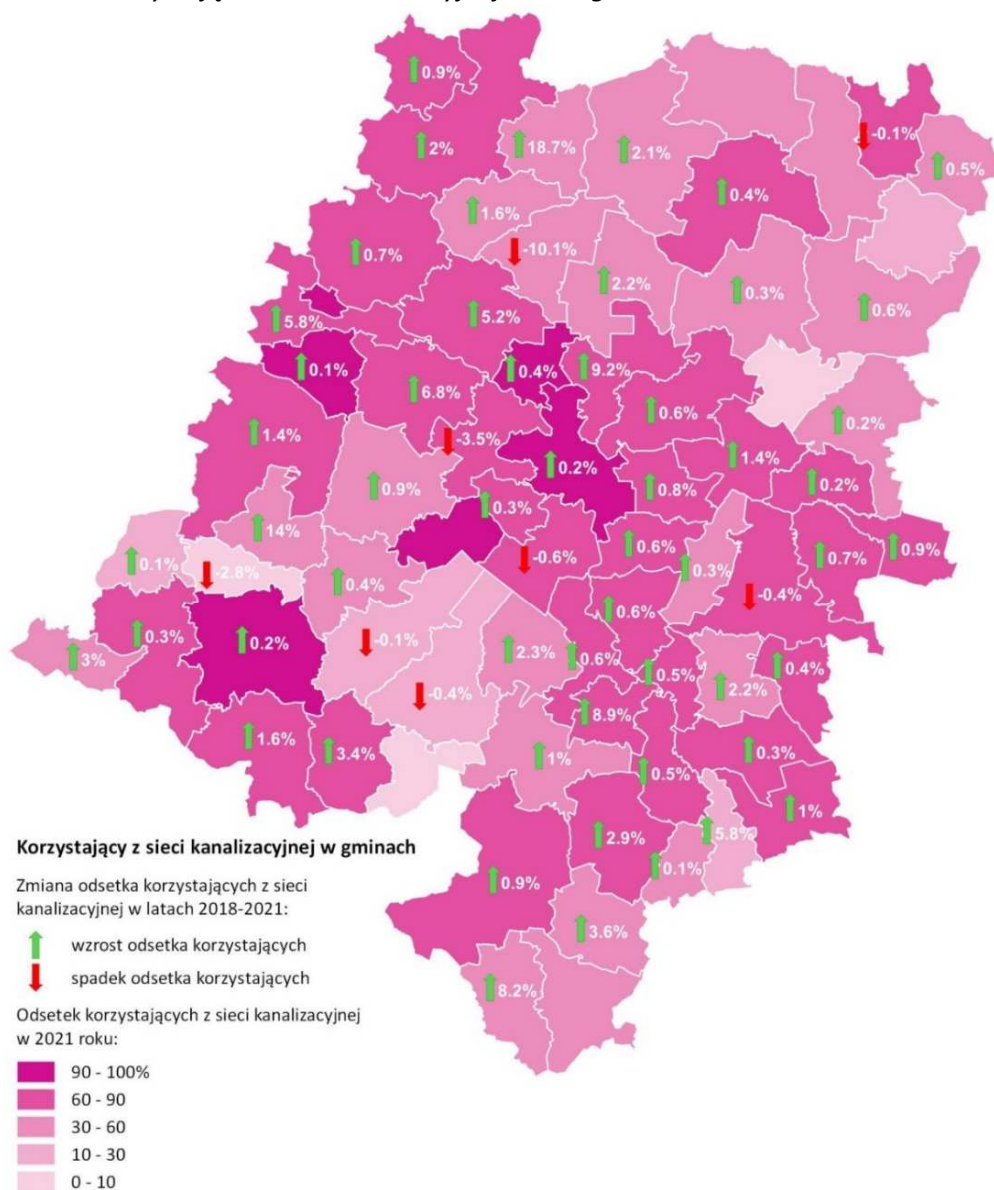
Źródło: Opracowanie własne

Sieć kanalizacyjna

Łączna długość sieci kanalizacyjnej na terenie województwa opolskiego wynosi 5 411,6 km (stan na 31 grudnia 2022 r. źródło: Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Lokalnych). Długość sieci kanalizacyjnej rozdzielczej na 100 km² w województwie opolskim wynosi 57,5 km (w skali kraju to 55,5 km)¹⁴. Zapewnia to obsługę 74,2% mieszkańców województwa. Wskaźnik mieszkańców miast korzystających z sieci kanalizacyjnej wynosi 92%, natomiast na terenach wiejskich wskaźnik ten wynosi 54,2%, jest to czwarty wynik w Polsce¹⁵ (Tabela 55).

Na ogólną liczbę 954,1 tys. mieszkańców województwa opolskiego w 2021 r., 472,1 tys. korzystało ze zbiorczej sieci kanalizacyjnej, co stanowi około 49,5% mieszkańców regionu ogółem. **W latach 2018-2021 na terenie województwa opolskiego przybyło 264,3 km** sieci kanalizacyjnej¹⁶ co stanowi wzrost o 5% długości sieci kanalizacyjnej ogółem. Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej na koniec 2021 roku wynosiła 62,2%, w kraju wskaźnik ten wynosi 52%.

Rys. 26. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w % w gminach w latach 2018-2021

Źródło: Opracowanie własne

¹⁴j.w.

¹⁵j.w.

¹⁶j.w.

Zdecydowana większość województwa opolskiego korzysta z zbiorowego systemu sieci kanalizacyjnej. Na terenie województwa opolskiego wskaźnik pokazujący zmianę w stanie zagospodarowania wyrażony różnicą mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej w latach 2018-2021, dla 8 gmin wykazał ujemny wynik, dla 8 gmin pozostał na niezmienionym poziomie, dla 55 gmin wykazał przyrost ludności, natomiast w gminie Skoroszyce (14%) i Domaszowice (18,7%) przyrost ludności korzystającej z kanalizacji jest największy. Spadek liczby osób korzystających z urządzeń sieciowych w gminach spowodowany jest ogólnym spadkiem liczby mieszkańców.

Zmiany w latach 2018-2021 dla ludności korzystającej z kanalizacji w % w gminach przedstawia Rys. 25.

Oczyszczalnie ścieków

W województwie opolskim funkcjonuje 108 oczyszczalni ścieków¹⁷, z czego 78 to oczyszczalnie komunalne, a 30 to oczyszczalnie przemysłowe. Do największych oczyszczalni ścieków o zasięgu ponadlokalnym należą oczyszczalnie ścieków w Opolu, Nysie, Kędzierzynie-Koźlu, Brzegu oraz Strzelcach Opolskich. Komunalne oczyszczalnie ścieków obsługują 78,8% mieszkańców województwa (w skali kraju jest to 75,2%). Wskaźnik mieszkańców miast korzystających z oczyszczania ścieków wynosi 94%, natomiast na terenach wiejskich wskaźnik ten wynosi 61,6,7% (Tabela 56). Największy procent wzrostu osób korzystających z oczyszczalni ścieków występuje na terenach wiejskich, stanowi wzrost o 6,8%.

W latach 2018-2021 na terenie województwa opolskiego przybyły 2 oczyszczalnie ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Zdecydowana większość województwa opolskiego korzysta z systemu oczyszczania ścieków komunalnych. Na terenie województwa opolskiego wskaźnik pokazujący zmianę w stanie zagospodarowania wyrażony różnicą mieszkańców korzystających z komunalnych oczyszczalni ścieków w latach 2018-2021, dla 2 powiatów wykazał ujemny wynik, dla 1 powiatu pozostał na niezmienionym poziomie, dla 9 powiatów wykazał przyrost ludności, natomiast w powiecie namysłowskim (7,7%) i nyskim (9,2%) przyrost ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków jest największy. Spadek liczby osób korzystających z oczyszczalni ścieków w powiatach spowodowany jest ogólnym spadkiem liczby mieszkańców. Zmiany w latach 2018-2021 dla ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w % w powiatach przedstawia Rys. 27.

Aglomeracje wodno-ściekowe

Gospodarka wodno-ściekowa prowadzona jest w obrębie 41 aglomeracji wodno-ściekowych¹⁸, które nie pokrywają się z granicami administracyjnymi jednostek samorządu terytorialnego. Na pozostałych obszarach poza wyznaczonymi aglomeracjami, ścieki komunalne mogą być dostarczane do oczyszczalni ścieków taborem asenizacyjnym ze zbiorników bezodpływowych lub oczyszczane systemami indywidualnymi w postaci przydomowych oczyszczalni ścieków. Na ogólną liczbę 717,1 tys. mieszkańców we wszystkich aglomeracjach w 2021 r., 703,4 tys. korzystało z systemu kanalizacyjnego, co stanowi około 98%, 10 518 mieszkańców obsługiwanych było przez tabor asenizacyjny, co stanowi 1,5% oraz 3 142 mieszkańców obsługiwanych było przez systemy indywidualne co stanowi 0,5%¹⁹.

W latach 2018-2021 wszystkie aglomeracje uchwaliły zmiany w sprawie wyznaczenia obszaru i granic swoich aglomeracji. Zgodnie z wymaganiami prawa oraz interpretacją Komisji Europejskiej należy tak planować granice aglomeracji, aby w jak największym stopniu cały, produkowany przez aglomerację ładunek ścieków był zbierany siecią kanalizacyjną i odprowadzany do oczyszczalni ścieków. Dlatego w aglomeracjach ujętych w KPOŚK powinien zostać osiągnięty blisko 100% poziom obsługi zbiorczymi systemami kanalizacyjnymi (% RLM korzystających z systemu kanalizacyjnego). Pozostali mieszkańcy aglomeracji, nieobsługiwani przez zbiorcze systemy kanalizacyjne, powinni korzystać z innych systemów oczyszczania ścieków. Cały ładunek zanieczyszczeń powstających w aglomeracji powinien być gromadzony i doprowadzany do oczyszczalni obsługującej aglomerację bądź usuwany w in-

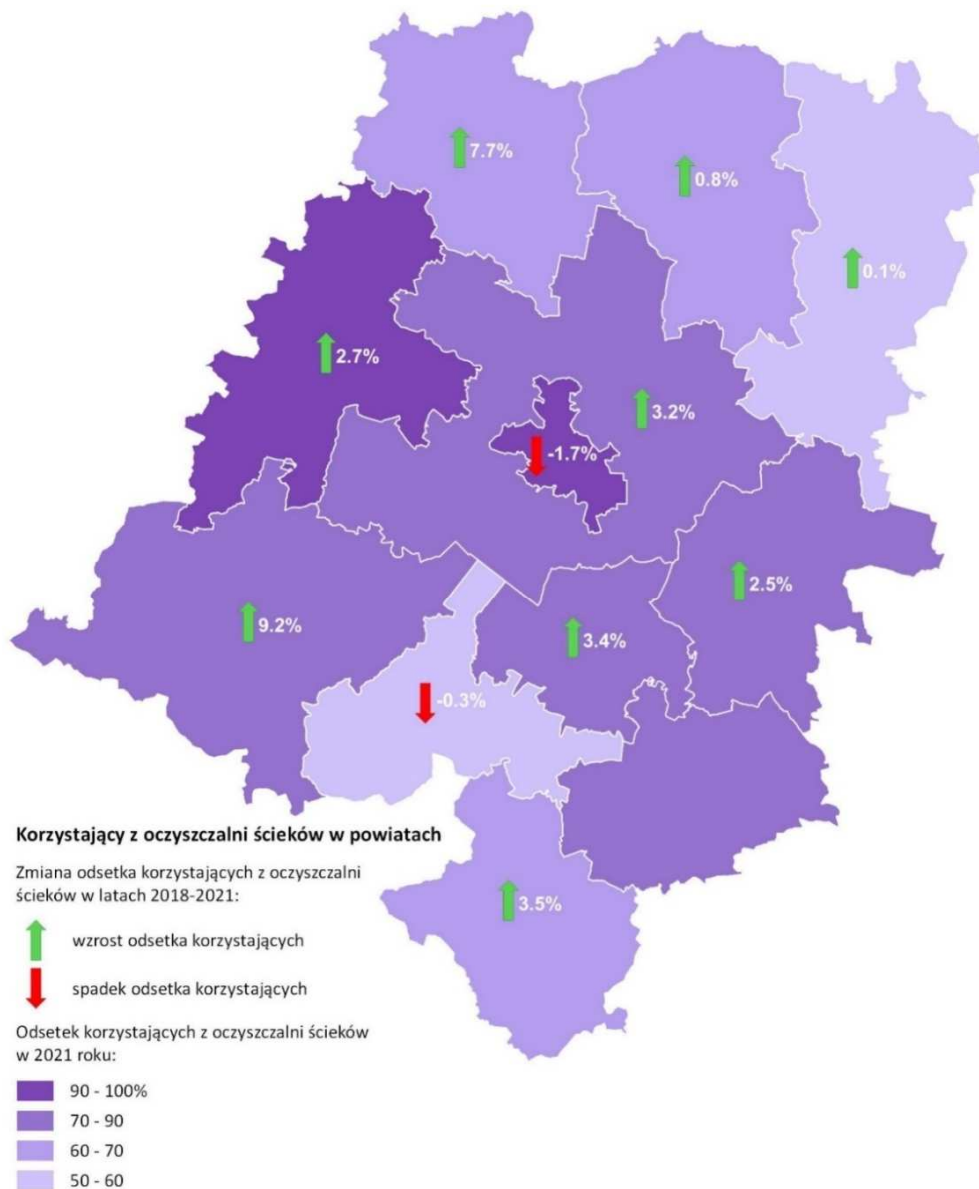
¹⁷ Dane GUS 2023 r.

¹⁸ Stan na koniec 2021 r.

¹⁹ Sprawozdanie z realizacji Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych w 2021 roku

nych systemach oczyszczania ścieków (pojedyncze systemy lub inne właściwe systemy), zapewniających ten sam poziom ochrony środowiska. Wykaz aglomeracji wodno-ściekowych województwa opolskiego przedstawia *Tabela 57*.

Rys. 27. Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % w powiatach w latach 2018-2021.

Źródło: Opracowanie własne

6.3. Gospodarka odpadami

Odpady komunalne

Odpady komunalne definiowane są jako odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji. Do tego typu odpadów zalicza się również odpady, niezawierające odpadów niebezpiecznych, pochodzące od innych wytwórców odpadów, np. w wyniku działalności handlowo-usługowej, oświatowej, kulturalnej, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Wytwarzanie, zbiórka i zagospodarowanie odpadów komunalnych

Województwo opolskie w całości objęte jest systemem uporządkowanej gospodarki odpadami komunalnymi, obejmującym selektywną zbiórkę, odzysk, unieszkodliwianie, w tym składowanie pozostałości na składowiskach odpadów. System ten pozostaje pod kontrolą organów gminnych.

Dotychczas ukształtowany system, oparty na czterech regionach gospodarki odpadami komunalnymi (Centralny; Północny; Południowo-Wschodni i Południowo-Zachodni)²⁰ wskutek licznych zmian ustawowych został, w drodze aktualizacji i zmian obowiązującego WPGO, zarzucony i zastąpiony przez instalacje komunalne oraz system Punktów Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) dla wszystkich gmin.

Poziom gminny funkcjonuje w oparciu o indywidualne systemy zapewniające mieszkańcom odbiór zmieszanych lub selektywnie zbieranych odpadów, powszechny dostęp do punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK) i organizacji miejsc zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

Wg danych GUS w 2021 roku na obszarze województwa opolskiego wytworzono łącznie ok. **378,27 tys. ton** odpadów komunalnych (**398,8 kg/rok/mieszk.**). Odpady komunalne w postaci odpadów zmieszanych wynosiły 220,58 tys. ton (231,6 kg/rok/mieszk.), a ok. 157,69 tys. ton zebranych zostało w sposób selektywny. Rok 2021 był kolejnym rokiem wzrostu ilości odpadów zebranych selektywnie – w wynosił on 41,7% ogółu zebranych odpadów (wobec 32,9% w 2018 r.).

Największy udział w zbieraniu odpadów komunalnych mają powiaty: grodzki Opole, nyski, opolski, kędzierzyńsko-kozielski i brzeski – łącznie 59,7% odpadów zebranych w województwie. Do liderów selektywnego odbioru odpadów zaliczają się powiaty strzelecki, kędzierzyńsko-kozielski, krapkowicki, w których udział odpadów zbieranych selektywnie przekracza 50% masy odpadów zbieranych.

Zebrane odpady komunalne, zgodnie z obowiązującymi uregulowaniami prawnymi, podlegają zagospodarowaniu w drodze recykulacji materiałowej, kompostowaniu/fermentacji, termicznemu odzyskowi (paliwo alternatywne). W dalszym ciągu znaczny, bo prawie 50% wolumen odpadów zebranych podlega składowaniu na składowiskach komunalnych (*Tabela 58*).

Instalacje komunalne²¹

Zagospodarowanie odpadów komunalnych prowadzone jest w instalacjach komunalnych do przetwarzania niesegregowanych odpadów lub pozostałości z przetwarzania odpadów komunalnych. Na obszarze województwa opolskiego funkcjonuje 13 instalacji komunalnych, spełniających warunki art. 38b ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 699 z późn. zm.) i obejmujących.:

1. funkcjonujące instalacje spełniające wymagania dla instalacji komunalnych, które zostały oddane do użytkowania i posiadają wymagane decyzje pozwalające na przetwarzanie odpadów, o których mowa w art. 35 ust. 6 ustawy o odpadach

²⁰ Podział na regiony gospodarki odpadami w województwie opolskim zaproponowany został w „Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego na lata 2012-2017” i pierwotnie podtrzymany w „Planie gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028

²¹ Zgodnie z art. 35 ust. 6 ustawy o odpadach, instalacją komunalną jest „instalacja do przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych lub pozostałości z przetwarzania tych odpadów, określona na liście, o której mowa w art. 38b ust.

2. instalacje komunalne planowane do budowy, rozbudowy lub modernizacji.

Lista funkcjonujących na terenie województwa opolskiego instalacji komunalnych, spełniających wymagania dla instalacji komunalnych, które zostały oddane do użytkowania i posiadają wymagane decyzje pozwalające na przetwarzanie odpadów zawarto w *Tabeli 59*. Na obszarze województwa zlokalizowane są również składowiska odpadów, których modernizacja nie była możliwa z przyczyn technicznych lub jest nieuzasadniona z przyczyn ekonomicznych (*Tabela 60*).

Punkty Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK)

PSZOK stanowią element systemu selektywnego zbierania odpadów na terenie województwa. Istotnym celem systemu funkcjonowania PSZOK jest zapewnienie możliwości zbierania i magazynowania do czasu przekazania ich do zagospodarowania wszystkich frakcji odpadów gromadzonych selektywnie przez właścicieli nieruchomości, a szczególnie 4 frakcji materiałowych, odpadów zielonych oraz innych problemowych odpadów (m.in. popiołów), których mieszkańcy zobowiązani są się pozbyć w bezpieczny dla środowiska sposób.

W dalszej kolejności selektywnie zebrane w gminach odpady przekazywane są do instalacji odzysku lub unieszkodliwiania, zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami.

Na obszarze województwa opolskiego, wg stanu na 22 listopada 2022 r. funkcjonuje 50 punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych na terenie 46 gmin (w gminach Opole, Nysa i Krapkowice funkcjonują po 2 PSZOK - *Tabela 61*).

Składowanie odpadów komunalnych

W dalszym ciągu podstawową metodą unieszkodliwiania odpadów komunalnych w województwie opolskim jest ich składowanie na składowiskach odpadów komunalnych. Na obszarze województwa funkcjonuje 8 składowiska odpadów komunalnych (tj. innych niż niebezpieczne i obojętne) (*Tabela 62*), o łącznej powierzchni ok. 115,4 ha i pojemności 4 965 582 m³.

Dla zmniejszenia strumienia odpadów deponowanych na składowiskach, na terenie wszystkich gmin prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów na etapie gromadzenia odpadów w miejscach wytwarzania oraz w punktach selektywnej zbiórki odpadów komunalnych PSZOK. W wyniku selektywnej zbiórki, w 2021 r. wydzielono ok. 157 688 tony odpadów, z czego większość obejmowała szkło, papier i tekturę, tworzywa sztuczne, odpady wielkogabarytowe i biodegradowalne.

Odpady z działalności gospodarczej

Wytwarzanie i odzysk odpadów przemysłowych

W 2021 r. w województwie opolskim wytworzonych zostało 1,182 mln ton odpadów przemysłowych (spadek o 34% względem roku 2018).

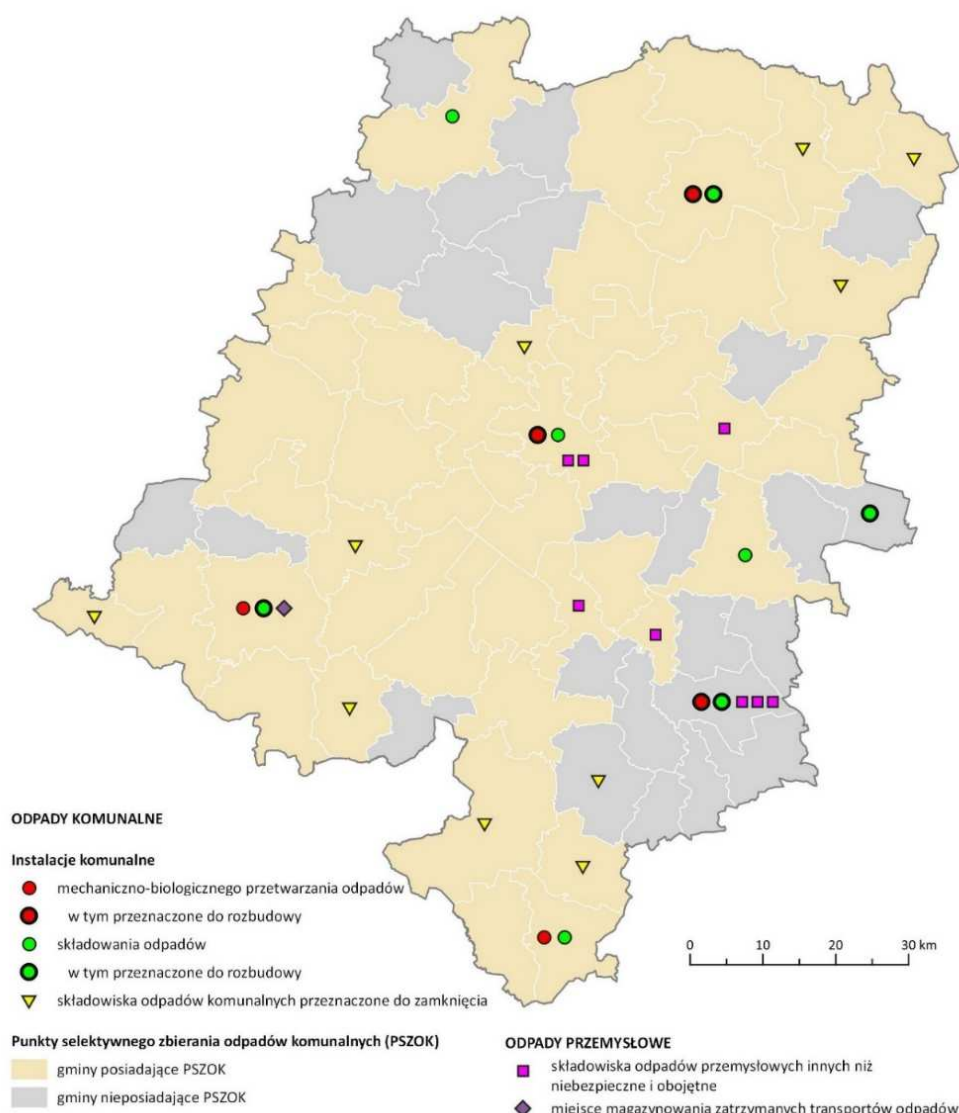
Głównym źródłem odpadów były, podobnie jak w latach poprzednich: górnictwo i wydobywanie, przetwórstwo przemysłowe oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę.

Najwięcej odpadów przemysłowych wytworzono w powiatach: brzeskim (21,8%), kędzierzyńsko-kozielskim (21,5%), opolskim (18,9%) i mieście Opolu (14,4%), co stanowiło 73,6% odpadów przemysłowych wytworzonych na obszarze województwa opolskiego.

Procesom odzysku poddanych zostało ok. 654,3 tys. ton (55,4%), procesom unieszkodliwiania ok. 18,9 tys. ton (1,6%). Przekazaniu innym odbiorcom do dalszego zagospodarowania podlegało 498,5 tys. ton odpadów (42,2%).

Odpady niewykorzystane gospodarczo podlegały unieszkodliwieniu poprzez gromadzenie na składowiskach zakładowych. W 2021 r. na składowiskach składowano ok. 18,1 tys. ton odpadów przemysłowych.

Rys. 28. Obiekty gospodarki odpadami w 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne

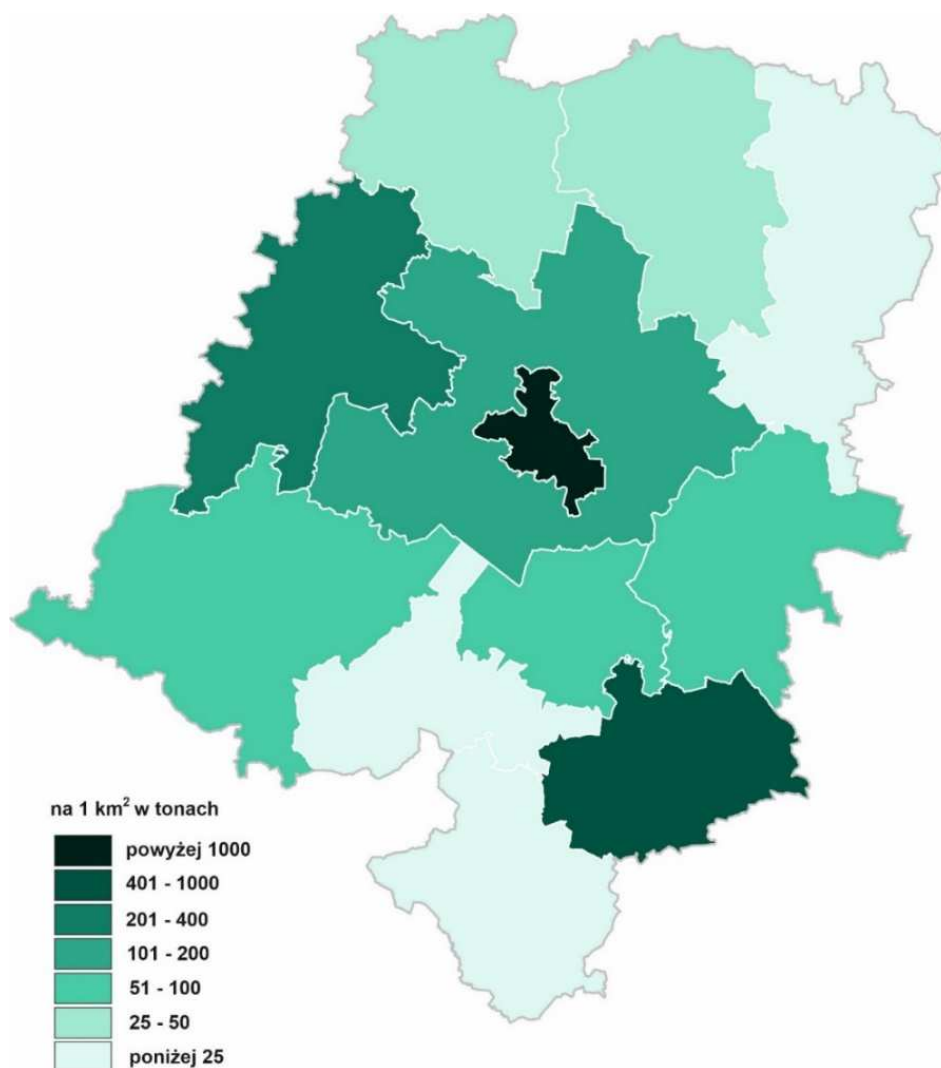
Składowanie odpadów przemysłowych

Składowanie odpadów przemysłowych na obszarze województwa prowadzone jest w oparciu o 8 czynnych składowisk przemysłowych (w tym 7 składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne oraz 1 składowisko odpadów obojętnych), o łącznej powierzchni ok. 278,7 ha (w tym ok. 78,0 ha na nieczynnym składowisku Elektrowni Opolo w Opolu Groszowicach), na których w 2021 r. zeskładowanych zostało ok. 18,1 tys. ton odpadów. Wszystkie składowiska zlokalizowane są na terenie powiatów: kędzierzyńsko-kozielskiego, krapkowickiego i opolskiego, a do największych należą składowiska odpadów paleniskowych Zakładów Azotowych Kędzierzyn S.A., składowisko odpadów paleniskowych PKE S.A. - Elektrownia Blachownia w Kędzierzynie-Koźlu oraz składowisko żużla i popiołu Zakładów Koksowniczych Zdieszowice Sp. z o.o. w Januszkowicach, gmina Zdieszowice (Tabela 63).

Miejsce magazynowania zatrzymanych transportów odpadów

Na terenie województwa w miejscowości Domaszkowice (powiat nyski) funkcjonuje jedyne w województwie miejsce do magazynowania zatrzymanych transportów odpadów, w związku z naruszeniem szczegółowych wymagań dla transportu odpadów, przemieszczaniem odpadów do nieuprawnionego odbiorcy oraz naruszeniem przepisów o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów.

Rys. 29. Odpady wytworzone, z wyłączeniem odpadów komunalnych w powiatach w 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne

Zmiany w zakresie gospodarki odpadami w latach 2018-2021

W latach 2018-2021 na terenie województwa prowadzono szereg działań organizacyjno-inwestycyjnych, zmierzających do doskonalenia i rozbudowywania systemu gospodarki odpadami, w ramach obowiązującego planu gospodarowania odpadami w województwie opolskim²². Działania te pozwoliły na dalszą optymalizację systemu zbierania i selekcji, a w późniejszym etapie odzysku i unieszkodliwiania. Porządkowanie systemu regionalnego prowadziło – w wymiarze przestrzennym - do ubytku ilości składowisk i powierzchni składowania odpadów komunalnych i przemysłowych (Tabela nr 64).

Zarejestrowane zmiany w zakresie gospodarki odpadami obejmowały m.in.:

- wzrost ilości zebranych odpadów komunalnych, z równoczesnym, znaczącym wzrostem ilości odpadów zbieranych selektywnie;
- spadek powierzchni czynnych składowisk odpadów komunalnych, przy równoczesnym spadku ilości składowisk;
- spadek ilości wytworzonych odpadów przemysłowych;

²² Plan gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028 z późniejszymi zmianami i aktualizacjami

- wzrost udziału odpadów przemysłowych poddawanych odzyskowi²³;
- wzrost ilości odpadów podlegających procesom unieszkodliwianiu, przekazaniu innym podmiotom oraz czasowemu magazynowaniu;
- spadek powierzchni składowania odpadów przemysłowych.

6.4. Ochrona przeciwpowodziowa

Województwo opolskie jest obszarem zagrożonym cyklicznymi zalewami powodziowymi występującymi w dolinie Górnej Odry i w jej całym dorzeczu. Szczególne zagrożenie występuje w dolinie Odry i w dolinach jej dopływów: Psiny, Troi, Ostrej, Opawy, Opawicy, Białej Głuchołaskiej, Nysy Kłodzkiej, Małej Panwi i Stobrawy.

Najważniejsze zrealizowane inwestycje w systemie ochrony przeciwpowodziowej na terenie województwa opolskiego w latach 2018-2022 objęły:

- budowę 2-kilometrowego wału przeciwpowodziowego przy ul. Gliwickiej w Kędzierzynie-Koźlu;
- przebudowę polderu Żelazna w Opolu (inwestycja znajduje się na ukończeniu i obejmuje budowę obwałowań polderu oraz budowę pompowni).

Szczególnie ważną, zakończoną w czerwcu 2020 r. inwestycją dla ochrony przeciwpowodziowej regionu, zrealizowaną tuż poza granicami województwa jest Zbiornik Racibórz Dolny. Zbiornik będzie redukował fale powodziowe katastrofalnych wezbrań na Odrze, chroniąc życie, zdrowie i dobytek blisko 2,5 mln osób. Swoim bezpośrednim i pośrednim oddziaływaniem zbiornik ten obejmie obszar 600 km², na terenie trzech województw: śląskiego, opolskiego i dolnośląskiego. Pojemność zbiornika Racibórz Dolny wynosi 185 mln m³, co oznacza, że obiekt jest w stanie przyjąć falę powodziową wielkości tej z 1997 roku.

W zakresie działań nie inwestycyjnych należy odnotować fakt przeprowadzonej w latach 2020-2022 aktualizacji map zagrożenia powodziowego, dla obszaru południowej części województwa opolskiego, w szczególności w dolinie Odry i Osobłogi.

Wskutek uwzględnienia zrealizowanych budowli przeciwpowodziowych zwłaszcza lewostronnego wału przeciwpowodziowego rzeki Odry od granicy z miastem Kędzierzyn-Koźle do granicy z woj. śląskim, które zostały wybudowane po opracowaniu I cyklu map zagrożenia powodziowego w 2015 r., znacznemu ograniczeniu uległy obszary szczególnego zagrożenia powodziowego na terenie gminy Cišek. Obszary szczególnego zagrożenia powodziowego obejmują łącznie około 3,4% powierzchni województwa.

System ochrony przed powodzią

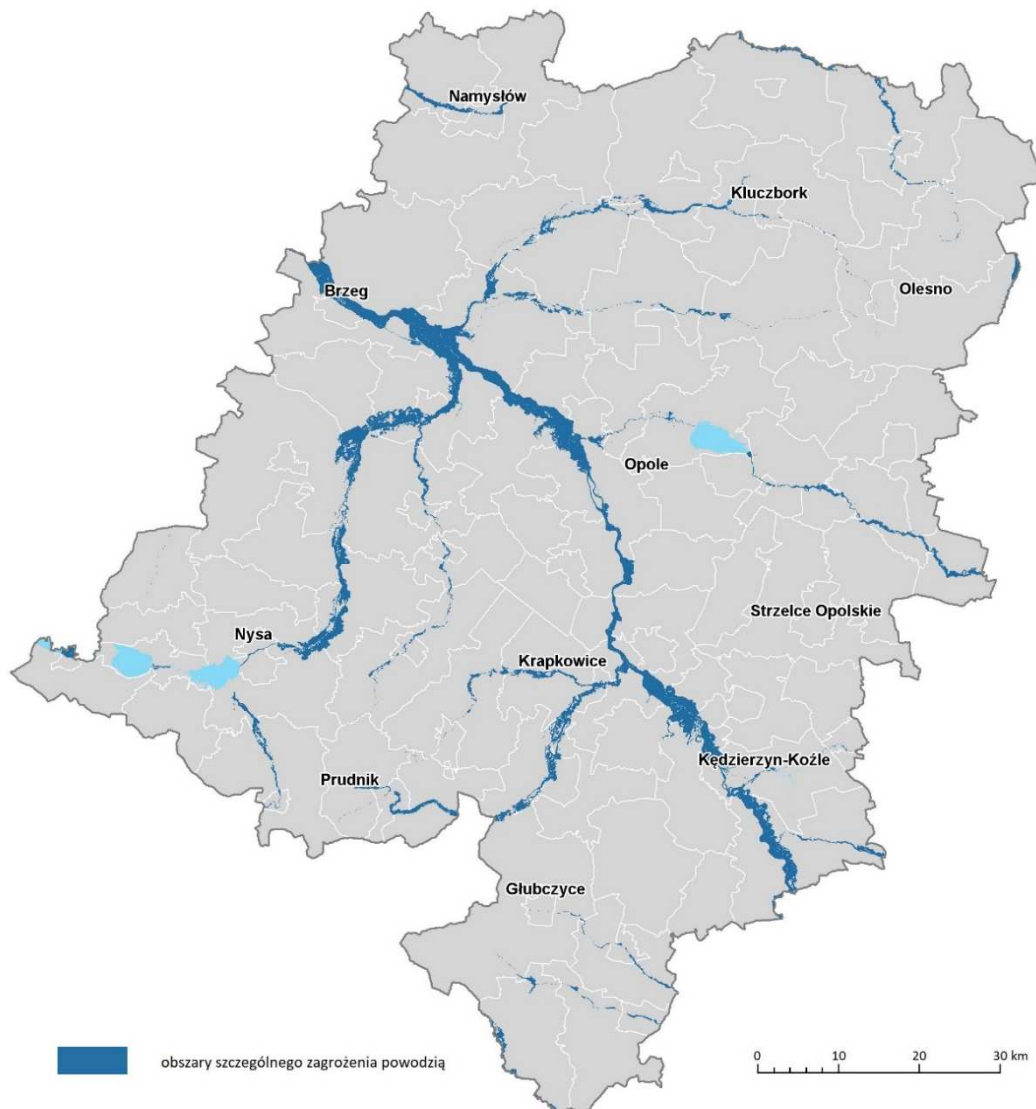
Obecny system czynnej ochrony przeciwpowodziowej tworzą:

- **wały przeciwpowodziowe** o łącznej długości **384,73 km**, w tym:
  - na Odrze – **236,20 km**;
  - na Nysie Kłodzkiej – **60,60 km**;
  - na pozostałych ciekach – **87,93 km**;
- **16 zbiorników wodnych** o:
  - pojemności całkowitej – **376,45 mln m³**;
  - powierzchni – **6 881,59 ha**;
- **6 polderów przepływowych** (Obrowiec, Żelazna, Czarnowąsy, Rybna, Zwanowice, Brzezina), o:
  - sumarycznej pojemności użytkowej – **26,6 mln m³** (przy zróżnicowaniu od 1,6 do 12,0 mln m³);
  - powierzchni – **1980 ha** (zróżnicowanie powierzchni od 41 do 825 ha);
- **3 kanały ulgi**:
  - kanał ulgi w Opolu;
  - kanał ulgi w Koźlu;
  - kanał przy zbiorniku Otmuchów;

²³ W 2020 i 2021 r. spadek wielkości odzysku związany był ze spowolnieniem gospodarczym w okresie pandemicznym.

- **6 węzłów wodnych** (Koźle, Opole, Krapkowice, Brzeg, Nysa, Lewin Brzeski).

Rys. 30. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ISOK, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie 2022

W latach 2018-2022 zrealizowano (bądź rozpoczęto realizację) następujące zadania inwestycyjne z zakresu ochrony przeciwpowodziowej:

- budowę około 4 km wałów;
- budowę polderu Żelazna o pojemności 9,70 mln m³.

Prace budowlane skupiły się głównie w gminach Kędzierzyn-Koźle i Głuchotąży.

Zrealizowane inwestycje nie zapewniają jednak pełnego bezpieczeństwa mieszkańcom Opolszczyzny. W dalszym ciągu bez istotnej ochrony przeciwpowodziowej pozostaje położona na prawym brzegu Odry gmina Bierawa.

7. Gospodarka

Województwo opolskie charakteryzuje średni poziom rozwoju gospodarczego, mierzony wartością produktu krajowego brutto na mieszkańca. Mimo systematycznego wzrostu PKB per capita, obserwuje się pogorszenie relacji w stosunku do wartości osiągniętych średnio w kraju.

Najważniejsze sektory gospodarki regionu to: sektor rolno-spożywczy, metalowo-maszynowy, motoryzacyjny, chemiczny, budowlany, meblowy i energetyczny. Główne centra przemysłowe regionu to Opole (sektor spożywczy, metalowo-maszynowy, motoryzacyjny, BSS), Kędzierzyn-Koźle (chemiczny, metalowy, tworzyw sztucznych), Nysa (spożywczy, metalowy i motoryzacyjny) oraz Brzeg (spożywczy, opakowania).

Produkt krajowy brutto

W latach 2011-2021 wzrost produktu krajowego brutto w województwie opolskim był na ogół wolniejszy niż przeciętnie w kraju. Potencjał gospodarczy, mierzony wartością PKB na mieszkańca wciąż jest nie tylko „świadectwem” rozwoju, ale również podstawą rozstrzygnięć dotyczących polityki rozwoju na poziomie Unii Europejskiej i w Polsce.

W 2021 roku w województwie opolskim wytworzono produkt krajowy brutto o wartości 53 593 mln zł (w cenach bieżących), co stanowiło 2,0% wartości krajowej. W 2018 r. dynamika PKB była niższa niż przeciętnie w kraju, a w 2021 r. już nieznacznie wyższa.

W 2018 roku region zajął 11 miejsce w kraju pod względem wielkości produktu krajowego brutto na 1 mieszkańca – wskaźnik ten osiągnął wartość 43,9 tys. zł (przeciętnie w kraju 55,4 tys. zł), natomiast w 2021 roku uplasował się na 10 miejscu z wartością 56,3 tys. zł co stanowiło 81,5% średniej wartości dla Polski.

WDB wartość dodana brutto

Wartość dodana brutto jako podstawowy miernik oceny efektywności wykorzystania czynników produkcji, określa przyrost wartości dóbr w danym czasie.

Istotną rolę w procesach gospodarczych Opolszczyzny odgrywa przemysł, co znajduje odzwierciedlenie w stosunkowo dużym jego udziale w tworzeniu wartości dodanej brutto (WDB) w regionie. W 2021 roku w województwie wartość dodana brutto (WDB) wyniosła 46,6 mld zł (2,0% wartości krajowej, ostatnie miejsce w rankingu województw) – i zwiększyła się o 18,5% w stosunku do jej wartości w 2018 roku, przy równoczesnym wzroście wartości krajowej o 18,4%.

WDB przeliczona na 1 pracującego w gospodarce narodowej, określa poziom wydajności pracy. Wskaźnik ten dla Opolszczyzny w 2018 r. był o 4,8% niższy od średniej krajowej i wyniósł 117 878 zł (w cenach bieżących), natomiast w 2020 r. wyniósł 133 335 zł (w cenach bieżących) i był niższy od średniej krajowej o 6,1%. W rankingu województw wg WDB na 1 pracującego województwo opolskie od 2018 roku zajmuje ósme miejsce.

Rynek pracy

W roku 2021 w województwie opolskim liczba pracujących²⁴ w podmiotach gospodarki narodowej wynosiła 239 392 osób, z czego kobiety stanowiły 48,2%. W porównaniu z rokiem 2018 nastąpił wyraźny spadek liczby pracujących o 24,4 tys. (-9,3%), co należy łączyć z trwającą w latach 2020-2021 pandemią Covid-19.

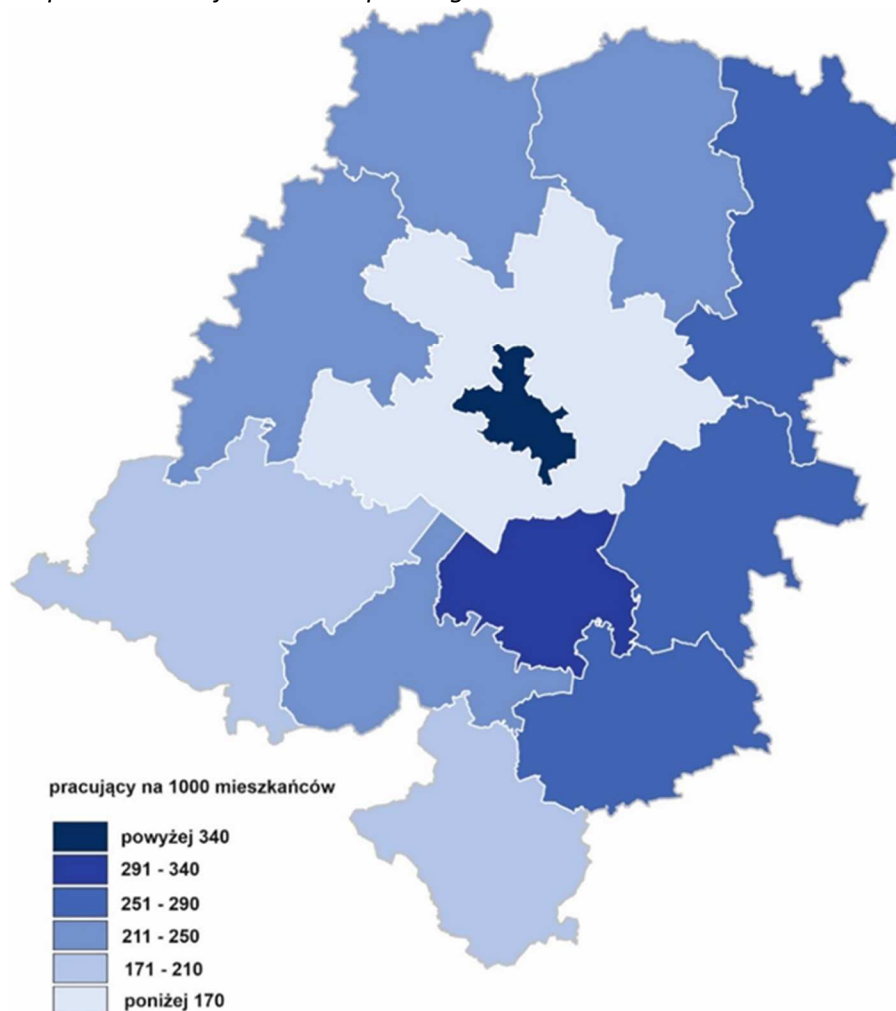
Spadki odnotowano we wszystkich powiatach z wyjątkiem powiatu namysłowskiego, gdzie liczba pracujących nieznacznie wzrosła o +1,4%. Największe spadki w liczbach bezwzględnych odnotowano

---

²⁴ Dotyczy pracujących w podmiotach gospodarki narodowej zatrudniających 10 i więcej osób.

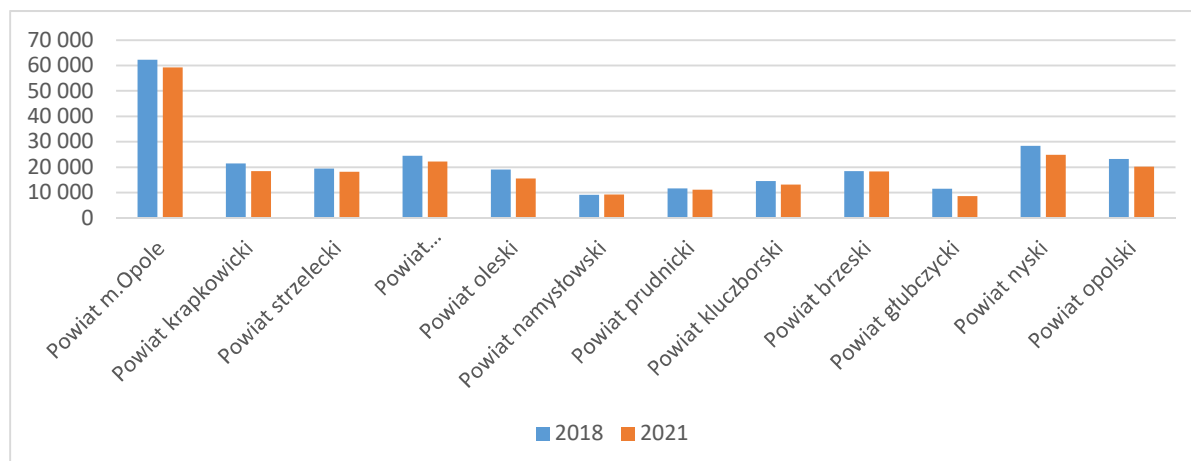
w powiatach nyskim (-3,6tys.), oleskim (-3,4tys.), opolskim (-3,0 tys.) i krapkowickim (-3,0 tys.) (wykres 2). Uwzględniając relację pracujących na 1000 mieszkańców, największe ubytki wystąpiły w powiatach: głubczyckim (-25,1%), oleskim (-18,1%), krapkowickim (-14,1%), opolskim (-13,1%) i nyskim (-12,6%).

Rys. 31. Pracujący w podmiotach gospodarki narodowej zatrudniających 10 i więcej osób na 1000 mieszkańców w powiatach województwa opolskiego w 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Wykres 2. Liczba pracujących w podmiotach gospodarki narodowej zatrudniających 10 i więcej osób w powiatach w roku 2018 i 2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Struktura pracujących wg. sekcji PKD w 2021 r.

W 2021 r. w województwie opolskim najwięcej ludności pracowało w usługach pozostałych (30,9%). W dalszej kolejności: w przemyśle (26,6%); handlu, naprawie pojazdów samochodowych, transporcie i gospodarce magazynowej, zakwaterowaniu i gastronomii, informacji i komunikacji (23,1%), budownictwie (9,1%), rolnictwie (7,1%) i obsłudze rynku nieruchomości (2,4%).

W porównaniu z rokiem 2018 istotnej zmianie uległ odsetek pracujących w rolnictwie, tj. spadek z poziomu 14,7% do 7,9%. W kraju w tym samym czasie zanotowano spadek z poziomu 15,3% do 7,8%. W pozostałych sekcjach PKD, z wyjątkiem obsługi rynku nieruchomości wystąpiły wzrosty, a największe w sekcji przemysł (+11,2 p.p.).

Stopa bezrobocia

Jednym z podstawowych wskaźników obrazujących sytuację gospodarczą jest wskaźnik stopy bezrobocia. W latach 2018-2019 wartość wskaźnika zmniejszała się z 6,3% do 5,8%, w kolejnym roku (2020) wzrosła do 6,9%, by nieznacznie spaść w 2021 r. do 6,4%.

W 2021 roku najniższa stopa bezrobocia rejestrowanego została odnotowana w powiatach: m. Opolu (3,2%), oleskim (4,6%) oraz strzeleckim (4,6%). Należy jednak zauważyć, że w analizowanych latach 2018 i 2021 wysokość stopy bezrobocia w województwie przekraczała wartość średnią dla kraju (5,8%), a najbardziej niekorzystna sytuacja miała miejsce w powiatach: głubczyckim, prudnickim, nyskim oraz brzeskim.

W przypadku osób w wieku produkcyjnym, stopa bezrobocia (wg BAEL) w 2020 roku osiągnęła poziom 2,8% (przy średniej dla Polski 3,2%). Dla tej grupy wieku wartość stopy bezrobocia w regionie od lat odnotowuje wartości niższe od średnich dla kraju - w 2015 roku 6,7% w stosunku do 7,7% przeciętnie w kraju, w 2016 roku 5,0% przy średniej dla kraju 6,3%, w 2017 roku 4,5% przy średniej dla kraju 5,0%, w latach 2018 i 2019 3,3% dla kraju kolejno 4,0% i 3,4%.

Wskaźnik zatrudnienia (wg BAEL) dla osób w wieku 18-64 lata w latach 2018-2020 w województwie opolskim przekroczył średnie wartości dla Polski o 1,1 pkt proc. w 2018 roku oraz 0,2 w latach 2019-2020 i osiągnął kolejno 74,7%, 74,7%, 75,1%.

Podmioty gospodarki narodowej

W 2021 r. w województwie opolskim, podobnie jak w latach poprzednich, ponad połowa (53,7%) podmiotów gospodarki narodowej skupiona była w czterech sekcjach, tj.: handel; naprawa pojazdów

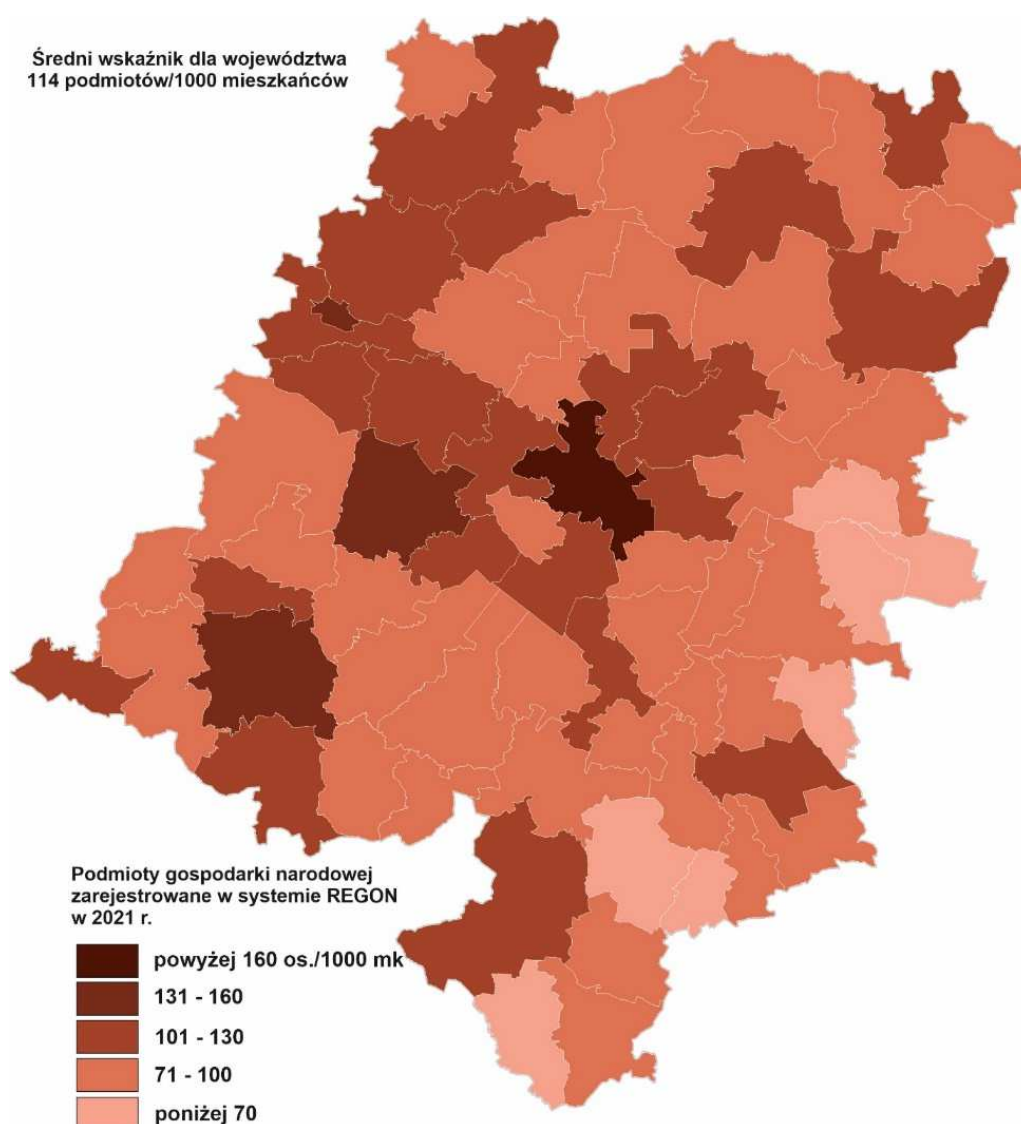
samochodowych (21,2% ogólnej liczby podmiotów), budownictwo (15,2%), przetwórstwo przemysłowe (8,7%) oraz obsługa rynku nieruchomości (8,6%).

W roku 2021 w województwie opolskim zarejestrowanych było łącznie **108 222** podmiotów gospodarczych, z czego 21,0% zarejestrowanych w Opolu, powiatach: nyskim (13,6%), opolskim (11,6%), brzeskim (9,9%) oraz kędzierzyńsko-kozielskim (8,6%), a najmniej w powiatach: prudnickim (4,5%), namysłowskim (4,5%) i głubczyckim (4,0%).

W porównaniu z rokiem 2018 nastąpił wzrost liczby podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON o 7291 (7,2%).

Uwzględniając liczbę podmiotów gospodarki narodowej przypadającej na 1000 mieszkańców wskaźnik ten w województwie w 2021 r. wynosił 114 (w kraju 128), przy zróżnicowaniu od wartości najwyższych w Opolu (180), powiecie brzeskim (123) i namysłowskim (114) do najniższych w powiatach: krapkowickim (88) i strzeleckim (80). Zróżnicowanie w ujęciu gminnym ilustruje Rys. 32.

Rys. 32 Liczba podmiotów gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców w gminach województwa opolskiego w 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Biorąc pod uwagę profil funkcjonujących w województwie podmiotów gospodarczych, mniej więcej, co piąty związany był z kategorią handlu hurtowego i detalicznego i naprawy pojazdów samochodowych (21,2%). Na dalszych pozycjach plasowały się podmioty z kategorii: budownictwa (15,2%),

przetwórstwa przemysłowego (8,7%), obsługi rynku nieruchomości (8,6%) oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (8,4%). Struktura podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON zasadniczo nie odbiega od struktury krajowej. W województwie opolskim większy odsetek podmiotów gospodarczych zarejestrowanych niż przeciętnie w Polsce jest w sekcjach: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo; działalność związana z obsługą rynku nieruchomości; budownictwo; przetwórstwo przemysłowe; administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne i działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.

Przedsiębiorczość

Zróznicowana struktura gałęziowa przemysłu oraz długoletnia tradycja produkcji przemysłowej stanowią istotny potencjał rozwojowy województwa. W 2021 r. produkcja sprzedana przemysłu ogółem osiągnęła wartość 41 398,0 mln zł (w cenach bieżących), tj. o 14,9% wyższą (w cenach stałych) niż w 2018 r. (w kraju o 11,9%). Udział produkcji sprzedanej przemysłu ogółem w produkcji krajowej wyniósł w 2021 r. 2,1%, podczas gdy w 2018 r. 2,0%. Wzrost produkcji wystąpił we wszystkich województwach. Największy odnotowano w województwie podlaskim (o 62,7%), a najmniejszy w warmińsko-mazurskim (o 19,3%). Województwo opolskie uplasowało się na 4 pozycji w kraju.

W 2021 r. w województwie opolskim udział przetwórstwa przemysłowego w ogólnej wartości produkcji sprzedanej przemysłu (cenach bieżących) wynosił 95,6% (37 703,7 mln zł). Pozostałe sekcje przemysłowe łącznie stanowiły 4,4% (1 745,8 mln zł). Biorąc pod uwagę działy przetwórstwa przemysłowego największy udział w produkcji sprzedanej przemysłu miały: produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych (14,5%) oraz produkcja artykułów spożywczych (14,1%).

Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w województwie opolskim w 2021 r. ukształtowało się na poziomie 59,3 tys. osób. W jego strukturze największy udział (91,0%) odnotowano w przetwórstwie przemysłowym. W omawianej sekcji przeciętne zatrudnienie w 2021 r. wynosiło 54,0 tys. osób. Wydajność pracy w przemyśle w 2021 r. mierzona produkcją sprzedaną przemysłu na 1 zatrudnionego wynosiła 664,9 tys. zł (w cenach bieżących).

Z punktu widzenia rozwoju gospodarczego najistotniejsze uwarunkowania przestrzenne w okresie 2018-2021 w obszarze województwa opolskiego nie uległy zmianie. Nadal są nimi:

- wysoka wartość rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w szczególności południowej i zachodniej części województwa, z najdłuższym w kraju okresem wegetacyjnym oraz wysokim poziomem kultury rolnej,
- jedne z najbogatszych w kraju zasoby eksploatacyjne margli i wapieni dla przemysłu cementowego i wapienniczego, bogate i łatwo dostępne zasoby kruszyw naturalnych, kamieni blocznych i łamanych,
- zróżnicowany zasób obszarów przyrodniczych, sprzyjającym rozwojowi funkcji użytkowych, w tym turystyczno-rekreacyjnych,
- zasoby produkcyjne lasów,
- zróżnicowana struktura przemysłu i długoletnia tradycja produkcji, w szczególności w sektorze przemysłu spożywczego, mineralnego, metalowego, maszynowego oraz chemicznego,
- dogodna dostępność transportowa,
- potencjał naukowo-badawczym uczelni i instytutów,
- oferta terenów inwestycyjnych.

7.1. Specjalne strefy ekonomiczne

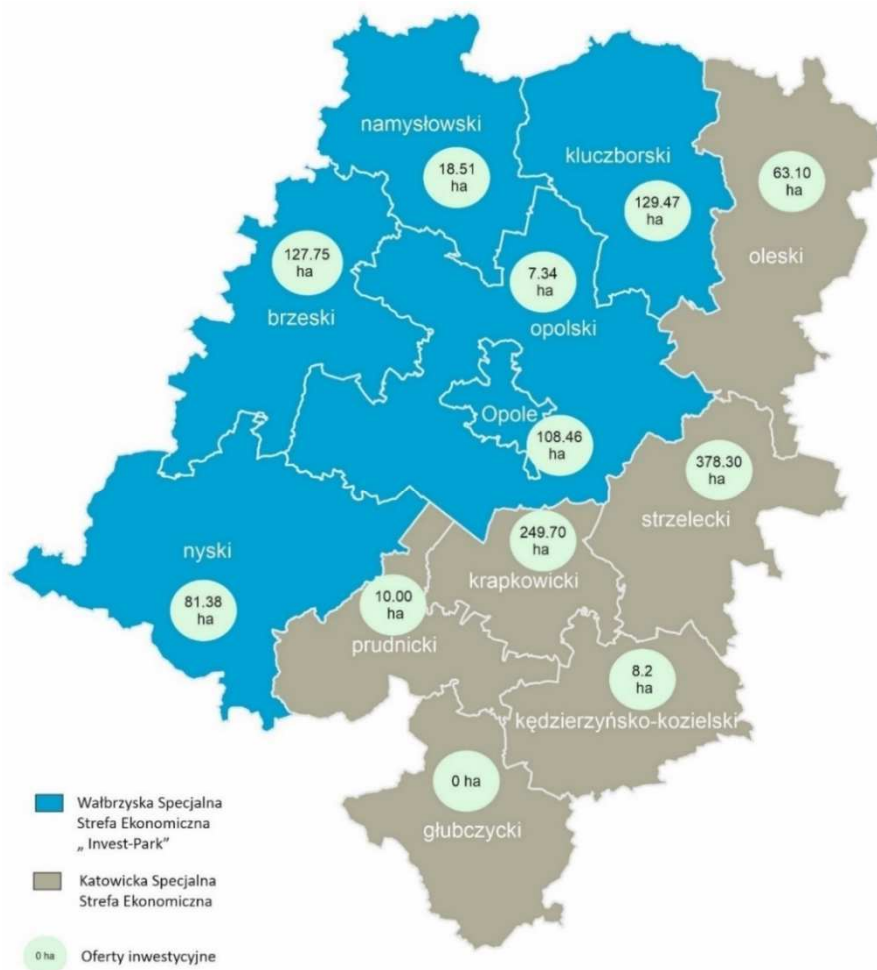
Specjalne Strefy Ekonomiczne (SSE) to wyodrębnione administracyjnie obszary w Polsce, gdzie prowadzenie działalności gospodarczej odbywa się na szczególnych, preferencyjnych warunkach. Cechą charakterystyczną SSE jest terytorialność, czyli ograniczenie dostępności zachęt wyłącznie do określonych terenów kraju.

W 2021 roku na terenie województwa opolskiego funkcjonowały dwie Specjalne Strefy Ekonomiczne:

- Wałbrzyska Specjalna strefa Ekonomiczna „Invest-Park” jedna z największych stref przemysłowych w Polsce, w województwie opolskim swoim zasięgiem obejmuje powiaty: namysłowski, brzeski, nyski, kluczborski, opolski i m. Opole
- Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna obejmuje swym zasięgiem całe województwo śląskie oraz 6 powiatów w województwie opolskim: strzelecki, kędzierzyńsko-kozielski, głubczycki, krapkowicki, oleski oraz prudnicki.

Rys. 33. Specjalne Strefy Ekonomiczne w województwie opolskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji ze strony internetowej OCRG

Największymi inwestorami w SSE są: Marcegaglia Poland (Praszka, Kluczbork), Mondelēz, Adient, Aquila Brzeg sp. z o.o., FPS Polska sp. z o.o., Donaldson (Skarbimierz), Global Steering Systems Europe sp. z o.o., Great Maple Company sp. z o.o., HFG Polska sp. z o.o., PolarisIndustries, Pastafood Company, IFM Ecolink (Opole), Kronospan (Strzelce Opolskie) oraz Mubea i IFA Powertrain w Ujeździe.

Przedsiębiorcy lokalizujący swoje inwestycje w Specjalnej Strefie Ekonomicznej mogą otrzymać liczne przywileje, w tym m.in. kompleksową i bezpłatną pomoc ze strony Centrum Obsługi Inwestora i Eksporterów, działającym przy OCRG przy załatwianiu formalności związanych z inwestycją, jak również opiekę poinwestycyjną podczas prowadzenia działalności gospodarczej,

Tereny inwestycyjne w regionie w większości są dobrze uzbrojone w niezbędną infrastrukturę techniczną. Atutem oferty terenów inwestycyjnych województwa opolskiego jest ich dobra dostępność dróg w skali krajowej i europejskiej (równomiernie rozbudowana sieć komunikacyjna,

z dobrą infrastrukturą drogową, w tym autostradą A4, A1 i S8), a także dostępność do infrastruktury kolejowej (Tabela nr 65). Przeprowadzone badanie ewaluacyjne dotyczące terenów inwestycyjnych wskazuje, na podstawie opinii przedsiębiorców, ekspertów, że należy kontynuować realizację inwestycji mających na celu poprawę jakości dróg lokalnych o charakterze dostępowym, stanowiących brakujące połączenia zarówno do terenów inwestycyjnych jak i sieci TEN-T, co jest istotne nie tylko z punktu widzenia inwestorów, ale również mieszkańców i turystów. Ponadto wg tych badań należy kontynuować prace w zakresie uzbrajania terenów inwestycyjnych.

7.2. Rolnictwo

Województwo opolskie jest regionem, w którym gospodarka rolna odgrywa znaczącą rolę. Obszary wiejskie zajmują **856 439 ha**, co stanowi **91,0%** powierzchni województwa (w kraju 92,9%). Ludność obszarów wiejskich wynosi **445,5 tys.**, tj. **47,0%** mieszkańców województwa. Na 1 km² obszarów wiejskich przypada 53 mieszkańców. System osadniczy obszarów wiejskich tworzy 1156 miejscowości wiejskich. Przeciętnie miejscowość wiejską Opolszczyzny zamieszkuje 396 osób (w kraju 278), co świadczy o znacznym stopniu koncentracji osadnictwa wiejskiego regionu.

W roku 2020 rolnictwie regionu pracowało 47,7 tys. osób, a wskaźnik pracujących na 100 ha użytków rolnych wynosił 9,2 (w kraju 15,8).

Liczba pracujących w rolnictwie systematycznie maleje. W okresie 2010-2020 spadek wyniósł 1,4 tys. osób.

Zróżnicowanie warunków przyrodniczych decyduje o kierunkach użytkowania rolniczego gruntów, specjalizacji oraz poziomie intensywności i towarowości rolnictwa.

Przegląd zmian zagospodarowania przestrzennego w sferze rolnictwa (w skali województwa) sprowadza się do przeanalizowania kierunków zmian użytkowania gruntów rolnych oraz liczby gospodarstw rolnych.

Użytkowanie gruntów

W roku 2022 powierzchnia geodezyjna użytków rolnych w województwie wynosiła **601 145 ha** tj. **63,9%** powierzchni ogólnej województwa (w kraju 59,8%) w tym:

- grunty orne 489 757 ha tj. 52,0% powierzchni województwa;
- łąki 66 440 ha tj. 7,1% powierzchni województwa;
- pastwiska 17 592 ha tj. 1,8% powierzchni województwa;
- sady 2619 ha tj. 0,3% powierzchni województwa.

W stosunku do roku 2018 nastąpił ubytek powierzchni użytków rolnych o 415 ha, a na przestrzeni 2011-2021 o 1836 ha (-0,3%).

Rozpatrując okres dekady 2011-2021 największe zmiany w strukturze użytkowania gruntów rolnych objęły:

- zmniejszenie udziału: sadów (-24p.p.), pastwisk (-3,8 p.p.), łąk (-2,6 p.p.), gruntów rolnych zabudowanych (-1,8 p.p.), gruntów ornyczych (-0,4p.p.);
- przyrost powierzchni pod stawami (+16,5 p.p.).

Zmianę struktury użytków rolnych obrazuje *Tabela 65*.

Liczba i wielkość gospodarstw

Według danych spisowych (*Spis rolny 2020*) w województwie opolskim w 2020 roku funkcjonowało 25 441 gospodarstw rolnych. W porównaniu do roku 2010 liczba gospodarstw rolnych zmniejszyła się o 19 370²⁵ (*Tabela 67*).

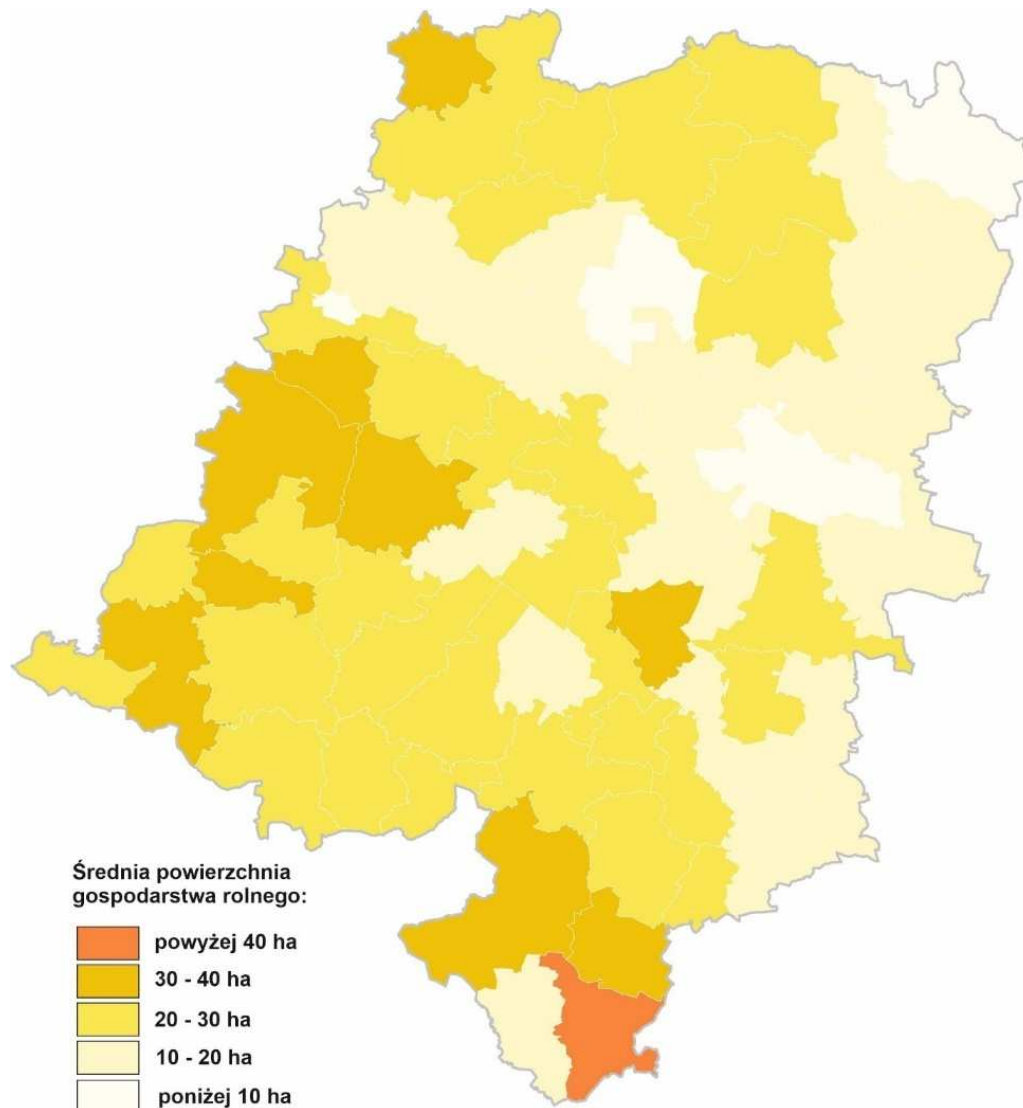
---

²⁵ W związku z wprowadzeniem stopniowych zmian metodologii badań rolniczych mających na celu dostosowanie do standardów unijnych oraz uwzględnienie przemian dokonujących się w polskim rolnictwie, a także szersze wykorzystanie źródeł

Struktura obszarowa gospodarstw rolnych w 2020, przedstawiała się następująco:

- powierzchni do 1 hektara – 482, tj. 1,9% ogółu,
- powierzchni od 1 ha do 5 ha – 11 106, tj. 43,7%,
- powierzchni od 5 ha do 10 ha – 4 774, tj. 18,8%,
- powierzchni od 10 ha do 15 ha – 2 466, tj. 9,7%,
- o powierzchni powyżej 15 ha – 6 613, tj. 26,0%.

Rys. 34. Średnia wielkość gospodarstwa rolnego w gminach województwa opolskiego w 2020 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Spisu rolnego 2020

W latach 2010-2020 odnotowano generalnie zmniejszenie się liczebności gospodarstw rolnych w każdej grupie obszarowej, z wyjątkiem gospodarstw o powierzchni od 15 i więcej ha (przyrost o 77). Zróżnicowanie przestrzenne przeciętnej wielkości gospodarstwa rolnego wskazuje na wyraźną korelację między wielkością gospodarstw a walorami rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Największe gospodarstwa rolne funkcjonują w południowej i zachodniej części województwa, gdzie walory rolniczej przestrzeni produkcyjnej są najwyższe, natomiast najmniejsze w centralnej i wschodniej części województwa, gdzie walory te są znacznie niższe.

---

administracyjnych, po roku 2010 zmianie uległa definicja gospodarstwa rolnego. Zgodnie z obowiązującą obecnie definicją gospodarstwa rolne nie obejmują posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy użytków rolnych o powierzchni poniżej 1 ha prowadzących działalność rolniczą o małej skali.

7.3. Turystyka

Opolszczyzna posiada atrakcyjne walory przyrodniczo-krajobrazowe, liczne zabytki architektury, dobrze przygotowane trasy i szlaki turystyczne oraz korzystne warunki klimatyczne (wczesne wiosny, ciepłe lata, długie jesienie, łagodne zimy i umiarkowana ilość opadów) sprzyjające wypoczynkowi i uprawianiu turystyki przez cały rok. Województwo opolskie oferuje bardzo dobre warunki wypoczynku zarówno dla szukających spokoju i ciszy, jak i dla tych, którzy preferują wypoczynek aktywny – sporty wodne, wycieczki piesze, rowerowe lub konne.

Zasoby i walory turystyczne województwa

Województwo opolskie charakteryzuje się dużą różnorodnością przyrodniczą i krajobrazową, czego wyrazem jest objęcie różnymi formami ochrony prawnej około 29% jego powierzchni. Formy ochrony przyrody najbardziej predysponowane do rozwoju turystyki reprezentowane są przez:

- 3 parki krajobrazowe obejmujące łącznie 6,7% powierzchni województwa,
- 9 obszarów chronionego krajobrazu obejmujących łącznie 20,4% powierzchni województwa.

Największy udział powierzchni obszarów chronionych występuje w powiatach: opolskim, namysłowskim, kluczborskim i strzeleckim.

Wśród głównych walorów środowiska przyrodniczego Opolszczyzny należy wymienić:

- trzy duże jeziora: Otmuchowskie, Nyskie i Turawskie o łącznej powierzchni 6108 ha,
- zwarte kompleksy leśne w północnej i środkowej części województwa (najwyższy wskaźnik leśności posiada gmina Murów – 75,1%),
- Góry Opawskie w południowej części województwa.

Wśród atutów województwa należy również wymienić odkryte w Krasiejowie w gminie Ozimek najstarsze na świecie szczątki dinozaura *Silesaurus opolensis* będących główną atrakcją powstałego JuraParku. Region należy do najzasobniejszych w kraju pod względem ilości zabytków wpisanych do rejestru zabytków – łącznie ochroną objętych jest 3 352 zabytków nieruchomości. Na szczególną uwagę zasługuje nagromadzenie zabytków drewnianej architektury sakralnej oraz zamków i pałaców.

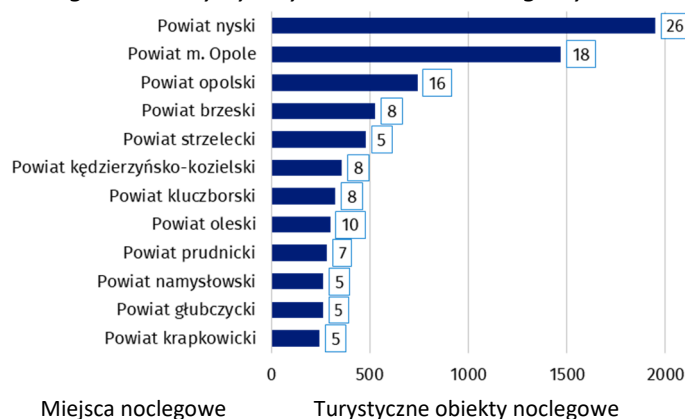
Miejsca noclegowe i rejestrowany ruch turystyczny

W 2021 r. w województwie opolskim funkcjonowało ogółem **121** turystycznych obiektów noclegowych, w tym 107 całorocznych, oferujących **7 187** miejsc noclegowych, w tym 6 484 całorocznych. Zasoby turystycznych obiektów noclegowych w 2021 r. tworzyły m.in.:

- 54 hotele (3 334 miejsc);
- 2 motele (67 miejsc);
- 3 pensjonaty (77 miejsc);
- 11 innych obiektów hotelowych (642 miejsca).

Największa koncentracja bazy noclegowej w 2021 r. miała miejsce w Opolu (1 468 miejsc), gm. Głucholazy (1 318 miejsc), gm. Nysa (356 miejsc), gm. Leśnica (355 miejsc), gm. Grodków (273 miejsca), Kędzierzyn-Koźle (256 miejsc) i gm. Głubczyce (250 miejsc). Rozmieszczenie bazy noclegowej turystyki w województwie opolskim jest nierównomierne. Według stanu w końcu lipca 2021 r., analogicznie jak przed rokiem, najwięcej obiektów turystycznych zlokalizowanych było na terenie powiatu nyskiego (21,5%). Kolejne miejsca zajmowały: m. Opole (14,9%), powiat opolski (13,2%) oraz powiat oleski (8,3%).

Wykres 3. Miejsca noclegowe w turystycznych obiektach noclegowych w 2021 r. stan w dniu 31 lipca

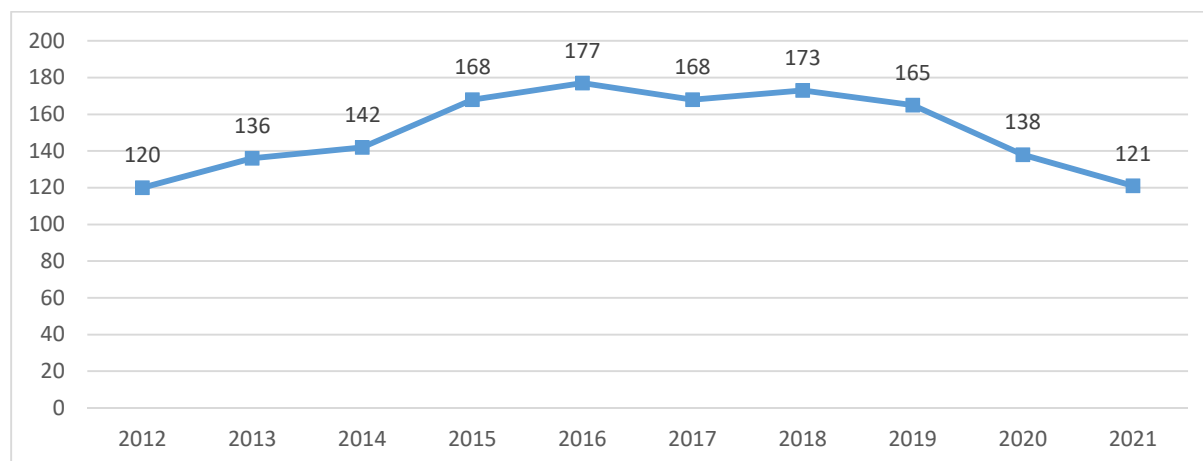
Źródło: *Turystyka w województwie opolskim w 2021 r., Urząd Statystyczny w Opolu*

W latach 2012-2021 w województwie opolskim odnotowano wzrost liczby turystycznych obiektów noclegowych o 1, przy jednoczesnym zmniejszeniu liczby miejsc noclegowych o 642 (Tabela nr 68).

Biorąc pod uwagę strukturę rodzajową turystycznych obiektów noclegowych, okres 2012-2021 odznaczał się m.in. przyrostem liczby hoteli o 18 i 1450 miejsc hotelowych i ubytkiem miejsc noclegowych w ośrodkach szkoleniowo-wypoczynkowych (628 miejsc), na polach biwakowych (582 miejsc), kampingach (628 miejsc).

O ile w latach 2012-2018 można mówić o tendencji przyrostu liczby obiektów i miejsc noclegowych, tak lata 2020-2021 to wyraźna tendencja spadkowa, do czego znacząco przyczyniła się pandemia Covid-19.

Wykres 4. Liczba turystycznych obiektów noclegowych w województwie opolskim w latach 2012-2021

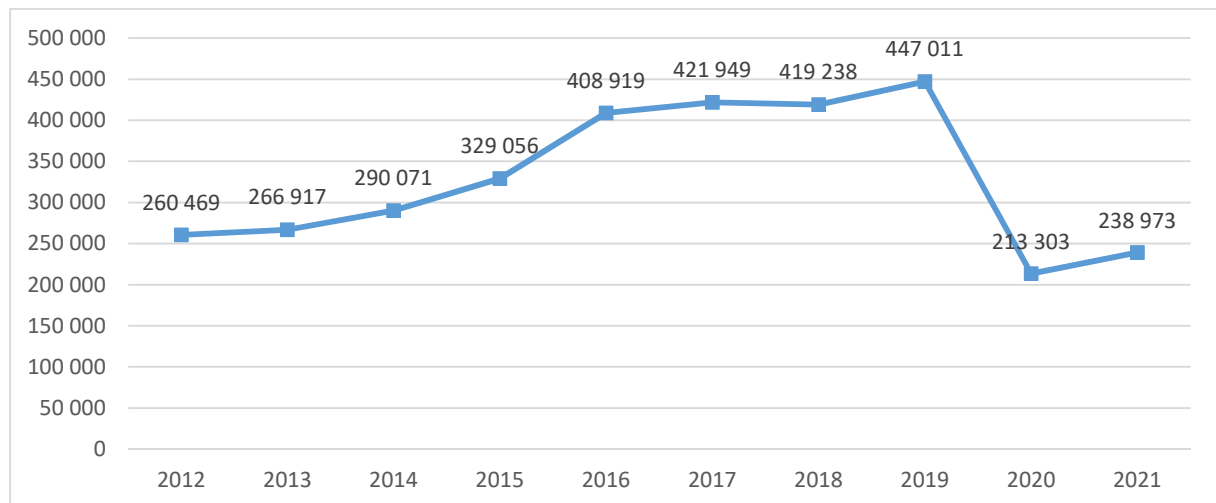

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych GUS*

W roku 2021 z noclegów na terenie województwa skorzystało 238 973 turystów, w tym 19 671 turystów zagranicznych, z czego 43,7% to obywatele Niemiec. Jak pokazuje wykres nr 5 lata 2012-2019 to okres rozwoju turystyki mierzonej liczbą noclegów (wzrost o +71,6 p.p.). Natomiast lata 2020-2021 to gwałtowny regres spowodowany pandemią Covid-19 (spadek o ponad połowę - 53,5 p.p.).

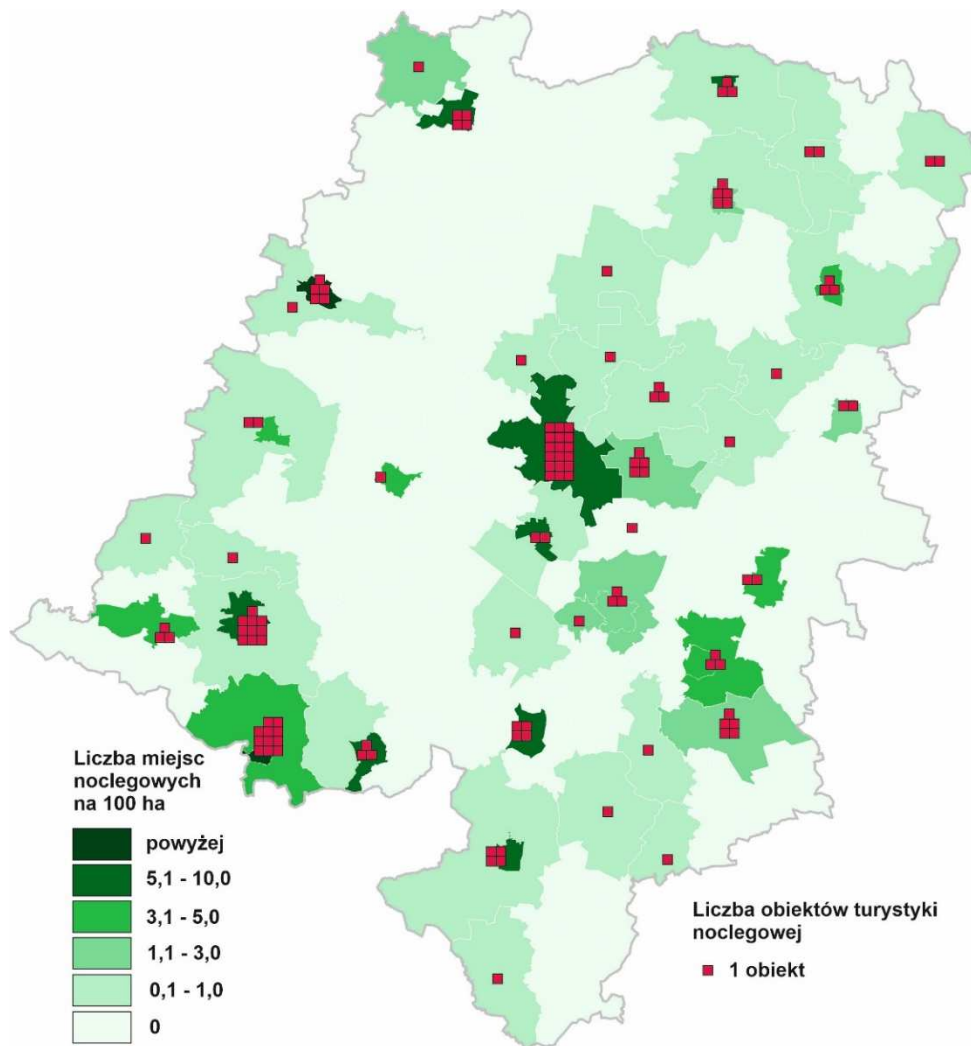

Wykres 5. Turyści korzystający z obiektów noclegowych w województwie opolskim w latach 2012-2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Rys. 35. Liczba obiektów i miejsc turystyki noclegowej w 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

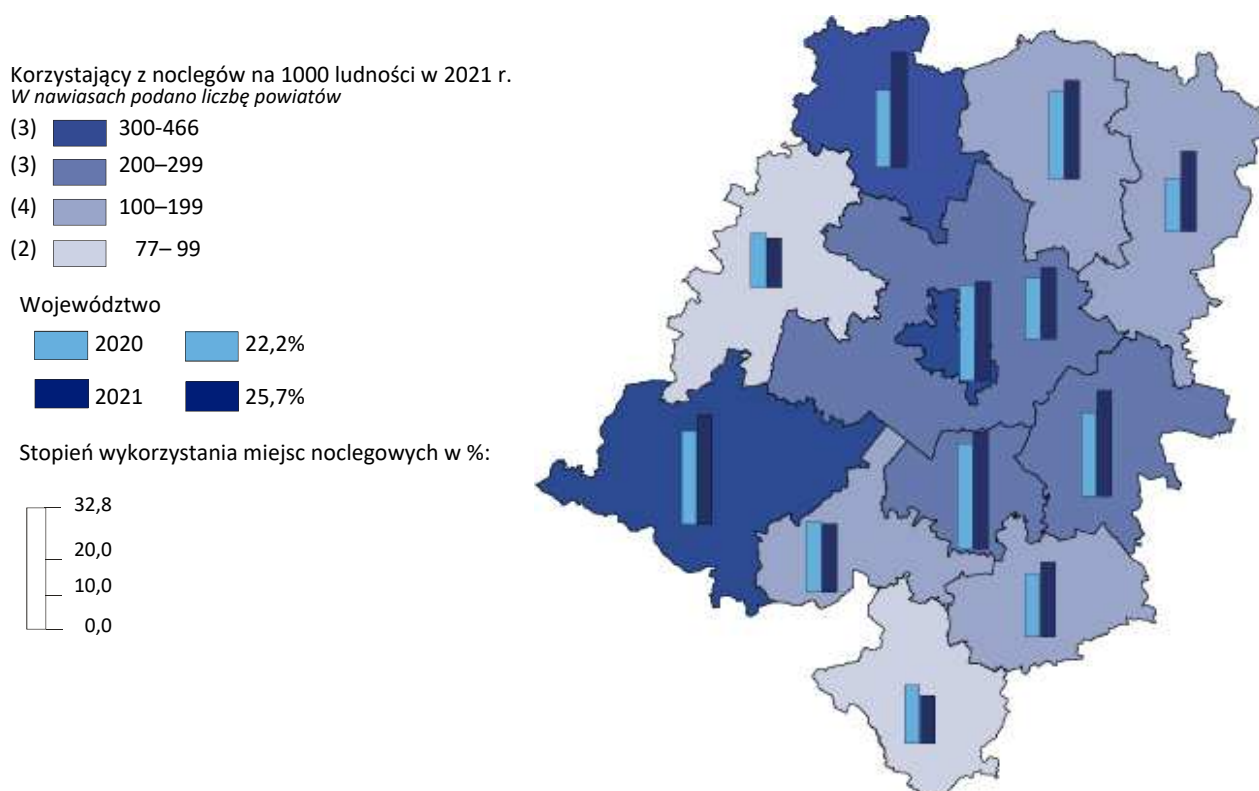
W 2021 r. stopień wykorzystania miejsc noclegowych łącznie we wszystkich turystycznych obiektach noclegowych województwa ukształtował się na poziomie 25,7% i był niższy o 6,2 p. proc. niż w 2018 r., z kolei wyższy o 3,5 p. proc. niż w 202 (Tabela 69).

Szlaki turystyczne

Długość szlaków turystycznych w województwie opolskim w 2021 r. wynosiła 1479,8 km, z czego aż 72,3% stanowiły szlaki piesze.

W stosunku do roku 2016 nastąpił ubytek długości szlaków turystycznych o 69,0 km, głównie szlaków pieszych (Tabela nr 70).

Rys. 36. Korzystający z noclegów oraz stopień wykorzystania miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych

Źródło: Turystyka w województwie opolskim w 2021 r., Urząd Statystyczny w Opolu

7.4. Infrastruktura społeczna

Infrastrukturę społeczną tworzy sieć obiektów i placówek zaspokajających potrzeby mieszkańców regionu, między innymi w zakresie edukacji, nauki, ochrony zdrowia i opieki społecznej, kultury, sportu, administracji publicznej, bezpieczeństwa i wymiaru sprawiedliwości, otoczenia biznesu oraz usług bytowych. Ze względu na zróżnicowaną kategoryczność zaspokojenia tych potrzeb – określającą priorytet działań - wyróżnić można:

- kategorię potrzeb niezbędnych, wymuszających działania, obejmującą urządzenia i obiekty edukacji, zdrowia i opieki społecznej;
- kategorię potrzeb uznaniowych (nie zawsze i nie w każdym zakresie niezbędnych), obejmującą obiekty kultury, sportu i wypoczynku;

- kategorię działań niezależnych, opartych na zasadach gospodarki rynkowej, obejmującą placówki i obiekty handlu i usług.

Infrastruktura społeczna pełni ważną rolę także w procesach demograficznych – to także od jej jakości zależą takie procesy, jak: dzietność, migracje ludności, emigracja, rozwój rynków pracy. Tworzy ona swoistą bazę rozwojową dla wielu procesów społeczno-gospodarczych, będących fundamentem rozwoju regionu.

Edukacja i wychowanie przedszkolne

Podstawowym warunkiem rozwoju kapitału społecznego jest wysoka jakość i powszechny dostęp do infrastruktury edukacyjnej.

W 2021 roku województwo opolskie zamieszkiwało 35 635 dzieci w wieku 3-6 lat (spadek o 109 dzieci względem roku 2020). Między rokiem 2018 a 2021 **wzrosła jednak liczba przedszkoli** z 486 w 2018 roku do 500 w roku 2021. O 158 zwiększyła się zarazem liczba oddziałów w placówkach wychowania przedszkolnego z 1540 w 2018 r. do 1698 w 2021 r.

W roku 2021 szkolnictwo dzieci i młodzieży na terenie województwa opolskiego zapewniało:

- **405** szkół podstawowych (w tym 24 specjalne i 4 dla dorosłych); spadek o 14 w latach 2018-2021;
- **377** szkół podstawowych bez specjalnych (spadek o 11 szkół), 24 szkoły podstawowe specjalne (spadek o 2 szkoły), 4 szkoły podstawowe dla dorosłych (spadek o 1 szkołę);
- **78** szkół ogólnokształcące (spadek o 16 szkół); w tym:
45 liceów ogólnokształcących dla młodzieży bez specjalnych (spadek o 1) oraz **2** specjalne, bz;
31 liceów dla dorosłych (spadek o 15);
- **55** techników (wraz z ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe) bz (bez zmian);
- **16** szkół artystycznych (w tym 7 dających uprawnienia zawodowe) bz;
- **34** szkół branżowych I stopnia (bz) i **6** szkół branżowych II stopnia (wzrost o 6);
- **41** szkół policealnych (spadek o 11).

Stopniowo zmniejsza się liczba placówek szkolnych w wyniku zmian w organizacji systemu edukacji. Jednocześnie zanotowano wzrost liczby nauczycieli w przeliczeniu na etaty (w skali województwa z 5832 etatów w 2018 roku do 6053 etatów w 2021 roku w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży; z 755 w 2018 r. do 911 w 2021 r. w liceach ogólnokształcących dla młodzieży; z 1138 w 2018 r. do 1311 etatów w 2021 roku w technicach dla młodzieży; z 151 w 2018 do 281 etatów w 2021 w branżowych szkołach I stopnia dla młodzieży).

Współczynniki skolaryzacji netto w województwie opolskim w roku 2018 i 2021 (2018/2021):

- szkoły podstawowe: 92,48 / **93,56** ↑
- licea ogólnokształcące: 33,76/ **34,03** ↑
- szkoły zawodowe (bez branżowych): 38,18/ **39,89** ↑
- branżowe szkoły I stopnia: 15,28/ **16,23** ↑ (2019/2021)
- szkoły policealne: 3,36/ **4,31** ↑

Szkolnictwo wyższe

W roku 2021 na Opolszczyźnie funkcjonowało 5 wyższych uczelni (ubyła 1 od 2018 roku), w tym dwa wydziały zamiejscowe. Na uczelniach tych w sumie w roku 2021 kształciło się 21 016 studentów (o 228 mniej niż w roku 2019).

Głównym ośrodkiem akademickim regionu jest Opole, gdzie mieści się: Uniwersytet Opolski i Politechnika Opolska, Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Opolu oraz filia Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu - Wydział Ekonomiczny w Opolu. Państwowa Medyczna Wyższa Szkoła Zawodowa w Opolu została w 2020 roku włączona w struktury Uniwersytetu Opolskiego.

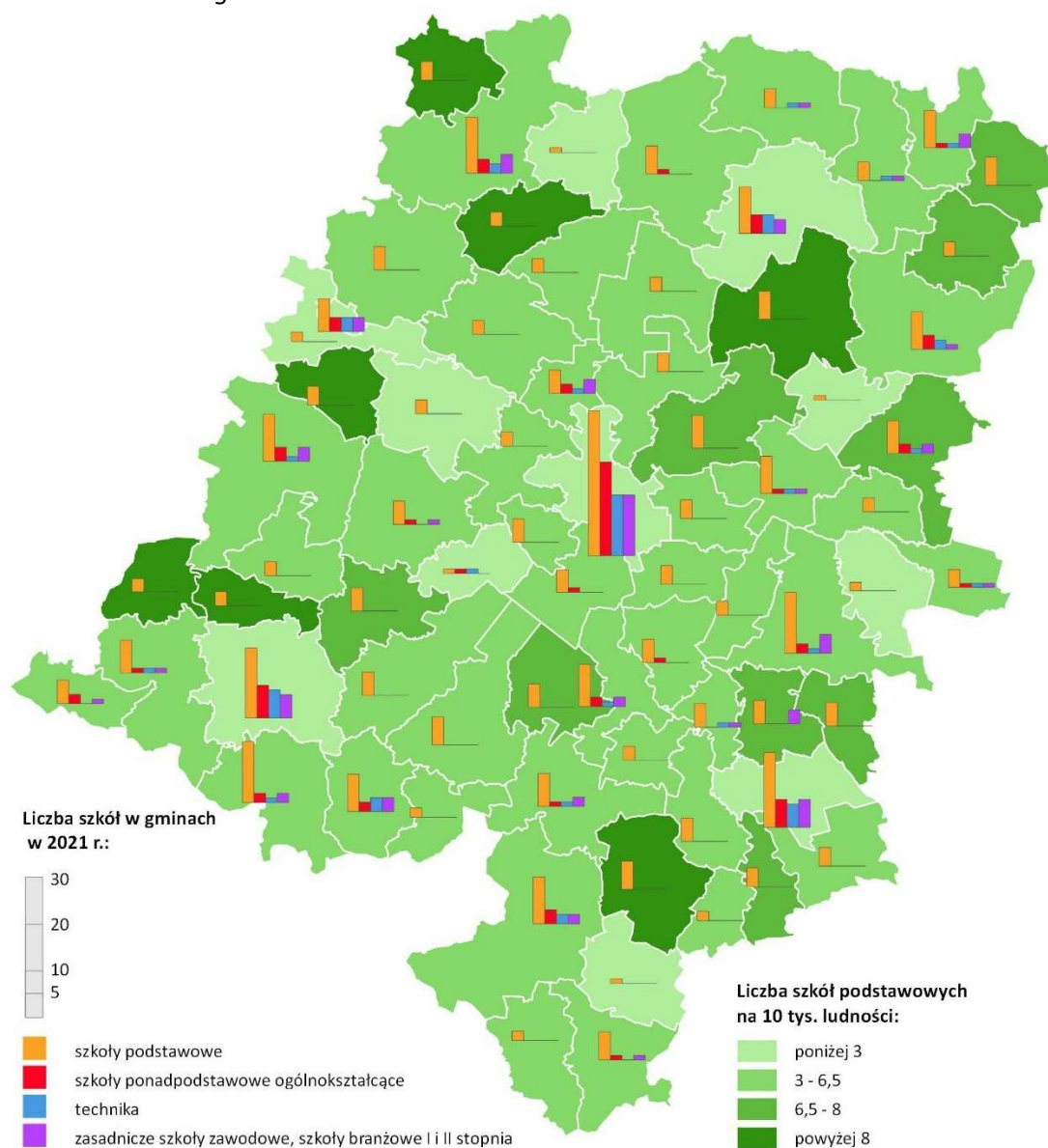
Poza Opolem funkcjonują dwie uczelnie: Państwowa Akademia Nauk Społecznych w Nysie i niepubliczna Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna w Brzegu.

Liczba absolwentów uczelni wyższych w województwie spadła z poziomu 6046 w 2018 roku do 5385 osób w 2021 roku.

Rośnie nadal odsetek studentów cudzoziemców kształcących się na opolskich uczelniach – z 7,9% w 2018 roku do 8,6% w roku 2021.

W porównaniu do średniej krajowej województwo opolskie dysponuje niewielkim potencjałem naukowym. Fakt ten przejawia się między innymi znacznie mniejszą od średniej krajowej liczbą studentów szkół wyższych na 10 tys. mieszkańców (wynoszącej 321 studentów w roku 2021) – w województwie opolskim wskaźnik ten wynosił w 2021 roku jedynie 222 osoby.

Rys. 37. Liczba szkół w gminach w 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Ochrona zdrowia

Z uwagi na potrzebę podnoszenia jakości życia mieszkańców regionu, szczególnie w okresie obecnie zachodzących zjawisk demograficznych, niezwykle istotna jest dostępność do wysokiej jakości infrastruktury zdrowotnej.

Lecznictwo szpitalne

W 2021 roku na Opolszczyźnie działało **30 szpitali ogólnych, dysponujących 4 376 łózkami** (od roku 2018 ubyły 42 łóżka) i leczące łącznie 127095 pacjentów; oraz **4 szpitale psychiatryczne**, liczące 828 łóżek i leczące 11335 pacjentów.

W zakresie wskaźnika liczby łóżek w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności sytuacja województwa opolskiego jest **nieco lepsza niż średnia krajowa**, w 2021 roku wyniósł on 46,13 łóżek przy wskaźniku 44,44 w kraju. Jeszcze lepiej wygląda województwo w dostępności do szpitali psychiatrycznych – 8,73 łóżek na 10 tys. ludności przy średniej krajowej 4,58 łóżka. Niestety, **w zakresie łóżek na oddziałach kardiologicznych region wypada znacznie słabiej** – 1,69 łóżka na 10 tys. ludności (w kraju 2,26), **na oddziałach kardiologicznych 0,23 łóżka (0,29 w kraju), na oddziałach onkologicznych – 0,47 łóżka (1,36 w kraju), na oddziałach psychiatrycznych – 0,79 łóżka (1,34 w kraju).**

Liczba ludności na łóżko w szpitalu ogólnym w województwie opolskim (217 osób) plasuje województwo nieco powyżej średniej krajowej (225 osób). Jeszcze lepiej województwo wyróżnia się w liczbie ludności przypadającej na łóżko w szpitalu psychiatrycznym – 1146 osób w województwie opolskim przy średniej krajowej 2182 osób na łóżko.

Liczba łóżek w szpitalach ogólnych najwyższa została zanotowana w 2021 roku w powiecie m. Opole: 1241 (spadek o 26 łóżek od 2018 roku) i powiecie nyskim: 1070 (spadek o 34 łóżka). Najmniejszą liczbę łóżek notowano w powiecie krapkowickim: 118 łóżek (spadek o 14) i powiecie kluczborskim: 156 łóżek (spadek o 51).

Pomoc doraźna i ratunkowa 2018/2021:

- Zespoły ratownictwa medycznego – 42 / **44**↑
- Szpitalne oddziały ratunkowe – 7 / **7**
- Lotnicze zespoły ratownictwa medycznego – 1 / **1**
- Izby przyjęć – 4 / **4**

Poprawiła się dostępność do szpitalnych oddziałów ratunkowych, ze 140 929 osób przypadających na oddział w 2018 zmniejszyła się do 135 512 osób w 2021 roku, przy średniej krajowej wynoszącej 157 293 osoby.

Stacjonarne zakłady opieki długoterminowej i paliatywno-hospicyjnej

W raportowanym okresie nieco **zmałała liczba łóżek w hospicjach, zakładach opiekuńczo-leczniczych i pielęgnacyjno-opiekuńczych** na 100 tys. ludności - ze 115,7 w 2018 r. do 113,2 w 2021 roku. Wciąż jednak przewyższa średnią krajową, wynoszącą w 2021 r. 100,1 łóżek.

W latach 2018-2021 na obszarze województwa **przybyło 1 stacjonarne hospicjum** (w 2021 r. zanotowano 4 hospicja) i jednocześnie przybyło 31 łóżek w tym systemie (83 w 2021 roku). **Zmniejszyła się jednak liczba zakładów opiekuńczo-leczniczych** (z 20 w 2018 do 18 w 2021 roku) i co za tym idzie, liczba łóżek (z 1042 w 2018 do 985 w 2021 roku). Do jednego zmałała liczba zakładów pielęgnacyjno-opiekuńczych (z 2 w 2018 roku), do 6 zmałała liczba łóżek (z 47 w 2018 roku).

Ambulatoryjna opieka zdrowotna

Liczba placówek świadczących ambulatoryjną opiekę zdrowotną (przychodni) w 2021 roku na Opolszczyźnie wynosiła 520. **W stosunku do roku 2018 ubyło 41 placówek. Maleje także liczba praktyk lekarskich – w miastach liczba praktyk zmniejszyła się z 191 w 2018 roku do 151 w 2021 roku, natomiast na wsi z 50 w 2018 r. do 39 w 2021 roku.** Wskaźnik liczby przychodni przypadających na 10 tys. ludności uległ nieznacznemu pogorszeniu z 6 w 2018 r. do 5 w 2021 r.

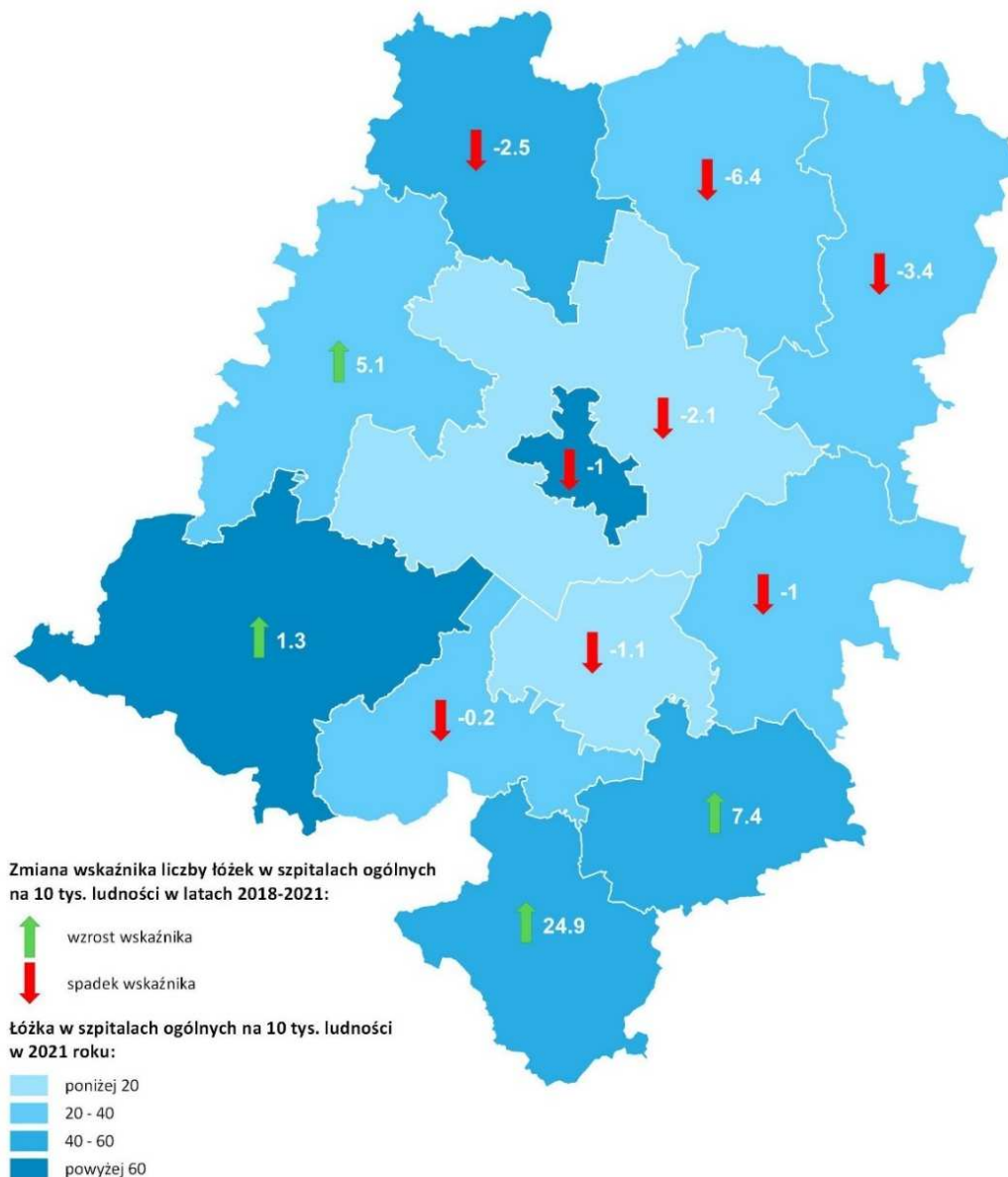

Najlepsza dostępność do przychodni (wyrażona wskaźnikiem przychodni przypadających na 10 tys. ludności) występuje w gminie Strzelce Opolskie (9) i Opolu (9). Z kolei najniższą wartość wskaźnik osiąga w gminach Jemielnica (1) i Domaszowice (0).

Apteki

Pod względem dostępności do aptek województwo z liczbą 291 aptek ogólnodostępnych w 2021 roku (spadek o 28 od roku 2018) i liczbą 3260 osób na aptekę ogólnodostępną znajduje się nadal na poziomie **poniżej średniej krajowej** (3 195 osób na aptekę ogólnodostępną). Najlepsza sytuacja jest w gminie Olesno, gdzie zanotowano w 2021 roku 1 924 osób na aptekę ogólnodostępną.

Rys. 38. Liczba łóżek w szpitalach ogólnych w 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Żłobki

W związku z wciąż rosnącym zapotrzebowaniem w obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej, notuje się **stopniowy wzrost liczby miejsc w żłobkach** także w latach 2018-2021. Różnica pomiędzy rokiem 2018 a 2021 wynosiła 1 282 miejsca (z 5 319 miejscami w 2021 r.) i 28 żłobków (110 żłobków w 2021 roku). Dzięki temu nastąpił kolejny wzrost liczby dzieci objętych opieką w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3: ze 158 dzieci w 2018 do 209 dzieci w 2021 r. (przy średniej krajowej 155 dzieci). Jedynie w kilku gminach zanotowano spadek tego wskaźnika, szczególnie wyraźny w gminie Łubniany, Dobrzeń Wielki i Pokój. Jednak w ponad 1/3 gmin nie funkcjonują żłobki.

Największe przyrosty liczby dzieci objętych opieką żłobkową na 1000 dzieci w wielu do lat 3 odnotowano w raportowanym okresie w gminie Otmuchów (+267 dzieci) oraz w Prószkowie (+227 dzieci).

Opieka społeczna

W 2021 roku w województwie opolskim funkcjonowało 85 **stacjonarnych placówek opieki społecznej** (w tym 30 domów pomocy społecznej, 3 domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, 3 noclegownie, 10 schronisk dla bezdomnych), dysponujących w sumie 4706 miejscami. W stosunku do roku 2018 **przybyło 15 placówek**, w tym 2 domy pomocy społecznej, 1 schronisko dla bezdomnych. Liczba miejsc w stosunku do roku 2018 wzrosła o 399.

Kultura

Oferta kulturalna Opolszczyzny jest bardzo zróżnicowana - instytucje kultury (m.in. muzea, ośrodki kultury, biblioteki, galerie, w Opolu, Nysie, Brzegu i innych miastach), prowadzą zarówno edukację w zakresie tzw. „kultury wysokiej”, jak również popularyzują kulturę ludową. Centrum kulturalnym województwa jest Opole, które ze względu na swoją historię, tradycję, przeszłość kulturalną, jak i obserwowany dziś rozwój życia kulturalnego, odgrywa wiodącą rolę w skali regionu, koncentrując najważniejsze instytucje kultury (oraz imprezy o znaczeniu regionalnym i krajowym). Tu zlokalizowana jest m.in. Filharmonia Opolska im. Józefa Elsnera, Teatr im. Jana Kochanowskiego, Muzeum Śląska Opolskiego, Muzeum Wsi Opolskiej, Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach – Opolu, Muzeum Diecezjalne, Opolski Teatr Lalki i Aktora, Narodowe Centrum Polskiej Piosenki, Galeria Sztuki Współczesnej.

Biblioteki

Liczba bibliotek publicznych i filii na Opolszczyźnie systematycznie maleje. Na koniec 2021 r. zanotowano spadek o 9 bibliotek i filii bibliotecznych w stosunku do roku 2018. W 2021 roku działały 302 biblioteki publiczne. Największa ich liczba prowadziła działalność w Opolu (17), Nysie (11) i w Krapkowicach (11). Istotnym faktem jest, że biblioteka lub jej filia funkcjonuje w każdej gminie regionu. Zaledwie 1/3 placówek (102) jest przystosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Liczba punktów bibliotecznych, organizowanych najczęściej społecznie w rejonach, gdzie jest trudny dostęp potencjalnego czytelnika do biblioteki lub filii, zmniejszyła się o 12. Według stanu w dniu 31 grudnia 2021 r. działalność prowadziło 13 punktów bibliotecznych wobec 25 w 2018 r.

Wskaźniki dostępności do **placówek bibliotecznych** w województwie są znacznie lepsze niż średnia w kraju - w skali województwa w 2021 roku przypadało 3 011 osób na 1 placówkę (w 2018 roku 2 936 osób), podczas gdy w kraju – 4 441 osób. W skali województwa najgorzej sytuacja przedstawia się w gminie Głubczyce – 21284 osób na 1 placówkę, najlepiej zaś w gminie Lubrza – 595 osób.

Pod względem liczby czytelników bibliotek publicznych przypadających na 1000 mieszkańców, w 2021 roku w województwie zanotowano 127 czytelników na 1000 ludności (podobnie jak w kraju),

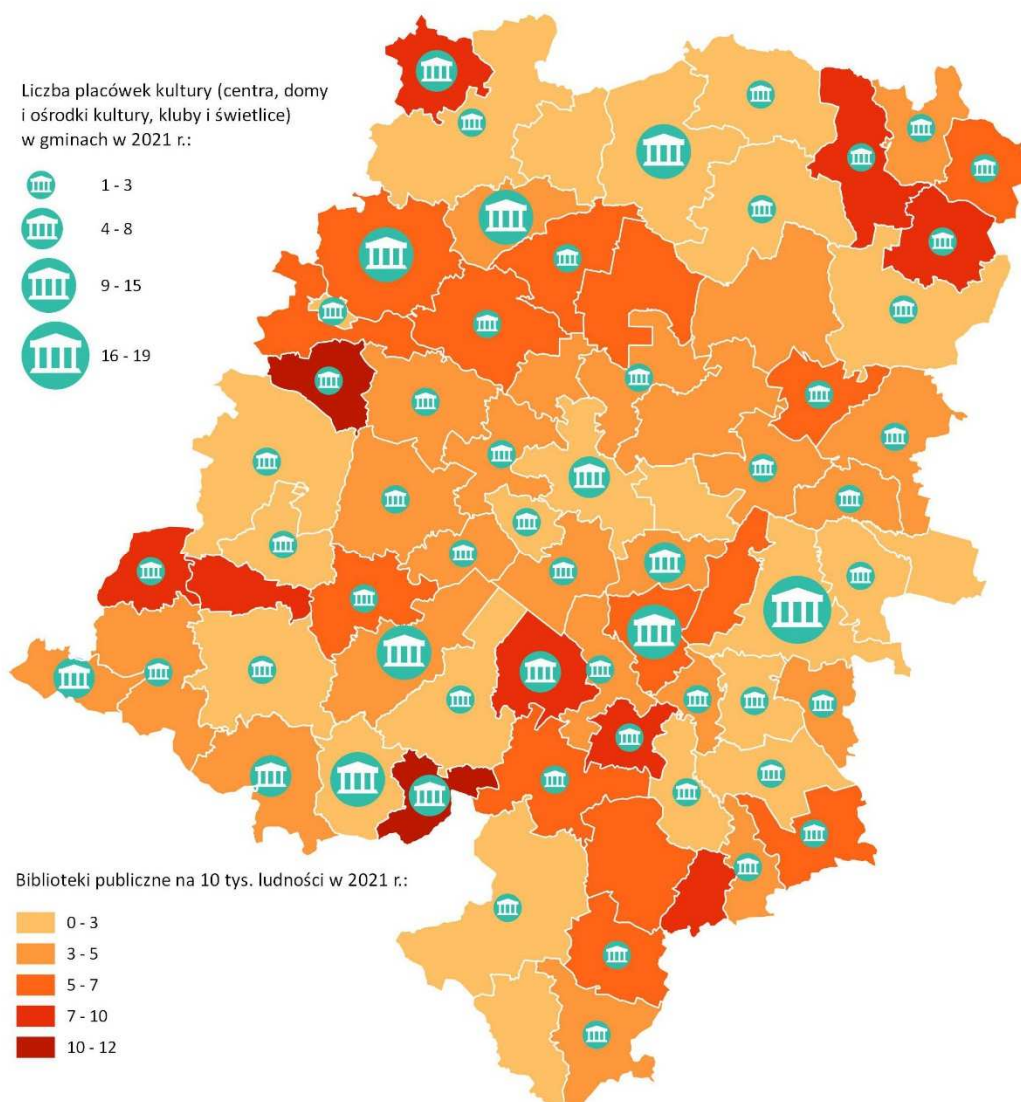
co jest wartością nieco gorszą niż w roku 2018 (155 czytelników na 1000 ludności). Spośród gmin najlepsze noty miała gmina Krapkowice (273 czytelników na 1000 ludności), zaś najgorsze – gmina Branice (27 czytelników).

Wykres 6. Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach

Źródło: Dane o województwie. Kultura. Turystyka. Sport, Urząd Statystyczny w Opolu

Rys. 39. Dostępność do bibliotek i placówek kultury w gminach w 2021 r.

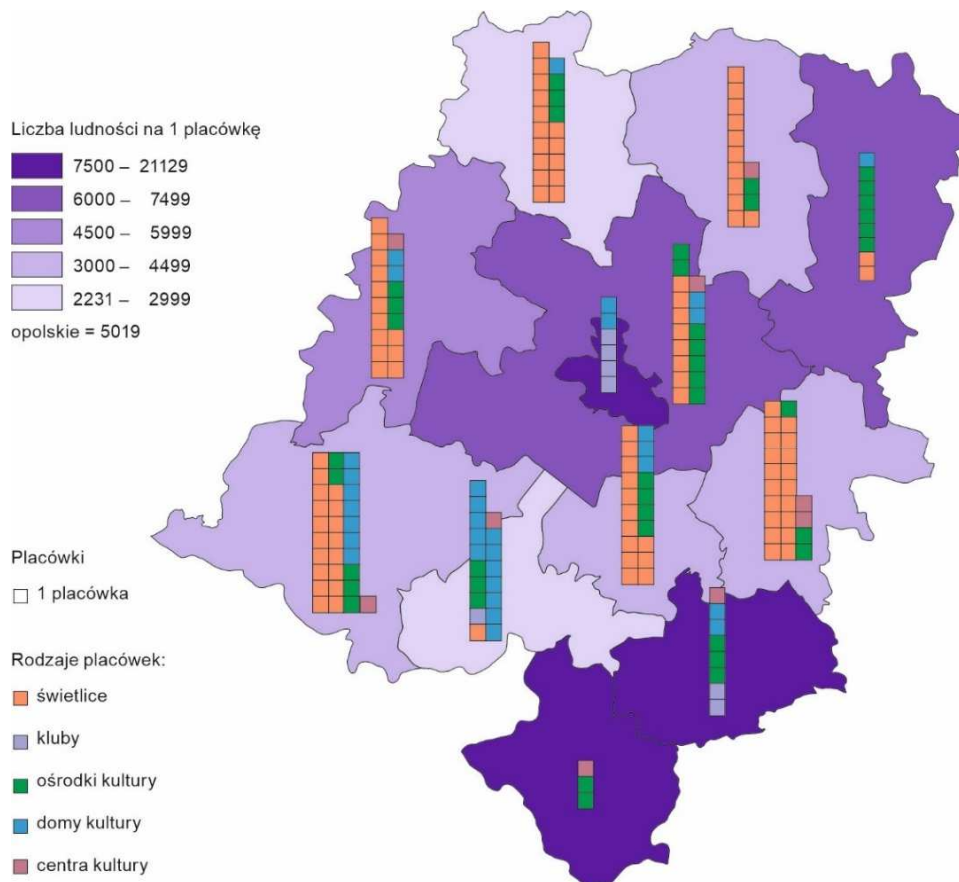
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice

Centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice są instytucjami prowadzącymi wielokierunkową działalność społeczno-kulturalną. Zlokalizowane są praktycznie w każdej gminie, integrują poszczególne przedsięwzięcia kulturalne, a przygotowując zróżnicowane oferty skierowane do ludzi w każdym wieku, kreują postawy aktywnego uczestnictwa w życiu społeczno-kulturalnym danej społeczności lokalnej. W związku z trwającą od 2020 r. pandemią COVID-19 i wprowadzeniem różnego typu obostrzeń mających na celu redukcję transmisji koronawirusa poprzez ograniczenie kontaktów międzyludzkich również w 2021 r. przez znaczną część roku ograniczona była możliwość prowadzenia działalności m.in. przez podmioty kultury, które z dnia na dzień musiały zamknąć swoje obiekty. Spowodowało to zmiany w ich funkcjonowaniu w aspekcie realizacji zadań na rzecz odbiorców oferty kulturalnej. Część jednostek w tym czasie nie podejmowała żadnej działalności związanej z przygotowaniem i udostępnianiem oferty kulturalnej, a część starała się dotrzeć do odbiorcy udostępniając swoją ofertę w Internecie. Ograniczenia w działalności podmiotów kultury w poszczególnych miesiącach miały różny zakres i formy, w zależności od aktualnej sytuacji epidemicznej w kraju i okresowo były łagodzone w odpowiedzi na zmiany stopnia zagrożenia epidemicznego.

W 2021 roku na Opolszczyźnie funkcjonowało 189 takich instytucji (o 28 mniej niż w 2018 roku). Najliczniejszą część stanowiły świetlice (52,9% wszystkich placówek) i ośrodki kultury (21,7% wszystkich placówek), a najmniej liczną – kluby (3,7%). Większa część placówek (73,5%) zlokalizowana była na wsi, przy czym charakter placówek wiejskich posiadały przede wszystkim świetlice (67,6% ogółu tych instytucji) oraz domy kultury (16,6%). Natomiast w miastach działały głównie ośrodki kultury – 44% z ogółu takich instytucji.

Rys. 40. Dostępność i rodzaje placówek kultury w gminach w 2021 r.

Źródło: Dane o województwie. Kultura. Turystyka. Sport, Urząd Statystyczny w Opolu

Rok 2021, ze względu na wciąż trwającą pandemię, nie sprzyjał organizacji imprez. Liczba imprez organizowanych w centrach kultury spadła – z 7 904 imprez i 773 478 uczestników tych imprez w 2018 roku do 3 826 imprez i 263 808 uczestników w roku 2021.

W stosunku do 2018 roku **zmałała liczba grup artystycznych** funkcjonujących w ramach działalności domów kultury, ośrodków kultury, klubów i świetlic na terenie województwa. W 2021 roku zanotowano 439 grup (o 136 mniej niż w 2018 roku) skupiających 6 603 członków.

Tendencję malejącą wykazuje także liczba kół/klubów/sekcji w regionie – z 834 kół/klubów/sekcji i 18 009 członków w 2018 roku do 706 kół/klubów/sekcji i 11 616 członków w roku 2021.

Mimo to dostępność do tych instytucji w regionie plasuje się powyżej średniej krajowej. W 2021 roku wskaźnik centrów kultury, domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic na 10 tys. ludności wynosił w województwie 2,0 (w kraju: 1,0).

Ważnym aspektem funkcjonowania instytucji kultury jest ich **zaplecze infrastrukturalne**. W 2021 r. ponad 88% budynków instytucji kultury stanowiło odrębny obiekt. Do potrzeb osób z niepełnosprawnościami przystosowanych było 64,5% wszystkich obiektów. W 2021 r. ponad 1/3 ogółu działających instytucji posiadała salę widowiskową (35,5%), wyposażoną przeciętnie w 203 standardowe miejsca na widowni.

Wykres 7. Liczba uczestników imprez na 1000 ludności

Źródło: Dane o województwie. Kultura. Turystyka. Sport, Urząd Statystyczny w Opolu

Placówki wychowania pozaszkolnego

Z ofertą programową dla dzieci i młodzieży, oprócz centrów kultury, domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic, występują również **placówki wychowania pozaszkolnego**, tj. pałace młodzieży, młodzieżowe domy kultury, ogniska pracy pozaszkolnej, międzyszkolne ośrodki sportowe, ogrody jordanowskie i inne placówki o charakterze specjalistycznym, które działają w ramach systemu oświaty.

Liczba placówek wychowania pozaszkolnego w roku 2021 (7), w porównaniu z rokiem 2018, zmalała (o 2). **Zmałała też znacznie liczba uczestników zajęć** – z 13 707 w 2018 roku do 3 371 w 2021 roku. Najbardziej drastycznie spadła liczba uczestników zajęć sportowych – z 9 580 w 2018 do 365 w 2021 roku.

Galerie i salony sztuki

Głównym celem działalności galerii sztuki jest promocja, prezentacja i propagowanie współczesnej twórczości artystycznej poprzez organizację wystaw, działań plastycznych oraz imprez towarzyszących.

Liczba galerii i salonów sztuki w województwie opolskim (a w zasadzie w mieście Opolu) w roku 2021 nie zmieniła się w stosunku do roku 2018. Znajdują się tu dwie **galerie i salony sztuki** ogółem (1 w sektorze publicznym i 1 prywatnym).

Pomimo pandemii COVID-19 i związanych z nią ograniczeń, w roku 2021 w województwie (w Opolu) zorganizowano w sumie 49 wystaw/ekspozycji (**o 15 więcej niż w roku 2018**) które odwiedziło 43 319 zwiedzających (w roku 2018 było ich 31 158) podczas gdy w skali kraju w tym samym przedziale czasowym liczba zwiedzających wystawy znacznie zmalała. Oprócz prezentacji dzieł sztuki współczesnej, galerie prowadziły różnorodną działalność około wystawienniczą, tj. organizowały imprezy muzyczne, filmowe, konkursy, performance oraz aukcje dzieł sztuki.

Zsumowany wskaźnik liczby widzów i słuchaczy w teatrach i instytucjach muzycznych, zwiedzających muzea i oddziały muzealne, uczestników imprez w domach, ośrodkach kultury, świetlicach oraz zwiedzających obiekty działalności wystawienniczej na 1000 mieszkańców również zmniejszył się w raportowanym okresie - w 2021 roku wyniósł on 573 osób, podczas gdy w roku 2018 wynosił 1405 osób (przy średniej krajowej 1361 osób).

Muzea

Muzea w ramach działalności ustawowej prowadzą działania wystawiennicze oraz szeroko zakrojoną działalność edukacyjną, naukową oraz popularyzatorską. Centrum muzealnym województwa jest Opole – tu znajduje się jedna trzecia wszystkich placówek muzealnych regionu, z Muzeum Śląska Opolskiego, Muzeum Wsi Opolskiej, Centralnym Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach – Opolu, Muzeum Diecezjalnym i Muzeum Polskiej Piosenki, dokumentującymi dziedzictwo kulturalne regionu.

Jednakże pod względem liczby muzeów województwo opolskie, z 17 muzeami łącznie z oddziałami i 142 849 zwiedzającymi w 2021 roku, nadal jest **na ostatnim miejscu w kraju**. W latach 2018-2021 ubyło w sumie 1 muzeum (ubyły 3, przybyły 2). Liczba zwiedzających muzea zmalała od 2018 roku o 258 411 osób do poziomu 142 849 zwiedzających w 2021 roku. Najwięcej zwiedzających w 2021 roku zanotowano w Opolu (95 496 zwiedzających) i Brzegu (16 381 zwiedzających).

Biorąc pod uwagę liczbę zwiedzających muzea i oddziały na 10 tys. mieszkańców, w skali regionu notuje się także tendencją spadkową – w roku 2021 wskaźnik ten wynosił 1 499,8 osoby (2 561,5 osób mniej niż w roku 2018). Wynik ten jest mizerny w odniesieniu do średniej krajowej, wynoszącej 6 647 osób zwiedzających muzea i oddziały na 10 tys. mieszkańców kraju.

Działalność sceniczna

W latach 2018-2021 liczebność **placówek teatralnych i instytucji muzycznych** nie uległa większym zmianom, funkcjonowały w regionie dwa teatry dramatyczne, jeden teatr lalkowy i jedna filharmonia, zlokalizowane w stolicy regionu. Przybył jeden teatr z rodzaju: muzyczny, rozrywkowy, operetka – teatru tańca, baletu, musicalu. W raportowanym okresie oczywiście (pandemia) zmalała oferta tych placówek:

Teatry dramatyczne z 338 widowisk w stałych salach i 62978 widzów w roku 2018 do 137 widowisk i 56905 widzów w roku 2021.

Teatr lalek z 469 widowisk w stałych salach i 39981 widzów w roku 2018 do 230 widowisk i 14 859 widzów w roku 2021.

Oferta jedynej **filharmonii** w województwie zmniejszyła się spektakularnie: ze 136 przedstawień/koncertów przygotowanych w stałych salach i 52593 widzów w roku 2018 do 62 przedstawień/koncertów i 19684 widzów w roku 2021.

Zmniejszyła się także aktywność mieszkańców jako uczestników wydarzeń teatralnych i muzycznych w 2021 roku na 1000 ludności – wyniosła ona 116,83 osoby, podczas gdy w roku 2018 wynosiła 203,58 osoby, przy średniej krajowej 124,92 widzów i słuchaczy w teatrach i instytucjach muzycznych na 1000 ludności.

W 2021 roku poprawił się wskaźnik ludności na 1 miejsce w teatrach i instytucjach muzycznych – wynosił 387 (w 2018 roku: 448), przy średniej krajowej 372 osoby na 1 miejsce.

Kina

W 2021 roku mieszkańcy Opolszczyzny korzystali z oferty 13 kin (z 27 salami), co jest liczbą **większą o 2 kina niż w 2018 roku** (kina te dysponowały tylko 20 salami). Największą bazą kinową miało Opole (3 kina, 13 sal, 2252 miejsca) i Kędzierzyn-Koźle (3 kina, 6 sal, 1 295 miejsc).

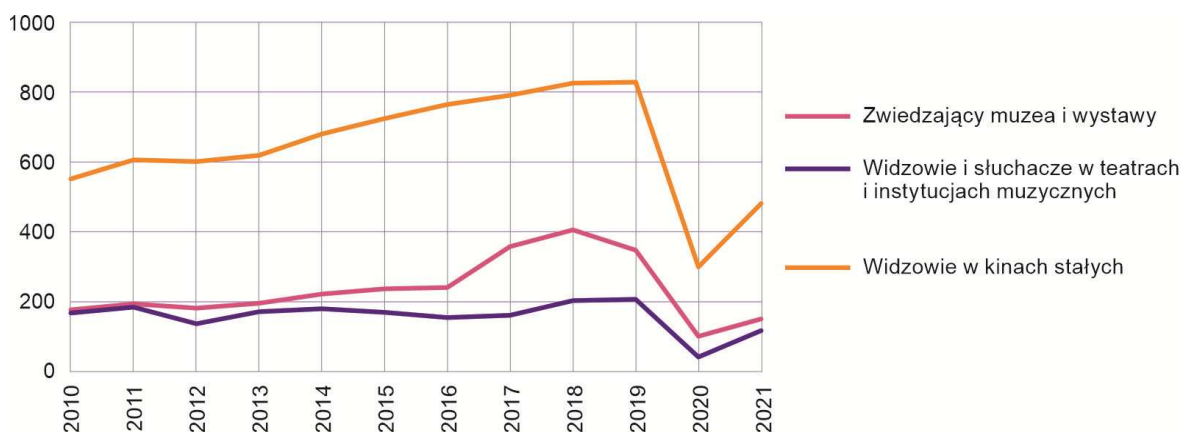
Łączna liczba miejsc na widowni kinowej w województwie wzrosła (w 2018 roku: 4033, w 2021 roku: 5146). Warto zaznaczyć, że oferta kin od roku 2018 sukcesywnie maleje (z 26127 seansów w 2018 roku do 24017 seansów w 2021 roku).

Na tle kraju województwo opolskie wyróżnia się niekorzystnie, liczba osób przypadających na 1 miejsce w kinach stałych w 2021 roku wynosiła 184, przy średniej krajowej wynoszącej 129 osób. W roku 2018 sytuacja w województwie wyglądała jeszcze gorzej – wskaźnik wynosił 245 osób.

Imprezy masowe

W 2021 r. z uwagi na nadal obowiązujące obostrzenia związane z sytuacją epidemiczną liczba zorganizowanych imprez masowych (obejmujących imprezy artystyczno-rozrywkowe oraz sportowe) była zredukowana. Niemniej w 2021 roku w województwie opolskim odbyło się w sumie 105 **imprez masowych** (większość w Opolu – 57, Kędzierzynie-Koźlu – 23 i Nysie - 13), od 2018 roku zaobserwowano spadek tej liczby (z 224). Większość to imprezy w obiekcie zamkniętym (68 imprez). Przeważały imprezy sportowe (w 2021 roku było ich 80), imprezy artystyczno-rozrywkowe (25 w 2021 roku) i koncerty (14).

Wykres 8. Korzystający z instytucji kultury na 1000 ludności

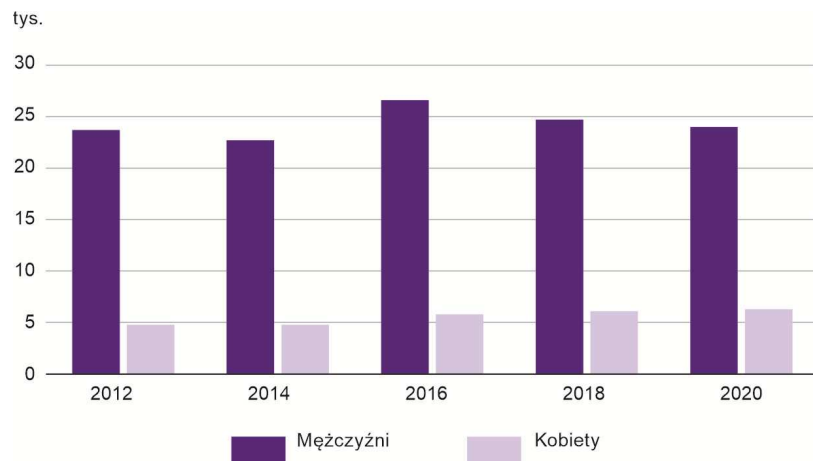

Źródło: Dane o województwie. Kultura. Turystyka. Sport, Urząd Statystyczny w Opolu

Sport

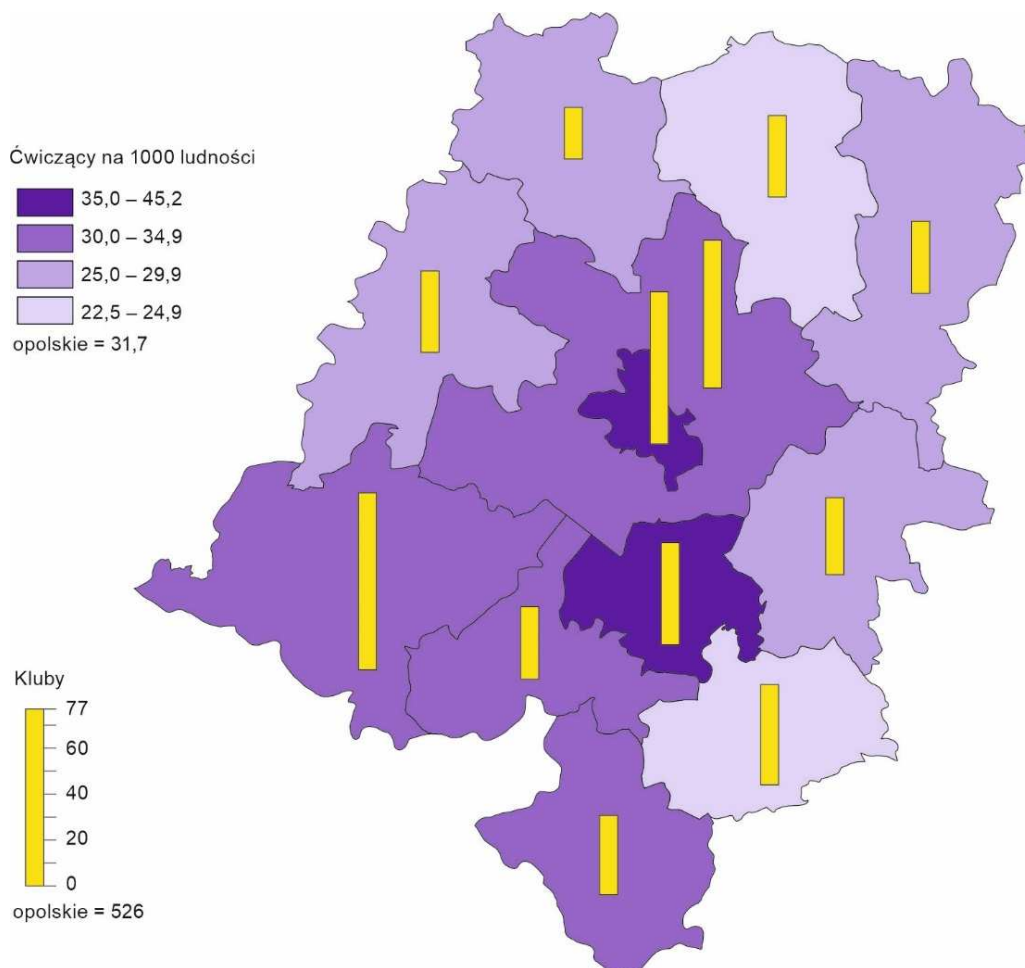
Rozmieszczenie **obiektów sportowych i rekreacyjnych** w województwie opolskim jest dość zróżnicowane i stosunkowo równomiernie. W 2020 roku na terenie województwa znajdowały się 526 klubów zrzeszających w sumie 32001 członków (w 2018 roku było 545 klubów i 34711 członków). Dostępność do klubów sportowych w latach 2018-2020 nie zmieniła się, nadal wynosiła 5,5 klubu sportowego na 10 tys. ludności (przy średniej krajowej 3,7 klubu w 2020 roku).

Wykres 9. Ćwiczący w klubach sportowych wg płci

Źródło: Dane o województwie. Kultura. Turystyka. Sport, Urząd Statystyczny w Opolu

Rys. 41. Kluby sportowe w powiatach w 2020 r.

Źródło: Dane o województwie. Kultura. Turystyka. Sport, Urząd Statystyczny w Opolu

8. Instrumenty planowania przestrzennego w województwie opolskim

Poziom krajowy

W chwili obecnej na poziomie krajowym brak jest dokumentu planistycznego określającego ramy dla prowadzenia polityki przestrzennej państwa. Dotychczasowa *Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju* (KPZK 2030) została w 2020 r. uchylona.

Obecnie trwają prace nad zupełnie nowym dokumentem pt. *Koncepcja Rozwoju Kraju do 2050 r.* Dokument ma mieć charakter wizyjny i łączyć wymiar planowania społeczno-gospodarczego z przestrzennym.

Poziom regionalny

Na poziomie regionu obowiązuje *Plan zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego* (PZPWO), uchwalony przez Sejmik Województwa Opolskiego w dniu 24 kwietnia 2019 r. (Dz. Urz. Woj. Opolskiego 2019 r., poz. 1798 z dnia 14 maja 2019 r.).

PZPWO przyjmuje model policentrycznego rozwoju, który nawiązuje do historycznie ukształtowanej sieci równomiernie rozmieszczonych miast z centralnym usytuowaniem stolicy województwa i pierścieniowym położeniem miast subregionalnych, wzajemnie powiązanych korytarzami transportowymi. Ważną rolę w modelu policentrycznym odgrywają ośrodki powiatowe, uzupełniające sieć ośrodków miejskich, w szczególności na poziomie ponadlokalnym. W ten sposób model zagospodarowania przyjmuje postać struktury węzłowej, z Aglomeracją Opolską, ośrodkami subregionalnym i ośrodkami powiatowymi, ogniskującymi procesy i zjawiska społeczno-gospodarcze (miejscami koncentracji aktywności społeczno-gospodarczej). Idea tego modelu opiera rozwój na tworzeniu sieci ośrodków wzrostu (miast), różniących się wielkością i specjalizacją, oferujących zarówno pracodawcom, jak i pracownikom szerszy wybór lokalizacji (policentryczna dekoncentracja). Istotną rolę w tym modelu odgrywają powiązania zarówno między miastami, jak i w obrębie miejskich obszarów funkcjonalnych, współpraca między miastami i komplementarność ich funkcji.

Według PZPWO, w okresie najbliższych kilkunastu lat model struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu będzie ewoluował w kierunku wzmocnienia centrum układu (Aglomeracji Opolskiej), węzłów (głównych miast) oraz pasm wiążących węzły, w tym promienistego powiązania węzłów z Aglomeracją. Generalnie, strukturę w dalszym ciągu tworzyć będą dwa zasadniczo odmienne typy obszarów:

- 1) intensywnego zagospodarowania, które ze względu na występujący w nich potencjał społeczno-gospodarczy i techniczny, predyspozycje i możliwości wykorzystania efektu kumulacji i synergii, stanowią naturalne obszary koncentracji procesów urbanizacyjnych. Elementami strukturalnymi w ramach tego typu obszarów są: węzły (ośrodki osadnicze), pasma rozwoju (korytarze transportowo-osadnicze) oraz zespół Aglomeracji Opolskiej.
- 2) ekstensywnego zagospodarowania, obejmujące obszary użytkowane i predysponowane do rozwoju funkcji rolniczych, leśnych, turystycznych i przyrodniczych – bazujących na potencjale przyrodniczo-krajobrazowym przestrzeni, wymagające ochrony, stabilizacji i wzmocnienia.

Największe przekształcenia zagospodarowania dokonywać będą się w obrębie miejskich obszarów funkcjonalnych, w szczególności w obrębie Aglomeracji Opolskiej.

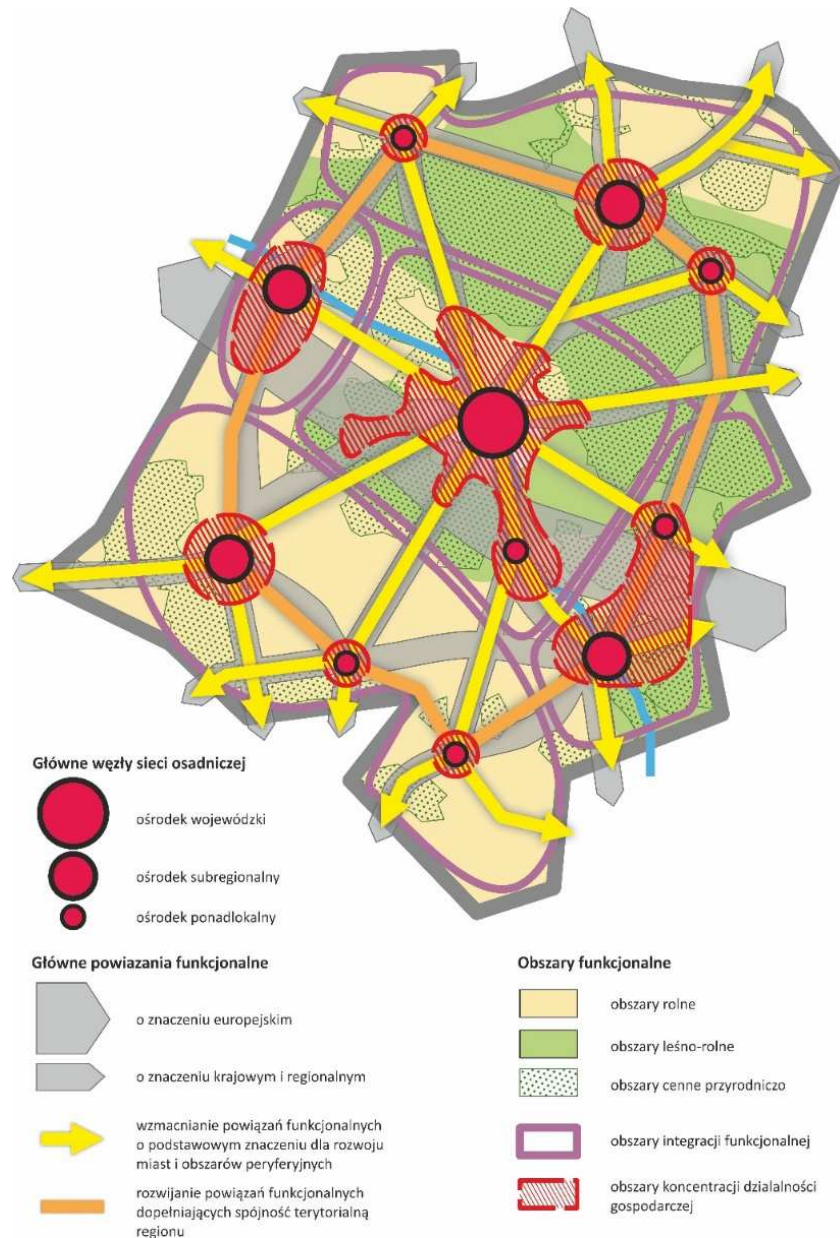
Ważne będzie rozwijanie powiązań transportowych, zapewniających w pierwszej kolejności dostępność ośrodka wojewódzkiego (rozwój promienistego układu drogowo-kolejowego z centrum w Opolu) oraz pasma centralnego dla północnej i południowej Opolszczyzny (rozwój powiązań drogowych na kierunku północ – południe). Dopełnieniem układu powiązań transportowych ośrodków węzłowych sieci osadniczej jest układ „pierścieniowy”, łączący ośrodki subregionalne, posiadający szczególne znaczenie dla integracji funkcjonalnej w ramach subregionów, jak i wzajemnych powiązań między nimi.

Nadal istotną rolę pełnić będą obszary wiejskie, tak z uwagi na ich znaczenie w pełnieniu funkcji gospodarczych regionu, jak i ekologicznych. Ich przeobrażenia związane będą z rozwojem wielofunkcyjnym, opartym na racjonalnym wykorzystaniu lokalnych zasobów przyrodniczych i krajobrazowych.

Stabilizacji i wzmocnieniu podlegać będą obszary cenne przyrodniczo – niezbędne dla zachowania równowagi w środowisku między działalnością związaną z zaspokajaniem potrzeb rozwojowych mieszkańców i gospodarki, a ograniczonymi zasobami naturalnymi tego środowiska.

Celem głównym polityki przestrzennej województwa opolskiego zapisanym w PZPWO jest *kształtowanie struktury przestrzennej odznaczającej się wysokim poziomem ładu przestrzennego, która będzie umożliwiała wykorzystanie jego zróżnicowanych terytorialnie potencjałów, zapewniała konkurencyjność w stosunku do otoczenia zewnętrznego i eliminowała niekorzystne różnice w warunkach życia wewnątrz regionu.*

Rys. 42. Model zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego – rozwój policentryczny

Źródło: PZPWO

Poziom lokalny

Na poziomie planowania miejscowego dokonuje się ustalenia kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz przeznaczania i sposobów zabudowy i zagospodarowania terenu. Instrumentarium planistyczne tego poziomu obejmuje: studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, w tym decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz decyzje o warunkach zabudowy.

W systemie planowania przestrzennego w Polsce najsilniejszym podmiotem jest gmina, bowiem to ona posiada kompetencje do stanowienia prawa miejscowego w zakresie kształtowania zagospodarowania przestrzennego.

Studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin

Politykę przestrzenną gminy określa studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Choć nie jest ono dokumentem prawa miejscowego, spełnia bardzo ważną rolę w prowadzeniu tej polityki, ponieważ jest jedynym obligatoryjnie sporządzanym dokumentem planistycznym obejmującym obszar całej gminy, dzięki czemu możliwe jest koordynowanie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Jednym z ustaleń studium jest m.in. określenie obszarów, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz obszarów, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

Polityka przestrzenna na poziomie lokalnym obejmuje cele, kierunki i zadania dotyczące przestrzennego rozwoju gminy i jest rozumiana jako celowe oddziaływanie władz gminy na rozmieszczenie funkcji, w tym funkcji mieszkaniowych i przestrzenne różnicowanie dynamiki rozwoju oraz na użytkowanie i zagospodarowanie terenów.

W województwie opolskim wszystkie **71** gmin posiada obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, które ustawowo są dokumentami obowiązkowymi. Dokumenty te sporządzono w okresie 1995-2004 r.

W latach 2018-2021 w 35 gminach podejmowano procedury zmiany studium.

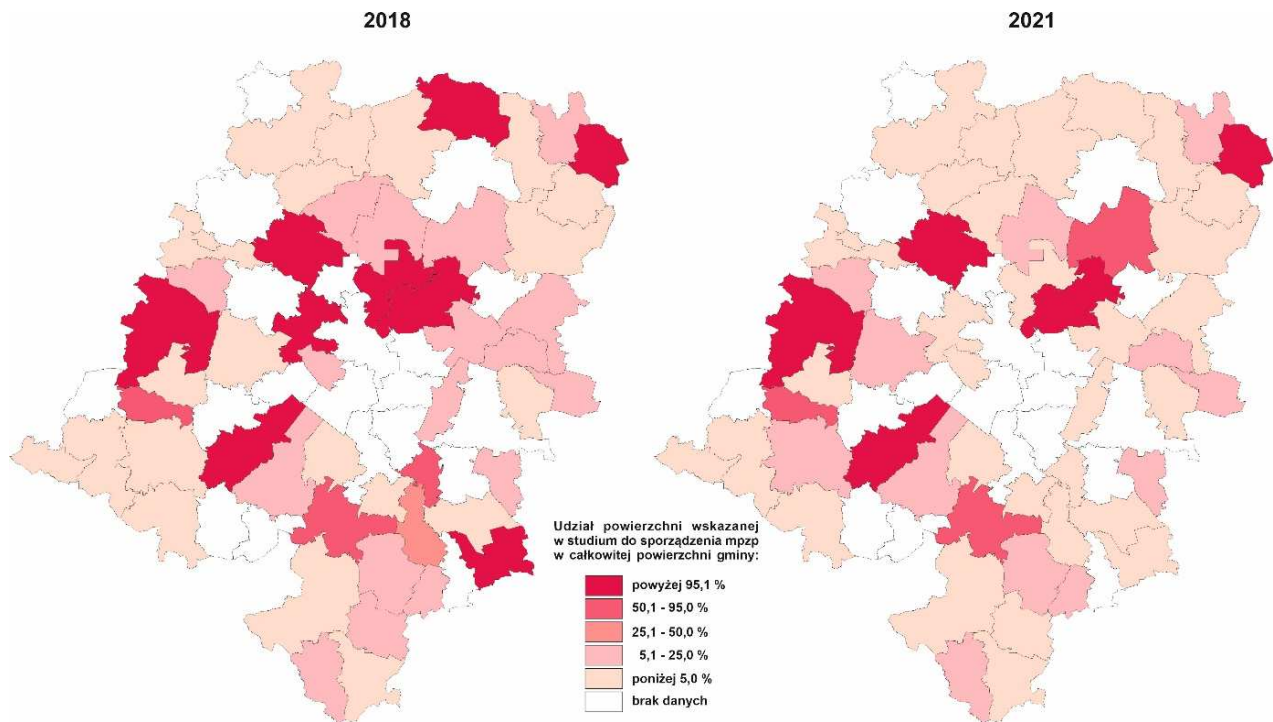
Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, studium powinno określić obszary przewidziane do objęcia szczegółowymi dokumentami planistycznymi, tj. miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

Według danych GUS powierzchnia tych obszarów w 2021 r. w województwie opolskim wynosiła **147,8 tys. ha** (15,7% powierzchni województwa). **W stosunku do roku 2018 nastąpił wyraźny spadek powierzchni wskazanej w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego o 53 tys. ha, tj. o -26,4%** (w kraju o 1,05 mln ha, tj. o 16,1%).

Największe powierzchnie do objęcia planami miejscowymi wyznaczono w studiach gmin: Grodków (29,4 tys. ha), Lasowice Wielkie (18,6 tys. ha), Korfantów (17,9 tys. ha) i Popielów (17,5 tys. ha). Z kolei na drugim biegunie znajdują się gminy, które w wyniku przeprowadzonej aktualizacji studium zmniejszyły powierzchnie wskazane do sporządzenia planu. Szczególnie duże powierzchnie wyłączeń określono w studium gminy: Buczyna (-18,3 tys. ha), Dąbrowa (-13,1 tys. ha), Łubniany (-12,5 tys. ha), Bierawa (-11,9 tys.), Zdieszowice (-4,8 tys. ha), Reńska Wieś (-3,4 tys. ha).

Nie wszystkie studia zawierają ustalenia w zakresie wyznaczenia obszarów przewidzianych do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Spośród 71 gmin województwa opolskiego uwzględnionych w statystyce GUS, 19 gmin nie ma wyznaczonych obszarów, dla których przewidywane jest opracowanie planu miejscowego (27% ogółu). Zdecydowana większość gmin przewiduje objęcie planami miejscowymi powierzchnię nie przekraczającą 25% ich obszaru.

Rys. 43. Powierzchnie wskazane w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin woj. opolskiego do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (kartogram ilustrujący: udział powierzchni wskazanej do objęcia planami miejscowymi do powierzchni ogółem gminy dla roku 2018 i 2021)

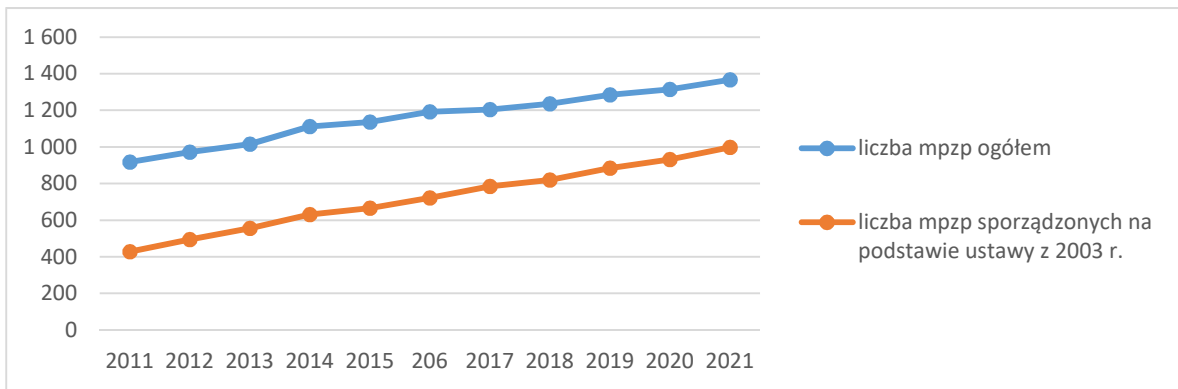
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Plany miejscowe, z punktu widzenia formalnego i przedmiotowego, są najskuteczniejszym narzędziem planistycznym, o decydującym znaczeniu dla procesów zagospodarowania przestrzennego. Owo decydujące znaczenie planów miejscowych wynika z faktu najdalej posuniętej konkretyzacji interesu publicznego i zasad kształtowania ładu przestrzennego, ujętych w formie regulacji prawnych. Według danych GUS, w końcu 2021 r. w województwie opolskim obowiązywało **1366** miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, z czego 998 sporządzonych zostało w trybie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a pozostałe w trybie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym.

W porównaniu z rokiem 2018 nastąpił wzrost liczby planów miejscowych o 131, tj. o 10,6%. Natomiast na przestrzeni lat 2011-2021 liczba mpzp wzrosła o 48,8% (przybyło 448 mpzp).

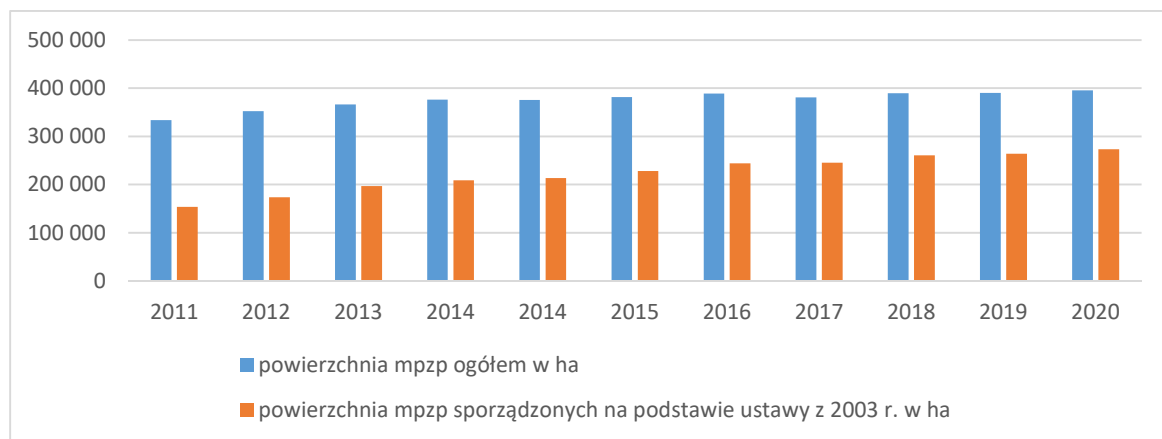
Wykres 10. Liczba obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w tym sporządzonych na podstawie ustawy z 2003 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Obszar objęty obowiązującymi planami miejscowymi na koniec grudnia 2021 r. wynosił **395,9 tys. ha**, tj. **42,1%** powierzchni województwa. W tym czasie w kraju wskaźnik pokrycia planami wynosił 31,7%. W stosunku do roku 2018 nastąpił wzrost powierzchni województwa pokrytej planami miejscowymi o **15,1 tys. ha (+1,6%)**, w kraju o 1,2% (Tabela 71).

Wykres 11. Powierzchnia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w tym sporządzonych na podstawie ustawy z 2003 r.

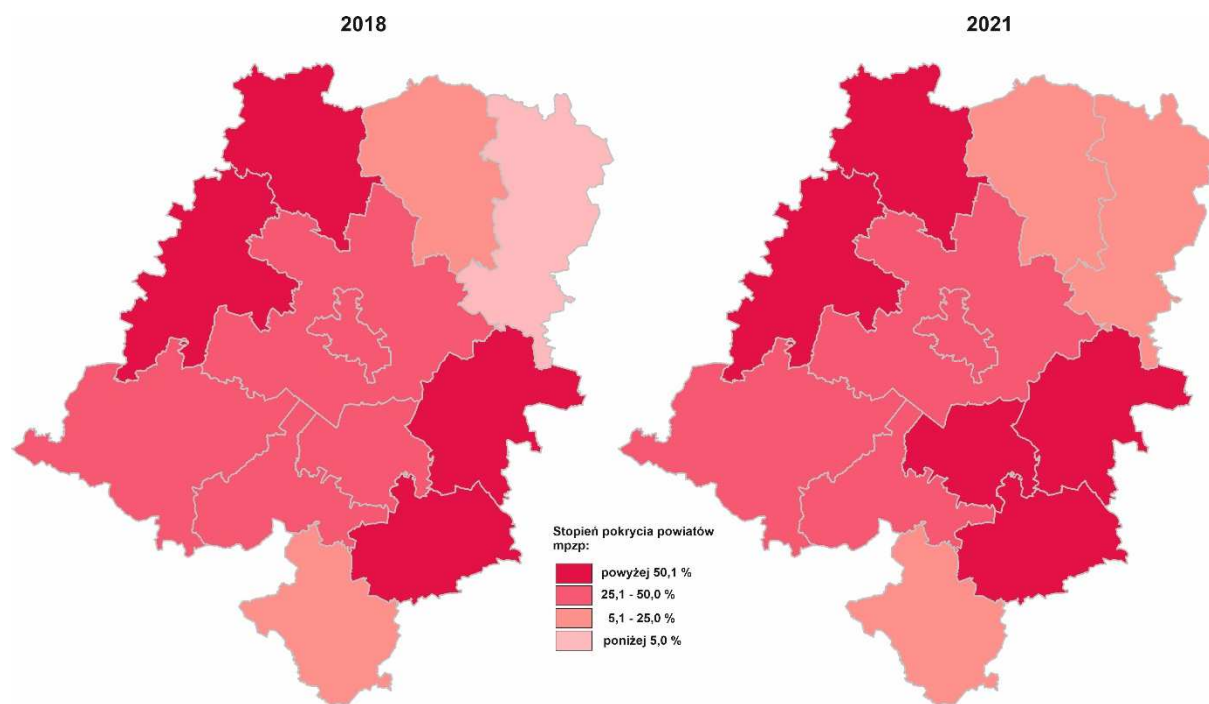

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Pokrycie planami przedstawiałyby się korzystniej, gdyby uwzględnić wydzielenie z ogólnej powierzchni województwa część gruntów, które z racji dotychczasowego stanu użytkowania i pełnionych funkcji (np. ochronnych) nie będą podlegać presji inwestycyjnej (lasy, użytki rolne, wody).

Przeciętna powierzchnia planu miejscowego w województwie opolskim wynosi 289,8 ha, w kraju 166,7 ha. W porównaniu do roku 2018 powierzchnia przeciętnego planu zmalała o 18,5 ha (w kraju o 13,3 ha). Należy podkreślić, że plany miejscowe wykazują bardzo duże zróżnicowanie pod względem wielkości obszaru, dla których zostały sporządzone, od planów obejmujących powierzchnię jednej lub kilku działek do obszaru całej gminy.

Rys. 44. Stopień pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego powiatów w 2018 i 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Najkorzystniejszą sytuacją przedstawia się w powiecie namysłowskim, gdzie 76,8% powierzchni powiatu pokryte jest planami miejscowymi. Wynika to z faktu, że na 5 gmin powiatu, dwie (Domaszowice, Świerczów) w całości objęte są planami miejscowymi, a gmina Namysłów w 99,9%. Z kolei sytuacja najmniej korzystna ma miejsce w powiecie oleskim, gdzie planami pokryte jest zaledwie 5,2% obszaru powiatu.

Na koniec 2021 r. w grupie gmin w pełni lub praktycznie w pełni objętych planami miejscowymi (od 95% do 100% powierzchni) znajduje się **16 gmin**: Brzeg, Bierawa, Chrząstowice, Domaszowice, Skarbimierz, Kędzierzyn-Koźle, Namysłów, Świerczów, Komprachcice, Korfantów, Łubniany, Jemielnica, Leśnica, Popielów, Tułowice, Pakosławice – stanowi to **22,1%** ogółu gmin województwa, co w skali całego województwa odpowiada **18,0%** jego powierzchni. W drugiej grupie (częściowe pokrycie planami miejscowymi – od 10% - do 95%) mieści się **38 gmin**. W trzeciej grupie, gmin z niewielkim pokryciem planami miejscowymi (poniżej 10%) znajdują się **19 gminy**, w tym z pokryciem poniżej 5% – gminy: Strzelczki, Olesno, Dąbrowa, Byczyna, Zębowice, Dobrodzień, Cisek, Otmuchów, Praszka i Gorzów Śląski.

Na przestrzeni lat 2018-2021 największą dynamikę przyrostu wskaźnika pokrycia obowiązującymi planami miejscowymi odnotowano w gminach: Komprachcice (wzrost pokrycia planami o 74,8% powierzchni gminy), Tarnów Opolski (19,3%), Lasowice Wielkie (9,6%) i Opole (9,1%). Aż 43 gminach nie zanotowano zmian. Z kolei w gminach: Głuchołazy, Prószków i Zawadzkie odnotowano nieznaczne zmniejszenie powierzchni objętej mpzp. Statystyka GUS nie obejmuje gminy Radłów, z uwagi na to, że gmina nie przekazała odpowiednich danych.

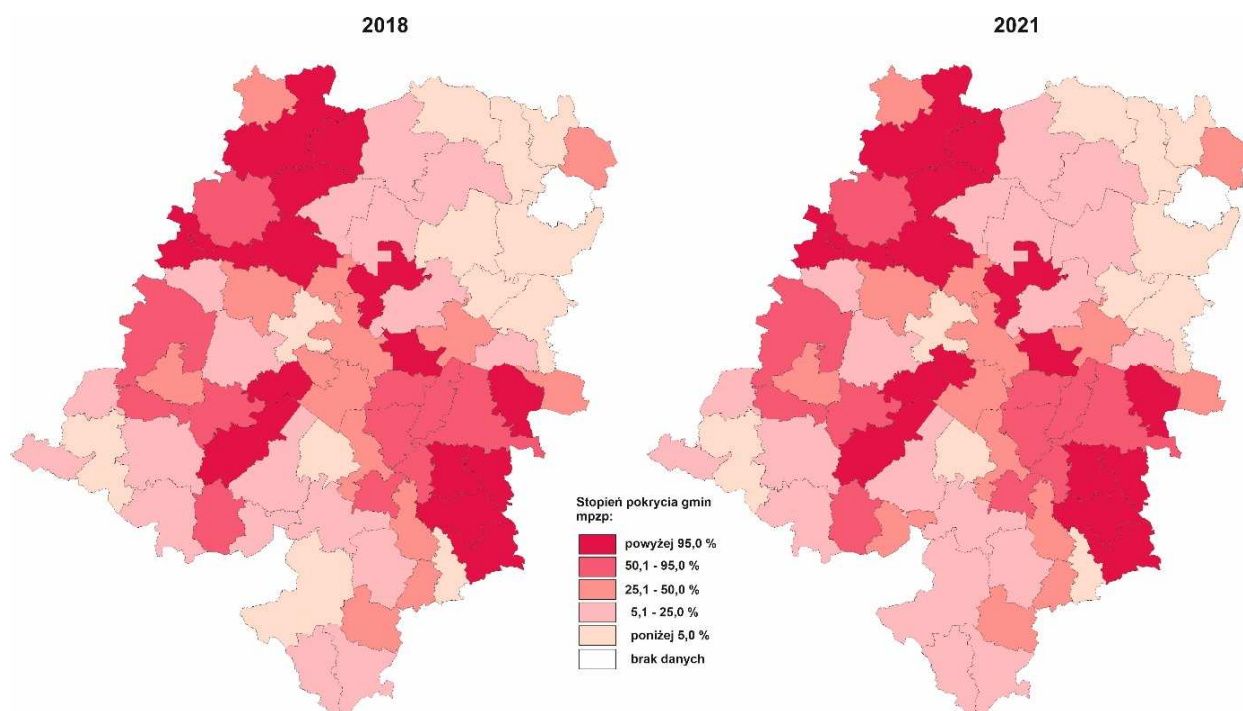
Według danych GUS na koniec grudnia 2021 r. w opracowaniu było **215** planów miejscowych, przy czym liczba ta obejmuje także plany miejscowe podlegające procedurze zmiany.

Obszar objęty planami, które były w trakcie sporządzania na koniec 2021 r. wyniósł **66,0 tys. ha**, w tym **39,7 tys. ha** stanowiła powierzchnia, dla której zmieniano obowiązujący plan miejscowy. Z powyższego wynika, że po zakończeniu prowadzonych procedur powierzchnia obszarów objętych planami miejscowymi zwiększyła się o **26,3 tys. ha**, co odpowiada **2,8%** powierzchni województwa. W przypadku ich uchwalenia łączna powierzchnia województwa objęta planami w województwie opolskim

wzrośnie z poziomu **42,1%** do **44,9%**.

Największą aktywność w realizacji procesów planistycznych związanych z opracowywaniem planów miejscowych na tereny dotychczas nimi nie objętych w okresie 2018-2021, wykazywały gminy: Komprachcice (4,3 tys. ha), Lasowice Wielkie (2,0 tys. ha), Nysa (1,9 tys. ha) i Tarnów Opolski (1,5 tys. ha). Graficzną ilustracją stopnia pokrycia gmin województwa planami miejscowymi w 2018 i 2021 r. jest Rys 45.

Rys. 45. Stopień pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w 2018 i 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Decyzje administracyjne

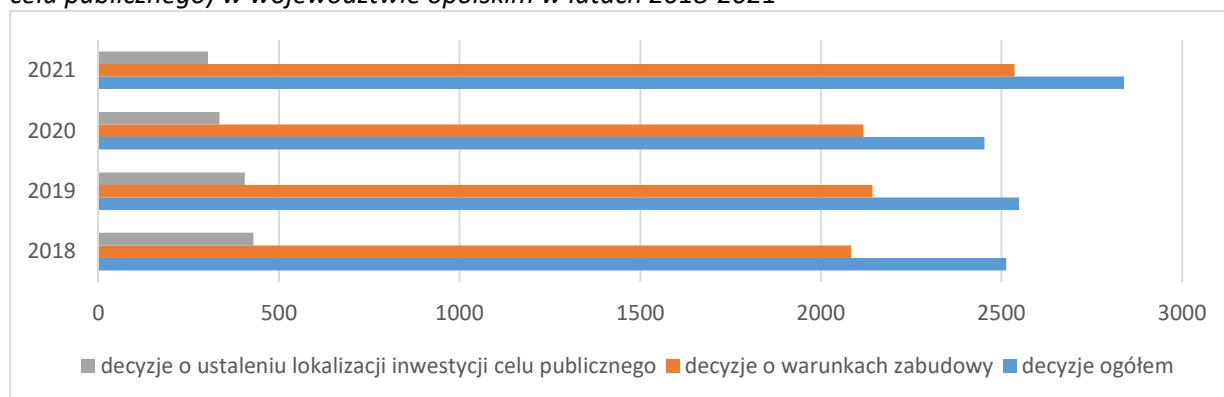
Stosownie do uregulowań zawartych w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w przypadku braku planu miejscowego, ustalenie warunków zabudowy i zagospodarowania terenu odbywa się w decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, przy czym dla inwestycji celu publicznego - w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Ilość wydawanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu jest głównym wskaźnikiem zamierzeń inwestycyjnych na obszarach nie objętych obowiązującymi planami miejscowymi.

Wg danych GUS, w latach 2018-2021 w gminach województwa opolskiego **wydano ogółem 10 353** decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, w tym **8 881** decyzji o warunkach zabudowy i **1 472** decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Dynamikę zmian ilości wydanych decyzji ilustruje Wykres 12.

Wykres 12. Wydane decyzje administracyjne (o warunkach zabudowy i ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego) w województwie opolskim w latach 2018-2021

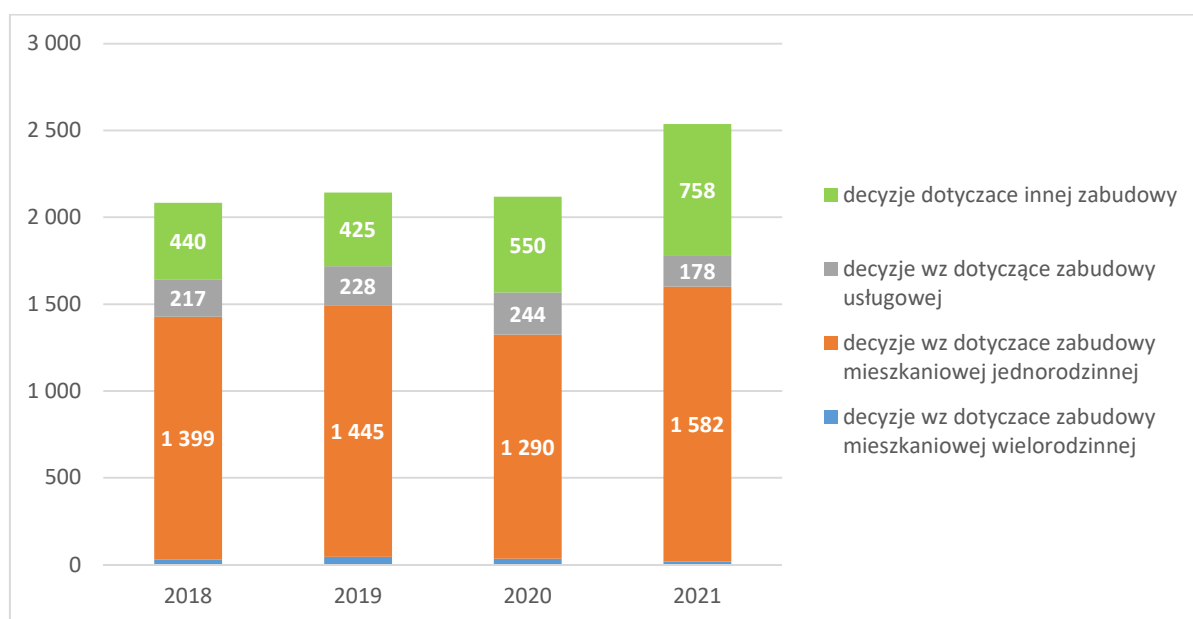

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Na przestrzeni lat 2018-2021 liczba wydawanych decyzji ogółem wzrosła o 11,3%, pomimo zwiększającego się stopnia pokrycia obszaru województwa miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (wzrost w tym czasie o 1,6 p.p.). Rosnąca liczba decyzji (przy jednoczesnym wzroście pokrycia m.p.z.p.) oznaczać może, że uchwalane plany miejscowe nie dotyczyły tych obszarów, gdzie odnotowano popyt na przedsięwzięcia inwestycyjne.

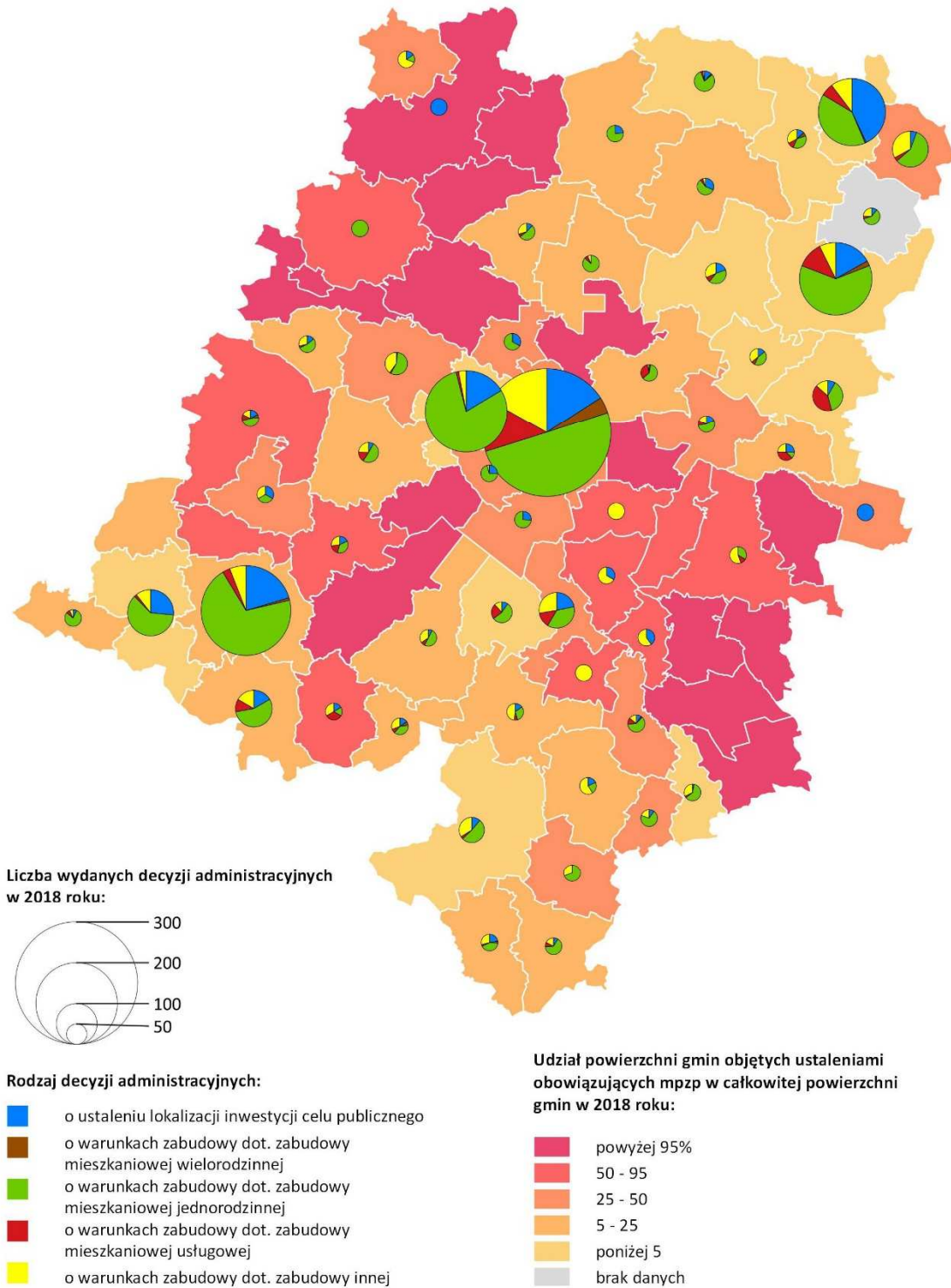
Dominujący udział w wydawanych decyzjach o warunkach zabudowy mają zamierzenia dotyczące zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (budowa, przebudowa, rozbudowa, zmiana sposobu użytkowania, uzupełnienie o obiekty towarzyszące), które w latach 2018-2021 stanowiły **64,4%** ogółu wydanych decyzji wz. Z kolei odsetek decyzji wz dotyczący zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej w tym samym czasie to jedynie **1,4%** ogółu decyzji wz. Generalnie w latach 2018-2021 powyższe proporcje w strukturze rodzajowej wydawanych decyzji utrzymują się na zbliżonym poziomie.

Wykres 13. Struktura wydawanych decyzji o warunkach zabudowy w województwie opolskim w latach 2018-2021.

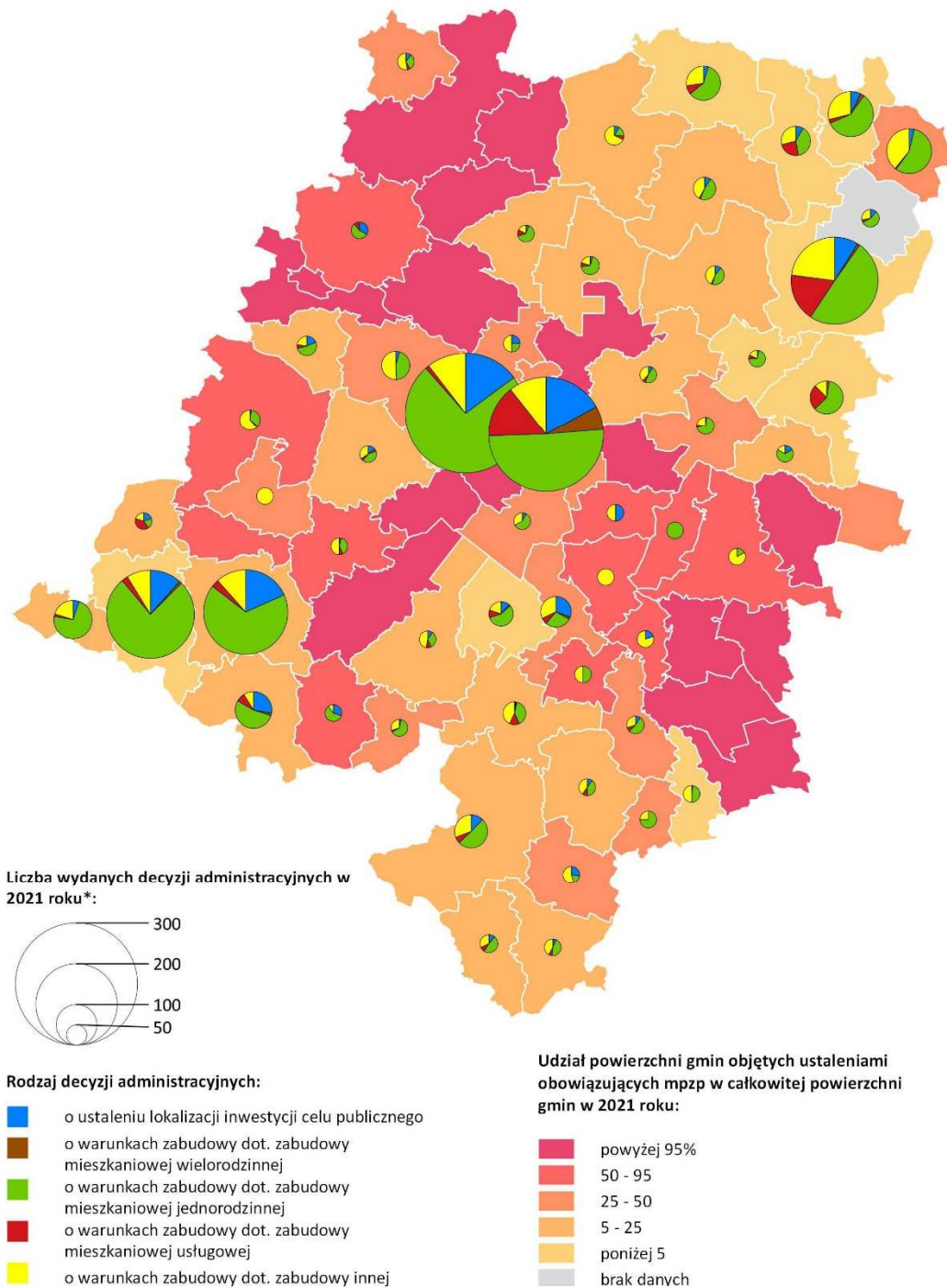
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Rys. 46. Liczba wydanych decyzji administracyjnych (o warunkach zabudowy i o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego) w roku 2018 (na tle stopnia pokrycia planami)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Rys. 47. Liczba wydanych decyzji administracyjnych (o warunkach zabudowy i o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego) w roku 2021 (na tle stopnia pokrycia planami)

* Dane dla miasta Opola pochodzą z 2020 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Realizacja inwestycji w oparciu o decyzje wydawane na podstawie ustaw specjalnych

Inwestycje drogowe

Zgodnie z ustawą z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych, inwestycje drogowe mogą być realizowane na podstawie decyzji wojewody ZRID - zezwolenia na realizację inwestycji drogowej.

W ramach kompetencji w zakresie opiniowania projektów ZRID, w latach 2019-2022 Zarząd Województwa Opolskiego wyraził opinię w zakresie zgodności z regionalną polityką rozwoju przestrzennego, dla:

- 14 zadań inwestycyjnych na odcinkach dróg krajowych;
- 32 zadań inwestycyjnych na odcinkach dróg wojewódzkich;
- 194 zadań inwestycyjnych na odcinkach dróg lokalnych, tj. powiatowych i gminnych.

Inwestycje kolejowe

Zgodnie z ustawą z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym, inwestycje kolejowe mogą być realizowane na podstawie decyzji wojewody o ustaleniu lokalizacji inwestycji kolejowej.

W ramach kompetencji marszałek województwa w latach 2019-2022 wyraził opinię w zakresie zadań samorządowych, służących realizacji inwestycji celu publicznego, o których mowa w art. 39 ust. 3 pkt. 3, a zarząd województwa w zakresie w odniesieniu do ochrony samorządowych obiektów infrastruktury, dla:

- 2 zadań inwestycyjnych na odcinkach linii magistralnych;
- 2 zadań inwestycyjnych na odcinkach linii pierwszorzędnych;
- 14 zadań inwestycyjnych na odcinkach linii drugorzędnych;
- 10 zadań inwestycyjnych na odcinkach linii znaczenia miejscowego.

Inwestycje gazowe

Zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu, inwestycje operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM mogą być realizowane na podstawie decyzji wojewody o ustaleniu lokalizacji inwestycji w zakresie terminalu.

W ramach kompetencji zarząd województwa opolskiego w latach 2019-2022 wyraził opinię w zakresie lokalizacji inwestycji gazowych dla:

- 10 zadań inwestycyjnych na terenie województwa opolskiego.

Inwestycje przeciwpowodziowe

Zgodnie z ustawą z dnia 8 lipca 2010 r. o szczególnych zasadach przygotowania do realizacji inwestycji w zakresie budowli przeciwpowodziowych, inwestycje przeciwpowodziowe mogą być realizowane na podstawie decyzji wojewody – zezwolenia na realizację inwestycji.

W ramach kompetencji zarząd województwa opolskiego w latach 2019-2022 wyraził opinię w zakresie lokalizacji inwestycji przeciwpowodziowych dla:

- 2 zadań inwestycyjnych na terenie województwa opolskiego.

Inwestycje mieszkaniowe

Zgodnie z ustawą z dnia 5 lipca 2018 r. o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących, inwestycje mieszkaniowe mogą być realizowane na podstawie uchwały Rady Gminy o ustaleniu lokalizacji inwestycji mieszkaniowej.

W ramach kompetencji marszałek województwa opolskiego w latach 2019-2022 wyraził opinię w zakresie zgodności z zadaniami samorządowymi, służącymi realizacji inwestycji celu publicznego, o których mowa w art. 39 ust. 3 pkt 3 upzp, dla:

- 56 projektów uchwał.

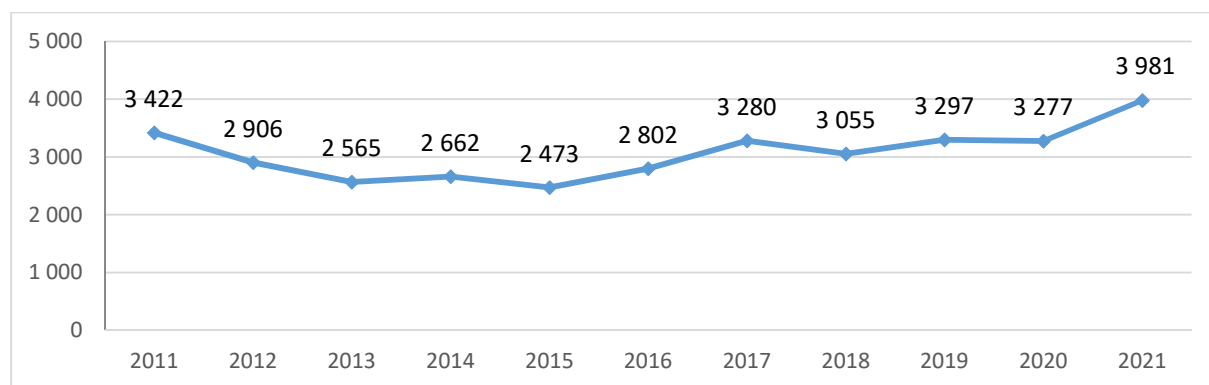
9. Ruch budowlany w województwie opolskim

W 2021 r. wydano w województwie opolskim ogółem 3 891 pozwoleń na budowę 4676 obiektów budowlanych. W porównaniu do roku 2018 nastąpił ogólny wzrost o 926 wydanych pozwoleń na budowę (+30,3%), a w stosunku do roku 2011 o 559 pozwoleń (+16,3%). W kraju zmiany były wyraźnie niższe i sięgały odpowiednio: +12,1% i 0%.

W strukturze wydawanych pozwoleń tak w roku 2021, jak i 2018 oraz 2011 dominowały pozwolenia na budowę budynków mieszkalnych jednorodzinnych, odpowiednio: 62,9% (w kraju - 58,3%); 49,3% (w kraju - 47,8%) i 47,5% (w kraju - 43,5%). Dalsze pozycje zajmowały pozwolenia na budowę rurociągów, linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych (11,2%), obiektów pozostałych (7,4%), budynków użyteczności publicznej (5,4%), budynków gospodarczo-inwentarskich (4,9%) budynków przemysłowych i magazynowych (4,0%), budynków mieszkalnych wielorodzinnych (2,1%).

W porównaniu do roku 2018 wzrosty wystąpiły w 4 kategoriach obiektów (budynki mieszkalne jednorodzinne, obiekty na terenach zamkniętych, budynki zamieszkania zbiorowego, hotele i budynki zakwaterowania turystycznego oraz budowle wodne, natomiast nieznaczne spadki w kategoriach: budynki wielorodzinne, budynki użyteczności publicznej, budynki gospodarczo-inwentarskie, budynki przemysłowe i magazynowe, obiekty infrastruktury transportu, rurociągi, linie telekomunikacyjne i elektroenergetyczne i obiekty pozostałe.

Wykres 14. Wydane pozwolenia na budowę ogółem w latach 2011-2021.

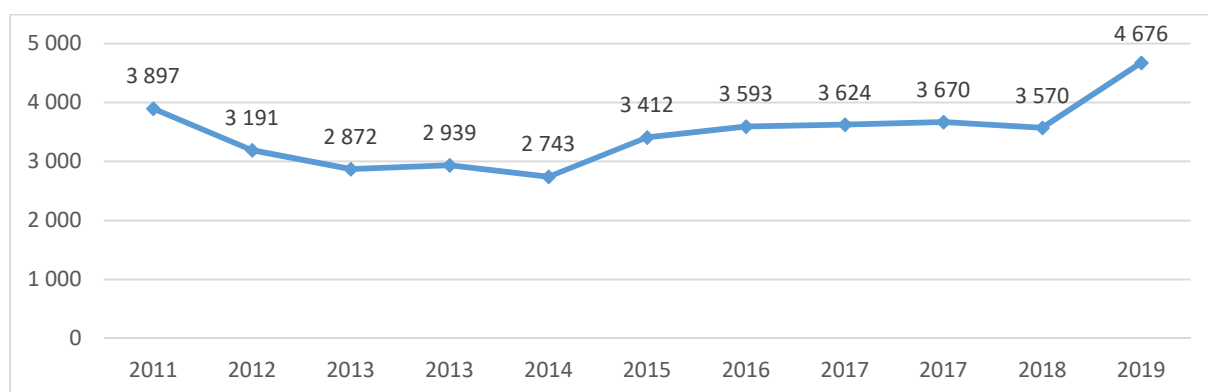

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Na ogólną liczbę 4 676 obiektów budowlanych, dla których wydano pozwolenie na budowę w 2021 r. blisko 60 procent (59,9%) stanowiły budynki mieszkalne jednorodzinne, a 3% budynki mieszkalne wielorodzinne. W porównaniu do roku 2018 liczba obiektów budowlanych, dla których wydano pozwolenie na budowę wzrosła o 1052, w tym głównie budynków mieszkalnych jednorodzinnych (o +12,2%).

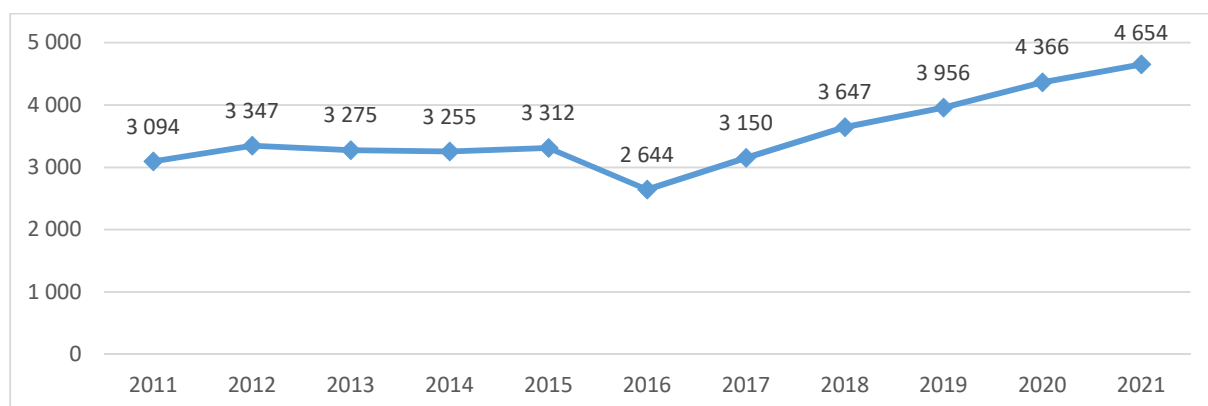
Wykres 15. Obiekty budowlane, dla których wydano pozwolenie na budowę w latach 2011-2021.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

W 2021 r. do użytkowania przekazano łącznie 4654 obiekty budowlane, w tym 2028 budynków mieszkalnych jednorodzinnych (43,6%), 879 obiektów infrastruktury technicznej (rurociągów, linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych), 653 obiektów pozostałych, 311 budynków gospodarczo-inwentarskich, 264 budynki użyteczności publicznej, 189 budynków przemysłowych i magazynowych, 155 obiektów infrastruktury transportu, 70 budowli wodnych, 59 budynków wielorodzinnych, 46 budynków zamieszkania zbiorowego, hoteli i budynków zakwaterowania oraz 8 obiektów na terenach zamkniętych.

Wykres 16. Obiekty budowlane przekazane do użytkowania w latach 2011-2021.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

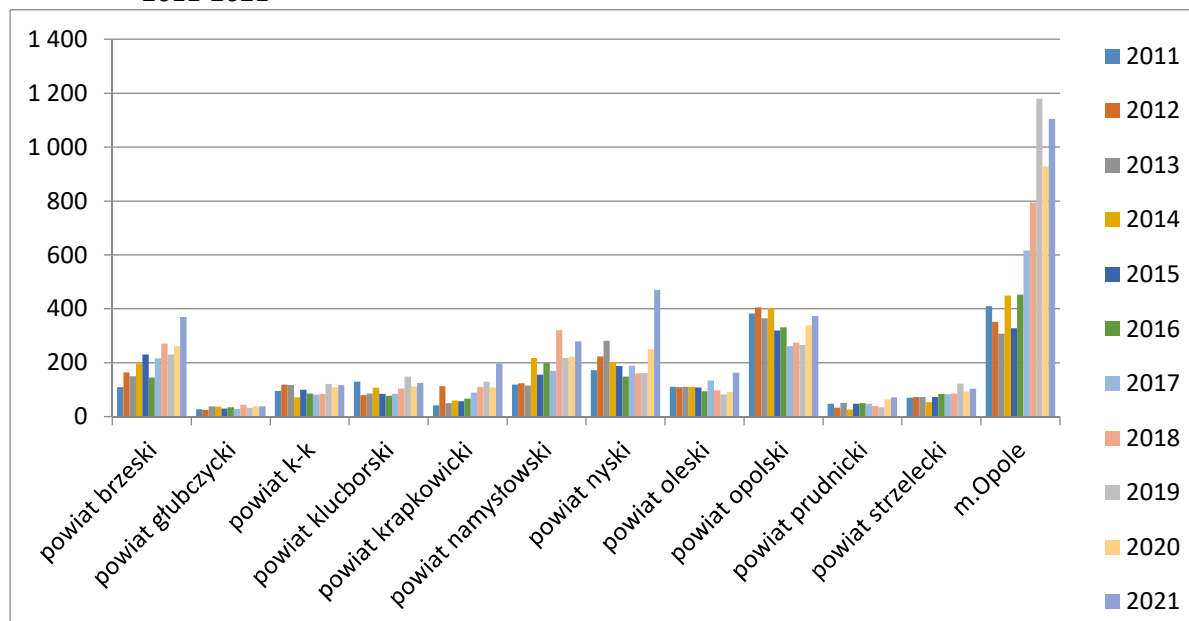
9.1. Budownictwo mieszkaniowe w województwie opolskim

W roku 2021 w województwie opolskim oddano do użytkowania 3410 mieszkań o łącznej liczbie 14 514 izb i powierzchni użytkowej 359 282 m², w tym 1 542 mieszkania w budownictwie indywidualnym (45,2%), 1 762 przeznaczone na sprzedaż lub wynajem (51,7%), 104 komunalne (3,0%) i 2 spółdzielcze. Największe udziały w liczbie oddawanych do użytkowania nowych mieszkań mają m. Opole (32,4%), powiat nyski (13,8%), powiat opolski (10,9%) i powiat brzeski (10,8%). Z kolei najmniej oddawanych do użytkowania mieszkań jest w powiecie głubczyckim (1,1%), prudnickim (2,1%), strzeleckim (3,0%), kędzierzyńsko-kozielskim (3,4%) i kluczborskim (3,7%).

W porównaniu do roku 2018 liczba mieszkań oddanych do użytkowania znacząco wzrosła o +42,8%. Wzrosty odnotowano w 10 powiatach, przy czym najbardziej w powiecie nyskim i w mieście

Opolu (o 310 mieszkań). Spadki wystąpiły w powiecie głubczyckim (-6 mieszkań) i namysłowskim (-42 mieszkania).

Wykres 17. Mieszkania przekazane do użytkowania w powiatach województwa opolskiego w latach 2011-2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania oddanego do użytkowania w województwie opolskim w 2021 r. wynosiła 105,4 m² (w kraju 92,9 m²) i zmniejszyła się w stosunku do roku 2018 o 1,6 m² (w kraju wzrosła o 1,6 m²). W porównaniu z rokiem 2011 zmniejszenie powierzchni użytkowej mieszkania oddanego do użytkowania wynosi -26,2 m² (w kraju -14,2 m²). Mieszkanie przekazane do użytkowania w mieście było średnio o 57,8 m² mniejsze niż na wsi. Największe mieszkania oddano do użytkowania w budownictwie indywidualnym (przeciętnie 153,3 m²), natomiast najmniejsze w budownictwie komunalnym (54,2 m²).

Przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu oddanym do użytkowania w 2021 r. wynosiła 4,3 (w kraju 3,9) i była większa niż w 2018 r. o 0,1 pkt.

Wszystkie mieszkania oddane do użytkowania w województwie opolskim w 2021 r. wyposażone były w podstawowe instalacje techniczno-sanitarne (wodociąg, kanalizację oraz centralne ogrzewanie). Wodociąg z podłączeniem do sieci posiadało 80,8% mieszkań przekazanych do eksploatacji, a kanalizację z odprowadzeniem do sieci 74,3%. W gaz z sieci wyposażonych było 43,4% mieszkań, natomiast w ciepłą wodę dostarczaną z elektro-ciepłowni, ciepłowni lub kotłowni osiedlowej – 19,9%. Do centralnej sieci grzewczej podłączonych było 20,1% mieszkań, a w 79,9% przypadków zainstalowane było indywidualne centralne ogrzewanie (w tym 47,9% wyposażonych było w kotły/piece na paliwo gazowe).

Uwzględniając relację między liczbą oddawanych do użytkowania mieszkań a liczbą ludności, stwierdza się, że w 2021 roku w województwie opolskim na 1000 mieszkańców przypadało 3,5 mieszkania oddanego do użytkowania, tj. o 1,2 pkt. więcej niż w 2018 r. W przekroju terytorialnym według powiatów najlepsze wskaźniki odnotowano w powiatach zachodniej Opolszczyzny: namysłowskim (6,6 mieszkania na 1000 mieszkańców) i brzeskim (4,2) oraz w mieście Opole (8,7). Na poziomie średniej wojewódzkiej znalazł się powiat nyski (3,6), a wszystkie pozostałe powiaty poniżej średniej wojewódzkiej.

Rys. 48. Mieszkania oddane do użytkowania w 2021 r.

Na 1000 ludności

(3) 4,0 – 8,7

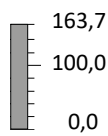
(4) 2,0 – 3,9

(5) 0,8 – 1,9

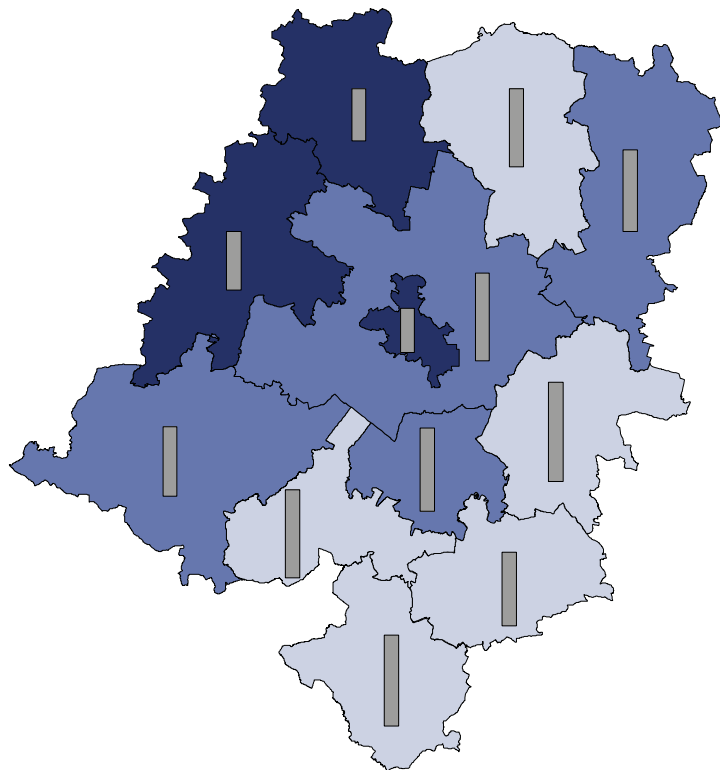
W nawiasach podano liczbę powiatów.

Województwo = 3,5

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m²

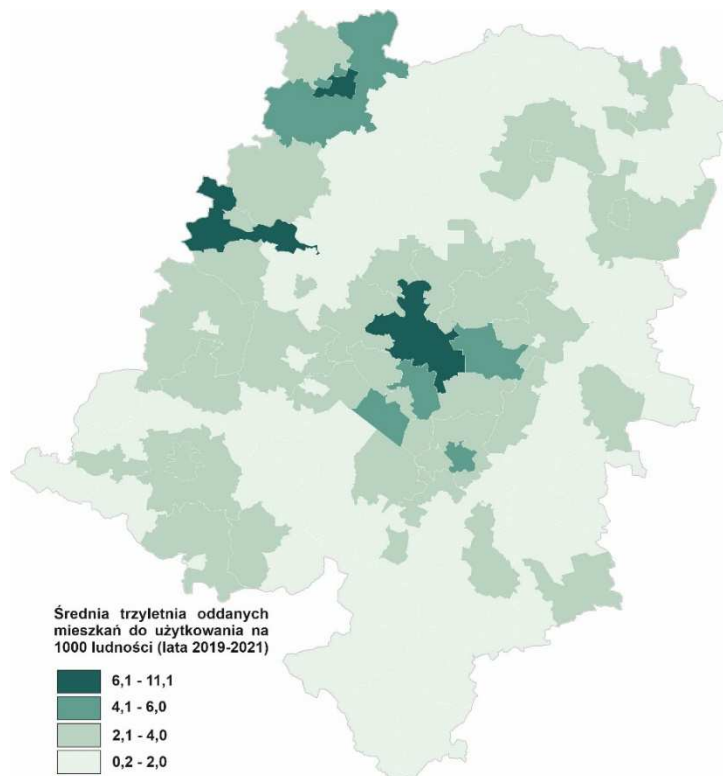

Województwo = 105,4

Źródło: Budownictwo mieszkaniowe w województwie opolskim w 2021 r., Urząd Statystyczny w Opolu

Rys. 49. Średnia trzyletnia mieszkań dodanych do użytkowania w gminach województwa opolskiego (lata 2019-2021)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Rozpatrując wskaźnik liczby oddawanych mieszkań na 1000 ludności w okresie ostatnich 3 lat (2019-2021) w układzie gminnym, należy odnotować, że najwyższe wartości wskaźnik osiągnięto w gminie Skarbimierz (11,1) oraz mieście Namysłów (9,7) i w Opolu (8,4).

10. Podsumowanie

Zmiany zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego w okresie ostatnich lat (2018-2021) są efektem czynników antropogenicznych, tj. działań podejmowanych przez człowieka. Czynniki naturalne, nie wywarły istotnego piętna na podstawowe elementy strukturalne zagospodarowania województwa.

Lata 2018-2021 to okres pozyskania i wydatkowania znacznych środków finansowych w ramach programów rozwoju regionalnego współfinansowanych przez Unię Europejską na rozwój województwa opolskiego. Według stanu na dzień 30.12.2021 tylko w ramach *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego 2014-2020* zawarto umowy na wydatkowanie ogółem **3,83 mld PLN**, w tym **2,69 mld PLN** dofinansowania UE (źródło: <http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/ofunduszach/raporty/raporty-sprawozdania/stan-wdrazania-funduszy-europejskich-w-polsce-w-latach-2014-2020-nabory-wnioski-o-dofinansowanie-umowy-wnioski-o-platnosc/>).

Tak duży strumień środków pieniężnych, w znacznej mierze przeznaczonych na realizację twardej projektów inwestycyjnych, wpłynął pozytywnie na stan zagospodarowania przestrzennego województwa, w szczególności w zakresie infrastruktury drogowej (budowa i modernizacja dróg) i społecznej (budowa i modernizacja obiektów służby zdrowia, nauki, kultury, sportu), a także infrastruktury technicznej (budowa i modernizacja kanalizacji sanitarnej, urządzeń i obiektów zabezpieczeń przeciwpowodziowych).

Wywołane realizacją inwestycji zmiany zagospodarowania przestrzennego, skutkują poprawą warunków życia mieszkańców regionu, głównie dzięki poprawie dostępności do placówek infrastruktury społecznej, eliminowaniu uciążliwości z terenów mieszkaniowych (obwodnice drogowe), poprawie bezpieczeństwa mieszkańców (inwestycje drogowe i przeciwpowodziowe).

W ramach działań na rzecz ochrony środowiska i przyrody realizowano także przedsięwzięcia o charakterze nie inwestycyjnym, polegające na rozbudowie wielkoprzestrzennego systemu przyrodniczego województwa, jednakże należy podkreślić, że skala tych zmian była niewielka (rozszerzenie form obszarowej ochrony przyrody jedynie o **7,12 ha**), w skutek utworzenia w okresie 2018-2021 nowych form ochrony przyrody, tj.: rezerwatu przyrody „Śnieżycza” (gm. Nysa), użytków ekologicznych Stara Odra (gm. Kędzierzyn-Koźle) i Kiełcznica (gm. Łambinowice). Zwiększyła się także liczba pomników przyrody o kolejne 56 egz.

Lata 2018-2021 to również okres aktywnego działania samorządów w sferze planowania przestrzennego. Na poziomie gminnym wszczęto procedury aktualizacyjne dla blisko połowy (49%) studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Zwiększeniu o **+1,6%** uległ wskaźnik pokrycia gmin województwa planami miejscowymi do poziomu **42,1%**. Już 16 gmin województwa praktycznie w 100% ma pokrycie planami miejscowymi. Nadal jednak są gminy (10), w których udział powierzchni objętej planami miejscowymi jest bardzo niski (poniżej 5% ich powierzchni – Rys. 42).

Kierunki zmian

Przeprowadzone analizy dotyczące zmian stanu zagospodarowania przestrzeni województwa opolskiego oraz aktywności społeczno-gospodarczych wpływających na kształtowanie zagospodarowania w latach 2018-2021, umożliwiły wyodrębnienie tych zmian, które z punktu widzenia funkcjonowania złożonej struktury przestrzennej jaką jest region, należy uznać za korzystne bądź niekorzystne (*Tabela 72*).

Wśród najistotniejszych czynników mających wpływ na skalę i przebieg zmian w zagospodarowaniu przestrzennym w tym czasie miały następstwa pandemii Covid-19, w szczególności ponadwymiarowy ubytek ludności, pogłębiający jeszcze bardziej zjawisko depopulacji regionu.

Główne zmiany o niewątpliwie korzystnym wpływie na stan zagospodarowania, a przez to na warunki zamieszkania i możliwości rozwoju społeczno-gospodarczego, dokonały się w obrębie:

- **infrastruktury transportowej**, dzięki m.in.:
  - rozbudowie i modernizacji sieci drogowej:
    - przybyło 206,5 km dróg o nawierzchni utwardzonej,
    - oddano do użytkowania:
      - 5 obwodnic w ciągach dróg krajowych i wojewódzkich o łącznej długości 40,81 km,
      - 4 nowe przeprawy mostowe i 1 wiadukt,
      - gruntownie przebudowano i rozbudowano 128,54 km dróg krajowych i wojewódzkich;
  - modernizacji sieci kolejowej, w szczególności:
    - zakończenie wdrażania systemu ERTMS ETCS i ERTMS GSM-R na linii nr 132,
    - przebudowa/rewitalizacja linii kolejowej nr 287 na odcinku Nysa – Opole,
    - zakończenie przebudowy mostu kolejowego w Nysie,
    - przebudowa linii kolejowej nr 132: prace uzupełniające w zakresie nawierzchni torowej na szlaku Tarnów Opolski – Opole Groszowice,
    - rewitalizacja sieci trakcyjnej w stacjach Gogolin, Góraźdze, Przywory Opolskie na linii kolejowej nr 136 oraz nr 978,
    - przebudowa linii kolejowej E 59 na odcinku Kędzierzyn-Koźle – Chałupki;
  - modernizacji infrastruktury hydrotechnicznej ODW, w tym:
    - przebudowa dwóch śluz Sławięcice i Nowa Wieś na Kanale Gliwickim,
    - przebudowa trzech jazów na stopniach wodnych: Januszkowice, Wróblin i Zwanowice;
  - rozbudowie infrastruktury obsługi transportu publicznego, w tym:
    - oddanie do użytkowania 8 centrów przesiadkowych.
- **infrastruktury społecznej**, wskutek m.in.:
  - inwestowania jednostek samorządu terytorialnego w budowę, rozbudowę i modernizację obiektów placówek oświaty, kultury, pomocy i opieki społecznej;
  - realizacji zadań inwestycyjnych w Jednostkach Ochrony Zdrowia podległych samorządowi wojewódzkiemu;
  - finansowaniu inwestycji w infrastrukturę sportową (w tym m.in. budowa hali sportowej „Toyota Park” w Opolu);
- **infrastruktury technicznej**, w szczególności w zakresie:
  - energetyki, poprzez:
    - rozbudowę źródeł wytwarzania energii elektrycznej, w tym konwencjonalnych (oddanie do użytkowania 2 nowych bloków elektrowni Opole) i OZE (139 nowych źródeł o łącznej mocy 135,8 MW),
    - zakończenie rozbudowy rozdzielni 400/110 kV Dobrzeń i 220/110 kV Groszowice,
    - modernizację linii 110 kV relacji: Głubczyce – Prudnik;
    - budowę SE 110/15 kV (Radzikowice, Koźle, Olszowa) oraz modernizację rozdzielni 110/15 kV (Grodków, Praszka),
    - inwestycje w infrastrukturę przesyłową gazu ziemnego, w tym m.in. budowę, przebudowę i modernizację gazociągów wysokiego ciśnienia, tłoczni Kędzierzyn-Koźle i stacji gazowych;
  - gospodarki wodno-ściekowej, poprzez koncentrowanie wysiłków inwestycyjnych na obszarach aglomeracji wodno-ściekowych oraz na obszarach cennych przyrodniczo, a w szczególności GZWP 333 Opole-Zawadzkie oraz zlewni ochronnej Nysy Kłodzkiej;

- ochrony przeciwpowodziowej, poprzez rozbudowę systemu zabezpieczeń hydrotechnicznych w dolinie Odry (budowę 2-kilometrowego wału przeciwpowodziowego przy ul. Gliwickiej w Kędzierzynie-Koźlu i realizację przebudowy polderu Żelazna w Opolu).
- **sfery gospodarczej, wskutek, m.in.:**
  - aktywnych działań samorządów związanych z tworzeniem specjalnych stref ekonomicznych (nastąpił znaczny przyrost ilości podstref SSE oraz powierzchni oferowanych terenów). Obecnie w ofercie SSE znajdują się tereny inwestycyjne o łącznej powierzchni 1 182,22 ha, w tym 472,92 ha w WSSE i 709,93 ha w KSSE.
- **środowiska przyrodniczego, wskutek m.in.:**
  - podejmowania działań administracyjno-prawnych służących rozbudowie i optymalizacji systemu przyrodniczego województwa, w tym zwiększeniu powierzchni obszarów cennych przyrodniczo i krajobrazowo objętych prawnymi formami ochrony o 7,12 ha (4 nowe rezerwaty przyrody, 2 użytki ekologiczne, 59 pomników przyrody);
  - zwiększenia zdolności retencyjnych, szczególnie w okresie postępujących zmian klimatycznych (wzrost powierzchni lasów wodochronnych o 53 ha);
  - wdrażaniu proekologicznych rozwiązań w gospodarce i mieszkalnictwie, skutkujących zmniejszeniem emisji zanieczyszczeń pyłowych (bez CO₂) o 4,3%.

Istotnym problemem rozwojowym okresu 2018-2021 pozostaje kwestia trwającego kryzysu demograficznego społeczeństwa województwa opolskiego.

Malejący potencjał demograficzny, depopulacja całego obszaru województwa, starzenie się ludności – wszystko to wywiera wpływ na dynamikę rozwoju regionu i zmiany zagospodarowania przestrzennego w przyszłości. Oprócz spodziewanego pozytywnego skutku tych zmian w sferze środowiska przyrodniczego (malejąca presja na wykorzystanie komponentów środowiska) oraz pozornej poprawie niektórych wskaźników (np. w mieszkalnictwie), pozostałe oddziaływania należy uznać za niekorzystne, zwłaszcza uwzględniając fakt dotychczasowego niedoboru, niedoinwestowania i niezadowolającego stanu funkcjonowania szeregu obszarów (dziedzin) aktywności społeczno-gospodarczej.

Nie bez znaczenia dla procesów rozwojowych miał wpływ skutków pandemii Covid-19 na gospodarkę i społeczeństwo regionu.

Tabela 72. Zmiany stanu zagospodarowania przestrzeni województwa opolskiego w latach 2018-2021 w przekroju podstawowych sfer zagospodarowania

Zmiany korzystne	Zmiany niekorzystne
ZASOBY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	
Utrzymanie tendencji wzrostowej powierzchni obszarów przyrodniczych, objętych ochroną prawną o kolejne 7,12 ha do poziomu 27,6% pow. województwa.	Ubytek powierzchni lasów o 95 ha (0,04%) i powierzchni terenów leśnych o 877 ha (0,33%) .
Utworzenie nowych form ochrony przyrody: <ul style="list-style-type: none"> – 4 rezerwatów przyrody „Śnieżycza” (gm. Nysa), „Dębniak” (gm. Prudnik), „Gogolińskie Gniewosze” (gm. Gogolin), „Żaba” (gm. Namysłów), – 11 użytków ekologicznych, – 56 pomników przyrody. 	Wolne tempo zalesiania – w latach 2018-2021 zalesionych zostało tylko ok. 27,6 ha gruntów.
Zmiana statusu 17 dotychczasowych obszarów Natura 2000 mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW) na pełnoprawne obszary Natura 2000.	Wzrost powierzchni lasów ochronnych uszkodzonych przez przemysł w latach 2018-2020 o kolejne 40 ha.

Zmiany korzystne	Zmiany niekorzystne
Zwiększenie zasobów eksploatacyjnych wód podziemnych o ok. 1,5% (w stosunku do roku 2018).	Spadek zasobów przemysłowych kopalin (- 9,3%).
Zmniejszenie zużycia wody ogółem o 5,1% , szczególnie znaczący spadek nastąpił w sektorze rolnictwa i leśnictwa o 14,4% . W sektorze komunalnym zużycie wody zmalało o 3,9% .	Ubytek powierzchni użytków rolnych w okresie 2019-2022 o 197 ha .
Zwiększenie zdolności retencyjnych lasów, szczególnie w okresie postępujących zmian klimatycznych (wzrost powierzchni lasów wodochronnych o 53 ha).	Wzrost powierzchni gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji o 111 ha .
Umiarkowany wzrost łącznej ilości udokumentowanych złóż (+22), przy równoczesnym, nieznacznym wzroście bilansowych zasobów geologicznych (+ 1,5%).	
Wyhamowanie tempa ubytku użytków rolnych z poziomu ok. 234 ha średniorocznie w latach 2011-2019 do poziomu ok. 66 ha w okresie 2019-2022.	
Wzrost powierzchni zrehabilitowanych i zagospodarowanych dla celów użytkowych z poziomu 24 ha w 2018 r. do 86 ha w 2021.	
STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	
Spadek emisji zanieczyszczeń pyłowych o 4,3% .	Pogorszenie stanu jakości wód podziemnych w 4 pkt. pomiarowych, przy jednoczesnej poprawie tylko w 1 punkcie.
Poprawa jakości powietrza na obszarze strefy opolskiej w zakresie benzenu C ₆ H ₆ (zmiana kwalifikacji ze strefy C do strefy A).	Utrzymujący się zły stan ogólny wód powierzchniowych w obrębie 138 JCWP (na 222 w województwie)
Poprawa jakości powietrza w zakresie PM ₁₀ (zmiana kwalifikacji ze strefy C do strefy A) na obszarze strefy miejskiej Opola.	Wzrost emisji zanieczyszczeń gazowych ogółem (z CO ₂) o 18,3% .
Dobry stan jakości powietrza (strefa A) w przypadku wszystkich pozostałych substancji zanieczyszczających.	Utrzymywanie się niekorzystnych stanów jakości powietrza atmosferycznego w całym województwie w zakresie benzo(a)pirenu (strefa C).
Poprawa w zakresie ozonu w strefie opolskiej pozwalająca na zmianę kwalifikacji z klasy C do klasy A.	Utrzymywanie się niekorzystnego stanu jakościowego w zakresie pyłu zawieszonego PM _{2,5} oraz PM ₁₀ (strefa C) na obszarze strefy opolskiej.
OSADNICTWO I DEMOGRAFIA	
Zmiana statusu miejscowości Tułowice z dn. 01.01.2018 r. (uzyskanie praw miejskich).	Spadek liczby mieszkańców województwa z 986,5 tys. mieszkańców w 2018 r. do 948,6 tys. osób w 2021 r. tj. o 37,9 tys. (3,8%) .
Malejąca liczba wymeldowań z pobytu stałego w 2021 r. o 2,6% w stosunku do 2018 roku.	Spadek liczby ludności w 33 miastach województwa (za wyjątkiem Namysłowa, Ujazdu i Leśnicy)
Nieznaczny przyrost liczby mieszkańców w 5 gminach (Chrzastowice, Komprachcice, Łubniany, Namysłów, Skarbimierz).	Zmniejszająca się gęstość zaludnienia województwa ze 105 osób na 1 km ² w 2018 r. do 101 osób na 1 km ² w 2021 r.
Zmniejszenie intensywności wymeldowań mieszkańców miast subregionalnych na tereny podmiejskie w latach 2016-2021 w stosunku do okresu 2010-2015, w tym: <ul style="list-style-type: none"> – mieszkańców Nisy na teren gminy Skoroszyce, – mieszkańców Kluczborka na teren gminy Wołczyn i Byczyna. 	Nieznaczny spadek poziomu urbanizacji z 53,30% w 2018 r. do 53,03% w 2021 r.,

Zmiany korzystne	Zmiany niekorzystne
	Wzrost współczynnika ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym z 62.7% (2018 r.) do 68,2% (2021 r.).
	Zwiększenie skali migracji. W 2018 r. saldo migracji zagranicznych wyniosło minus 584 osób, podczas gdy w 2021 r. minus 625. W 2021 r. liczba mieszkańców wyjeżdżających za granicę na pobyt stały zwiększyła się o 100 osoby w stosunku do 2018 r.
	Rosnący ujemny przyrost naturalny, który w 2021 r. wyniósł: - 6,20 , podczas gdy w 2018 r. wyniósł - 2,14 na 1000 mieszkańców (w kraju odpowiednio: - 4,95 w 2021 r. i - 0,68 na 1000 mieszkańców,
	Wyraźny wzrost liczby zgonów na 1000 mieszkańców z 10,84 w 2018 r. do 13,84 w 2021 r., a szczególnie w okresie pandemii Covid-19, tj. w latach 2020-2021, gdy wielkość wskaźnika wzrosła przeciętnie o ok. 27,4% w stosunku do roku 2019.
	Skrócenie przeciętnego trwania życia mężczyzn w województwie opolskim o 2,1 roku, kobiet o 1,6 roku względem roku 2019 do odpowiednio 72,4 lat (w kraju 71,8 lat) i 80,4 lat (w kraju 79,7 lat).
	Nasilenie zjawiska suburbanizacji obszarów podmiejskich miast subregionalnych w latach 2016-2021 w stosunku do okresu 2010-2015, w tym: - wzrost intensywności odpływu mieszkańców Kędzierzyna-Koźła na tereny wiejskie gminy Leśnica i gminy Zdzeszowice.
ZASOBY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO	
Zwiększenie zasobu zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków województwa opolskiego o 38 nowych obiektów.	Brak postępów w sporządzaniu gminnych ewidencji zabytków (nadal 9 gmin nie posiada uchwalonych gminnych ewidencji zabytków).
Powołanie 4 nowych pomników historii: – (Brzeg - Zamek Piastów Śląskich z renesansową bramą i kaplicą zamkową pw. św. Jadwigi - nekropolią Piastów; – Góra Świętej Anny – komponowany krajobraz kulturowo-przyrodniczy; – Olesno - kościół odpustowy pw. św. Anny; – Małujowice - kościół parafialny pod wezwaniem św. Jakuba Apostoła.	Brak postępów w utworzeniu katalogu dóbr kultury współczesnej.
SYSTEMY TRANSPORTOWE	
Wzrost długości dróg publicznych o nawierzchni twardej ulepszonej o 63,3 km i długość dróg o nawierzchni twardej o 206,5 km.	
Wzrost wskaźnika gęstości dróg publicznych o nawierzchni twardej ulepszonej o 2,2 km/100 km ² .	
Oddanie do użytkowania obwodnic miejscowości: Myślina, Niemodlin, Kędzierzyna-Koźła, Malni i Choruli oraz Dobrodzienia o łącznej długości 40,81 km .	
Poprawa parametrów technicznych 128,54 km dróg krajowych i wojewódzkich.	

Zmiany korzystne	Zmiany niekorzystne
Rozbudowa infrastruktury obsługi transportu publicznego, w tym oddanie do użytkowania 8 centrów przesiadkowych.	
Nieznaczny wzrost całkowitej długości eksploatowanych linii kolejowych o 4 km .	
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I KOMUNALNA	
ENERGETYKA	
Rozbudowa źródeł wytwarzania energii elektrycznej, w tym konwencjonalnych (oddanie do użytkowania 2 nowych bloków elektrowni Opole) i OZE (139 nowych źródeł o łącznej mocy 135,8 MW).	Wzrost zużycia gazu przez gospodarstwa domowe o 32,1% .
Zakończenie rozbudowy rozdzielni 400/110 kV Dobrzeń i 220/110 kV Groszowice.	
Modernizacja linii 110 kV relacji: Głubczyce-Prudnik.	
Budowa SE 110/15 kV (Radzikowice, Koźle, Olszowa) oraz modernizację rozdzielni 110/15 kV (Grodków, Praszka).	
GAZOWNICTWO	
Inwestycje w infrastrukturę przesyłową gazu ziemnego, w tym m.in. budowę, przebudowę i modernizację gazociągów wysokiego ciśnienia, tłoczni Kędzierzyn-Koźle i stacji gazowych.	
Wzrost długości czynnej sieci dystrybucyjnej gazu o 577,9 km .	
Wzrost liczby odbiorców gazu (gospodarstw domowych) o 19,8 tys.	
GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	
Wzrost długości sieci wodociągowej o 101,1 km (1,3% w stosunku do 2018 r.)	
Wzrost liczby mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej o 1,2% w stosunku do 2018 r. z czego największy postęp odnotowano na terenach wiejskich (wzrost o 2,3%)	
Przyrost długości sieci kanalizacyjnej o 364,3 km co stanowi wzrost o 5% w stosunku do 2018 r.	
Wzrost liczby mieszkańców korzystających z oczyszczalni ścieków o ok. 2,8% w stosunku do 2018 r.	
GOSPODARKA ODPADAMI	
Zmniejszenie ilości i powierzchni składowisk odpadów komunalnych (z 18 w 2018 r. do 17 w 2021 r.) i nieznaczny spadek powierzchni składowania odpadów komunalnych o 0,7 ha (0,01%) .	Wzrost ilość wytworzonych odpadów komunalnych (o ok. 37,8 tys. ton), tj. ok. 14,7% .
Wzrost zrekultywowanej powierzchni czynnych składowisk, na których unieszkodliwiane są odpady komunalne - w ciągu roku z poziomu 1,4 ha w 2018 r. do 6,6 w 2021.	
Wzrost ilości odpadów komunalnych podlegających segregacji i selekcji (o 48,3%).	

Zmiany korzystne	Zmiany niekorzystne
Spadek ilości wytworzonych odpadów przemysłowych o ok. 610,8 tys. ton (ok. 34,0%) .	
OCHRONA PRZECIWPOWODZIOWA	
Poprawa bezpieczeństwa powodziowego w dolinie Odry, dzięki: <ul style="list-style-type: none"> – ukończonej budowy ok. 2 km wałów przeciwpowodziowych rzeki Odry w Kędzierzynie-Koźlu przy ul. Gliwickiej, – ukończonej budowy ok. 2 km wałów, murków wałowych rzeki Białej Głuchołaskiej w Głuchołazach, – przebudowa polderu Żelazna w Opolu. 	
GOSPODARKA (STREFY, ROLNICTWO, TURYSTYKA, INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA)	
Wzrost liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON o 7291 (7,2%).	Spadek liczby pracujących w podmiotach gospodarki narodowej o 9,3% .
Wzrost wartości wytworzonego produktu krajowego brutto w 2021 roku (53 593 zł) w porównaniu z 2018 rokiem (43 380 zł).	Nieznaczny wzrost stopy bezrobocia z poziomu 6,3% w 2018 r. do 6,4% w 2021 r.
Wzrost w 2021 roku wartości dodanej brutto (WDB) o 18,5% w stosunku do jej wartości w 2018 roku.	Spadek liczby podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego (w okresie 2018-2020) z poziomu 398 do 340 podmiotów.
Wzrost produkcji sprzedanej ogółem przemysłu w przeliczeniu na jednego mieszkańca z poziomu 31 476 zł/mieszkańca (2018 r.) do 43 463 zł/mieszkańca (2021 r.).	Spadek o 30% liczby turystycznych obiektów noclegowych i miejsc noclegowych o 642 miejsca .
Wzrost liczby mieszkań oddanych do użytkowania – z 2388 (o łącznej powierzchni użytkowej 357 457 m ²) w 2018 r. do 3410 w 2021 r. i łącznej pow. użytkowej 362 849 m² .	Zmniejszająca się liczba studentów i absolwentów szkół wyższych (odpowiednio o 228 i 661 osób).
Poprawa dostępności żłobków (wzrost liczby placówek i miejsc w żłobkach, odpowiednio o 28 i 1282).	Spadek liczby łóżek szpitalnych (42 łóżka), w szczególności niska dostępność łóżek na oddziałach kardiologicznych, kardiologicznych, onkologicznych i psychiatrycznych (1,69; 0,23; 0,47; 0,79 łóżek na 10 tys. ludności).
Poprawa dostępności do przedszkoli (wzrost liczby przedszkoli o 14 obiektów i 158 oddziałów w placówkach wychowania przedszkolnego).	Spadek dostępności do łóżek w hospicjach, zakładach opiekuńczo-leczniczych i pielęgnacyjno-opiekuńczych (malejąca liczba łóżek na 100 tys. ludności o 2,5).
Wzrost liczby stacjonarnych placówek opieki społecznej o 15 placówek.	Zmniejszenie liczby placówek świadczących ambulatoryjną opiekę zdrowotną oraz praktyk lekarskich, odpowiednio o 41 i 51 .
Wzrost liczby wystaw/ekspozycji w galeriach sztuki o 15 i wzrost liczby zwiedzających o 12161 osób .	Malejąca liczba aptek ogólnodostępnych (spadek o 28 placówek), malejąca dostępność aptek (z 3092 osób na aptekę w 2018 do 3260 osób na aptekę w 2021).
Wzrost liczby kin i miejsc na widowni kinowej o 2 placówki i 1113 miejsc .	Spadek liczby placówek bibliotecznych o 9.
	Spadek liczby instytucji kultury i grup artystycznych (odpowiednio o 28 i 136).

Zmiany korzystne	Zmiany niekorzystne
INSTRUMENTY PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO	
<p>Wzrost stopnia pokrycia powierzchni gmin województwa opolskiego miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego o + 1,6 punktu procentowego do poziomu 42,1% (w kraju o +1,2 p.p.).</p>	<p>Systematycznie malejąca przeciętna powierzchnia sporządzanych planów miejscowych.</p> <p>W porównaniu do roku 2018 przeciętna powierzchnia planu zmalała o 18,5 ha do wielkości 289,8 ha (w kraju o 13,3 ha do 191,5 ha).</p> <p>Przeciętna powierzchnia planu miejscowego w województwie opolskim wynosi 289,8 ha, w kraju 166,7 ha.</p>

II. Ocena realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym wskazanych w *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego (PZPWO)*

Wymóg oceny realizacji inwestycji celu publicznego²⁶ o znaczeniu ponadlokalnym wynika wprost z art. 45 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 503, z późn. zm.). Stosownie do jego regulacji, Zarząd Województwa co najmniej raz w czasie kadencji Sejmiku Województwa, sporządza ocenę realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, które zostały umieszczone w planie zagospodarowania przestrzennego województwa, i które jednocześnie zostały ustalone w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa, zgodnie z ich właściwością.

Celem oceny realizacji inwestycji publicznych o znaczeniu ponadlokalnym jest dostarczenie informacji na temat zgodności podejmowanych działań realizacyjnych z planem zagospodarowania przestrzennego województwa, efektów realizacji inwestycji, w szczególności w aspekcie przestrzennym oraz identyfikacja obszarów niezgodności.

Wyniki oceny dostarczają wiedzę na temat podejmowanych realizacji, jednak ważniejsze wydaje się wskazanie zakresu niezbędnych korekt ustaleń planu zagospodarowania przestrzennego województwa, tak by odpowiadały aktualnej sytuacji i jednocześnie by uwzględniały najbardziej pożądane i realne kierunki zagospodarowania w aspekcie rozmieszczenia inwestycji celu publicznego. Jest to istotne, jeśli zważy się fakt, iż w krajowym systemie planowania przestrzennego istnieje relacja komplementarności między poszczególnymi jego poziomami, w tym przypadku między planowaniem regionalnym (wojewódzkim), a lokalnym (gminnym) - oznaczająca, że w planowaniu lokalnym, które jako jedyne posiada funkcję sprawczą (na jego podstawie wydawane są decyzje administracyjne) uwzględnia się ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa (art. 9 ust. 2 i art. 14 ust. 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym), w tym m.in. w zakresie rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

Ocenę przeprowadzono w oparciu o wykazy inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym zamieszczone w PZPWO [tabele 24-28, s.178-193] wg. stanu na 30 czerwca 2022 r.

Stan realizacji określono stosując poniższe oznaczenia:

- **Z** – inwestycja zrealizowana,
- **R** – inwestycja w trakcie realizacji,
- **P** – inwestycja niezrealizowana – planowana,
- **U** – inwestycja, z której zrezygnowano.

Obowiązujący w trakcie sporządzania niniejszej oceny *Plan zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego (PZPWO)* został przyjęty uchwałą nr VI/54/2019 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 24 kwietnia 2019 r. PZPWO sporządzono w trybie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Zgodnie z art. 39 ust. 5 tejże ustawy, w planie województwa umieszczono te inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, o których mowa w ust. 3 pkt. 3, które zostały ustalone w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa, zgodnie z ich właściwością.

---

²⁶ Zgodnie z art. 2 pkt. 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, *inwestycją celu publicznego jest działanie o znaczeniu lokalnym (gminnym) i ponadlokalnym (powiatowym, wojewódzkim i krajowym), a także krajowym (obejmującym również inwestycje międzynarodowe i ponadregionalne), oraz metropolitalnym (obejmującym obszar metropolitalny) bez względu na status podmiotu podejmującego te działania oraz źródła ich finansowania, stanowiące realizację celów, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2021 r., poz. 1899).*

Podstawę wprowadzenia zadań inwestycyjnych (inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym) do PZPWO stanowią:

- dokumenty przyjęte przez Radę Ministrów:
  - *Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030* (dokument przyjęty Uchwałą Rady Ministrów nr 239 z dnia 13 grudnia 2011 r.),
  - *Program budowy dróg krajowych na lata 2014-2023 (z perspektywą do 2025 r.)* (dokument przyjęty Uchwałą Rady Ministrów nr 105/2017 z dnia 12 lipca 2017 r.),
  - *Master plan dla transportu kolejowego w Polsce do 2030 r.* (dokument przyjęty Uchwałą Rady Ministrów nr 277 z dnia 19 grudnia 2008 r.),
  - *Krajowy Program Kolejowy do 2023 r.* (dokument przyjęty Uchwałą Rady Ministrów nr 162/2015 z dnia 15 września 2015 r. z późn. zm.),
  - *Kontrakt Terytorialny dla Województwa Opolskiego* (dokument przyjęty Uchwałą Rady Ministrów nr 220 z dnia 4 listopada 2014 r. Przyjęty przez ZWO Uchwałą 5718/2014 z dnia 13 listopada 2014 r. – podpisany 14.11.2014 r., wraz z *Aneks nr 1* zatwierdzonym Uchwałą Rady Ministrów nr 99 z dnia 30 czerwca 2015 r. przyjętym przez ZWO Uchwałą nr 925/2015 z dnia 28 lipca 2015 r. oraz *Aneks nr 2* zatwierdzonym Uchwałą Rady Ministrów nr 61 z dnia 5 maja 2017 r. przyjętym przez ZWO Uchwałą nr 3819/2017 z dnia 24 maja 2017 r.),
  - *Program Infrastruktura i Środowisko 2014-2020* (Uchwała Rady Ministrów z dnia 08.01.2014 r.),
  - *Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry* (dokument przyjęty Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r., Dz. U. z 2016 r., poz. 1938),
  - *Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry* (dokument przyjęty Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r., Dz. U. z 2016 r., poz. 1967),
  - *Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 /z perspektywą do 2030 r./* (dokument przyjęty Uchwałą Rady Ministrów w dniu 14 lutego 2017 r.),
  - *Założenia do planów rozwoju śródlądowych dróg wodnych w Polsce na lata 2016-2020 z perspektywą do roku 2030* (dokument przyjęty Uchwałą Nr 79 Rady Ministrów z dnia 14 czerwca 2016 r.).
- dokumenty przyjęte przez właściwego ministra:
  - *Master Plan dla dyrektywy Rady 91/271/EWG* (dokument zatwierdzony przez kierownictwo resortu środowiska w dniu 15.05.2015 r.).
- dokumenty przyjęte przez Sejmik Województwa Opolskiego / Zarząd Województwa Opolskiego:
  - *Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028* (Uchwała nr XXVII/306/2017 z 28 marca 2017 r.),
  - *Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020* (Uchwała Nr XXIII/265/2016 z dnia 20 grudnia 2016 r.),
  - *Program ochrony powietrza dla strefy opolskiej, ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych pyłu PM10, pyłu PM2,5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu wraz z planem działań krótkoterminowych* (Uchwała nr XXXIV/417/2013 Sejmiku Województwa Opolskiego z 25.10.2013 r.),
  - *Program ochrony powietrza dla strefy opolskiej ze szczególnym uwzględnieniem rejonu Kędzierzyna-Koźła i Zdzeszowic – w zakresie benzenu* (Uchwała nr III/33/2015 Sejmiku Województwa Opolskiego z 27.01.2015 r.),
  - *Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami położonych wzdłuż dróg o natężeniu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i linii kolejowych o natężeniu większym niż 30 000 przejazdów rocznie dla województwa opolskiego na lata 2014-2019* (Uchwała nr IV/60/2015 Sejmiku Województwa Opolskiego z 24.02.2015 r.),
  - *Program Opieki nad Zabytkami Województwa Opolskiego na lata 2016–2019* (Uchwała nr XVIII/206/ 2016 Sejmiku Województwa Opolskiego z 14 czerwca 2016 r.),

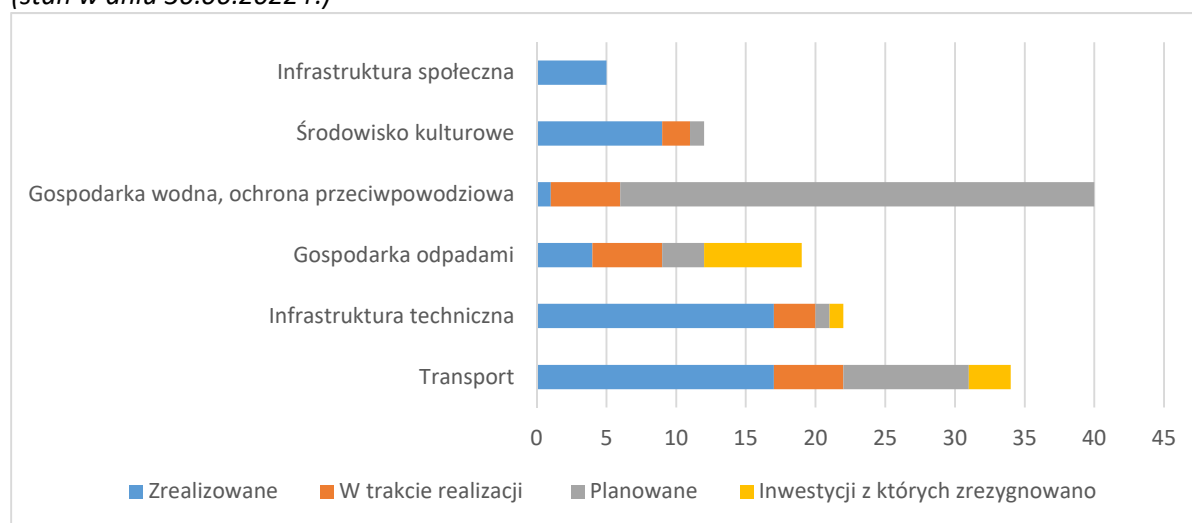
- *Wieloletnia Prognoza Finansowa Województwa Opolskiego na lata 2016-2022* (Uchwała Sejmiku Województwa Opolskiego Nr XII/126/2015 z dnia 22 grudnia 2015 r.),
- *Program Rozwoju Bazy Sportowej Województwa Opolskiego na lata 2013-2018* (załącznik do Uchwały Nr XVI/176/2016 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 26 kwietnia 2016 r.).

Z punktu widzenia zagospodarowania przestrzennego nie wszystkie zadania w ramach ww. dokumentów posiadały cechy właściwe dla przedsięwzięć inwestycyjnych skutkujących zmianą sposobu zagospodarowania przestrzeni, w związku z tym nie zostały one uwzględnione w zamieszczonych wykazach inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

Wypełniając wymóg, o którym mowa w art. 39.ust. 3 u.p.z.p. w PZPWO uwzględniono łącznie **131 inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym**, w tym z zakresu:

- transportu (34 zadania),
- infrastruktury technicznej (22 zadania), w tym:
  - energetyki (4 zadań),
  - gazownictwa (4 zadań),
  - zaopatrzenia w wodę, odprowadzania ścieków i oczyszczania ścieków (12 zadań),
  - ciepłownictwa (2 zadania)
- gospodarki odpadami (18 zadań),
- gospodarki wodnej (40 zadań),
- środowiska kulturowego (12 zadań),
- infrastruktury społecznej (5 zadań).

Wykres 18. Liczba inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym uwzględnionych w PZPWO (stan w dniu 30.06.2022 r.)

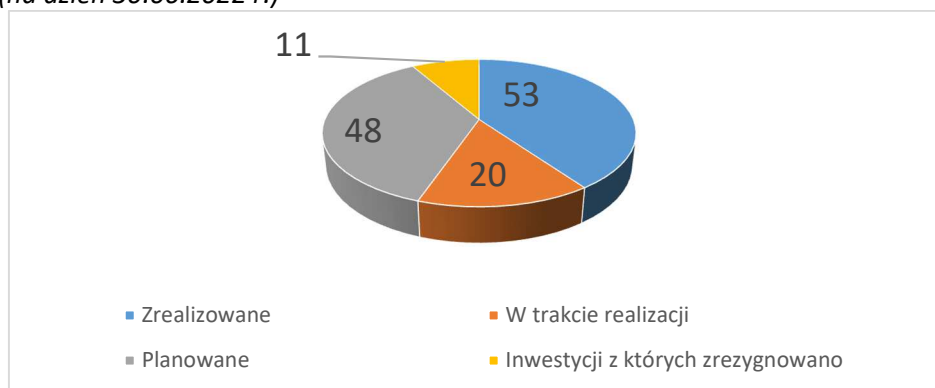

Źródło: Opracowanie własne

W chwili sporządzania oceny w 2022 r., spośród wszystkich **131** inwestycji celu publicznego wskazanych w PZPWO **zrealizowano 53** przedsięwzięcia, kolejne **20** znajdowało się w fazie realizacji, **48** nadal pozostaje niepodjętych, a z **11** zrezygnowano.

Zrealizowano wszystkie inwestycje z zakresu infrastruktury społecznej (100%), 77% inwestycji infrastruktury technicznej, 75% inwestycji z zakresu środowiska kulturowego i 50% inwestycji transportowych.

Wykres 19. Stan realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym uwzględnionych w PZPWO (na dzień 30.06.2022 r.)

Źródło: Opracowanie własne

Rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym wraz ze stanem realizacji przedstawiają Rys. 49-54.

1. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym w zakresie transportu

W PZPWO zamieszczono łącznie 34 inwestycje związane z infrastrukturą transportową, w tym 11 drogowych, 10 kolejowych, 11 dot. śródlądowych dróg wodnych i 2 inwestycje związane z obiektami i urządzeniami obsługi transportu, które w czasie sporządzania PZPWO posiadały umocowanie w dokumentach przyjętych na szczeblu krajowym bądź wojewódzkim (Tabela 73).

Dwa zadania dot. obiektów i urządzeń obsługi transportu miały charakter przedsięwzięć kierunkowych - nieposiadających zdefiniowanych zadań inwestycyjnych.

Infrastruktura drogowa

Na 11 zadań ogółem, 6 zostało zrealizowanych, kolejne 2 są w trakcie realizacji, a następne 2 pozostają w planach inwestycyjnych zarządców dróg.

Jedno zadanie wskazane w KPZK 2030, z racji jej uchylenia w 2020, przy braku uwzględnienia tego zadania w innych programach, stało się nie aktualne (budowa drogi ekspresowej S-46).

Zrealizowano większość zadań związanych z budową obwodnic (6). Obwodnice Olesna i Praszki są w trakcie realizacji.

Infrastruktura kolejowa

W PZPWO umieszczono 10 inwestycji celu publicznego z zakresu modernizacji infrastruktury kolejowej, w tym 6 na liniach magistralnych.

Dotychczas zrealizowano 4 zadania, w realizacji pozostaje 1 zadanie, a pozostałych 5 jest planowanych do realizacji.

Infrastruktura transportu wodnego

Na 11 zadań umieszczonych w PZPWO z zakresu modernizacji infrastruktury transportu wodnego zrealizowano 5 na śluzach i jazach rzeki Odry i Kanału Gliwickiego. W realizacji znajdują się dwa zadania dotyczące kontynuacji modernizacji śluz i jazów, natomiast w dalszym ciągu na etapie planowania pozostają 3 zadania, a z jednego Wody Polskie zrezygnowały sporządzając aktualizację *Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry*.

Obiekty i urządzenia obsługi transportu

W PZPWO umieszczono 2 zadania o charakterze przedsięwzięć kierunkowych – nieposiadających zdefiniowanych na dzień uchwalania PZPWO ustaleń lokalizacyjnych, które wskazane zostały w *Kontrakcie terytorialnym dla województwa opolskiego z 2017 r. i POŚ 2014-2020 (Opolskie mobilne! – usprawnienie transportu zbiorowego regionu i aglomeracji opolskiej oraz Kompleksowe przedsięwzięcia z zakresu zrównoważonej mobilności miejskiej/ekologicznego transportu)*. W latach 2018-2022 w ramach ww. zadań realizowano, m.in. zakup 2 nowych elektrycznych zespołów trakcyjnych (EZT), celem zwiększenia ilości i jakości regionalnych przewozów pasażerskich, poprawiono funkcjonowanie systemu transportu publicznego oraz zastosowano rozwiązania zwiększające bezpieczeństwo ruchu drogowego w obrębie stacji kolejowej Opole Wschód, zmodernizowano zajezdnię autobusów miejskich w Opolu, zakupiono nowe niskoemisyjne autobusy miejskie o normie EURO 6, rozbudowano sieci transportu miejskiego w AO o systemy i urządzenia służące elektronicznej obsłudze pasażerów i poszerzeniu zakresu świadczonych usług.

Tabela 73. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, ustalone w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa, zgodnie z ich właściwością – Transport

Lp.	Nazwa zadania	Program / dokument	Lokalizacja (gmina)	Instytucja odpowiedzialna za realizację	Stan realizacji inwestycji (Z - zrealizowana R – w realizacji P – planowana U – inwestycja z której zrezygnowano)
Drogi publiczne					
1.	Budowa drogi S11	POiŚ 2014-2020; Program budowy dróg krajowych na lata 2014-2023; Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Byczyna, Kluczbork, Olesno	GDDKiA	P
2.	Budowa drogi S46	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	Dąbrowa, Opole, Turawa, Chrząstowice, Ozimek, Dobrodzień	GDDKiA	U
3.	Budowa obwodnicy Niemodlina w ciągu DK 46	Program budowy dróg krajowych na lata 2014-2023; Kontrakt terytorialny	Niemodlin, Dąbrowa	GDDKiA	Z
4.	Budowa obwodnicy Kędzierzyna-Koźła w ciągu DK nr 40 (etap II)	Program budowy dróg krajowych na lata 2014-2023; Kontrakt terytorialny	Kędzierzyn-Koźle, Ujazd	GDDKiA	Z
5.	Budowa obwodnicy m. Myśliña w ciągu DK 46	Program budowy dróg krajowych na lata 2014-2023; Kontrakt terytorialny	Dobrodzień	GDDKiA	Z
6.	Budowa obwodnicy Olesna w ciągu DK S11	Program budowy dróg krajowych na lata 2014-2023	Olesno, Lasowice Wlk.	GDDKiA	R
7.	Budowa obwodnicy Praszki w ciągu DK 45	Program budowy dróg krajowych na lata 2014-2023	Praszka, Gorzów Śląski	GDDKiA	R
8.	Budowa obwodnicy miejscowości Dobrzeń Wielki	Kontrakt terytorialny	Dobrzeń Wielki	ZDW	P

Lp.	Nazwa zadania	Program / dokument	Lokalizacja (gmina)	Instytucja odpowiedzialna za realizację	Stan realizacji inwestycji (Z - zrealizowana R – w realizacji P – planowana U – inwestycja z której zrezygnowano)
9.	Budowa obwodnicy miejscowości Chorula – Malnia w ciągu DW 423	Budżet Województwa Opolskiego (zadania zgłoszone do dofinansowania w ramach RPO WO 2014-2020)	Gogolin	ZDW	Z
10.	Budowa obwodnicy miejscowości Dobrodzień w ciągu DW 901	Budżet Województwa Opolskiego (zadania zgłoszone do dofinansowania w ramach RPO WO 2014-2020)	Dobrodzień	ZDW	Z
11.	Budowa obejścia „Alei Lipowej”	Budżet Województwa Opolskiego (zadania zgłoszone do dofinansowania w ramach RPO WO 2014-2020)	Lubrza	ZDW	Z
Drogi wodne					
12.	Modernizacja Odrzańskiej Drogi Wodnej do minimum IV klasy żeglowności	Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.); Założenia do planów rozwoju śródlądowych dróg wodnych w Polsce na lata 2016-2020 z perspektywą do roku 2030 ²⁷	Skarbimierz, Popielów, M. Opole, Dobrzeń Wielki, Gogolin, Krapkowice, Zdzieszowice, Kędzierzyn-Koźle, Reńska Wieś	RZGW	P
13.	Modernizacja Kanału Gliwickiego do klasy żeglowności V (o ile będzie to uzasadnione, ponieważ przyszły Kanał Śląski będzie przebiegał lateralnie do istniejącego kanału)	Założenia do planów rozwoju śródlądowych dróg wodnych w Polsce na lata 2016-2020 z perspektywą do roku 2030	Ujazd, Kędzierzyn-Koźle	RZGW	Z
14.	Budowa Kanału Odra – Dunaj	Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.); Założenia do planów rozwoju śródlądowych dróg wodnych w Polsce na lata 2016-2020 z perspektywą do roku 2030	Kędzierzyn-Koźle	RZGW	P
15.	Modernizacja Kanału Gliwickiego – szlaku żeglownego i jego ubezpieczeń brzegowych	POIŚ 2014-2020 Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry	Ujazd, Kędzierzyn-Koźle	RZGW	Z

²⁷ Dokument zakłada przystosowanie Odrzańskiej Drogi Wodnej do parametrów klasy Va w perspektywie długookresowej (do 2030 r.), w tym w perspektywie krótkoterminowej rozpoczęcie selektywnej przebudowy istniejących śluz na odcinku skanalizowanym Odry do parametrów klasy Va wraz z modernizacją awanportów tych śluz.

Lp.	Nazwa zadania	Program / dokument	Lokalizacja (gmina)	Instytucja odpowiedzialna za realizację	Stan realizacji inwestycji (Z - zrealizowana R – w realizacji P – planowana U – inwestycja z której zrezygnowano)
16.	Budowa jazu klapowego na stopniu wodnym Ujście Nisy	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry	Popielów	RZGW we Wrocławiu	P
17.	Modernizacja jazu Wróblin (I etap)	Kontrakt terytorialny	M. Opole	RZGW we Wrocławiu	Z
18.	Modernizacja jazu Zwanowice (I etap)	Kontrakt terytorialny	Skarbimierz, Popielów	RZGW we Wrocławiu	Z
19.	Modernizacja jazu Januskowice (I etap)	Kontrakt terytorialny	Reńska Wieś	RZGW we Wrocławiu	Z
20.	Modernizacja jazów (II etap): Krępna, Groszowice, Dobrzeń	Kontrakt terytorialny	M. Opole, Dobrzeń Wielki, Zdieszowice (obszar wiejski)	RZGW we Wrocławiu	R
21.	Odbudowa śluzy na Kanale Kłodnickim w Kędzierzynie-Koźlu Odbudowa śluzy na Kanale Gliwickim w Kędzierzynie-Koźlu – ochrona przed wodami cofkowymi	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry	Kędzierzyn-Koźle	RZGW we Wrocławiu	U U
22.	Modernizacja 3 długich śluz pociągowych: Januskowice, Krapkowice i Opole oraz rewitalizacja śluz krótkich – przystosowanie Odry do III klasy drogi wodnej	Kontrakt terytorialny	Reńska Wieś, Krapkowice (miasto), M. Opole	RZGW we Wrocławiu	R
Linie kolejowe					
23.	Modernizacja linii kolejowej E30/CE30 Zgorzelec – Wrocław – Katowice – Kraków	Master Plan dla transportu kolejowego w Polsce; Krajowy Program Kolejowy do 2023 r.; POIŚ 2014-2020: dla odcinka E 30 Kędzierzyn Koźle – Opole Zachodnie; Kontrakt terytorialny: dla odcinka E 30 Kędzierzyn-Koźle – Opole Zachodnie Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Skarbimierz, Brzeg, Olszanka, Lewin Brzeski, Dąbrowa, Komprachcice, Opole, Gogolin, Leśnica, Kędzierzyn-Koźle	PKP PLK	R
24.	Prace na linii kolejowej C-E 30 na odcinku Opole Groszowice – Jelcz – Wrocław Brochów	POIŚ 2014-2020; Krajowy Program Kolejowy do 2023 r.; Kontrakt terytorialny; Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Opole, Dobrzeń Wielki, Popielów, Lubsza	PKP PLK	P

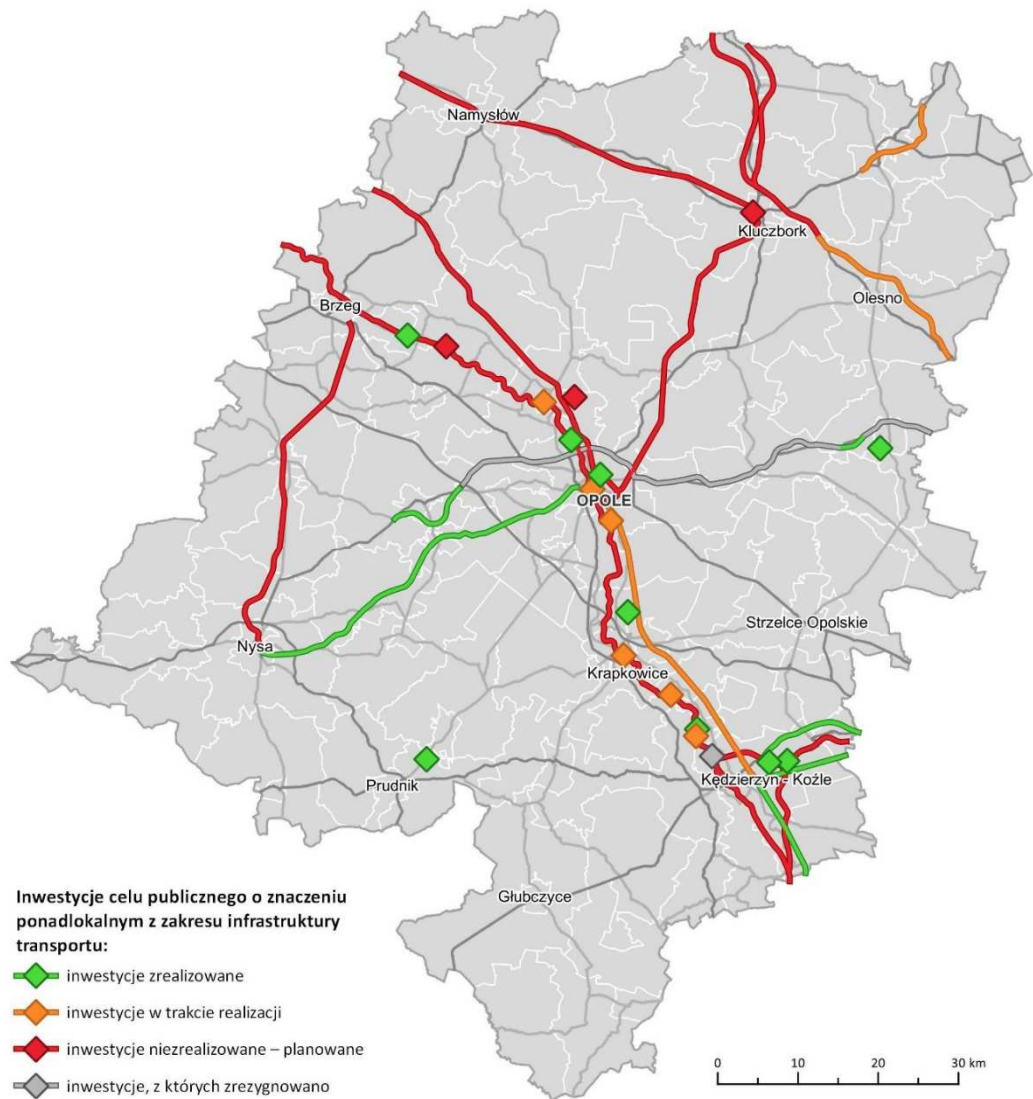
Lp.	Nazwa zadania	Program / dokument	Lokalizacja (gmina)	Instytucja odpowiedzialna za realizację	Stan realizacji inwestycji (Z - zrealizowana R - w realizacji P - planowana U - inwestycja z której zrezygnowano)
25.	Praca na linii kolejowej nr 143 na odcinku Kluczbork – Oleśnica – Wrocław Mikołajów	POIŚ 2014-2020; Krajowy Program Kolejowy do 2023 r.; Kontrakt terytorialny	Kluczbork, Wólczyn, Domaszowice, Namysłów, Wilków	PKP PLK	P
26.	Modernizacja linii kolejowej CE 59 na odcinku Kędzierzyn-Koźle – Chałupki	Master Plan dla transportu kolejowego w Polsce; Krajowy Program Kolejowy do 2023 r.; Kontrakt terytorialny	Kędzierzyn-Koźle, Bierawa	PKP PLK	Z
27.	Prace na liniach kolejowych nr 153, 199, 681, 682, 872 na odcinku Toszek Północ – Rudziniec Gliwicki – Stare Koźle	Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.); Krajowy Program Kolejowy do 2023 r.; POIŚ, nr KPK 1.111 Kontrakt terytorialny	Kędzierzyn-Koźle, Ujazd	PKP PLK	Z
28.	Rewitalizacja linii kolejowej nr 287 Nysa – Opole	Kontrakt terytorialny	Opole, Komprachcice, Tułowice, Łambinowice, Nysa	PKP PLK	Z
29.	Rewitalizacja linii kolejowych nr 301 i nr 293 na odcinku Opole – Kluczbork	Kontrakt terytorialny	Opole, Turawa, Łubniany, Murów, Lasowice Wielkie Kluczbork	PKP PLK	P
30.	Rewitalizacja linii kolejowej nr 288 Nysa – Brzeg	Kontrakt terytorialny	Nysa, Pakośławice, Skoroszyce, Grodków, Olszanka, Skarbimierz, Brzeg	PKP PLK	P
31.	Modernizacja obiektu mostowego na linii nr 143 na st. Kluczbork w km 69,749	Środki krajowe, nr KPK 4.009	Kluczbork	PKP PLK	P
32.	Poprawa bezpieczeństwa i likwidacja zagrożeń eksploatacyjnych na linii nr 277 Opole – Groszowice – Wrocław Brochów wraz z łącznicami (przebudowa wiaduktu w km 6,420 wraz z rewitalizacją esta-	Środki krajowe, nr KPK 4.022	Opole	PKP PLK	Z

Lp.	Nazwa zadania	Program / dokument	Lokalizacja (gmina)	Instytucja odpowiedzialna za realizację	Stan realizacji inwestycji (Z - zrealizowana R – w realizacji P – planowana U – inwestycja z której zrezygnowano)
	kady i robotami towarzyszącymi w stacji Opole Wschodnie)				
Obiekty i urządzenia transportu publicznego					
33.	Opolskie mobilne! – usprawnienie transportu zbiorowego regionu i aglomeracji opolskiej*	Kontrakt terytorialny	Obszar województwa, AO	Zarządcy infrastruktury transportowej / samorządy terytorialne	Z
34.	Kompleksowe przedsięwzięcia z zakresu zrównoważonej mobilności miejskiej/ekologicznego transportu*	Kontrakt terytorialny; POiŚ 2014-2020	Opole, Kędzierzyn-Koźle	Zarządcy infrastruktury transportowej / samorządy terytorialne	Z

* Przedsięwzięcie kierunkowe - nieposiadające na dzień uchwalenia PZPWO zdefiniowanych zadań inwestycyjnych

Rys. 50. Realizacja inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym z zakresu infrastruktury transportu, ujętych w PZPWO

Źródło: Opracowanie własne

2. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym w zakresie infrastruktury technicznej i komunalnej

Energetyka

W PZPWO umieszczono 4 zadania w zakresie rozbudowy i modernizacji infrastruktury elektroenergetycznej z czego 3 dotyczące rozbudowy stacji elektroenergetycznych zrealizowano, natomiast jedno dotyczące budowy linii 400 kV pozostaje w fazie planowania.

Gazownictwo

Na 4 zadania z zakresu modernizacji infrastruktury gazowej dotyczących budowy i rozbudowy gazociągów wysokiego ciśnienia zrealizowano 3, natomiast jedno znajduje się w trakcie modernizacji.

Zaopatrzenie w wodę, odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

Zadania gospodarki ściekowej realizowane są przez *Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (VI Aktualizacja KPOŚK z 5.05.2022 r)*. Warunkami koniecznymi do wypełnienia zapisów dyrektywy 91/271/EWG jest realizacja inwestycji polegających na dopasowaniu wydajności oczyszczalni ścieków do generowanego zanieczyszczenia, osiągnięciu standardu oczyszczania oraz kompletnym wyposażeniu aglomeracji w systemy kanalizacyjne. AKPOŚK 2022 określa potrzeby i działania na rzecz wyposażenia aglomeracji w systemy kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków komunalnych.

W PZPWO zamieszczono 12 inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym z zakresu rozwoju oczyszczania ścieków, które powinny zapewniać odpowiednie standardy oczyszczania oraz poprawić jakości wód powierzchniowych i podziemnych.

W okresie 2018-2022, tj. po uchwaleniu PZPWO: zmodernizowano 3 oczyszczalnie ze względu na jakość odprowadzanych ścieków w aglomeracji Opole, Kędzierzyn-Koźle oraz Zdieszowice, zmodernizowano 3 oczyszczalnie ze względu na gospodarkę osadową w aglomeracji Brzeg, Strzelce Opolskie i Turawa, rozbudowano 5 oczyszczalni ze względu na przepustowość w aglomeracji Opole, Krapkowice, Namysłów i Praszka, przebudowano i rozbudowano 1 oczyszczalnię ścieków w Dobrzeniu Wielkim. Działania inwestycyjne w zakresie modernizacji oczyszczalni ścieków pod względem gospodarki osadowej w aglomeracji Namysłów rozpoczęto w 2021 roku. Inwestycja namysłowskiej oczyszczalni ma potrwać 2 lata.

Gospodarka odpadami

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym ujęte zostały w PZPWO na podstawie zapisów „Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028”.

Ustalenia *Planu* przewidywały prowadzenie gospodarki odpadami w ramach 4 regionów gospodarki odpadami:

- centralnego (obejmującego 13 gmin województwa opolskiego),
- południowo-wschodniego (obejmującego 21 gmin województwa opolskiego oraz 1 gminę województwa śląskiego),
- południowo-zachodniego (obejmującego 15 gmin województwa opolskiego oraz 4 gminy województwa dolnośląskiego),
- północnego (obejmującego 18 gmin województwa opolskiego).

Trzy gminy województwa (Brzeg, Skarbimierz i Lubsza) włączone zostały do wschodniego regionu gospodarki odpadami województwa dolnośląskiego, a gmina Bierawa włączona została do południowo-zachodniego regionu gospodarki odpadami województwa śląskiego.

Zgodnie z powyższym *Planem*, realizacja inwestycji celu publicznego przewidywana była w obrębie 3 regionów gospodarki odpadami (centralny, południowo-wschodnie i południowo-zachodni) i obejmowała (*Tabela 74*):

- w regionie centralnym – 6 inwestycji.
- w regionie południowo-wschodnim – realizację 7 inwestycji,
- w regionie południowo-zachodnim – realizację 6 inwestycji.

Przeprowadzona analiza realizacji ustaleń *Planu zagospodarowania województwa opolskiego* w zakresie inwestycji infrastruktury gospodarki odpadami wykazała, że do dnia 30 czerwca 2022 r. na obszarze województwa:

w regionie centralnym:

- nie zrealizowano finalnie żadnej z planowanych sortowni odpadów komunalnych, w trakcie realizacji jest inwestycja w Opolu, zrezygnowano z realizacji inwestycji w Dobrzenu Wielkim, a w przypadku sortowni w Ozimku przewiduje się zmiany w zakresie inwestycji,
- zrealizowano instalację paliw alternatywnych w Cementowni Odra w Opolu,
- zrealizowano suszarnię paliw alternatywnych w Cementowni Góraździe S.A. w Choruli,
- nie zrealizowano jeszcze budowy biogazowni odpadów komunalnych Zakładu Komunalnego w Opolu (prowadzone są prace analityczno-projektowe dot. jej realizacji);

w regionie południowo-wschodnim:

- w trakcie realizacji znajduje się budowa kompostowni odpadów zielonych w Dzierżysławiu (etap pozwolenia budowlanego),
- zrealizowano budowę składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Kędzierzynie-Koźlu i Dzierżysławiu,
- zrezygnowano z budowy instalacji sortowania selektywnie zebranych odpadów komunalnych w Baborowie, Szymiszowie i Ciężkowicach
- z planowanych sortowni odpadów komunalnych, w trakcie realizacji jest inwestycja w Opolu, zrezygnowano z realizacji inwestycji w Dobrzenu Wielkim, a w przypadku sortowni w Ozimku przewiduje się zmiany w zakresie inwestycji,
- jak dotychczas nie zrealizowano instalację do fermentacji metanowej w Kędzierzynie-Koźlu (brak ostatecznej decyzji inwestycyjnej);

w regionie południowo-zachodnim:

- w trakcie realizacji znajduje się budowa linii sortowniczej selektywnie zebranych odpadów komunalnych w Domaszkowicach, zrezygnowano z budowy linii sortowania odpadów w Ujeźdźcu,
- w trakcie realizacji znajduje się budowa kompostowni odpadów zielonych w Domaszkowicach,
- w trakcie etapowej realizacji znajduje się rozbudowa składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Domaszkowicach,
- zrezygnowano z budowy instalacji recyklingu (granulacji) odpadów tworzyw sztucznych w Domaszkowicach oraz w Kamienniku.

Ciepłownictwo

W PZPWO umieszczono dwa zadania w zakresie modernizacji i rozbudowy infrastruktury ciepłowniczej o charakterze kierunkowym. Zrezygnowano z realizacji zadania adresowanego do całego obszaru województwa pn. *Wsparcia działań z zakresu efektywności energetycznej zgodnie z podziałem interwencji pomiędzy programami krajowymi i regionalnymi*. Natomiast drugie zadanie pn. *Wsparcie selektywne przedsięwzięć dotyczących sieci ciepłowniczych i chłodniczych* tylko w częściowym zakresie w obrębie miasta Opola pozostaje w trakcie realizacji.

Tabela 74. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, ustalone w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa, zgodnie z ich właściwością – Infrastruktura techniczna

Lp.	Nazwa zadania	Program / dokument	Lokalizacja (gmina)	Instytucja odpowiedzialna za realizację	Stan realizacji inwestycji (Z - zrealizowana R – w realizacji P – planowana U – inwestycja z której zrezygnowano)
Energetyka					
1.	Rozbudowa stacji Dobrzeń	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	Dobrzeń Wielki	PSE SA	Z
2.	Rozbudowa stacji Blachownia	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	Kędzierzyn-Koźle	PSE SA	Z
3.	Budowa linii energetycznej 400 kV Dobrzeń – Ząbkowice – Świebodzice	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	Dobrzeń Wielki, Dąbrowa, Niemodlin, Łambinowice, Skoroszyce, Pakosławice, Nysa, Otmuchów, Kamiennik	PSE SA	P
4.	Rozbudowa stacji Groszowice	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	Opole	PSE SA	Z
Gazownictwo					
5.	Budowa Gazociągu Zdzieszowice – Wrocław	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030; POIŚ 2014-2020; Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Krapkowice, Zdzieszowice, Tarnów Opolski, Opole, Dąbrowa, Prószków, Leśnica, Olszanka, Skarbimierz, Lewin Brzeski	Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM	Z
6.	Budowa gazociągu Kędzierzyn-Koźle – Republika Czeska (Hať)	Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Kędzierzyn-Koźle, Bierawa, Polska Cerekiew, Cisek	Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM	R
7.	Rozbudowa Gazociągu Odolanów – Tworzeń (Komorzno – Tworóg)	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030; POIŚ 2014-2020	Wołczyn, Kluczbork, Lasowice Wielkie, Olesno	Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM	Z
8.	Budowa Gazociągu Zdzieszowice – Kędzierzyn-Koźle – Tworóg; Odcinek Tworóg – Kędzierzyn-Koźle	POIŚ 2014-2020	Zdzieszowice, Leśnica, Kędzierzyn-Koźle, Bierawa	Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM	Z
Zaopatrzenie w wodę, odprowadzanie i oczyszczanie ścieków					
9.	Poprawa gospodarki wodno-ściekowej dla aglomeracji Opole -	Aktualizacja Master Planu dla dyrektywy Rady 91/271/EWG	Opole, Tarnów Opolski, Komprachcice,	Zadanie własne gminy	Z

Lp.	Nazwa zadania	Program / dokument	Lokalizacja (gmina)	Instytucja odpowiedzialna za realizację	Stan realizacji inwestycji (Z - zrealizowana R – w realizacji P – planowana U – inwestycja z której zrezygnowano)
	TRIAS OPOLSKI etap III, w tym modernizacja oczyszczalni ścieków w Opolu ze względu na jakość odprowadzanych ścieków		Dąbrowa, Łubniany, Chrzastowice, Prószków		
10.	TRIAS OPOLSKI - ochrona Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 333 dla aglomeracji Opole i Tarnów Opolski - IV etap, w tym rozbudowa oczyszczalni ścieków w Opolu ze względu na przepustowość oraz modernizacja części obiektów	Aktualizacja Master Planu dla dyrektywy Rady 91/271/EWG	Opole, Tarnów Opolski, Komprachcice, Dąbrowa, Łubniany, Chrzastowice, Prószków, Izbicko	Zadanie własne gminy	Z
11.	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Centralnej Oczyszczalni Ścieków PCC Energetyka Blachownia Sp. z o.o. dla aglomeracji Kędzierzyn-Koźle ze względu na jakość odprowadzanych ścieków	Aktualizacja Master Planu dla dyrektywy Rady 91/271/EWG	Reńska Wieś, Kędzierzyn-Koźle, Cisek, Bierawa	Zadanie własne gminy	Z
12.	Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Krapkowicach dla aglomeracji Krapkowice ze względu na przepustowość oraz modernizacja części obiektów	Aktualizacja Master Planu dla dyrektywy Rady 91/271/EWG	Krapkowice, Prószków, Gogolin, Strzeleczyki	Zadanie własne gminy	Z
13.	Rozbudowa kanalizacji sanitarnej na terenie Aglomeracji Brzeg, w tym modernizacja części osadowej oczyszczalni ścieków w Brzegu	Aktualizacja Master Planu dla dyrektywy Rady 91/271/EWG	Oława, Lubsza, Lewin Brzeski, Olszanka, Brzeg, Skarbimierz	Zadanie własne gminy	Z
14.	Rozwiązywanie problemów gospodarki ściekowej w powiecie namysłowskim, w tym rozbudowa oczyszczalni ścieków w Namysłowie ze względu na przepustowość	Aktualizacja Master Planu dla dyrektywy Rady 91/271/EWG	Namysłów, Domaszowice, Świerczów, Wilków	Zadanie własne gminy	Z

Lp.	Nazwa zadania	Program / dokument	Lokalizacja (gmina)	Instytucja odpowiedzialna za realizację	Stan realizacji inwestycji (Z - zrealizowana, R – w realizacji, P – planowana, U – inwestycja z której zrezygnowano)
	oraz modernizacja części obiektów				
15.	Uporządkowanie gospodarki ściekowej w aglomeracji Namysłów, w tym modernizacja części osadowej oczyszczalni ścieków w Namysławie	Aktualizacja Master Planu dla dyrektywy Rady 91/271/EWG	Namysłów, Domaszowice, Świerczów, Wilków	Zadanie własne gminy	R
16.	Poprawa gospodarki wodno-ściekowej w Aglomeracji Strzelce Opolskie, w tym modernizacja części osadowej oczyszczalni ścieków w Strzelcach Opolskich	Aktualizacja Master Planu dla dyrektywy Rady 91/271/EWG	Strzelce Opolskie, Jemielnica	Zadanie własne gminy	Z
17.	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Zdzieszowicach dla aglomeracji Zdzieszowice ze względu na jakość odprowadzanych ścieków	Aktualizacja Master Planu dla dyrektywy Rady 91/271/EWG	Zdzieszowice, Walce	Zadanie własne gminy	Z
18.	Modernizacja części osadowej oczyszczalni w Kotorzu Małym dla aglomeracji Turawa	Aktualizacja Master Planu dla dyrektywy Rady 91/271/EWG	Turawa, Łubniany	Zadanie własne gminy	Z
19.	Budowa nowej oczyszczalni ścieków dla aglomeracji Dobrzeń Wielki	Aktualizacja Master Planu dla dyrektywy Rady 91/271/EWG	Dobrzeń Wielki, Łubniany	Zadanie własne gminy	Z
20.	Modernizacja polegająca na przebudowie i rozbudowie oczyszczalni ścieków Praszka w Przedmościu	Aktualizacja Master Planu dla dyrektywy Rady 91/271/EWG	Praszka, Gorzów Śląski, Rudniki	Zadanie własne gminy	Z
Gospodarka odpadami					
Centralny Region Gospodarki Odpadami					
21.	Budowa instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych (instalacje do czyszczenia selektywnie zebranych frakcji odpadów komunalnych - sortownie odpadów komunalnych w:	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028	Opole, Dobrzeń Wielki, Ozimek (Antonów),	REMONDIS Opole, Prowod Dobrzeń Wielki, Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Antoniewie	R U P

Lp.	Nazwa zadania	Program / dokument	Lokalizacja (gmina)	Instytucja odpowiedzialna za realizację	Stan realizacji inwestycji (Z - zrealizowana R – w realizacji P – planowana U – inwestycja z której zrezygnowano)
	Opolu, Dobrzenu Wielkim, Ozimku;				
22.	Rozbudowa/modernizacja instalacji do produkcji paliw alternatywnych: - budowa instalacji podawania paliw alternatywnych	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028	Opole	Cementownia Odra	Z
23.	Budowa instalacji suszarnia paliw alternatywnych.	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028	Chorula	Górażdże Cement S.A.	Z
24.	Budowa biogazowni wykorzystującej selektywnie zebrane odpady komunalne do produkcji energii elektrycznej.	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028	Opole	Zakład Komunalny Opole	P
Południowo-Wschodni Region Gospodarki Odpadami					
25.	Rozbudowa/modernizacja instalacji RIPOK do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów – kompostownia odpadów zielonych w: Dzierżysławiu.	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028	Dzierżysław, gm. Kietrz	Naprzód Sp. z o.o.	R
26.	Rozbudowa/modernizacja instalacji RIPOK - składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w: Kędzierzynie-Koźlu, Dzierżysławiu.	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028	Kędzierzyn-Koźle; Dzierżysław, gm. Kietrz	Regionalne Centrum Zagospodarowania i Unieszkodliwiania Odpadów „Czysty Region” Sp. z o.o. w Kędzierzynie-Koźlu, Naprzód Sp. z o.o.	Z Z
27.	Budowa instalacji doczyszczania selektywnie zabranych frakcji odpadów komunalnych – linia sortowa-	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028	Baborów, Szymiszów, gm. Strzelce Opolskie; Ciężkowice, gm. Pawłowiczki	Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Baborowie, Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych i	U U U

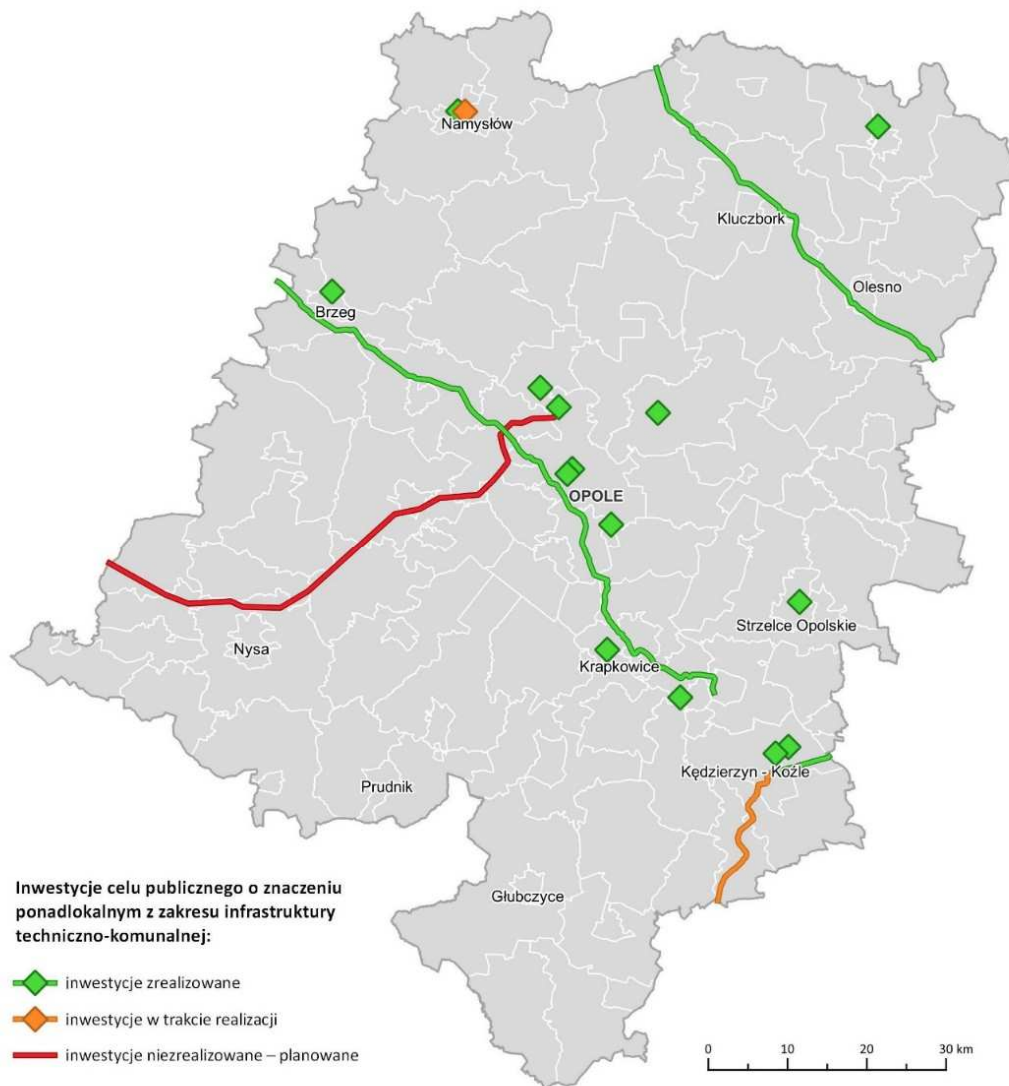
Lp.	Nazwa zadania	Program / dokument	Lokalizacja (gmina)	Instytucja odpowiedzialna za realizację	Stan realizacji inwestycji (Z - zrealizowana, R – w realizacji, P – planowana, U – inwestycja z której zrezygnowano)
	nia selektywnie zebranych odpadów komunalnych w: Baborowie, Szymiszowie, Ciężkowicach.			Mieszkańców Sp. z o.o w Strzelcach Opolskich, Remondis Gliwice Sp. z o.o.	
28.	Rozbudowa/modernizacja instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych: instalacja do fermentacji metanowej	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028	Kędzierzyn-Koźle	Regionalne Centrum Zagospodarowania i Unieszkodliwiania Odpadów „Czysty Region” Sp. z o.o. w Kędzierzynie-Koźlu	P
Południowo-Zachodni Region Gospodarki Odpadami					
29.	Rozbudowa/modernizacja instalacji do czyszczenia selektywnie zebranych odpadów komunalnych – linia sortowania selektywnie zebranych odpadów komunalnych	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028	Domaszkowice, gm. Nysa	Regionalne Centrum Gospodarki Odpadami – Nysa	R
30.	Rozbudowa/modernizacja instalacji RIPOK do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów – kompostownia odpadów zielonych	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028	Domaszkowice, gm. Nysa	Regionalne Centrum Gospodarki Odpadami – Nysa, Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „Ekom” Sp. z o.o.	R
31.	Rozbudowa/modernizacja instalacji RIPOK - składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028	Domaszkowice, gm. Nysa	Regionalne Centrum Gospodarki Odpadami – Nysa, Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „Ekom” Sp. z o.o.	R
32.	Budowa instalacji do czyszczenia selektyw-	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego	Ujeździec, gm. Paczków	Regionalne Centrum Gospodarki	U

Lp.	Nazwa zadania	Program / dokument	Lokalizacja (gmina)	Instytucja odpowiedzialna za realizację	Stan realizacji inwestycji (Z - zrealizowana, R – w realizacji, P – planowana, U – inwestycja z której zrezygnowano)
	nie zabranych odpadów komunalnych – linia sortowania selektywnie zebranych odpadów komunalnych	na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028		Odpadami – Nysa	
33.	Budowa instalacji do recyklingu (granulacji) odpadów tworzyw sztucznych w: Domaszkowicach, Kamienniku.	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028	Domaszkowice, gm. Nysa; Kamiennik, gm. Kamiennik	RCGO Nysa, Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „EKOM” Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo RYDTRANS Sp. z o.o.	U U
Ciepłownictwo					
34.	Wsparcie działań z zakresu efektywności energetycznej zgodnie z podziałem interwencji pomiędzy programami krajowymi i regionalnymi*	Kontrakt terytorialny	Obszar województwa	Samorządy terytorialne	U
35.	Wsparcie selektywne przedsięwzięć dotyczących sieci ciepłowniczych i chłodniczych*	Kontrakt terytorialny	Opole	Samorządy terytorialne	R/U **

* Przedsięwzięcie kierunkowe - nieposiadające na dzień uchwalenia PZPWO zdefiniowanych zadań inwestycyjnych

** W trakcie realizacji na terenie m. Opola. Rezygnacja z realizacji w zakresie zadania obejmującego modernizację sieci ciepłowniczej w Elektrowni Opole dla pokrycia potrzeb w zakresie dostarczenia ciepła dla gminy Dobrzeń Wielki.

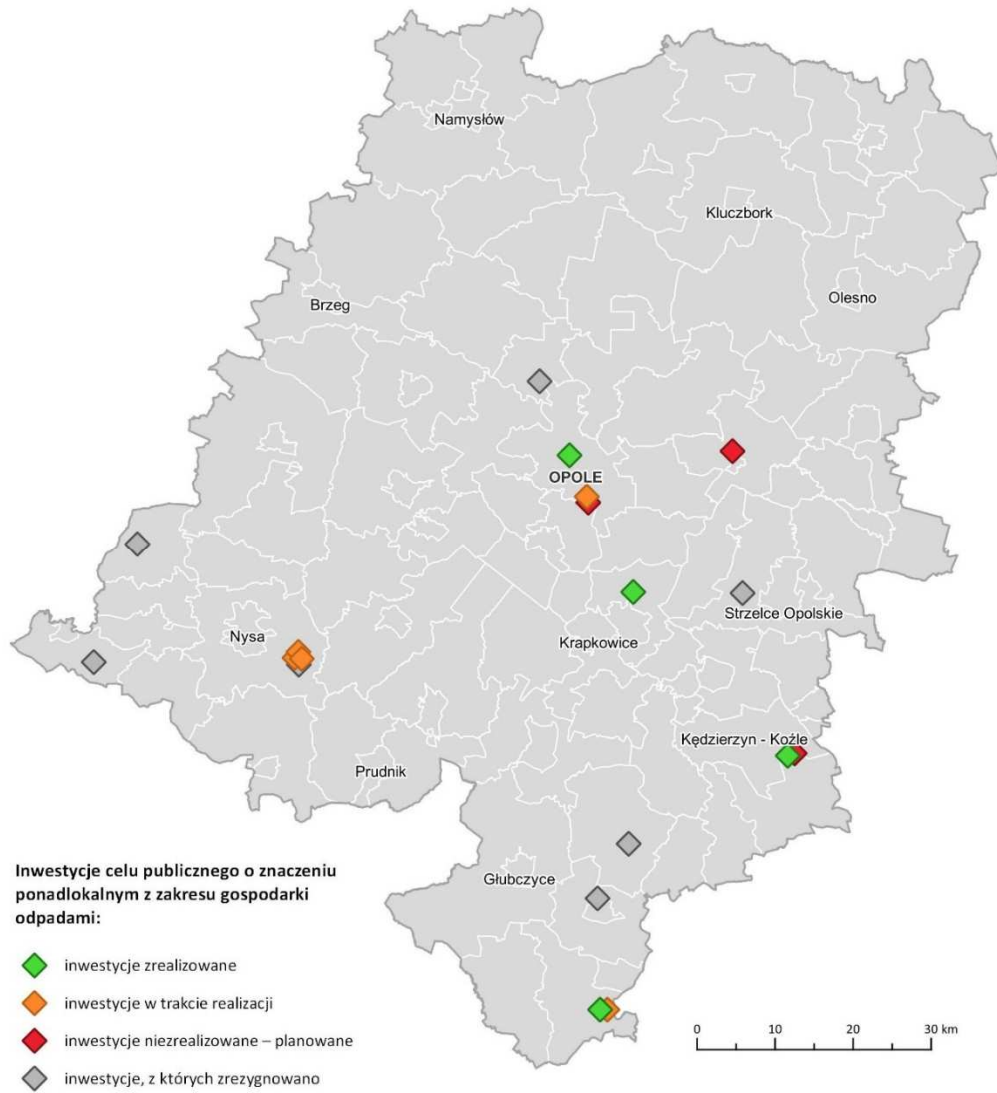
Rys. 51. Realizacja inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym z zakresu infrastruktury techniczno-komunalnej (energetyka, gazownictwo, zaopatrzenie w wodę, odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, ciepłownictwo), ujętych w PZPWO

Źródło: Opracowanie własne

Rys. 52. Realizacja inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym z zakresu infrastruktury techniczno-komunalnej (gospodarka odpadami), ujętych w PZPWO

Źródło: Opracowanie własne

3. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym w zakresie gospodarki wodnej

W PZPWO ujęto zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych z zakresu ochrony przeciwpowodziowej zamieszczone w dokumentach rządowych, w tym: *POŚ WO 2016-2020, Planie zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry, Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry* oraz samorządu województwa, w tym w *Programie ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020*.

Na łączną liczbę 40 inwestycji zakończono realizację 1, w realizacji znajduje się 5 inwestycji, a pozostałe 34 nadal są niepodjęte. W obowiązujących aktualnie programach przyjętych po uchwaleniu PZPWO, tj. w *Planie Przeciwdziałania Skutkom Suszy* oraz *Planie Zarządzania Ryzykiem Powodziowym* znajduje się łącznie 28 zadań na terenie woj. opolskiego, z czego 5 to zadania dotąd niepodjęte, a wskazanych w PZPWO.

Tabela 75. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, ustalone w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa, zgodnie z ich właściwością – Gospodarka wodna

Lp.	Nazwa zadania	Program / dokument	Lokalizacja (gmina)	Instytucja odpowiedzialna za realizację	Stan realizacji inwestycji (Z - zrealizowana R – w realizacji P – planowana U – inwestycja z której zrezygnowano)
Ochrona przeciwpowodziowa					
1.	Budowa, przebudowa i modernizacja wału przeciwpowodziowego rzeki Odry od m. Lubieszów do m. Kędzierzyn-Koźle. Zakres inwestycji przewidziany do realizacji w I cyklu – Budowa, rozbudowa wału przeciwpowodziowego rzeki Odry przy miejskiej oczyszczalni ścieków w miejscowości Kędzierzyn-Koźle.	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry; POŚ WO 2016-2020	Bierawa, Kędzierzyn-Koźle	RZGW w Gliwicach	R (zrealizowano I cykl inwestycji przy miejskiej oczyszczalni ścieków w K-K)
2.	Przebudowa, rozbudowa wałów przeciwpowodziowych rzeki Opawy w miejscowościach Bliszcyce, Branice-Zamek, Boboluszki, gm. Branice, pow. głubczycki. Środki dla obniżenia ryzyka powodziowych w zlewni górnego cieku rzeki Opawy. Środki na odcinku pod Krnovem ochrona terenu lewobrzeżnego – Rzeczpospolita Polska.	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry; POŚ WO 2016-2020	Branice	Republika Czeska	R
3.	Polder Żelazna m. Opole. Zabezpieczenie przeciwpowodziowe miejscowości, Opole w gm. Opole i Sła-	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry;	Opole	RZGW w Gliwicach	R

Lp.	Nazwa zadania	Program / dokument	Lokalizacja (gmina)	Instytucja odpowiedzialna za realizację	Stan realizacji inwestycji (Z - zrealizowana R – w realizacji P – planowana U – inwestycja z której zrezygnowano)
	wice, Żelazna w gm. Dąbrowa, pow. opolski – poprzez przebudowę istniejącego Polderu Żelazna. Zakres: budowa nowego obwałowania o długości ok. 8,0 km; budowa przewałtu Sławice.	POŚ WO 2016-2020			
4.	Poprawa stanu ochrony powodziowej poniżej km 11,60 rz. Nisy Kłodzkiej i na odcinku ujściowym w rejonie Skorogoszczy i Wronowa. Udrożnienie i przebudowa koryta rzeki Nisy Kłodzkiej od km 11+600 do km 4+900 wraz z obiektami zlokalizowanymi przy korycie rzeki; uporządkowanie koryta od km 4+900 do km 2+750; realizacja ulgi powodziowej na brzegu lewym rzeki w km 8+850; budowa i modernizacja lewobrzeżnych wałów (od km 11+600 do drogi Brzeg – Opole-prace modernizacyjne, od drogi Brzeg – Opole do Wronowa modernizacji wału dług. 3,32 km; od drogi Wronów wzdłuż drogi w stronę Odry - ściana p.powodziowa); budowa i modernizacja prawobrzeżnych wałów (od km 11+600 do kanału Raskiego, od km 9+800 do km 8+300-budowa nowego wału, od km 7+623 do km 5+100-modernizacja); budowa wałów ulgi (km 8+750 do pierwszego mostu ulgi na rzece - budowa wału ochronnego, od km 8+750 do km 7+800-budowa nowego wału, od km 7+800 do km 7+625 - budowa muru p.powodziowego; ubezpieczenie i udrożnienie mostów; przebudowa lub budowa przepustów wałowych i rowów.	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry; Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry; POŚ WO 2016-2020	Lewin Brzeski	RZGW we Wrocławiu	P

Lp.	Nazwa zadania	Program / dokument	Lokalizacja (gmina)	Instytucja odpowiedzialna za realizację	Stan realizacji inwestycji (Z - zrealizowana R – w realizacji P – planowana U – inwestycja z której zrezygnowano)
5.	Wał przeciwpowodziowy rzeki Mała Panew w km 43+600-44+400 o długości 0,8 km oraz wykonanie nowego odcinka wału o długości 0,2 km w km 44+400-44+600 w m. Kolonowskie budowa wału w km 43+600 ÷ 44+400, 44+400 ÷ 44+600	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry	Kolonowskie	RZGW w Gliwicach	R Częściowo zrealizowane: odcinek wału w km 43+600-44+400 o długości 0,8 km został zrealizowany w 2017r.
6.	Polder Winów m. Opole (Polder Dąbrówka).	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry; POŚ WO 2016-2020	Opole i Prószków	RZGW w Gliwicach	P
7.	Przebudowa wału prawostronnego rzeki Odry na odcinku Chorula – Kąty Opolskie gm. Gogolin i Tarnów. Opolski modernizacja istniejących wałów na dł. 4,5 km, budowa nowych wałów o dł. 4,9 km, wykonanie budowl wlotowej i wylotowej (śluz) do polderu.	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry; POŚ WO 2016-2020	Gogolin i Tarnów Opolski	RZGW w Gliwicach	P
8.	Modernizacja prawostronnych wałów rzeki Odry od m. Dobrzeń Wielki do m. Stare Siołkowice wraz z przebudową wałów polderu Rybna – Stobrawa w gminie Popielów. Modernizacja wałów na dł. ok 15 km, wykonanie przesłony przeciwfiltracyjnej o dł. ok 8 km	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry	Dobrzeń Wielki i Popielów	RZGW we Wrocławiu	P
9.	Dobudowa wału przeciwpowodziowego rzeki Odry o długości ok. 2,5 km m. Dobrzeń Wielki gm. Dobrzeń Wielki, pow. opolski (km rz. Odry 163+700 ÷ 166+800). Wykonanie dobudowy wału ziemnego na długości 2,5 km od połączenia z etapem I inwestycji pn. „Modernizacja i uzupełnienie prawostronnego obwałowania rzeki Odry na odcinku 160+200 do 163+700”, do połączenia z wysoko usytuowanym terenem. Przebieg wału planowany równoległe do linii wysokiego napięcia.	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry	Dobrzeń Wielki	RZGW w Gliwicach	P

Lp.	Nazwa zadania	Program / dokument	Lokalizacja (gmina)	Instytucja odpowiedzialna za realizację	Stan realizacji inwestycji (Z - zrealizowana R – w realizacji P – planowana U – inwestycja z której zrezygnowano)
10.	Zbiornik przeciwpowodziowy Raclawice Śląskie na rzece Osobłódze gm. Głogówek. Budowa zbiornika suchego o powierzchni zalewu przy NPP: 94 ha, pojemność zbiornika 1 – 5 mln m ³ , rzędna NPP 195 m n.p.m., zapora czołowa o dł. 0,55 km i szerokości 8m, nachylenie skarp 1:2,5, max wysokość 11 m, wykonanie zapór bocznych o łącznej dł. 6,2 km.	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry; POŚ WO 2016-2020	Głogówek	RZGW w Gliwicach	P
11.	Odbudowa ubezpieczeń koryta i skarp brzegowych rzeki Kłodnicy w km 15+500 - 20+000 w m. Ujazd oraz w km 22+900 - 28+000 w m. Rudziniec. (A_138_O)	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry	Kędzierzyn-Koźle, Ujazd	RZGW w Gliwicach	P
12.	Odcinkowe udrożnienie koryta, naprawa umocnień i zabudowa wyrw brzegowych rzeki Opawica w km 3+100 - 13+100 (odcinek graniczny). (A_209_O)	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry	Głubczyce	RZGW w Gliwicach	P
13.	Remonty umocnień i prace konserwacyjne na odcinkach i przekrojach granicznych potoków w ciągu granicy RP. (A_224_O)	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry	Kietrz	RZGW w Gliwicach	P
14.	Budowa cofkowych wałów przeciwpowodziowych rz. Dzielniczki wraz z Kanałem Ulgi w m. Roszowicki Las, Roszowice, Dzielnica gm. Cisek. Budowa kanału ulgi o wymiarach szerokość dna B=4,00m, nachylenie skarp koryta n=1:2 wraz z budową syfonu, rowów odprowadzających wodę z utworzonego polderu i budowlą rozrządową, budowa wałów kanału ulgi o parametrach szerokość korony wałów B=3,0 m. (2_171_O)	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry; Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry; POŚ WO 2016-2020	Cisek	RZGW w Gliwicach	P
15.	Odbudowa urządzeń wodnych i zabudowy regulacyjnej dla skoncentrowania	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym	Cisek	RZGW w Gliwicach	P

Lp.	Nazwa zadania	Program / dokument	Lokalizacja (gmina)	Instytucja odpowiedzialna za realizację	Stan realizacji inwestycji (Z - zrealizowana, R - w realizacji, P - planowana, U - inwestycja z której zrezygnowano)
	przeptywów w korycie rzeki Odry wraz z odcinkowym udrożnieniem szlaku żeglownego kl. Ia rz. Odry w km 51+200-98+100 na odcinku Racibórz – Śluza Kędzierzyn-Koźle	dla obszaru dorzecza Odry			
16.	Przebudowa, modernizacja wałów rzeki Odry na odcinku od m. Lasaki gm. Kędzierzyn-Koźle do m. Poborzów gm. Reńska Wieś. Budowa wału o dł. ok. 2,2 km, modernizacja wału na dł. ok. 1,8 km.	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry; Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020	Kędzierzyn-Koźle, Reńska Wieś	RZGW w Gliwicach	P
17.	Budowa, przebudowa i modernizacja wału przeciwpowodziowego rzeki Odry od m. Lubieszów do m. Kędzierzyn-Koźle – przebudowa wałów w gminie Bierawa. Przebudowa: wału Lubieszów dł. 0,7 km, wału Lubieszów dł. 8 km, wału Bierawa dł. 3,4 km, wału Brzeźce dł. 0,3 km, wału Kędzierzyn. Część działań realizowana w ramach inwestycji strategicznych.	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry; Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020	Bierawa	RZGW w Gliwicach	P
18.	Modernizacja wałów w rejonie miasta Kędzierzyn-Koźle, osiedle Kuźniczki – Pogorzelec. Przebudowa wału o łącznej długości około 4 km.	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry	Kędzierzyn-Koźle	RZGW w Gliwicach	P
19.	Remont rzeki Kłodnicy Kędzierzynie -Koźlu. Remont rzeki Kłodnicy Kędzierzynie -Koźlu w km 2+300 – 6+700, w tym zabudowa wyrw brzegowych, remont zabudowy regulacyjnej ze stabilizacją erodowanego dna, remont jazu stałego.	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry	Kędzierzyn-Koźle	RZGW w Gliwicach	P
20.	Zbiornik suchy Ścinawa Nyska na rzece Ścinawa Niemodlińska gm. Korfantów i Prudnik	Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020	Korfantów, Prudnik	RZGW w Gliwicach; RZGW we Wrocławiu	P

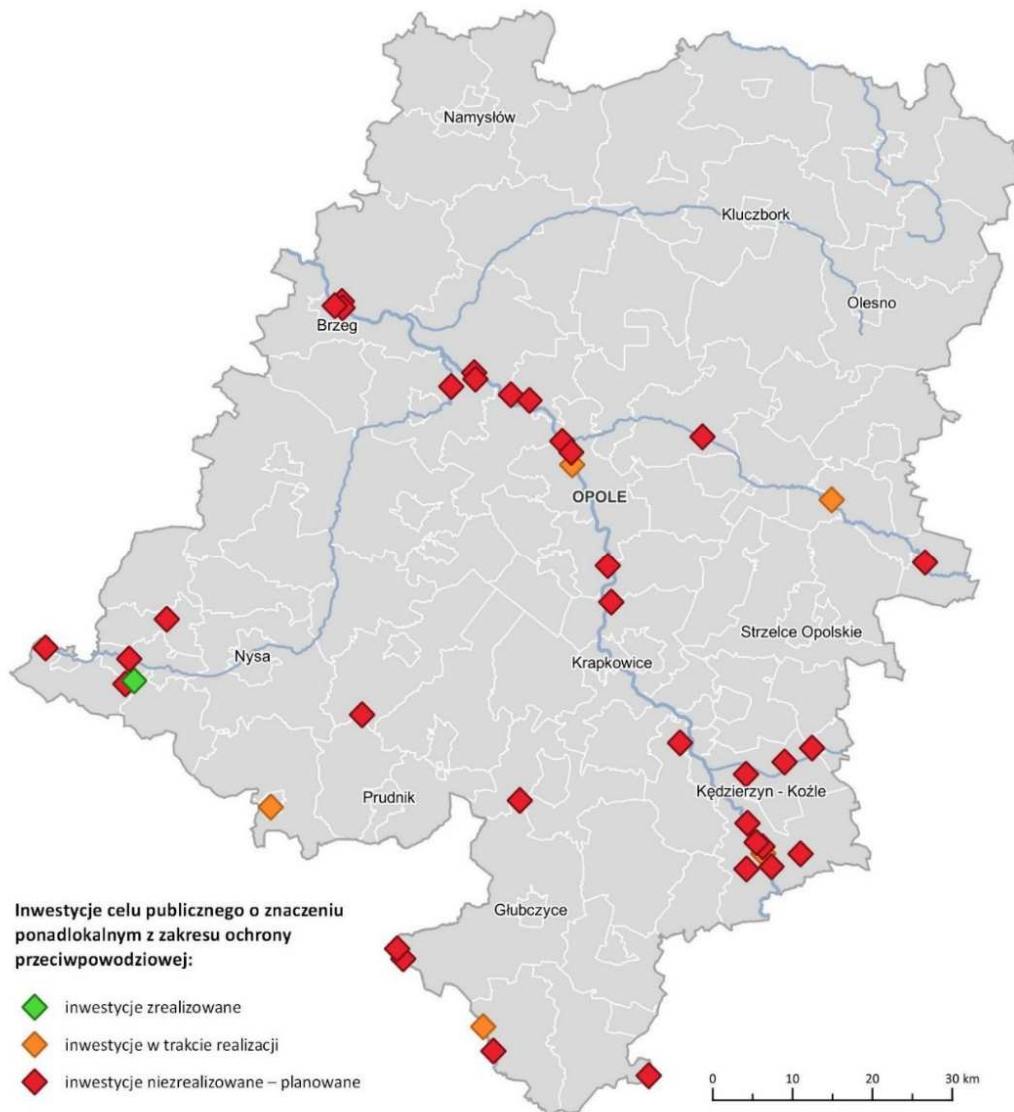
Lp.	Nazwa zadania	Program / dokument	Lokalizacja (gmina)	Instytucja odpowiedzialna za realizację	Stan realizacji inwestycji (Z - zrealizowana R – w realizacji P – planowana U – inwestycja z której zrezygnowano)
21.	Budowa zbiornika retencyjnego Siedlec z funkcją przeciwpowodziową na rzece Cielnica gm. Otmuchów	Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020	Otmuchów	RZGW we Wrocławiu	P
22.	Remont koryta rzeki Odry w km 82+150 – 82+700 wraz z odcinkowym remontem prawego brzegu rzeki w km 81+020 – 81+600, usuwanie szkód powodziowych	Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020	Bierawa	RZGW w Gliwicach	P
23.	Remont ubezpieczeń lewego brzegu rzeki Odry w km. 72+000-74+000 i 76+300-78+400 w m. Przewóz i Roszowicki Las - usuwanie szkód powodziowych z 2010 r.	Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020	Cisek	RZGW w Gliwicach	P
24.	Odcinkowy remont koryta rzeki Opawicy w km 8+500 - 8+600 i 12+700 - 13+087 pomiędzy znakami granicznymi 98/6 i II/102 - 101/5.	Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020	Głubczyce	RZGW w Gliwicach	P
25.	Remont lewobrzeżnych umocnień brzegowych rzeki Opawy w km 57+900 - 58+150 pomiędzy znakami granicznymi 84/4 - 84/6	Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020	Branice	RZGW w Gliwicach	P
26.	Budowa zbiornika przeciwpowodziowego „Kotłarnia” na rzece Bierawce	Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020	Bierawa	Kopalnia piasku „Kotłarnia” S.A.	P
27.	Remont jazu nr 2 w km 2+250 na kanale ulgi zbiornika Otmuchów	Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020	Otmuchów	RZGW we Wrocławiu	P
28.	Remont jazu nr 3 w km 4+050 na kanale ulgi zbiornika Otmuchów	Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020	Otmuchów	RZGW we Wrocławiu	Z
29.	Remont zbiorników będących w administracji RZGW we Wrocławiu w celu poprawy bezpieczeństwa przeciwpowodziowego w zlewni rzeki Odry – zb. Otmuchów	Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020	Otmuchów	RZGW we Wrocławiu	P
30.	Remont zbiorników będących w administracji RZGW we Wrocławiu w celu po-	Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020	Paczków	RZGW we Wrocławiu	P

Lp.	Nazwa zadania	Program / dokument	Lokalizacja (gmina)	Instytucja odpowiedzialna za realizację	Stan realizacji inwestycji (Z - zrealizowana R – w realizacji P – planowana U – inwestycja z której zrezygnowano)
	prawy bezpieczeństwa przeciwpowodziowego w zlewni rzeki Odry – zb. Kozielno				
31.	Remont zbiorników będących w administracji RZGW we Wrocławiu w celu poprawy bezpieczeństwa przeciwpowodziowego w zlewni rzeki Odry – zb. Turawa	Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020	Turawa	RZGW w Gliwicach	P
32.	Remont obiektów hydrotechnicznych będących w administracji RZGW we Wrocławiu w celu poprawy bezpieczeństwa przeciwpowodziowego w zlewni rzeki Odry – Remont głów śluzy małej „Wróblin” rz. Odra km 157,5, m. Opole – Wróblin	Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020	Opole	RZGW w Gliwicach	P
33.	Remont obiektów hydrotechnicznych będących w administracji RZGW we Wrocławiu w celu poprawy bezpieczeństwa przeciwpowodziowego w zlewni rzeki Odry – Remont ściany prawej (skarpowej) i lewej (pionowej) śluzy pociągowej „Wróblin” wraz z drogą dojazdową do i wzdłuż zaplecza oraz remont budowlany i instalacja centralnego sterowania śluzy, rz. Odra km 157,5, m. Opole – Wróblin	Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020	Opole	RZGW w Gliwicach	P
34.	Remont obiektów hydrotechnicznych będących w administracji RZGW we Wrocławiu w celu poprawy bezpieczeństwa przeciwpowodziowego w zlewni rzeki Odry – Remont śluzy małej „Zawada” rz. Odra km 174,7	Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020	Popielów	RZGW w Gliwicach	P
35.	Remont obiektów hydrotechnicznych będących w administracji RZGW we Wrocławiu w celu poprawy bezpieczeństwa przeciwpowodziowego	Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020	Popielów	RZGW w Gliwicach	P

Lp.	Nazwa zadania	Program / dokument	Lokalizacja (gmina)	Instytucja odpowiedzialna za realizację	Stan realizacji inwestycji (Z - zrealizowana R – w realizacji P – planowana U – inwestycja z której zrezygnowano)
	w zlewni rzeki Odry – Remont ściany prawej (skarpowej) i lewej (pionowej) śluzy pociągowej „Zawada”, wraz z przebudową sterowni i instalacją centralnego sterowania śluzy, rz. Odra km 174,7				
36.	Remont obiektów hydrotechnicznych będących w administracji RZGW we Wrocławiu w celu poprawy bezpieczeństwa przeciwpowodziowego w zlewni rzeki Odry – Remont śluzy małej „Brzeg” rz. Odra km 197,9	Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020	Brzeg	RZGW we Wrocławiu	P
37.	Remont obiektów hydrotechnicznych będących w administracji RZGW we Wrocławiu w celu poprawy bezpieczeństwa przeciwpowodziowego w zlewni rzeki Odry – Remont GG, ściany prawej (cegłanej) i peronu śluzy pociągowej „Brzeg”, rz. Odra km 197,9	Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020	Brzeg	RZGW we Wrocławiu	P
38.	Remont obiektów hydrotechnicznych będących w administracji RZGW we Wrocławiu w celu poprawy bezpieczeństwa przeciwpowodziowego w zlewni rzeki Odry – Remont jazu dolnego rz. Odra, m. Brzeg	Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020	Brzeg	RZGW we Wrocławiu	P
39.	Remont obiektów hydrotechnicznych będących w administracji RZGW we Wrocławiu w celu poprawy bezpieczeństwa przeciwpowodziowego w zlewni rzeki Odry – Remont zniszczonych opasek brzegowych, zniszczonych elementów stopni wodnych wraz z ubezpieczeniem brzegu oraz wykonanie podparć podmytych stopni wodnych na rz. Biała Głuchowska	Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020	Głuchowazy	RZGW we Wrocławiu	R

Lp.	Nazwa zadania	Program / dokument	Lokalizacja (gmina)	Instytucja odpowiedzialna za realizację	Stan realizacji inwestycji (Z - zrealizowana R – w realizacji P – planowana U – inwestycja z której zrezygnowano)
40.	Przebudowa jazu kaszyckiego na rzece Mała Panew w km 66+690 w miejscowości Żędowice, gmina Zawadzkie na jaz ruchomy oraz wykonanie lewostronnych obwałowań na rzece Mała Panew obok przepływającej rzeki Kieleczki na przeciwko jazu nr 7 w miejscowości Żędowice oraz miejscowości Kolonowskie – Staniszcze Wielkie	Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020	Zawadzkie	RZGW w Gliwicach	P

Rys. 53. Realizacja inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym z zakresu ochrony przeciwpowodziowej, ujętych w PZPWO

Źródło: Opracowanie własne

4. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym w zakresie dziedzictwa kulturowego

W PZPWO zamieszczono łącznie 12 zadań związanych ze sferą dziedzictwa kulturowego, które w czasie sporządzania PZPWO posiadały umocowanie w dokumentach przyjętych na szczeblu krajowym bądź wojewódzkim (Tabela 76).

Dotychczas zrealizowano 10 z planowanych zadań, w tym jedno z zadań zostało finansowane z innego programu niż początkowo zakładano i jest obecnie kontynuowane. Jedno zadanie jest aktualnie realizowane (także z innego źródła niż planowano na etapie powstawania PZPWO). Z realizacji jednego zadania zrezygnowano.

Tabela 76. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, ustalone w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa, zgodnie z ich właściwością – Dziedzictwo kulturowe

Lp.	Nazwa zadania	Program / dokument	Lokalizacja (gmina)	Instytucja odpowiedzialna za realizację	Stan realizacji inwestycji (Z - zrealizowana R – w realizacji P – planowana U – inwestycja z której zrezygnowano)
Dziedzictwo kulturowe					
1.	Renowacja alei lipowej z częściowym zagospodarowaniem terenu, gospodarką drzewostanem i szatą roślinną na terenie zespołu pałacowo-parkowego Moszna Zamek – etap I – Ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego	Wieloletnia Prognoza Finansowa Województwa Opolskiego na lata 2016-2022/ Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu	Moszna (gm. Strzeleczyki)	Województwo Opolskie	Z
2.	Modernizacja obiektów kultury w celu poprawy dostępu do dóbr i usług oferowanych w dziedzinie muzyki, w szczególności w zakresie polskiej piosenki (Przebudowa i modernizacja Sali Kameralnej Narodowego Centrum Polskiej Piosenki w Opolu oraz utworzenie wystawy stałej oraz edukacyjnego studia nagrań w Muzeum Polskiej Piosenki w Opolu)	Kontrakt Terytorialny dla Województwa Opolskiego	Opole	Narodowe Centrum Polskiej Piosenki w Opolu	Z
3.	Nowa jakość Teatru – przebudowa i modernizacja Teatru im. Jana Kochanowskiego w Opolu na cele kulturalne i edukacyjne	Kontrakt Terytorialny dla Województwa Opolskiego	Opole	Teatr im. Jana Kochanowskiego w Opolu	Z
4.	Renowacja gotyckiej Bazyliki św. Jakuba w Nysie w celu podniesienia walorów turystycznych i kulturowych	Kontrakt Terytorialny dla Województwa Opolskiego	Nysa	Parafia Rzymskokatolicka przy Bazylice św. Jakuba St. Apostoła	Z

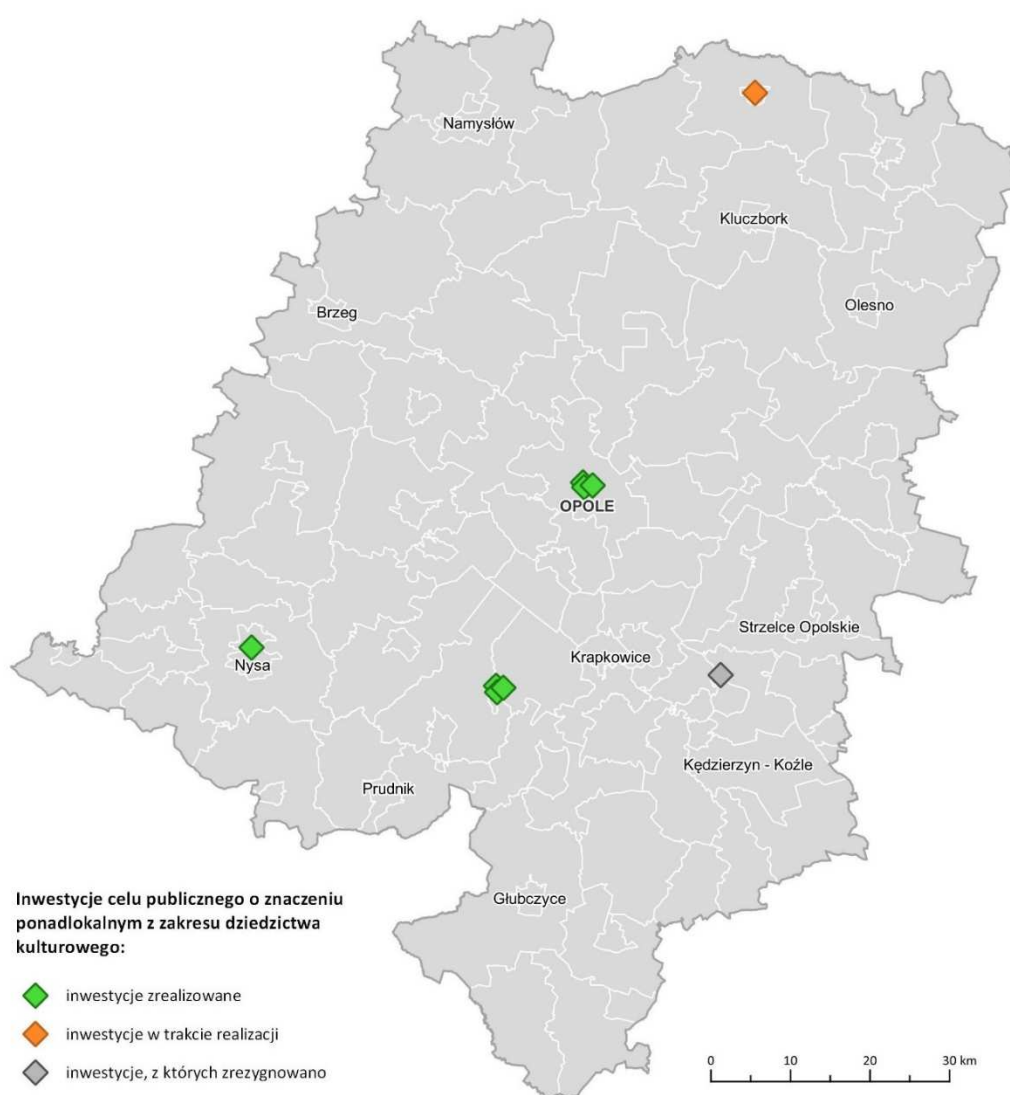

Lp.	Nazwa zadania	Program / dokument	Lokalizacja (gmina)	Instytucja odpowiedzialna za realizację	Stan realizacji inwestycji (Z - zrealizowana R – w realizacji P – planowana U – inwestycja z której zrezygnowano)
				i św. Agnieszki w Nysie	
5.	Renowacja zabytkowego obwarowania miasta Byczyna	Kontrakt Terytorialny dla Województwa Opolskiego	Byczyna	Gmina Byczyna	R (Zrezygnowano z realizacji w ramach Kontraktu Zadanie jest realizowane z innych źródeł.)
6.	Opole – miasto 5 stolic, 4 kultur i 4 języków – renowacja i konserwacja gotyckiej Katedry pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Opolu z relikami murów romańskich, zabytkowym wyposażeniem świątyni i rewitalizacją otoczenia Katedry	Kontrakt Terytorialny dla Województwa Opolskiego	Opole	Parafia Katedralna w Opolu	Z (Zrealizowano w ramach RPO WO na lata 2017-2020. Zadanie jest kontynuowane.)
7.	Ochrona dziedzictwa kulturowego Pomnika Historii Góra Św. Anny	Kontrakt Terytorialny dla Województwa Opolskiego	Góra Św. Anny	Powiat Strzelecki	U
8.	Gospodarka drzewostanem i szatą roślinną wraz z częściowym zagospodarowaniem terenu (strefa A, B, C, D, E, F i G) zespołu pałacowo-parkowego Moszna Zamek – 1 część II etapu – Ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego	Wieloletnia Prognoza Finansowa Województwa Opolskiego na lata 2016-2022	Moszna (gm. Strzeleczy)	Województwo Opolskie	Z
9.	ekoZamek Moszna – termomodernizacja budynku zamku przy ul. Zamkowej 1 w Mosznej – uzyskanie oszczędności energii cieplnej	Wieloletnia Prognoza Finansowa Województwa Opolskiego na lata 2016-2022	Moszna (gm. Strzeleczy)	Województwo Opolskie	Z (zrealizowane w 2018)
10.	Projekt „Śląsk bez granic III – zamki i pałace” – Zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu poprzez stworzenie unikatowego transgranicznego szlaku turystycznego*	Wieloletnia Prognoza Finansowa Województwa Opolskiego na lata 2016-2022	Zamki i pałace województwa opolskiego	Województwo Opolskie	Z
11.	Monitoring oraz realizacja niezbędnych prac budowlanych w obiektach zabytkowych do których tytuł prawny ma Województwo Opolskie*	Program Opieki nad Zabytkami Województwa Opolskiego na lata 2016–2019	Obiekty zabytkowe do których tytuł prawny ma Województwo Opolskie	Województwo Opolskie	Z
12.	Kontynuacja dofinansowania prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy obiektach	Program Opieki nad Zabytkami Woje-	Zabytki województwa opolskiego	Województwo Opolskie	Z

Lp.	Nazwa zadania	Program / dokument	Lokalizacja (gmina)	Instytucja odpowiedzialna za realizację	Stan realizacji inwestycji (Z - zrealizowana R – w realizacji P – planowana U – inwestycja z której zrezygnowano)
	wpisanych do rejestru zabytków z budżetu samorządu Województwa Opolskiego*	wództwa Opolskiego na lata 2016–2019			(w okresie 2018-2021 wydatkowano z budżetu województwa na ten cel 2,45 mln zł)

* Przedsięwzięcie kierunkowe - nieposiadające na dzień uchwalenia PZPWO zdefiniowanych zadań inwestycyjnych.

Rys. 54. Realizacja inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym z zakresu środowiska kulturowego, ujętych w PZPWO

Źródło: Opracowanie własne

5. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym w zakresie infrastruktury społecznej

W PZPWO zamieszczono łącznie 5 zadań związanych ze sferą infrastruktury społecznej, które w czasie sporządzania PZPWO posiadały umocowanie w dokumentach przyjętych na szczeblu krajowym bądź wojewódzkim (Tabela 77).

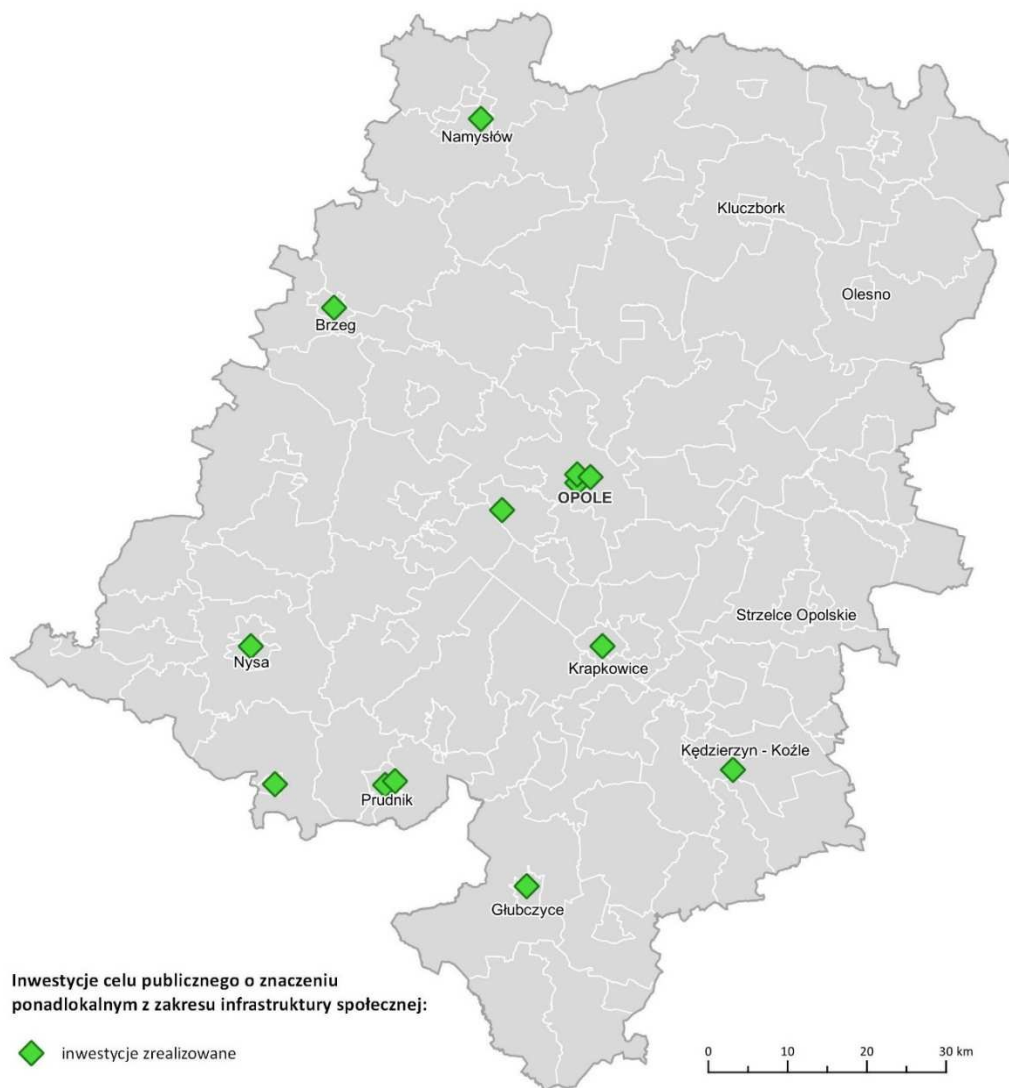
Wszystkie te zadania zostały zrealizowane.

Tabela 77. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, ustalone w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa, zgodnie z ich właściwością – Infrastruktura społeczna

Lp.	Nazwa zadania	Program / dokument	Lokalizacja (gmina)	Instytucja odpowiedzialna za realizację	Stan realizacji inwestycji (Z - zrealizowana, R - w realizacji, P - planowana, U - inwestycja z której zrezygnowano)
Ochrona zdrowia					
1.	Budowa bazy Śmigłowcowej Służby Ratownictwa Medycznego w Polskiej Nowej Wsi k/Opola	Wieloletnia Prognoza Finansowa Województwa Opolskiego na lata 2016-2022	Polska Nowa Wieś (gm. Komprachcice)	Województwo Opolskie	Z
Edukacja					
2.	Kompleksowa termomodernizacja państwowych placówek szkolnictwa artystycznego w Polsce Szkoły artystyczne w Brzegu, Głubczycach, Głuchołazach, Kędzierzynie-Koźlu, Krapkowicach, Namysławie, Nysie, Opolu, Prudniku	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020; Kontrakt Terytorialny dla Województwa Opolskiego	Brzeg, Głubczyce, Głuchołazy, Kędzierzyn-Koźle, Krapkowice, Namysłów, Nysa, Opole, Prudnik	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego wraz z Centrum Edukacji Artystycznej	Z
Kultura					
3.	Modernizacja obiektów kultury w celu poprawy dostępu do dóbr i usług oferowanych w dziedzinie muzyki, w szczególności w zakresie polskiej piosenki – przebudowa i modernizacja Sali Kameralnej Narodowego Centrum Polskiej Piosenki w Opolu oraz utworzenie wystawy stałej oraz edukacyjnego studia nagrań w Muzeum Polskiej Piosenki w Opolu	Kontrakt Terytorialny dla Województwa Opolskiego	Opole	Muzeum Polskiej Piosenki w Opolu	Z
4.	Nowa jakość Teatru – przebudowa i modernizacja Teatru im. Jana Kochanowskiego w Opolu na cele kulturalne i edukacyjne	Kontrakt Terytorialny dla Województwa Opolskiego; Wieloletnia Prognoza Finansowa Woje-	Opole	Województwo Opolskie	Z

Lp.	Nazwa zadania	Program / dokument	Lokalizacja (gmina)	Institucja odpowiedzialna za realizację	Stan realizacji inwestycji (Z - zrealizowana, R – w realizacji, P – planowana, U – inwestycja z której zrezygnowano)
		wództwa Opolskiego na lata 2017-2022			
Sport i rekreacja					
5.	Budowa kompleksu sportowego przy ul. Podgórznej w Prudniku	Program Rozwoju Bazy Sportowej Województwa Opolskiego na lata 2013-2018	Prudnik	Gmina Prudnik	Z

Rys. 55. Realizacja inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym z zakresu infrastruktury społecznej, ujętych w PZPWO

Źródło: Opracowanie własne

6. Wnioski i rekomendacje

- 1) Wypełniając wymóg art. 39 ust. 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w obowiązującym Planie zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego, umieszczono łącznie **131 inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym**.
Jednocześnie należy pamiętać, że obowiązujące rozwiązania prawne powodują, że szereg inwestycji celu publicznego, w szczególności infrastrukturalnych może być realizowanych pomimo braku ich uwzględnienia w planie zagospodarowania przestrzennego województwa, dzięki licznym spec. ustawom.
- 2) Grupę inwestycji uwzględnionych w planie województwa stanowią zadania, które w czasie sporządzania PZPWO zostały wskazane w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa, zgodnie z ich właściwością.
- 3) Z punktu widzenia statusu podmiotu odpowiedzialnego za realizację inwestycji celu publicznego umieszczonych w planie województwa, są to zarówno zadania rządowe (87 zadań ujętych w dokumentach krajowych, np.: POLiŚ, POIG, *Program Budowy Dróg Krajowych*), jak i zadania samorządu województwa (44 - zadań ujętych w dokumentach przyjętych na poziomie regionu).
- 4) W okresie niecałych 4 lat, **od 2019 do 2022 r.**, tj. w czasie obowiązywania planu województwa **zrealizowano i podjęto realizację 73 przedsięwzięć (56%) ogółu zaplanowanych, w tym 53 przedsięwzięcia zrealizowano (41%), kolejne 20 znajdowało się w fazie realizacji (15%). Nadal pozostaje niepodjętych 48 inwestycji (37%), a z 11 zrezygnowano (8%)**. Nie oznacza to, że ustalenia planu w zakresie rozmieszczenia inwestycji celu publicznego zostały zrealizowane w tym procencie, ponieważ czas realizacji wielu inwestycji nie został precyzyjnie określony, a horyzont czasowy planu nie zamyka się w 2022 r.
- 5) Najwyższe zaawansowanie realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym w chwili sporządzania niniejszego raportu (2022), uwzględnionych w PZPWO osiągnięto w dziedzinie **infrastruktury społecznej (100%), infrastruktury technicznej (77%), środowiska kulturowego (83%) i infrastruktury transportowej (50%)**. Różny stopień realizacji wynika też z tego, że czas realizacji inwestycji infrastrukturalnych, technicznych jest zdecydowanie dłuższy.

Rekomendacja:

Przy najbliższej aktualizacji PZPWO należy uwzględnić fakt odstąpienia/rezygnacji z realizacji niektórych inwestycji celu publicznego, w związku z uchycieniem dokumentu, w którym inwestycja była wskazywana (KZPK 2030) bądź z powodu podjętych decyzji o rezygnacji z realizacji w ramach kontraktu terytorialnego.

III. Ocena aktualności *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego*

Jednym z celów Raportu jest ocena aktualności *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego* (PZPWO).

W okresie niecałych 4 lat od momentu przyjęcia PZPWO uchwałą nr VI/54/2019 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 24 kwietnia 2019 r., miały miejsce zmiany w otoczeniu prawnym, dokumentach określających krajową politykę przestrzenną i politykę rozwoju regionu, programach wojewódzkich oraz w zagospodarowaniu przestrzennym. Charakterystykę zmian w zagospodarowaniu przestrzennym przedstawiono w Rozdziale I i II niniejszego opracowania.

1. Uwarunkowania formalno-prawne

Podstawowe przepisy prawne zawierające regulacje dot. zakresu i zasad prowadzenia polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego, w tym samorządu województwa i organy administracji rządowej zawiera ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 503, z późn. zm.). Oprócz ww. ustawy także szereg innych aktów prawnych ma odniesienia regulacyjne do problematyki zagospodarowania przestrzennego na poziomie województwa, jak chociażby ustawa o samorządzie województwa czy ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

W latach 2019-2022, tj. po uchwaleniu *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego*, przepisy prawa w zakresie planowania zagospodarowania przestrzennego podlegały licznym zmianom - głównie na poziomie planowania lokalnego. W tym czasie przepisy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym zmieniane były 20 razy.

Zmiany objęły także poziom planowania krajowego i wojewódzkiego, a najważniejsze z nich wprowadzone zostały zmianą ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2020 r., poz. 1378), i objęły:

na poziomie krajowym:

- wyeliminowanie z obiegu prawnego Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 i zastąpienie jej Koncepcją Rozwoju Kraju (KRK). Obecnie MFiPR prowadzi prace nad tym dokumentem. Według przyjętych założeń, ma to być dokument o charakterze prognostycznym, przygotowanym na podstawie wiedzy naukowej. Koncepcja ma wskazywać wyzwania rozwojowe Polski – możliwe bariery i potencjały w perspektywie kilkudziesięciu lat (do 30 lat) na bazie zidentyfikowanych trendów, które w największym stopniu będą wpływały na Polskę.

na poziomie wojewódzkim:

- usunięcie zagadnień dotyczących obszarów funkcjonalnych z zakresu obligatoryjnych ustaleń planu województwa,
- wprowadzenie wymogu uwzględnienia w planie województwa ustaleń średniookresowej strategii rozwoju kraju oraz uwarunkowań wynikających z diagnozy, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przygotowanej na potrzeby strategii rozwoju województwa,
- wprowadzenie fakultatywności sporządzania dla miasta będącego siedzibą władz samorządu województwa lub wojewody i powiązanego z nim funkcjonalnie obszaru planu zagospodarowania przestrzennego jako części planu zagospodarowania przestrzennego województwa.

Oprócz wyżej wymienionych, głównych zmian regulacji prawa w zakresie planowania przestrzennego na poziomie województwa, w latach 2019-2022 weszły w życie przepisy wykonawcze do ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, które na poziomie regionalnym dotyczyły sporządzania audytów krajobrazowych [Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2019 r. w sprawie sporządzania audytów krajobrazowych (Dz.U. z 2019 r., poz. 394)]. Rozporządzenie określiło szczegółowy zakres i metodologię audytu krajobrazowego i pozwoliło przystąpić samorządowi województwa do prac nad tym dokumentem.

W związku ze zgłaszanymi przez regiony potrzebami modyfikacji metodyki sporządzania audytu, w listopadzie 2022 r., rozporządzenie w sprawie sporządzania audytów krajobrazowych zostało zmienione. W efekcie zmiany rozporządzenia, poszerzono kryteria, według których następuje wyznaczanie krajobrazów priorytetowych.

Obecnie w województwie opolskim (stan na koniec 2022 r.) trwają prace nad uwzględnieniem rozszerzonych kryteriów delimitacyjnych.

Zakończenie całości prac nad audytem krajobrazowym województwa opolskiego planowane jest w roku 2024.

Podstawowe uwarunkowania formalne planowania zagospodarowania przestrzennego na poziomie województwa wynikają z treści przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Zgodnie z art. 39 ust. 3 ustawy, w planie zagospodarowania przestrzennego województwa uwzględnia się ustalenia strategii rozwoju województwa oraz rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym. Z kolei art. 39 ust. 4 stanowi, że w planie zagospodarowania przestrzennego województwa uwzględnia się ustalenia średniookresowej strategii rozwoju kraju, a ust. 4a wprowadza wymóg uwzględnienia uwarunkowań wynikających z diagnozy, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przygotowanej na potrzeby strategii rozwoju województwa.

Kluczowy jest tu przepis art. 39a ustawy, zgodnie z którym w celu zapewnienia spójności plan zagospodarowania przestrzennego województwa dostosowuje się do strategii rozwoju województwa po jej aktualizacji, w zakresie w jakim aktualizacja strategii dotyczy sytuacji przestrzennej województwa.

Średniookresowa strategia rozwoju kraju

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) – SOR - została przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 r. Jest obowiązującym, kluczowym dokumentem państwa polskiego określającym cele, kierunki rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego w perspektywie średniookresowej.

Prace nad obowiązującym PZPWO prowadzone były w okresie obowiązywania SOR. Umożliwiło to zapewnienie spójności PZPWO z SOR w zakresie celów i kierunków rozwoju przestrzennego (polityki rozwoju przestrzennego) oraz uwzględnienie wprowadzanych rozwiązań prawnych i organizacyjnych. PZPWO zachowuje spójność z SOR, co wykazano w *Tabeli 78*.

Tabela 78. Spójność PZPWO ze Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju 2020 (z perspektywą do 2030).

Polityka przestrzenna PZPWO	Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju 2020		
	Cel szczegółowy	Główne obszary koncentracji działań	Obszary wpływające na osiągnięcie celów Strategii
Podwyższenia konkurencyjności struktury przestrzennej województwa	Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony	Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych w oparciu o specjalizacje gospodarcze i nowe nisze rynkowe Podniesienie skuteczności i jakości wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie na wszystkich szczeblach zarządzania	Poprawa jakości kapitału ludzkiego Zwiększenie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju Zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa warunków świadczenia usług związanych z przewozem towarów i pasażerów
Poprawy dostępności transportowej województwa	Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony	Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów	Zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa warunków świadczenia usług związanych z przewozem towarów i pasażerów
Kształtowania struktur przestrzennych wzmacniających jakość środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych województwa	Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony	Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów	Rozwój potencjału środowiska naturalnego na rzecz obywateli i przedsiębiorców
Kształtowania atrakcyjności turystycznej przestrzeni województwa	Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony	Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów	Rozwój potencjału środowiska naturalnego na rzecz obywateli i przedsiębiorców
Opieki i ochrony nad zasobami dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury współczesnej	Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony	Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów	Rozwój potencjału środowiska naturalnego na rzecz obywateli i przedsiębiorców
Rozwoju infrastruktury technicznej	Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony	Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów	Zrównoważenie systemu energetycznego Polski Wzmocnienie cyfrowego rozwoju kraju
Wzmocnienia odporności struktury przestrzennej województwa na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa	Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony	Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów	Poprawa odporności państwa na współczesne zagrożenia i zdolności przeciwdziałania im Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego jako warunek dla rozwoju kraju
Wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich	Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony	Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów	
Poprawy ładu przestrzennego	Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu	Budowa zintegrowanego systemu planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego	

Źródło: Opracowanie własne

Strategia rozwoju województwa opolskiego Opolskie 2030

Obecnie obowiązująca **Strategia rozwoju województwa opolskiego Opolskie 2030** została przyjęta Uchwałą Nr XXXIV/355/2021 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 4 października 2021 r., a zatem w czasie, gdy PZPWO obowiązywał już od 2 lat.

Istotne dla rozpatrzenia spójności planu województwa uchwalonego w 2019 r. z przyjętą 2 lata później nową *Strategią Opolskie 2030* jest to, że zgodnie z przyjętą filozofią integracji zarządzania rozwojem, polityka rozwoju musi być osadzona w ramach przestrzennych, które racjonalizują podejmowanie wszelkich działań społeczno-gospodarczych w regionie, zapewniając osiągnięcie pożądanych zmian przy jednoczesnym zachowaniu niezbędnej równowagi między gospodarką, społeczeństwem a środowiskiem.

Oznaczało to, że PZPWO stał się punktem wyjścia do wypracowania modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu. Wykorzystano przyjęty w PZPWO model policentrycznego rozwoju, jako optymalny i pożądany wobec aktualnych wyzwań rozwojowych. Model ten tworzy szansę na osiągnięcie wysokiego poziomu ładu przestrzennego, zapewnienie konkurencyjności w stosunku do otoczenia zewnętrznego i eliminację niekorzystnych różnic w warunkach życia wewnątrz regionu. Model nawiązuje do historycznie ukształtowanej sieci równomiernie rozmieszczonych miast z centralnie usytuowaną stolicą województwa i pierścieniowym położeniem miast subregionalnych, powiązanych korytarzami transportowymi. Ważną rolę w modelu odgrywają ośrodki powiatowe, uzupełniające sieć ośrodków miejskich, w szczególności na poziomie ponadlokalnym. Idea modelu rozwoju policentrycznego opiera się na tworzeniu sieci ośrodków wzrostu (miast), różniących się wielkością i specjalizacją, oferujących zarówno pracodawcom, jak i pracownikom szerszy wybór prowadzenia aktywności (policentryczna dekoncentracja). Model przyjmuje postać struktury węzłowej, a Aglomeracja Opolska (AO) oraz ośrodki subregionalne i ośrodki powiatowe są miejscami koncentracji aktywności społeczno-gospodarczej. Istotną rolę w tym modelu odgrywają powiązania zarówno między miastami, jak i w obrębie obszarów funkcjonalnych, współpraca między miastami i komplementarność ich funkcji.

Mając na uwadze powyższe oraz fakt, że rekomendacje i wnioski polityki przestrzennej w obszarach strategicznej interwencji wskazanych w *Strategii Opolskie 2030* zostały także „zaczepnięte” z PZPWO, należy stwierdzić, że w aspekcie ustaleń przestrzennych plan zagospodarowania przestrzennego województwa zachowuje pełną spójność ze strategią rozwoju województwa, co oznacza, że PZPWO nie musi być dostosowywany do nowej *Strategii Opolskie 2030*, bowiem oba dokumenty w sferze przestrzennej bazują na tym samych rozstrzygnięciach (model struktury funkcjonalno-przestrzennej).

2. Programy krajowe i regionalne

Od czasu przyjęcia PZPWO w kwietniu 2019 r. (Uchwała Nr VI/54/2019 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 24 kwietnia 2019 r.), na poziomie krajowym zostały przyjęte nowe dokumenty określające inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, w tym m.in.:

- *Program Uzupelniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej – Kolej+ do 2028 roku* (Uchwała nr 151/2019 Rady Ministrów z dnia 3 grudnia 2019 r., ze zmianą w 2022 r.)
- wieloletni program pod nazwą *Program Budowy 100 Obwodnic na lata 2020-2030* (Uchwała Nr 46/2021 Rady Ministrów z dnia 13 kwietnia 2021 r.);
- *Rządowy program budowy lub modernizacji przystanków kolejowych na lata 2021-2025* (Uchwała Nr 63/2021 Rady Ministrów z dnia 19 maja 2021 r.);

- Rządowy Program Budowy Dróg Krajowych do 2030 r. (z perspektywą do 2033 r.), przyjęty Uchwałą Rady Ministrów w dniu 13 grudnia 2022 r.;
- Plan przeciwdziałania skutkom suszy, przyjęty Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury, z dnia 15 lipca 2021 r.;
- Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry, przyjęty Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury, z dnia 26 października 2022 r.;
- Aktualizacja nr 4 Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Opolskiego z dnia 30 maja 2022 r.;
- Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, przyjęty uchwałą Rady Ministrów nr 205/2022 z dnia 13 października 2022 r.

Z kolei na poziomie wojewódzkim nowymi dokumentami są:

- Program ochrony środowiska województwa opolskiego na lata 2021-2027, przyjęty uchwałą Nr XXXVI/365/2021 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 30 listopada 2021 r.;
- Zmiana Planu gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028, przyjęta uchwałą nr XXIII/227/2020 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 27 października 2020 r.;
- Program ochrony środowiska przed hałasem, przyjęty uchwałą Nr VIII/76/2019 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 18 czerwca 2019 r.;
- Program opieki nad zabytkami województwa opolskiego na lata 2020-2023, przyjęty Uchwałą Nr XX/190/2020 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 lipca 2020 r.;
- Wieloletnia Prognoza Finansowa Województwa Opolskiego na lata 2023-2030, przyjęta uchwałą Nr XLIX/492/2022 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 20 grudnia 2022 r.

Program Uzupelniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej – Kolej+ do 2028 roku

Głównym celem *Programu Kolej+* jest uzupełnienie sieci kolejowej o połączenia kolejowe (w tym przygotowanie niezbędnej dokumentacji przedprojektowej i projektowej) miejscowości o populacji powyżej 10 tys. osób, które nie posiadają dostępu do kolei pasażerskiej lub towarowej z miastami wojewódzkimi oraz poprawa wewnętrznej spójności komunikacyjnej i społeczno-gospodarczej tych regionów Polski przy wsparciu ze środków publicznych. Zgodnie z załącznikiem nr 2 *Programu*, w województwie opolskim miastem spełniającym kryteria programu są Krapkowice.

Obowiązujący PZPWO nie uwzględnia kierunku rozwoju układu sieci kolejowej w zakresie powiązania miasta Krapkowice z Opolem, z uwagi na dokonane w ostatnich latach przesądzenia, tj. zakończoną na początku 2021 r. adaptację uszkodzonego po powodzi mostu kolejowego na Odrze w Krapkowicach na most drogowy.

Ewentualne przywrócenie połączenia kolejowego między Krapkowicami a Gogolinem wymagałoby budowy nowej przeprawy kolejowej, co w sytuacji ograniczonego znaczenia lokalnej linii kolejowej nr 306 i stosunkowo niewielkiej odległości między Krapkowicami a Gogolinem, który jest kolejowo skomunikowany z Opolem, powinno być poprzedzone gruntownymi analizami efektywności ekonomicznej przedsięwzięcia.

Program Budowy 100 Obwodnic na lata 2020-2030

Program wskazuje na terenie województwa opolskiego do realizacji 4 obwodnice:

- Brzegu, w ciągu drogi krajowej nr 39,
- Lędzin, w ciągu drogi krajowej nr 46,
- Prudnika, w ciągu drogi krajowej nr 41,
- Sidziny, w ciągu drogi krajowej nr 46.

Obowiązujący PZPWO uwzględnia wszystkie ww. obwodnice, w tym miejscowości Łędziny, jako inwestycję celu publicznego, która spełnia wymogi art. 39 ust. 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, natomiast 3 pozostałe obwodnice wskazywane są w PZPWO jako postulowane inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

Tym samym należy uznać, że PZPWO nie wymaga aktualizacji w celu uwzględnienia zadań przedmiotowego programu.

Program budowy lub modernizacji przystanków kolejowych na lata 2021-2025

Program wskazuje 2 zadania na liście podstawowej (modernizacja przystanku/peronu na stacji Strzelce Opolskie i Ozimek) oraz 4 zadania na liście rezerwowej (modernizacja przystanku/peronu na stacji Zawadzkie, Kolonowskie, Wilków oraz budowa nowego przystanku/peronu na stacji Głucholazy Miasto).

Zadania te nie są wykazywane w PZPWO z uwagi na skalę planu województwa, niemniej inwestycje te wpisują się w kierunki działań określonych w PZPWO dot. rozwoju transportu kolejowego.

Program Budowy Dróg Krajowych do 2030 r.

Zadaniami zaplanowanymi do realizacji w ramach programu na terenie województwa opolskiego są:

- 1) Rozbudowa autostrady A4 odc. Wrocław – Tarnów,
- 2) Budowa obwodnicy Olesna DK 11 – kontynuacja,
- 3) Budowa obwodnicy Kędzierzyna-Koźła DK 40 – kontynuacja,
- 4) Budowa obwodnicy Praszki DK 45 – kontynuacja,
- 5) Budowa obwodnicy Niemodlina DK 46 – inwestycja zakończona.

Wszystkie ww. zadania są uwzględnione w PZPWO i nie wymagają aktualizacji tego dokumentu. W przypadku obwodnicy Niemodlina zmienił się jej status z projektowanej na zrealizowaną.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Dokument przyjęto do realizacji w 2021 roku, w formie rozporządzenia Rady Ministrów Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia *Planu przeciwdziałania skutkom suszy* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1615).

W PPSS zamieszczono łącznie 15 przedsięwzięć inwestycyjnych służących zwiększeniu retencji oraz wspierających przeciwdziałanie skutkom suszy przewidzianych do realizacji na terenie województwa opolskiego. Zadania te stanowią inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym i z racji zapisów art. 39 ust. 5 upiszp, pretendują do uwzględnienia w planie województwa, przy najbliższej jego aktualizacji. Wykaz tych inwestycji zawiera *Tabela nr 79*. Część z tych zadań jest uwzględniona w PZPWO.

Tabela nr 79. *Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym o charakterze działań technicznych wskazanych w PPSS na terenie województwa opolskiego – kwalifikujących się do umieszczenia w PZPWO*

Lp.	Nazwa zadania	Opis zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Termin realizacji	Uwagi
1.	Zbiornik przeciwpowodziowy Kotlarnia na rzece Bierawce	W ramach zadania konieczne jest wykonanie następujących budowli: 1. Budowli wlotowej doprowadzającej wody z rz. Bierawki do zbiornika B. 2. Budowli pośredniej piętrzącej wodę w zbiorniku B.	RZGW w Gliwicach	2023- 2026	Zadanie uwzględnione w PZPWO

Lp.	Nazwa zadania	Opis zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Termin realizacji	Uwagi
		<p>3. Budowli wylotowej odprowadzającej wodę ze zbiornika A.</p> <p>4. Uformowanie czasz oraz skarp zbiorników A i B.</p> <p>5. Dróg dojazdowych do obiektów hydrotechnicznych zbiornika.</p> <p>6. Zaplecza eksploatacyjnego zbiornika z systemem kontroli i automatycznego zarządzania obiektami zbiornika.</p> <p>7. Infrastruktury technicznej</p>			
2.	Budowa jazu klapowego na stopniu wodnym Ujście Nysy w km 180,50 rzeki Odry wraz z infrastrukturą towarzyszącą	Zakres projektu obejmuje: rozbiórkę jazu kozłowo-iglicowego z zachowaniem zażytkowej przepławki oraz przelewu bocznego i filara, budowę jazu klapowego z napędem hydraulicznym i automatycznym systemem sterowania, budowę przepławki dla ryb dwuśrodowiskowych, budowę kładki komunikacyjnej oraz przebudowę budynków osiedla przystopniowego, tamy rozdzielczej, brzegów Odry w pobliżu jazu, a także poszurów jazowych, dróg dojazdowych i obiektów energetycznych i teletechnicznych	RZGW w Gliwicach	2020-2023	Zadanie uwzględnione w PZPWO
3.	Kanał Odra-Odrzyca, gm. Skarbimierz, gm. Lubsza	Budowa kanału przerzutowego w celu grawitacyjnego zasilania zlewni Potoku Odrzyca wodami rzeki Odry w okresie od 1 kwietnia do 30 września każdego roku w ilości:– przy średnim stanie wody w rz. Odrze (SSW) – $Q = 0,15 \text{ m}^3/\text{s}$,– przy średnim stanie wody z najwyższych w rz. Odrze (SWW) – $Q = 0,26 \text{ m}^3/\text{s}$. Potok Odrzyca w czasie trwania posuszy nie prowadzi praktycznie wody, zasilenie wodami Odry spowoduje poprawę warunków gruntowo-wodnych na terenach sąsiadujących z ciekim, poprawiając produktywność gleb użytkowanych rolniczo	RZGW we Wrocławiu	-	Zadanie uwzględnione w PZPWO
4.	Zwiększenie zdolności retencyyjnej zlewni rzeki Troi przez odbudowę budowli piętrzących w km: 7+100, 12+100, 13+300	<p>1. Odbudowa jazu o złym stanie technicznym.</p> <p>2. Odbudowa jazu o złym stanie technicznym.</p> <p>3. Przebudowa jazu o złym stanie technicznym.</p>	RZGW w Gliwicach	2022	Zadanie nie-uwzględnione w PZPWO
5.	Zwiększenie zdolności retencyyjnej zlewni rzeki Psiny przez odbudowę budowli piętrzących w km: 6+100, 12+346, 28+600	<p>1. Odbudowa jazu o złym stanie technicznym.</p> <p>2. Przebudowa jazu o złym stanie technicznym.</p> <p>3. Przebudowa jazu o złym stanie technicznym.</p>	RZGW w Gliwicach	2022-2023	Zadanie nie-uwzględnione w PZPWO
6.	Zwiększenie zdolności retencyyjnej zlewni rzeki Jemielnica na odcinku 17+042–31+471 poprzez	1. Przebudowa na jaz z szandorami podnoszonymi, ze śrubami wyciągowymi, budowa przepławki	RZGW w Gliwicach	2022-2023	Zadanie nie-

Lp.	Nazwa zadania	Opis zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Termin realizacji	Uwagi
	odbudowę i przebudowę budowli piętrzących w km: 17+042, 25+530, 26+779, 27+164, 27+849, 29+178, 31+471	2. Odbudowa przez wymianę płaskowników i desek, remont śrub wyciągowych, budowa przepławki 3. Przebudowa na jaz regulowany ze śrubami wyciągowymi, budowa przepławki 4. Przebudowa na jaz z szandorami podnoszonymi, ze śrubami wyciągowymi, budowa przepławki 5. Przebudowa na jaz z szandorami podnoszonymi, ze śrubami wyciągowymi, budowa przepławki 6. Do odbudowy szandory i śruby wyciągowe. Do wymiany kładka. Budowa przepławki 7. Stan dobry. Konserwacja w ramach pozwolenia. Budowa przepławki			uwzględnione w PZPWO
7.	Jaz zastawkowy na Kanale A w km 1 + 650 wraz z zastawką na Kanale A w km 2 + 650 i z elementami służącymi do nawodnienia gruntów	Odbudowa jazu o złym stanie technicznym	RZGW we Wrocławiu	2021-2022	Zadanie nie-uwzględnione w PZPWO
8.	Jaz zastawkowy na Kanale B w km 1 + 270 wraz z pozostałymi zastawkami szt. 2	Odbudowa zastawki o złym stanie technicznym	RZGW we Wrocławiu	2021-2022	Zadanie nie-uwzględnione w PZPWO
9.	Zwiększenie retencji w zbiorniku Biskupice Brzózki	Powiększenie / rozbudowa zbiornika retencyjnego	Fundacja Makroregion	-	Zadanie nie-uwzględnione w PZPWO
10.	Budowa zbiornika retencyjnego na rzece Proсна w m. Gorzów Śląski	Budowa zbiornika retencyjnego o pow. ok. 110 ha	Burmistrz Miasta Gorzowa Śląskiego	-	Zadanie nie-uwzględnione w PZPWO
11.	Budowa zbiorników retencyjnych z wykorzystaniem wody pochodzącej z eksploatacji kopalni odkrywkowych działających na terenie gminy Strzelce Opolskie	Budowa zbiorników retencyjnych	Burmistrz Gminy Strzelce Opolskie	-	Zadanie nie-uwzględnione w PZPWO
12.	Biernatów – budowa zbiornika małej retencji	Budowa zbiornika małej retencji	Burmistrz Głubczyc	-	Zadanie uwzględnione w PZPWO
13.	Budowa zbiornika retencyjnego w m. Raclawice Śląskie- Dzierżysławice	Budowa zbiornika retencyjnego o pow. 735 ha	Burmistrz Miasta i Gminy Głogówek	-	Zadanie uwzględnione w PZPWO

Lp.	Nazwa zadania	Opis zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Termin realizacji	Uwagi
14.	Odbudowa jazu na rzece Osobłoga w m. Łowkowice, gm. Strzeleczy, powiat krapkowicki, województwo opolskie	Odbudowa jazu	Wójt Gminy Strzeleczy	-	Zadanie nie-uwzględnione w PZPWO
15.	Wykonanie dokumentacji projektowej oraz budowa zbiornika retencyjnego na rzece Ścinawa Niemożlińska	Budowa zbiornika retencyjnego	Burmistrz Prudnika	-	Zadanie uwzględnione w PZPWO

Źródło: Opracowanie własne

Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry

Dokument stanowi aktualizację PZRP dla dorzecza Odry, przyjętego do realizacji w 2016 roku, w formie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia *Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry* (Dz. U. z 2016 r. poz. 1938).

W PZRP zamieszczono łącznie 13 przedsięwzięć inwestycyjnych związanych z planowaną modernizacją, przebudową, budową lub likwidacją wałów przeciwpowodziowych, przebudową węzłów hydrotechnicznych, remontem koryt rzecznych, itp. – przewidzianych do realizacji na terenie województwa opolskiego do roku 2028. W wielu przypadkach (6) są to zadania nowe – nie wykazywane w PZRP dla dorzecza Odry z 2016 r. Zadania te stanowią inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym i z racji zapisów art. 39 ust. 5 upiszp, pretendują do uwzględnienia w planie województwa, przy najbliższej jego aktualizacji. Wykaz tych inwestycji zawiera *Tabela nr 80* (zadania 1-6 stanowią zadania nowe).

Tabela nr 80. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym o charakterze działań technicznych wskazanych w PZRP dla dorzecza Odry na terenie województwa opolskiego – kwalifikujących się do umieszczenia w PZPWO

Lp.	Nazwa zadania	Opis zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Termin realizacji	Uwagi
1.	Podniesienie korony wału i bulwaru żelbetowego w msc. Prudnik (wał prawostronny) na odcinku od ul. Nyskiej do ul. Batorego (km 19+800 do 18+500)	Podniesienie wału w miejscu przelania. Projekt nowego wału - Prudnik. Przebudowa/modernizacja wału na odcinku ok. 1370 m, budowa nowego wału ok. 500 m.	RZGW w Gliwicach	2022-2028	Zadanie nie-uwzględnione w PZPWO
2.	Podniesienie korony wału lewego w msc. Prudnik (w km 19+050 do 18+500) w okolicy mostu przy ul. Batorego	Podniesienie wału. Ogródki działkowe - Prudnik. Długość wału ok. 500 m.	RZGW w Gliwicach	2022-2028	Zadanie nie-uwzględnione w PZPWO
3.	Likwidacja obwałowań poprzecznych na odcinku Raclawice-Krapkowice	Długość wału do likwidacji ok. 2150 m.	RZGW w Gliwicach	2022-2028	Zadanie nie-uwzględnione w PZPWO

Lp.	Nazwa zadania	Opis zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Termin realizacji	Uwagi
4.	Likwidacja obwałowań poprzecznych na odcinku Raclawice-Krapkowice	Długość wału do likwidacji ok. 920 m.	RZGW w Gliwicach	2022-2028	Zadanie nie-uwzględnione w PZPWO
5.	Likwidacja obwałowań poprzecznych na odcinku Raclawice-Krapkowice	Długość wału do likwidacji ok. 330 m.	RZGW w Gliwicach	2022-2028	Zadanie nie-uwzględnione w PZPWO
6.	Likwidacja obwałowań poprzecznych na odcinku Raclawice-Krapkowice	Długość wału do likwidacji ok. 600 m.	RZGW w Gliwicach	2022-2028	Zadanie nie-uwzględnione w PZPWO
7.	Budowa, przebudowa i modernizacja wału przeciwpowodziowego rzeki Odry od m. Dziergowice do m. Kędzierzyn-Koźle.	Zakres inwestycji przewidziany do realizacji - Przebudowa: wału Dziergowice dł. 2,85 km, wału Lubieszów dł. 0,7 km, wału Lubieszów dł. 8 km, wału Bierawa dł. 3,4 km, wału Stare Koźle dł. 0,6 km, wału Stare Koźle dł. 2,6 km, wału Stare Koźle dł. 0,9 km, wału Brzeźce dł. 0,3 km.	RZGW w Gliwicach	2022-2028	Zadanie uwzględnione w PZPWO
8.	Przebudowa, modernizacja wałów rzeki Odry na odcinku od m. Lasaki gm. Kędzierzyn Koźle do m. Poborszów gm. Reńska Wieś	Budowa wału o dł. ok 2,2 km, modernizacja wału na dł. ok 1,8 km.	RZGW w Gliwicach	2019-2023	Zadanie uwzględnione w PZPWO
9.	Budowa, przebudowa i modernizacja wału przeciwpowodziowego rzeki Odry od m. Lubieszów do m. Kędzierzyn-Koźle	Zakres inwestycji przewidziany do realizacji w II cyklu - Budowa, rozbudowa wału przeciwpowodziowego rzeki Odry przy miejskiej oczyszczalni ścieków w msc. Kędzierzyn Koźle, woj. opolskie.	RZGW w Gliwicach	2020-2023	Zadanie uwzględnione w PZPWO
10.	Środki dla obniżenia ryzyk powodziowych w zlewni górnego ciekłu rzeki Opawy – Środki na odcinku pod Krnovem ochrona terenu lewo-brzeżnego – Rzeczpospolita Polska	Przebudowa, rozbudowa wałów przeciwpowodziowych rzeki Opawy w msc. Bliszczyce, Branice-Zamek, Boboluski, gm. Branice, pow. Głubczycki.	RZGW w Gliwicach	2020-2022	Zadanie uwzględnione w PZPWO
11.	Zbiornik przeciwpowodziowy Raclawice Śląskie na rzece Osobłódze gm. Głogówek	Budowa zbiornika wielozadaniowego o NPP=195 m n.p.m. i powierzchni zalewu przy NPP 94 ha, całkowita pojemność zbiornika ok. 20 mln m ³ , pojemność stała zbiornika 5 mln m ³ .	RZGW w Gliwicach	2022-2028	Zadanie uwzględnione w PZPWO
12.	Poprawa stanu ochrony p.powodziowej poniżej km 11,60 rz. Nysy Kłodzkiej i na odcinku ujściowym w rejonie Skoro-goszcy i Wronowa	Udrożnienie i przebudowa koryta rzeki Nysy Kłodzkiej od km 11+600 do km 4+900 wraz z obiektami zlokalizowanymi przy korycie rzeki; uporządkowanie koryta od km 4+900 do km 2+750; realizacja ulgi powodziowej na brzegu lewym rzeki w km 8+850; budowa	RZGW we Wrocławiu	2022-2028	Zadanie uwzględnione w PZPWO

Lp.	Nazwa zadania	Opis zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Termin realizacji	Uwagi
		i modernizacja lewobrzeżnych wałów (od km 11+600 do drogi Brzeg-Opole - prace modernizacyjne, od drogi Brzeg-Opole do Wronowa - modernizacja wału dług. 3,32 km; od drogi Wronów wzdłuż drogi w stronę Odry - ściana p.powodziowa); budowa i modernizacja prawobrzeżnych wałów (od km 11+600 do kanału Raskiego, od km 9+800 do km 8+300-budowa nowego wału, od km 7+623 do km 5+100-modernizacja); budowa wałów ulgi (km 8+750 do pierwszego mostu ulgi na rzece - budowa wału ochronnego, od km 8+750 do km 7+800 - budowa nowego wału, od km 7+800 do km 7+625 - budowa muru p.powodziowego; ubezpieczenie i udrożnienie mostów; przebudowa lub budowa przepustów wałowych i rowów.			
13.	Polder Żelazna m. Opole	Zabezpieczenie przeciwpowodziowe msc., Opole w gm. Opole i Sławice, Żelazna w gm. Dąbrowa, pow. opolski – poprzez przebudowę istniejącego Polderu Żelazna. Zakres: budowa nowego obwałowania o długości ok. 8,0 km; budowa przewał Sławice	RZGW w Gliwicach	2019-2023	Zadanie uwzględnione w PZPWO

Źródło: Opracowanie własne

Kontrakt Terytorialny dla Województwa Opolskiego

Dokument przyjęty Uchwałą Rady Ministrów nr 220 z dnia 4 listopada 2014 r. Przyjęty przez ZWO Uchwałą 5718/2014 z dnia 13 listopada 2014 r. – podpisany 14.11.2014 r., (wraz z Aneksem nr 1 zatwierdzonym Uchwałą Rady Ministrów nr 99 z dnia 30 czerwca 2015 r. przyjętym przez ZWO Uchwałą nr 925/2015 z dnia 28 lipca 2015 r.; Aneksem nr 2 zatwierdzonym Uchwałą Rady Ministrów nr 61 z dnia 5 maja 2017 r. przyjętym przez ZWO Uchwałą nr 3819/2017 z dnia 24 maja 2017 r.; Aneksem nr 3 z dnia 8 czerwca 2020 r. oraz Aneksem nr 4 z dnia 30 maja 2022 r.). W ramach aneksu do *Kontraktu* wpisano kolejne zadanie z zakresu infrastruktury społecznej, Centrum Badań i Innowacji w Chorobach Cywilizacyjnych - Chorobach Sercowo-Naczyniowych i Chorobach Kręgosłupa Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego w Opolu. Zadanie zostało zrealizowane w latach 2020-2022.

Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych

Przyjęty uchwałą Rady Ministrów nr 205/2022 z dnia 13 października 2022 r. zmieniającą uchwałę Rady Ministrów nr 84/2021 w sprawie ustanowienia *Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych*. W ramach programu dofinansowanie otrzymały: budowa kompleksu basenowego wraz z zapleczem sanitarnym przy ul. Korfantego w Brzegu, termomodernizacja budynku DPS w Kędzierzynie-Koźlu, modernizacja infrastruktury turystycznej gminy Biała. Są to inwestycje, które nie wymagają rezerwowania terenów w PZPWO (tereny w Brzegu i Kędzierzynie-Koźlu objęte są miejscowymi planami, których ustalenia dopuszczają realizację planowanych zamierzeń, z kolei zadanie w gminie Biała dotyczy obiektów istniejących).

Program ochrony środowiska województwa opolskiego na lata 2021-2027

Aktualny *Program ochrony środowiska województwa opolskiego na lata 2021-2027*, przyjęty uchwałą Nr XXXVI/365/2021 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 30 listopada 2021 r. został sporządzony po uchwaleniu PZPWO w 2019 r.

POŚ określa aktualne cele strategiczne, kierunki interwencji oraz działania mające na celu poprawę stanu środowiska w województwie opolskim.

Zarówno cele, jak i zadania zostały określone tak, aby były spójne z celami krajowych dokumentów strategicznych. Poszczególne zadania zostały zamieszczone w harmonogramie rzeczowo-finansowym z podziałem na zadania własne samorządu województwa oraz zadania monitorowane przez samorząd województwa, za których realizację odpowiadają inne instytucje, jednostki samorządu terytorialnego lub przedsiębiorstwa, ale zadania te realizowane są na terenie województwa.

Łącznie POŚ określa 29 celów strategicznych w 11 obszarach tematycznych oraz 55 zadań własnych samorządu województwa, z których część ma charakter inwestycji zmieniających sposób zagospodarowania. Są to inwestycje nowe, które nie mają odzwierciedlenia w wykazie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym zamieszczonym w PZPWO. Jednakże z uwagi na charakter tych inwestycji, związany z zagospodarowaniem istniejących obiektów i terenów (modernizacje, wymiana źródeł ciepła, wymiana sieci infrastruktury, itp.) nie jest wymagana rezerwacja terenów na te cele inwestycyjne w dokumentach planistycznych.

W związku z powyższym nie zachodzi potrzeba pilnej aktualizacji PZPWO w celu uwzględnienia zadań POŚ.

Plan gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028

Plan gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028 został uchwalony Uchwałą Nr XXVII/306/2017 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 marca 2017 r., i stanowił podstawę merytorycznych rozstrzygnięć w obszarze gospodarowania odpadami w obowiązującym PZPWO.

W latach 2019-2022, plan gospodarki odpadami podlegał kilkukrotnym aktualizacjom, wynikającym z wejścia w życie przepisów dot. miejsc magazynowania zatrzymanych transportów odpadów (ustawa o zmianie ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz niektórych innych ustaw Dz.U. z 2018 r., poz. 1479) oraz zmian zapisów Planu Inwestycyjnego w zakresie dopisania inwestycji związanych z budową lub rozbudową Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (łącznie w 2019 r. przeprowadzono 3 aktualizacje WPGO).

Wielokrotność i wysoka częstotliwość dokonywanych zmian doprowadziła ostatecznie do podjęcia przez Sejmik Województwa uchwały nr XXIII/227/2020 z dnia 27 października 2020 r. uchwały w sprawie zmiany Uchwały nr XXVII/306/2017 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie przyjęcia „Planu gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028”.

W konsekwencji powyższych zmian oraz wypełnienia zapisów art. 38b ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2021 r. poz. 779 z późn. zm.) zmieniona została również lista instalacji komunalnych na terenie województwa opolskiego, którą Marszałek Województwa prowadzi w Biuletynie Informacji Publicznej, a obejmująca listę:

- 1) funkcjonujących instalacji spełniających wymagania dla instalacji komunalnych, które zostały oddane do użytkowania i posiadają wymagane decyzje pozwalające na przetwarzanie odpadów, o których mowa w art. 35 ust. 6 ustawy o odpadach,
- 2) instalacji komunalnych planowanych do budowy, rozbudowy lub modernizacji. Wpisu na listę dokonuje się na pisemny wniosek prowadzącego instalację komunalną.

Przeprowadzone zmiany, w połączeniu z zaniechaniem oparcia systemu gospodarki odpadami komunalnymi w województwie na Regionach Gospodarki Odpadami Komunalnymi, stanowią przesłankę do zmiany PZPWO.

Program ochrony środowiska przed hałasem

Program został przyjęty Uchwałą Nr VIII/76/2019 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 18 czerwca 2019 r. w sprawie „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa opolskiego”, tj. po uchwaleniu PZPWO. Po roku 2019 program nie podlegał zmianom. Kolejna aktualizacja planowana jest w 2024 r.

Program ochrony środowiska przed hałasem określa niezbędne priorytety i wskazuje działania. Realizacja działań nie wymaga rezerwowania terenów inwestycyjnych w PZPWO.

Sporządzony jest dla obszaru pokrywającego się z zakresem map akustycznych dla odcinków dróg krajowych i wojewódzkich w województwie opolskim o średniodobowym natężeniu ruchu (SDR) przekraczającym 8 219 pojazdów/dobę, co odpowiada 3 000 000 pojazdów w ciągu roku, oraz dla odcinków linii kolejowych o natężeniu większym niż 30 000 przejazdów rocznie.

Realizacja działań nie wymaga rezerwowania terenów inwestycyjnych w PZPWO, natomiast w stosunku do poprzedniego programu, zmianie uległy zasięgi obszarów wymagających poprawy klimatu akustycznego poza aglomeracjami.

Program ochrony powietrza dla województwa opolskiego

Program został przyjęty uchwałą Nr XX/193/2020 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 lipca 2020 r. w sprawie przyjęcia „Programu ochrony powietrza dla województwa opolskiego” (Dz. Urz. Woj. Opolskiego poz. 2186, opublikowany 5 sierpnia 2020 r.). Program wskazuje działania naprawcze prowadzące do poprawy stanu jakości powietrza, co w konsekwencji spowoduje ograniczenie niekorzystnego wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie i życie mieszkańców województwa opolskiego. Celem Programu jest również wskazanie przyczyn wystąpienia przekroczeń substancji w powietrzu.

Realizacja działań nie wymaga rezerwowania terenów inwestycyjnych w PZPWO, natomiast w stosunku do poprzedniego programu, zmianie uległy obszary realizacji programów ochrony powietrza.

Program Opieki nad Zabytkami Województwa Opolskiego na lata 2020-2023

Program opieki nad zabytkami województwa opolskiego na lata 2020-2023, przyjęty został Uchwałą Nr XX/190/2020 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 lipca 2020 r., tj. w czasie obowiązywania PZPWO. Program określa podstawy prawne ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, zewnętrzne i wewnętrzne uwarunkowania realizacji programu, przedstawia charakterystykę i ocenę dziedzictwa kulturowego województwa, wyznacza główne cele i priorytety polityki województwa w zakresie dziedzictwa kulturowego oraz sposób ich realizacji, określa możliwości finansowania działań w latach 2020-2023, nie wskazując jednocześnie listy inwestycji, posiadających zapewnione finansowanie

Wśród kierunków realizujących poszczególne priorytety, wskazano działanie: Przeprowadzenie audytu krajobrazowego – zidentyfikowanie i ochrona krajobrazów priorytetowych. Działanie to jest obecnie realizowane przez Zarząd Województwa Opolskiego.

W programie wskazana jest także:

- kontynuacja działań zmierzająca do ustanowienia kolejnych pomników historii, na liście obiektów szczególnie cennych, dla których przygotowany jest wniosek, znajduje się Miejsce Pamięci Narodowej w Łambinowicach. Ponadto program zwraca uwagę na potrzebę weryfikacji zasadności i podjęcia inicjatywy ustanowienia pomników historii dla obiektów: kościoły na szlaku polichromii brzeskich: Strzelniki, Pogorzela, Krzyżowice, kościoły na szlaku kościołów drewnianych: w Michalicach, w Miechowej, w Gierałcicach, w Baborowie, w Bierdzanach; Brzeg – historyczny układ urbanistyczny z zespołem ratuszowym (blok śródrynkowy) wraz z placem rynkowym; Głogówek – zespół zamkowo – klasztorny, Otmuchów – zespół: zamek, kościół, ratusz; Piastowskie Opole – zespół

średniowiecznych budowli miasta; Biała – cmentarz żydowski z grodziskiem; Pokój – kościół ewangelicki wraz z cmentarzem oraz w dalszej kolejności przeprowadzić weryfikację pozostałych obiektów wymienionych w *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego*;

- opracowanie katalogu z założeniami i projektami zawierającymi wzorce charakterystycznej architektury regionalnej z uwzględnieniem specyfiki subregionalnej (w tym wyznaczenie regionów architektonicznych, jako obszarów utrzymania różnorodności kulturowej).
- rewaloryzacja historycznych układów przestrzennych miast i wsi,
- inwentaryzacja zasobów i opracowanie katalogu dóbr kultury współczesnej oraz wpisanie najcenniejszych dóbr kultury współczesnej do rejestru zabytków
- tworzenie parków kulturowych (aktualne pozostają propozycje ustanowienia parków kulturowych: Polichromie kościołów brzeskich; Polichromie kościołów nyskich; Twierdza Nysa; Twierdza Koźle; Zespół parkowo – ruralistyczny w Pokoju; Teren bitwy pod Byczyną; Zespół przemysłowy huty w Zagwizdzu; Ostrówek w Opolu; proponuje się również uzupełnienie tej listy o Miejsce Pamięci Narodowej w Łambinowicach i Kamieniołomy Bazaltu w Ligocie Tułowickiej).
- tworzenie rezerwatów kulturowych i innych form ochrony prawnej układów przestrzennych miast i wsi oraz innych założeń przestrzennych, także na terenach poprzemysłowych
- realizacja zintegrowanych projektów rewitalizacji na terenach zabytkowych
- objęcie ochroną elementów ekspozycji krajobrazów kulturowych oraz historycznych przestrzeni publicznych o potencjale zabytkowym
- utworzenie Opolskiego Centrum Dziedzictwa Kulturowego
- kontynuacja wyznaczania nowych tras czy szlaków turystycznych, uwzględniająca szlaki międzyregionalne i transgraniczne.

Powyższe działania, jako zalecenia lub zadania kierunkowe są zgodne z zapisami PZPWO dotyczącymi polityki opieki i ochrony nad zasobami dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury współczesnej.

Przy najbliższej aktualizacji PZPWO należało będzie:

- uwzględnić: zmianę uwarunkowań wynikających ze zmiany statusu obiektów planowanych do ustanowienia pomników historii (kościół w Małujowicach) jako zmiany dokonanej.

3. Stan zagospodarowania

Ocena zgodności przeprowadzona została pod kątem identyfikacji zapisów PZPWO, które uległy dezaktualizacji w wyniku dokonanych zmian w zagospodarowaniu przestrzennym. Podstawą analizy były ustalenia zawarte w rozdziale 1 i 2 niniejszego *Raportu*.

Analiza wykazała, że zakres dezaktualizacji, wymagający przeprowadzenia zmian, obejmuje informacje/dane/zapisy o charakterze ilościowym i jakościowym, przy czym odniesienie przestrzenne należy przypisywać jedynie zagadnieniom o charakterze jakościowym, w części dotyczącej obszarów realizacji polityki przestrzennej. Natomiast cele i kierunki polityki przestrzennej, w świetle diagnozy stanu i zmian w zagospodarowaniu oraz oceny realizacji, można uznać za aktualne.

Stwierdzony zakres wymaganej aktualizacji *Planu* w poszczególnych dziedzinach, obejmuje:

Środowisko

- w zakresie obszarów kształtowania systemu przyrodniczego i zachowania różnorodności biologicznej:
  - uwzględnienie nowych form prawnej ochrony, tj. 4 rezerwatów przyrody „Śnieżycy” (gm. Nysa), „Dębniak” (gm. Prudnik), „Gogolińskie Gniewosze” (gm. Gogolin), „Żaba” (gm. Namysłów) i 59 pomników przyrody,
  - uwzględnienie projektowanych form ochrony przyrody, wskazanych w nowych dokumentacjach regionalnych²⁸,
  - uwzględnienie zmiany statusu wszystkich obszarów Natura 2000 mających dotychczas znaczenie dla Wspólnoty, jako obszarów o pełnym statusie ochronnym Natura 2000;
- w zakresie ochrony krajobrazu:

nadal trwają prace nad projektem audytu krajobrazowego, a ich zakończenie planowane jest w 2024 r. Efektem tych prac będzie m.in. wskazanie granic krajobrazów priorytetowych oraz rekomendacje i wnioski dot. kształtowania i ochrony krajobrazów priorytetowych. Zgodnie z art. 39 ust. 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w PZPWO należało będzie uwzględnić zarówno granice jak i rekomendacje i wnioski dot. kształtowania i ochrony krajobrazów priorytetowych.
- w zakresie obszarów ochrony środowiska i jego zasobów:
  - aktualizację udokumentowanych złóż surowców mineralnych (w latach 2018-2021 przybyły 22 złoża surowców),
- w zakresie obszarów poprawy stanu środowiska i przeciwdziałania antropopresji:
  - aktualizację obszarów poprawy standardów jakości środowiska (obszary realizacji programów ochrony powietrza, obszary wymagające poprawy klimatu akustycznego poza aglomeracjami),
  - aktualizację obszarów szczególnego zagrożenia powodziowego, w związku z opublikowaniem po dacie uchwalenia PZPWO aktualizacji map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego,
  - monitorowanie listy inwestycji zamieszczonej w projekcie rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie przyjęcia *Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry*, i uwzględnienie tych inwestycji przy najbliższej aktualizacji PZPWO;
- w zakresie obszarów dynamizacji i aktywizacji przestrzeni:
  - aktualizację obszarów rozwoju retencji wodnej (uwzględnienie istniejącego zbiornika Kluczbork),
  - aktualizację obszarów rozwoju odnawialnych źródeł energii (wodnej, wiatrowej, biomasy, fotowoltaiki);
- w zakresie gospodarki odpadami:

---

²⁸ Ekspertyza kierunków rozwoju sieci opolskich rezerwatów przyrody, Opole 2021

- aktualizację zapisów dot. odstąpienia od koncepcji prowadzenia systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w oparciu o regiony gospodarki odpadami,
- aktualizację zapisów dot. rozmieszczenia Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów (PSZOK) oraz modernizacji i rozbudowy instalacji komunalnych.

System osadniczy

- uwzględnienie miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków powiatowych, zgodnie z delimitacją przyjętą uchwałą Zarządu Województwa Opolskiego Nr 8745/2023, z dnia 30 stycznia 2023 r., w sprawie określenia miejskich obszarów funkcjonalnych miast powiatowych w województwie opolskim i ich granic.

Dziedzictwo kulturowe

- uwzględnienie aktualnego stanu obiektów zabytkowych i stanowisk archeologicznych w ujęciu ilościowym oraz wprowadzenie nowych obszarów zabytkowego krajobrazu kulturowego, tj.: „*Małujowice - kościół parafialny pod wezwaniem św. Jakuba Apostoła*” – obiekt uznany za pomnik historii rozporządzeniem Prezydenta RP z dnia 14.11.2022 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 2390).

Transport

- w zakresie rozwoju układu transportu drogowego:
  - uwzględnienie zrealizowanych inwestycji w zakresie budowy dróg krajowych i wojewódzkich, o łącznej długości 40,8 km, tj:
    - zrealizowane obwodnice miejscowości: Myśliń (DK 46), Niemodlin (DK 46), Kędzierzyn-Koźle (DK 40), Malnia-Chorula (DW 423), Dobrodzień (DW 901);
    - podniesienie parametrów technicznych dróg krajowych i wojewódzkich na długości ok. 92,2 km.
  - weryfikację koncepcji rozwoju dróg ekspresowych, w związku z uchYLENIEM KPZK 2030 i brakiem na poziomie krajowym planów budowy drogi ekspresowej S46. obowiązujących dokumentach planistycznych i programowych na szczeblu krajowym.
  - uwzględnienie budowy południowej obwodnicy Nysy w ciągu DW nr 411 i 489. Dla zadania przewidziano finansowanie w Wieloletniej Prognozie Finansowej i obecnie znajduje się w fazie konsultacji w celu wyboru docelowego wariantu przebiegu drogi. Zadanie będzie realizowane w trybie decyzji ZRID.
- w zakresie rozwoju układu kolejowego:
  - uwzględnienie zrealizowanych inwestycji w zakresie modernizacji linii kolejowych nr 132, 136, 151, 153, 199, 681, 682, 872, 978, 277, 287.
- w zakresie rozwoju komunikacji wodnej:
  - uwzględnienie zrealizowanych inwestycji:
    - przebudowy dwóch śluz Sławięcice i Nowa Wieś na Kanale Gliwickim,
    - przebudowy trzech jazów na stopniach wodnych: Januszkowice, Wróblin i Zwanowice na rzece Odrze wraz z budową dwóch przepławek dla ryb: Wróblin i Zwanowice.

Infrastruktura techniczna

- w zakresie rozwoju energetyki i telekomunikacji:
  - uwzględnienie zrealizowanych inwestycji w zakresie:
    - budowy bloków energetycznych 5 i 6 w Elektrowni Opole o mocy 900 MWe każdy,
    - rozbudowy rozdzielni 220 kV w stacji 220/110 kV Groszowice,
    - rozbudowy stacji 400/110 kV Dobrzeń,
    - rozbudowy stacji 220/110 kV Kędzierzyn,
    - modernizacji linii 110 kV Głubczyce – Prudnik,

- budowy SE 110/15 kV Radzikowice, Koźle, Olszowa,
- modernizacji stacji WN/SN: Grodków, Olesno, Groszowice;
- w zakresie rozwoju systemu gazowniczego:
  - uwzględnienie zrealizowanych inwestycji w zakresie:
    - budowy gazociągu DN 1000 Tworóg – Kędzierzyn,
    - budowy gazociągu DN 1000 Zdieszowice – Kędzierzyn,
    - budowa gazociągu DN 1000 Zdieszowice – Wrocław, (odcinek Zdieszowice – Brzeg) na terenie województwa opolskiego,
    - przebudowy gazociągu Obrowiec – Racibórz odcinek Obrowiec – rzeka Odra,
    - rozbudowy gazociągu DN 500 Komorzno – Tworóg (nitka I) oraz (nitka II),
    - budowy tłoczni Kędzierzyn,
    - budowy systemowej SRP Przywory 1, Przywory 2, Brzeg,
    - przebudowy SRP Skarbimierz i Grodków Żeromskiego,
    - modernizacji SRP I st. Prudnik Towarowa,
    - budowy systemowej SRP Obrowiec;
- w zakresie gospodarki wodno-ściekowej:
  - uwzględnienie zrealizowanych inwestycji w zakresie budowy, rozbudowy i przebudowy: ujęć wody, stacji uzdatniania wody, sieci wodociągowej, sieci kanalizacyjnej oraz oczyszczalni ścieków,
  - weryfikację priorytetów ważności inwestycji oraz pilności zapewnienia środków dla aglomeracji wodno-ściekowych w oparciu o aktualne dokumenty KPOŚK,
  - aktualizację uchwał aglomeracji wodno-ściekowych w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji oraz ich zasięgów.

Ochrona przeciwpowodziowa

- uwzględnienie zrealizowanych inwestycji przeciwpowodziowych, w tym m.in.: 2-kilometrowego wału przeciwpowodziowego przy ul. Gliwickiej w Kędzierzynie-Koźlu; polderu Żelazna w Opolu (inwestycja na ukończeniu);
- korektę zasięgów obszarów szczególnego zagrożenia powodziowego na obszarze województwa opolskiego w związku z przeprowadzoną przez Wody Polskie aktualizacją map zagrożenia powodziowego (aktualizację przeprowadzono w latach 2020-2022 i objęła ona obszar południowej części województwa opolskiego, w szczególności w dolinie Odry i Osobłogi);
- uwzględnienie planowanych inwestycji wskazanych w aktualnym *Planie zarządzania ryzykiem powodziowym* oraz *Planie przeciwdziałania skutkom suszy*.

Gospodarka

- weryfikację obszarów aktualnej i potencjalnej koncentracji terenów aktywności gospodarczej, w tym Specjalnych Stref Ekonomicznych.

Infrastruktura społeczna

- uwzględnienie zrealizowanych inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym;

4. Wnioski i rekomendacja

Doświadczenia uczestników procesów zarządzania rozwojem na wszystkich możliwych poziomach oraz toczące się od wielu lat dyskusje między stronami: rządową, samorządową, regionalistów i planistów pokazują, że reforma systemu planowania przestrzennego, w tym na poziomie wojewódzkim, jest niezbędna. Jej celem powinno być wyeliminowanie dotychczasowej, nieefektywnej dychotomii planowania strategicznego i przestrzennego poprzez ich pełną integrację, tak aby strategiczne decyzje rozwojowe osadzone były w realiach istotnych i aktualnych uwarunkowań przestrzennych.

Sporządzone w ramach niniejszego *Raportu* analizy, obejmujące przegląd zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, ocenę realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym oraz ocenę aktualności ustaleń planu wykazały, że w okresie ostatnich 4 lat nastąpiły zmiany uwarunkowań prowadzenia polityki rozwoju, w tym polityki przestrzennej w regionie.

- 1) Przyjęty w 2011 r. przez Radę Ministrów najważniejszy dokument określający politykę przestrzenną państwa do roku 2030, tj. *Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju 2030* (KPZK 2030), został w roku 2020 uchylony.
Obecnie toczą się prace nad nowym dokumentem – *Koncepcją Rozwoju Kraju do 2050 r.*
- 2) Uchwalona w 2021 r. przez Sejmik Województwa Opolskiego *Strategia Rozwoju Województwa Opolskie 2030* (SRWO), zgodnie z paradygmatem zintegrowanego planowania rozwoju, wykorzystuje terytorialne podejście do zagadnień rozwojowych, dzięki przestrzennemu ukierunkowaniu planowanych działań interwencyjnych. W efekcie, w SRWO zostały zdefiniowane obszary strategicznej interwencji posiadające wymiar przestrzenny.
- 3) Nowe bądź zmienione krajowe i regionalne (programy, strategie, plany), w szczególności: *Program ochrony przed hałasem dla województwa opolskiego*, *Program ochrony powietrza 2020 r.*, *Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030*, *Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030*, *Plan zarządzania ryzykiem powodziowym*, *Plan przeciwdziałania suszy*, powodują konieczność przeprowadzenia szczegółowej analizy spójności formułowanych w tych dokumentach polityk i działań, zwłaszcza związanych ze wskazaniami obszarowymi (lokalizacją inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym) z zapisami PZPWO.
- 4) Liczne zmiany regulacji prawnych w okresie 2019-2022 w zakresie planowania zagospodarowania przestrzennego dotyczyły głównie poziomu planowania miejscowego, bez istotnych reperkusji dla planowania zagospodarowania na poziomie województwa (brak obligacji do uwzględnienia w planie zagospodarowania przestrzennego województwa nowych kategorii obszarów wymagających ochrony lub przestrzegania szczególnych zasad użytkowania i zagospodarowania).
- 5) Realizacja inwestycji celu publicznego, m.in. dzięki pozyskaniu i wydatkowaniu znacznych środków finansowych w ramach programów rozwoju regionalnego współfinansowanych przez Unię Europejską na rozwój województwa opolskiego, spowodowała zauważalne zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym, w szczególności w zakresie wyposażenia i stanu technicznego infrastruktury drogowej, kolejowej, komunalnej i społecznej, przez co nastąpiła poprawa spójności terytorialnej i warunków życia mieszkańców regionu, głównie wskutek poprawy dostępności do placówek infrastruktury społecznej, eliminowaniu uciążliwości z terenów mieszkaniowych (obwodnice drogowe), poprawy bezpieczeństwa mieszkańców (inwestycje drogowe i przeciwpowodziowe).

- 6) Realizacja programów zawierających zadania rządowe i samorządu województwa powoduje, że część zaplanowanych inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym została wykonana. Z niektórych zadań zaplanowanych zrezygnowano. W efekcie zamieszczony w PZPWO wykaz inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, wymaga weryfikacji, przy najbliższej aktualizacji planu. Podobnie weryfikacji wymaga wykaz postulowanych zadań – niestanowiących jednak inwestycji celu publicznego w myśl art. 39 ust. 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.
- 7) Korzystne zmiany w efekcie realizowanych inwestycji i zadań dotyczą także bardzo ważnego aspektu zagospodarowania przestrzennego regionu, jakim jest jakość przestrzeni (ład przestrzenny). Działania samorządów terytorialnych w sferze planowania przestrzennego powodują, że systematycznie wzrasta stopień pokrycia obszaru województwa miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (w okresie 2018-2021 uległ on zwiększeniu o **+1,6%** do poziomu **42,1%**, a kolejne 2,8% powierzchni województwa objęte było na koniec 2021 r. procedurami opracowania planów. W przypadku ich uchwalenia łączna powierzchnia województwa objęta planami w województwie opolskim wzrośnie do **44,9%**). Dzięki zwiększonemu pokryciu obszarów regionu planami miejscowymi, zwiększa się możliwość kształtowania struktur przestrzennych w sposób harmonijny, z dostosowaniem ich skali, formy i rozwiązań projektowych do krajobrazu i otoczenia, zapobiegając tym samym powstawaniu konfliktów funkcjonalnych i społecznych.
- 8) Istotnym problemem rozwojowym pozostaje kwestia trwającego kryzysu demograficznego społeczeństwa województwa opolskiego. Malejący potencjał demograficzny, depopulacja całego obszaru województwa, starzenie się ludności – wszystko to wywierać będzie wpływ na dynamikę rozwoju regionu i tempo zmian zagospodarowania przestrzennego w przyszłości. Oprócz spodziewanego pozytywnego skutku tych zmian w sferze środowiska przyrodniczego (malejąca presja na wykorzystanie komponentów środowiska) oraz pozornej poprawie niektórych wskaźników (np. w mieszkalnictwie), pozostałe oddziaływania należy uznać za niekorzystne, zwłaszcza uwzględniając fakt dotychczasowego niedoboru, niedoinwestowania i niezadowalającego stanu funkcjonowania szeregu obszarów (dziedzin) aktywności społeczno-gospodarczej. W sferze planowania przestrzennego szczególne znaczenie mieć będzie tworzenie opracowań planistycznych opartych na rzetelnej bazie programowo-przestrzennej, uwzględniających potrzeby poprawy warunków dla aktywizacji gospodarczej i wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej (tereny inwestycyjne), poprawy dostępności do rynków pracy, usług i dóbr, a także uwzględnienie potrzeb rosnącej liczebnie grupy osób najstarszych i wymagających opieki.

Rekomendacja końcowa

Na podstawie przeprowadzonych w niniejszym dokumencie analiz stwierdza się, że z uwagi na:

- 1) niezakończoną reformę systemu zarządzania rozwojem kraju na poziomie regionalnym, której celem ma być efektywne zintegrowanie planowania społeczno-gospodarczego z planowaniem przestrzennym w postaci zintegrowanej strategii rozwoju województwa, a co za tym idzie zapowiadany wyeliminowaniem z obiegu prawnych planów zagospodarowania przestrzennego województw w dotychczasowej ich postaci do końca 2025 r.;
- 2) niezakończony tryb prac nad audytem krajobrazowym województwa opolskiego;
- 3) trwające prace nad krajowym dokumentem zastępującym KPZK 2030,
- 4) przy jednoczesnym braku rozbieżności ustaleń PZPWO ze strategią Opolskie 2030,

nie jest celowe podejmowanie procedury aktualizacji planu zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego, do czasu zakończenia reformy systemu zarządzania rozwojem kraju, w tym reformy planowania zagospodarowania przestrzennego na poziomie regionalnym.

Spis rysunków

Lp.	Wyszczególnienie – Spis rysunków
1.	Struktura funkcjonalno-przestrzenna województwa opolskiego
2.	Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa opolskiego
3.	Zasoby surowców mineralnych w województwie opolskim (rejony występowania)
4.	Użytkowanie gruntów w województwie opolskim
5.	Obszary chronione województwa opolskiego
6.	Zasięg obszarów przekroczeń dobowego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie opolskim w 2021 roku
7.	Zasięg obszarów przekroczeń poziomu dopuszczalnego dla stężenia pyłu PM2,5 – II faza określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie opolskim w 2021 roku
8.	Zasięg obszarów przekroczeń poziomu docelowego stężenia benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie opolskim w 2021 roku
9.	Przestrzenne zróżnicowanie zmiany liczby mieszkańców województwa opolskiego w okresie 2018-2021
10.	Przestrzenne zróżnicowanie zmiany liczby mieszkańców województwa opolskiego w okresie 2011-2021
11.	Liczba ludności w siatce kilometrowej 1 x 1 km ² w 2021 r.
12.	Gęstość zaludnienia województwa opolskiego w 2021 r. w układzie gmin
13.	Podział administracyjny województwa opolskiego wg. stanu z dnia 1 stycznia 2021 r.
14.	Sieć osadnicza i jej zmiany w okresie 2018-2021
15.	Kierunki emigracji (wymeldowań) z Opola w latach 2016–2021
16.	Kierunki emigracji (wymeldowań) z Kędzierzyna-Koźła w latach 2016–2021
17.	Kierunki emigracji (wymeldowań) z Nysy w latach 2016-2021
18.	Kierunki emigracji (wymeldowań) z Brzegu w latach 2016 – 2021
19.	Kierunki emigracji (wymeldowań) z Kluczborka w latach 2016–2021
20.	Miejskie obszary funkcjonalne w województwie opolskim
21.	Dziedzictwo Kulturowe
22.	Sieć dróg krajowych i wojewódzkich w roku 2022
23.	Sieć linii kolejowych województwa opolskiego w roku 2022
24.	Liczba samochodów osobowych na 1000 mieszkańców w powiatach woj. opolskiego w 2021 r.
25.	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w % w gminach w latach 2018-2021.
26.	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w % w gminach w latach 2018-2021.
27.	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % w powiatach w latach 2018-2021.
28.	Obiekty gospodarki odpadami w 2022 r.
29.	Odpady wytworzone, z wyłączeniem odpadów komunalnych w powiatach w 2021 r.
30.	Obszary szczególnego zagrożenia powodzią
31.	Pracujący w podmiotach gospodarki narodowej zatrudniających 10 i więcej osób na 1000 mieszkańców w powiatach województwa opolskiego w 2021 r.
32.	Liczba podmiotów gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców w gminach województwa opolskiego w 2021 r.
33.	Specjalne Strefy Ekonomiczne w województwie opolskim
34.	Średnia wielkość gospodarstwa rolnego w gminach województwa opolskiego w 2020 r.
35.	Liczba obiektów i miejsc turystyki noclegowej w 2021 r.

Lp.	Wyszczególnienie – Spis rysunków
36.	Korzystający z noclegów oraz stopień wykorzystania miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych
37.	Liczba szkół w gminach w 2021 r.
38.	Liczba łóżek w szpitalach ogólnych w 2021 r.
39.	Dostępność do bibliotek i placówek kultury w gminach w 2021 r.
40.	Dostępność i rodzaje placówek kultury w gminach w 2021 r.
41.	Kluby sportowe w powiatach w 2020 r.
42.	Model zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego – rozwój policentryczny
43.	Powierzchnie wskazane w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin woj. opolskiego do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (kartogram ilustrujący: udział powierzchni wskazanej do objęcia planami miejscowymi do powierzchni ogółem gminy dla roku 2018 i 2021)
44.	Stopień pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego powiatów w 2018 i 2021 r.
45.	Stopień pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w 2018 i 2021 r.
46.	Liczba wydanych decyzji administracyjnych (o warunkach zabudowy i o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego) w roku 2018 (na tle stopnia pokrycia planami)
47.	Liczba wydanych decyzji administracyjnych (o warunkach zabudowy i o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego) w roku 2021 (na tle stopnia pokrycia planami)
48.	Mieszkania oddane do użytkowania w 2021 r.
49.	Średnia trzyletnia mieszkań dodanych do użytkowania w gminach województwa opolskiego (lata 2019 – 2021)
50.	Realizacja inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym z zakresu infrastruktury transportu, ujętych w PZPWO
51.	Realizacja inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym z zakresu infrastruktury techniczno-komunalnej (energetyka, gazownictwo, zaopatrzenie w wodę, odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, ciepłownictwo), ujętych w PZPWO
52.	Realizacja inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym z zakresu infrastruktury techniczno-komunalnej (gospodarka odpadami), ujętych w PZPWO
53.	Realizacja inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym z zakresu ochrony przeciwpowodziowej, ujętych w PZPWO
54.	Realizacja inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym z zakresu środowiska kulturowego, ujętych w PZPWO
55.	Realizacja inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym z zakresu infrastruktury społecznej, ujętych w PZPWO

Spis wykresów

Lp.	Wyszczególnienie – Spis wykresów
1.	Ludność w województwie opolskim w latach 2011-2021
2.	Liczba pracujących w podmiotach gospodarki narodowej zatrudniających 10 i więcej osób w powiatach w roku 2018 i 2019
3.	Miejsca noclegowe w turystycznych obiektach noclegowych w 2021 r. stan w dniu 31 lipca
4.	Liczba turystycznych obiektów noclegowych w województwie opolskim w latach 2012-2021
5.	Turyści korzystający z obiektów noclegowych w województwie opolskim w latach 2012-2021
6.	Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach
7.	Liczba uczestników imprez na 1000 ludności
8.	Korzystający z instytucji kultury na 1000 ludności
9.	Ćwiczący w klubach sportowych wg płci
10.	Liczba obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w tym sporządzonych na podstawie ustawy z 2003 r.
11.	Powierzchnia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w tym sporządzonych na podstawie ustawy z 2003 r.
12.	Wydane decyzje administracyjne (o warunkach zabudowy i o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego) w województwie opolskim w latach 2018-2021
13.	Struktura wydawanych decyzji o warunkach zabudowy w województwie opolskim w latach 2018-2021
14.	Wydane pozwolenia na budowę ogółem w latach 2011-2021
15.	Obiekty budowlane, dla których wydano pozwolenie na budowę w latach 2011-2021
16.	Obiekty budowlane przekazane do użytkowania w latach 2011-2021
17.	Mieszkania przekazane do użytkowania w powiatach województwa opolskiego w latach 2011-2021
18.	Liczba inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym uwzględnionych w PZPWO (stan w dniu 30.06.2022 r.)
19.	Stan realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym uwzględnionych w PZPWO (na dzień 30.06.2022 r.)

Wykaz tabel

Lp.	Wyszczególnienie – Wykaz tabel
1.	Zestawienie ustalonych zasobów eksploatacyjnych zwykłych wód podziemnych w latach 2018-2021 (stan 31.12.2021 r.)
2.	Jednolite Części Wód Podziemnych JCWPd na obszarze województwa opolskiego
3.	Zasoby geologiczne wód podziemnych w województwie opolskim
4.	Zbiorniki wodne w województwie opolskim bez uwzględnienia zbiorników retencji leśnej
5.	Zużycie wód dla potrzeb gospodarki narodowej i ludności w latach 2011-2021
6.	Powierzchnia lasów ochronnych w latach 2018-2021
7.	Zasoby drzewne i pozyskanie drewna w lasach województwa opolskiego w latach 2018-2021
8.	Powierzchnia gruntów leśnych i powierzchnia lasów w latach 2018-2021
9.	Zasoby i wydobywanie kopaliny woj. opolskiego na tle krajowej bazy surowcowej – stan 31.12.2021 r.
10.	Zasoby złóż kopaliny udokumentowanych w województwie opolskim 2018-2021
11.	Zmiany w stanie zasobów geologicznych surowców mineralnych 2018-2021
12.	Grunty wg. kierunków użytkowania w województwie opolskim w latach 2011, 2016, 2019, 2022
13.	Grunty rolne i leśne wyłączone z produkcji 2018-2021
14.	Kierunki wyłączeń gruntów rolnych i leśnych z produkcji 2018-2021
15.	Grunty zdewastowane i zdegradowane, wymagające rekultywacji 2018-2021
16.	Grunty zdewastowane i zdegradowane, zrehabilitowane i zagospodarowane 2018-2021
17.	Formy ochrony przyrody w województwie opolskim – stan 31.12.2021 r.
18.	Powierzchnia obszarów prawnie chronionych w latach 2018-2021 wg powiatów
19.	Jakość badanych wód podziemnych w województwie opolskim
20.	Ocena stanu JCWPd w roku 2019
21.	Klasy jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych na podstawie badań monitoringowych z 2021 r.
22.	Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników wodnych w województwie opolskim w latach 2018-2021 wg PMŚ
23.	Emisja zanieczyszczeń pyłowo-gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych w 2021 r.
24.	Zestawienie wielkości emisji tlenków siarki na obszarze stref województwa opolskiego w 2021 r.
25.	Zestawienie wielkości emisji tlenków azotu na obszarze stref województwa opolskiego w 2021 r.
26.	Zestawienie wielkości emisji pyłu PM10 na obszarze stref województwa opolskiego w 2021 r.
27.	Zestawienie wielkości emisji pyłu PM2,5 na obszarze stref województwa opolskiego w 2021 r.
28.	Zestawienie wielkości emisji benzo(a)pirenu B(a)P na obszarze stref województwa opolskiego w 2021r.
29.	Parametry jakości powietrza dla pyłu zawieszonego PM2,5 w 2021 r. (stężenie średnie roczne Sa)
30.	Parametry jakości powietrza dla pyłu zawieszonego PM10 w 2021 r. (stężenie średnie roczne Sa)
31.	Parametry jakości powietrza dla benzo(a)pirenu B(a)P w pyłe zawieszonym PM10 w 2021 r. (stężenie średnie roczne Sa)
32.	Parametry jakości powietrza dla arsenu As w pyłe zawieszonym PM10 w 2021 r. (stężenie średnie roczne Sa)
33.	Parametry jakości powietrza dla niklu Ni w pyłe zawieszonym PM10 w 2021 r. (stężenie średnie roczne Sa)
34.	Parametry jakości powietrza dla kadmu Cd w pyłe zawieszonym PM10 w 2021 r. (stężenie średnie roczne Sa)
35.	Parametry jakości powietrza dla ołowiu Pb w pyłe zawieszonym PM10 w 2021 r. (stężenie średnie roczne Sa)

Lp.	Wyszczególnienie – Wykaz tabel
36.	Parametry jakości powietrza dla ozonu O ₃ w 2021 r. ((maksymalne stężenie średnie dobowe ze średnich kroczących S8h(k)max)
37.	Parametry jakości powietrza dla dwutlenku azotu NO ₂ w 2021 r. (stężenie średnie roczne Sa)
38.	Parametry jakości powietrza dla dwutlenku siarki SO ₂ w 2021 r. (stężenie średnie dobowe, percentyl 99,2%)
39.	Parametry jakości powietrza dla tlenku węgla CO w 2021 r. (stężenie średnie dobowe ze średnich kroczących S8h(k)max)
40.	Parametry jakości powietrza dla benzenu C ₆ H ₆ w 2021 r. (stężenie średnie roczne Sa)
41.	Skutki zdrowotne powodowane średnim rocznym narażeniem na pył zawieszony PM _{2,5} w 2021 roku
42.	Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej 2021 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C oraz A1, C1 dla pyłu zawieszzonego PM _{2,5})
43.	Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej 2021 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C)
44.	Wyniki zmian oceny jakości powietrza w latach 2018-2021 pod kątem ochrony zdrowia ludzi
45.	Wyniki zmian oceny jakości powietrza w latach 2018-2021 pod kątem ochrony roślin
46.	Średnioroczne stężenia zanieczyszczeń w strefach w województwie opolskim w stosunku do roku poprzedzającego i średniej z dziesięciolecia 2010-2020
47.	Przeciętne trwanie życia w wybranych latach
48.	Długość dróg publicznych o nawierzchni twardej ulepszonej na terenie województwa opolskiego w latach 2018 i 2021
49.	Wskaźniki gęstości dróg publicznych o nawierzchni twardej ulepszonej na terenie województwa opolskiego w 2021 r. w odniesieniu do powierzchni i liczby mieszkańców
50.	Zestawienie większych inwestycji drogowych zrealizowanych w latach 2018-2022 na drogach krajowych
51.	Zestawienie inwestycji drogowych zrealizowanych w latach 2018-2022 na drogach wojewódzkich
52.	Długość i gęstość linii kolejowych normalnotorowych eksploatowanych w województwie opolskim w latach 2018-2021
53.	Wykaz odnawialnych źródeł energii elektrycznej o mocy powyżej 1 MW przyłączonych do sieci TAURON Dystrybucja S.A. na obszarze woj. opolskiego w latach 2018-2022 oraz planowanych do przyłączenia w roku 2022
54.	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w latach 2018 i 2021
55.	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w latach 2018 i 2021
56.	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w latach 2018 i 2021
57.	Aglomeracje wodo-ściekowe w województwie opolskim
58.	Kierunki zagospodarowania odpadów komunalnych w województwie opolskim - stan 31.12.2021 r.
59.	Funkcjonujące na terenie województwa opolskiego instalacje spełniające wymagania dla instalacji komunalnych, które zostały oddane do użytkowania i posiadają wymagane decyzje pozwalające na przetwarzanie odpadów
60.	Funkcjonujące na terenie województwa opolskiego instalacje spełniające wymagania dla instalacji komunalnych, które zostały oddane do użytkowania i posiadają wymagane decyzje pozwalające na przetwarzanie odpadów
61.	Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) - stan 22.11.2022 r.
62.	Eksploatowane na obszarze województwa opolskiego składowiska odpadów komunalnych, inne niż niebezpieczne i obojętne - stan 31.12.2021 r.
63.	Eksploatowane składowiska odpadów przemysłowych na terenie województwa opolskiego w 2021 r.
64.	Zmiany w zakresie gospodarki odpadami w latach 2018-2021
65.	Specjalne strefy ekonomiczne w województwie opolskim w 2022 roku
66.	Powierzchnia geodezyjna użytków rolnych w latach 2011-2022

Lp.	Wyszczególnienie – Wykaz tabel
67.	Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych w latach 2010-2020
68.	Turystyczne obiekty noclegowe w województwie opolskim w latach 2012-2021 (stan w dniu 31 lipca)
69.	Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w obiektach turystycznych w województwie opolskim w latach 2011-2021
70.	Szlaki turystyczne w województwie opolskim w latach 2016-2021
71.	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (mpzp) w 2018 i 2021 r., powierzchnia objęta mpzp w 2018 i 2021, udział powierzchni objętej mpzp w 2018 i 2021, powierzchnia gruntów rolnych i leśnych, dla których w mpzp zmieniono przeznaczenie na cele nierolnicze i nieleśne w 2018 i 2021
72.	Zmiany stanu zagospodarowania przestrzeni województwa opolskiego w latach 2018-2021 w przekroju podstawowych sfer zagospodarowania
73.	Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, ustalone w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa, zgodnie z ich właściwością – Transport
74.	Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, ustalone w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa, zgodnie z ich właściwością – Infrastruktura techniczna
75.	Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, ustalone w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa, zgodnie z ich właściwością – Gospodarka wodna
76.	Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, ustalone w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa, zgodnie z ich właściwością – Dziedzictwo kulturowe
77.	Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, ustalone w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa, zgodnie z ich właściwością – Infrastruktura społeczna
78.	Spójność PZPWO ze Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju 2020 (z perspektywą do 2030)
79.	Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym o charakterze działań technicznych wskazanych w PPSS na terenie województwa opolskiego – kwalifikujących się do umieszczenia w PZPWO
80.	Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym o charakterze działań technicznych wskazanych w PZRP dla dorzecza Odry na terenie województwa opolskiego – kwalifikujących się do umieszczenia w PZPWO

Załącznik

(zestawienie tabel do rozdziału I)

Tabela 1. Zestawienie ustalonych zasobów eksploatacyjnych zwykłych wód podziemnych w latach 2018-2021 (stan 31.12.2021 r.).

Lp.	Zasoby eksploatacyjne						
	rok	zasoby wody ogółem [m ³ /h]	moduł zasobów [hm ³ /km ²]	stan zasobów eksploatacyjnych [m ³ /h]			
				czwartorzędowych	trzeciorzędowych	kredowych	starszych
1	2018 r.	59 048,6	6,27	25 349,1	15 757,6	2 056,0	15 919,0
2	2021 r.	59 918,2	6,37	26 105,4	15 821,6	2 056,0	16 139,6
3	przyrost/ubytok [%]	+ 1,47	+ 0,29	+ 2,98	+ 0,41	0,00	+ 1,39

Źródło: „Bilans zasobów eksploatacyjnych wód podziemnych w Polsce wg stanu na 31.12.2018 r.”, PIG, 2019 r.
 „Bilans zasobów eksploatacyjnych wód podziemnych w Polsce wg stanu na 31.12.2021 r.”, PIG, 2022 r.

Tabela 2. Jednolite Części Wód Podziemnych JCWPd na obszarze województwa opolskiego.

Lp.	Nazwa JCWPd	nr JCWPd		F [km ²]	Ilość warstw wod.	miąższość warstw wodonośnych min - max [m]	głębokość występowania warstw wodonośnych od - do [m]
		europejski kod JCWPd	krajowy kod JCWPd				
1	81	PLGW600081	GW600081	4912,60	4	5 - 40	30 - 150
2	82	PLGW600082	GW600082	2809,20	3	10 - 70	10 - 160
3	96	PLGW600096	GW600096	1744,60	3	2 - 130	1 - 1000
4	97	PLGW600097	GW600097	1584,90	4	0,5 - 110	0,5 - 230
5	98	PLGW600098	GW600098	1297,90	3	0,3 - 150	0 - 400
6	109	PLGW6000109	GW6000109	4258,30	3	2 - 40	0 - 400
7	110	PLGW6000110	GW6000110	2113,40	4	5 - 240	2 - 550
8	127	PLGW6000127	GW6000127	1877,00	6	1 - 130	0,5 - 550
9	128	PLGW6000128	GW6000128	691,10	4	0,4 - 208	1,8 - 300
10	139	PLGW6000139	GW6000139	23,60	2	1,1 - 30	0 - 60
11	140	PLGW6000140	GW6000140	131,60	3	1,1 - 50	0,7 - 55
12	141	PLGW6000141	GW6000141	554,60	6	5 - 40	0,1 - 115
13	142	PLGW6000142	GW6000142	761,30	6	3,5 - 69,0	0,6 - 400
14	143	PLGW6000143	GW6000143	380,10	4	1 - 39,0	0,8 - 35,5

Źródło: PIG - PSH

Tabela 3. Zasoby geologiczne wód podziemnych w województwie opolskim.

Lp.	nazwa odwiertu	typ wody	zasoby geologiczne bilansowe		pobór [m ³ /h]	powiat
			dyspozycyjne [m ³ /h]	eksploatacyjne [m ³ /h]		
1	Wołczyn VII A	lecnicze, termalne	-	8,00	0	kluczborski
2	Grabin 5/1 (Odra)	lecnicze, termalne	-	19,00	0	opolski

Źródło: „Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.XII.2021 r.”, PIG, 2022 r.

Tabela 4. Zbiorniki wodne w województwie opolskim bez uwzględnienia zbiorników retencji leśnej.

Lp.	Zbiornik	Rzeka	Powierzchnia [ha]	Pojemność całkowita [mln m ³]	Rezerwa powodziowa [mln m ³]	
1.	Otmuchów	Nysa Kłodzka	1 976,0	124,5	57,06*	31,62**
2.	Nysa	Nysa Kłodzka	2 080,0	113,6	51,70*	22,94**
3.	Turawa	Mała Panew	2 090,0	106,2	3,0	3,0
4.	Kozielno	Nysa Kłodzka	348,0	20,7	16,4	16,4
5.	Jarnońtówek (suchy)	Złoty Potok	58,8	2,365	2,4	2,4
6.	Michalice	Widawa	92,98	1,748	0,25	0,25
7.	Nowaki	Korzkiew	19,7	0,631	0,74	0,74
8.	Brzózki	Pratwa	42,0	0,535	0,23	0,23
9.	Młyny	Julianopolka	4,53	0,081	b.d	b.d

Lp.	Zbiornik	Rzeka	Powierzchnia [ha]	Pojemność całkowita [mln m ³]	Rezerwa powodziowa [mln m ³]	
10.	Psurów	Prosna	4,58	0,063	b.d	b.d
11.	Kucoby	Łomnica	8,3	0,13	b.d	b.d
12.	Borki Wielkie	Łomnica	7,0	0,12	b.d	b.d
13.	Dobrodzień	Myślinka	1,8	0,019	b.d	b.d
14.	Włodzienin (aktualnie nieużytkowany)	Troja	86,0	4,0	b.d	b.d
15.	Ujazd	Potok Jordan	4,2	0,081	b.d	b.d
16.	Kluczbork	Stobrawa	57,7	1,68	b.d.	b.d.
	Razem		6 881,59	376,453	131,78*	77,58**

* obowiązuje w okresie od 15.06 do 15.09

** obowiązuje w okresie od 01.10 do 30.05

Tabela 5. Zużycie wód dla potrzeb gospodarki narodowej i ludności w latach 2011-2021.

Jednostka terytorialna	ogółem			przemysł			rolnictwo i leśnictwo			eksploatacja sieci wodociągowej			w tym eksploatacja sieci wodociągowej - gospodarstwa domowe		
	2011	2016	2021	2011	2016	2021	2011	2016	2021	2011	2016	2021	2011	2016	2021
	dam ³	dam ³	dam ³	dam ³	dam ³	dam ³	dam ³	dam ³	dam ³	dam ³	dam ³	dam ³	dam ³	dam ³	dam ³
OPOLSKIE	109 527,7	132 017,7	125791,8	41 553	40 802	48954	29 616	51 742	36 501	38 358,7	39 473,7	40336,8	29 404,7	29 691,3	30359,3
Powiat brzeski	6 089,4	5 235,1	5414,1	494	498	444	1 823	975	690	3 772,4	3 762,1	4280,1	2 669,0	2 702,7	3054,4
Powiat głubczycki	2 704,3	2 541,5	2450	404	374	360	25	85	0	2 275,3	2 082,5	2090	1 560,9	1 444,9	1383,2
Powiat kędzierzyńsko-kozielski	12 701,9	13 653,3	12535,2	8 492	9 178	8444	0	0	0	4 209,9	4 475,3	4091,2	3 025,3	2 788,3	2800,5
Powiat kluczborski	7 769,6	8 800,6	7460,3	1 547	1 451	1493	3 972	5 093	3585	2 250,6	2 256,6	2382,3	1 779,1	1 769,5	1854,5
Powiat krapkowicki	10 269,3	10 880,3	10532,2	8 083	8 791	8405	0	0	0	2 186,3	2 089,3	2127,2	1 772,2	1 759,6	1704,2
Powiat namysłowski	12 275,7	36 027,4	26920,7	354	436	423	10 416	34 001	24 937	1 505,7	1 590,4	1560,7	1 313,5	1 391,2	1272,8
Powiat nyski	7 043,3	7 366,0	7428,2	1 678	1 951	2132	665	655	477	4 700,3	4 760,0	4819,2	3 847,0	3 831,6	3866
Powiat oleski	2 324,9	2 419,6	2298,7	71	39	50	273	273	121	1 980,9	2 107,6	2127,7	1 660,1	1 755,6	1797
Powiat opolski	31 726,8	28 891,1	9651,1	18 436	16 830	539	9 177	7 381	4886	4 113,8	4 680,1	4226,1	3 296,4	3 953,2	3372,2
Powiat prudnicki	2 323,6	2 560,5	2500,9	379	545	385	0	14	0	1 944,6	2 001,5	2115,9	1 700,4	1 701,1	1744,3
Powiat strzelecki	6 340,6	6 344,6	4979,1	396	265	395	3 265	3 265	1805	2 679,6	2 814,6	2779,1	2 193,0	2 143,4	2150,3
Powiat m. Opole	7 958,3	7 297,7	33621,3	1 219	444	25884	0	0	0	6 739,3	6 853,7	7737,3	4 587,8	4 450,2	5359,9

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Tabela 6. Powierzchnia lasów ochronnych w latach 2018-2021.

Rok	[ha]	% pow. lasów	W zarządzie Lasów Państwowych					las		
			razem	glebochr.	wodochr.	uszkodz. przez przemysł	podmiejs.	prywatne	gminne	
									razem	w tym w miastach i wokół miast
[ha]										
2018	167 529	59,9	148 165	1 337	59 196	82 722	16 785	431	787	484
2021	167 614	66,8	166 517	1 334	59 249	82 723	16 785	335	762	474

Źródło: Rocznik statystyczny leśnictwa 2022, GUS, 2022

Rocznik statystyczny leśnictwa 2019, GUS, 2019

Tabela 7. Zasoby drzewne i pozyskanie drewna w lasach województwa opolskiego w latach 2018-2021.

Rok	pozyskanie drewna		
	grubizna ogółem [m ³]	grubizna igłasta [m ³]	grubizna liściasta [m ³]
2018	1 400 400	1 054 600	345 800
2021	1 505 200	1 219 000	286 200

Źródło: Rocznik statystyczny leśnictwa 2022, GUS, 2022

Rocznik statystyczny leśnictwa 2019, GUS, 2019

Tabela 8. Powierzchnia gruntów leśnych i powierzchnia lasów w latach 2018-2021.

Nazwa	ogółem		lesistość w %		grunty leśne publiczne ogółem		grunty leśne prywatne		lasy ogółem		lasy publiczne ogółem		lasy prywatne ogółem	
	2018	2021	2018	2021	2018	2021	2018	2021	2018	2021	2018	2021	2018	2021
	[ha]	[ha]	[%]	[%]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]
OPOLSKIE	257 825,55	257 653,71	26,7	26,7	244 869,16	244 682,84	12 956,39	12 970,87	250 927,76	250 892,37	237 971,47	237 921,50	12 956,29	12 970,87
Powiat brzeski	16 995,24	16 931,06	18,9	18,8	16 559,24	16 494,06	436,00	437,00	16 531,29	16 481,29	16 095,29	16 044,29	436,00	437,00
Powiat głubczycki	4 388,99	4 389,12	6,4	6,4	4 060,99	4 060,12	328,00	329,00	4 307,64	4 307,47	3 979,64	3 978,47	328,00	329,00
Powiat kędzierzyńsko-kozielski	15 061,05	15 102,02	23,3	23,4	14 659,05	14 639,06	402,00	462,96	14 571,15	14 618,15	14 169,25	14 155,19	401,90	462,96
Powiat kluczborski	26 132,80	26 113,64	29,8	29,8	25 435,97	25 422,23	696,83	691,41	25 425,83	25 424,36	24 729,00	24 732,95	696,83	691,41
Powiat krapkowicki	10 850,91	10 832,17	23,8	23,8	10 309,99	10 291,93	540,92	540,24	10 534,11	10 517,71	9 993,19	9 977,47	540,92	540,24
Powiat namysłowski	21 471,86	21 534,96	27,8	28,0	20 729,90	20 751,85	741,96	783,11	20 829,44	20 917,48	20 087,48	20 134,37	741,96	783,11
Powiat nyski	16 357,74	16 326,08	13,1	13,0	14 916,04	14 884,38	1 441,70	1 441,70	15 984,14	15 951,34	14 542,44	14 509,64	1 441,70	1 441,70
Powiat oleski	35 092,01	35 004,10	35,2	35,2	30 628,01	30 580,10	4 464,00	4 424,00	34 310,92	34 235,38	29 846,92	29 811,38	4 464,00	4 424,00
Powiat opolski	72 144,67	72 188,21	45,7	45,8	69 873,11	69 910,72	2 271,56	2 277,49	70 168,96	70 260,66	67 897,40	67 983,17	2 271,56	2 277,49
Powiat prudnicki	6 663,31	6 656,33	11,4	11,3	6 508,99	6 509,09	154,32	147,24	6 488,95	6 482,82	6 334,63	6 335,58	154,32	147,24
Powiat strzelecki	31 095,79	31 003,45	40,6	40,5	29 694,85	29 643,99	1 400,94	1 359,46	30 253,26	30 170,33	28 852,32	28 810,87	1 400,94	1 359,46
Powiat m. Opole	1 571,18	1 572,57	10,2	10,2	1 493,02	1 495,31	78,16	77,26	1 522,07	1 525,38	1 443,91	1 448,12	78,16	77,26

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Tabela 9. Zasoby i wydobycie kopalin woj. opolskiego na tle krajowej bazy surowcowej – stan 31.12.2021 r.

Lp.	Grupa surowców	Udział w krajowych zasobach geologicznych bilansowych [%]	Udział w krajowym wydobyciu [%]
1.	Wapienie i margle - dla przemysłu cementowego - dla przemysłu wapienniczego	7,33 13,44	22,45 16,19
2.	Surowce ilaste do produkcji cementu	0,15	0,00
3.	Kamienie łamane i bloczne	2,79	4,03
4.	Piaski i żwiry	7,20	4,31
5.	Piaski podsadzkowe	18,08	19,00
6.	Piaski kwarcowe	10,12	1,71
7.	Piaski formierskie	10,52	18,1
8.	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	2,94	8,00
9.	Łupki fyllitowe	100,00	100,00
10.	Węgiel brunatny	0,01	0,00
11.	Torf	1,3 x 10 ⁻⁶	0,00
12.	Surowce inżynierskie	1,81	0,00

Źródło: „Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.XII.2018 r.”, PIG, 2019 r.

Źródło: „Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.XII.2021 r.”, PIG, 2022 r.

Tabela 10. Zasoby złóż kopalin udokumentowanych w województwie opolskim 2018-2021

grupa surowców	jednostka	ilość złóż						zasoby geologiczne			
		ekspl.		nieeks.		ogółem		bilansowe		przemysłowe	
		2018	2021	2018	2021	2018	2021	2018	2021	2018	2021
wapienie i margle -dla przemysłu cementowego -dla przemysłu wapienniczego	tys. ton	6 5	6 5	2 2	2 2	8 7	8 7	871 144 561 588	945 04 2 783 041	612 648 239 025	592 048 221 612
surowce ilaste do produkcji cement.	tys. ton	0	0	2	2	2	2	406	406	0	0
kamienie łamane i bloczne	tys. ton	15	13	8	12	23	25	114 429	145 896	26 200	78 829
piaski i żwiry	tys. ton	71	59	11 5	14 5	186	204	1420419	13975 57	96 061	146 679
piaski podsadzkowe	tys. ton	1	1	1	1	2	2	459 109	461 872	66 238	13 778
piaski kwarcowe	tys. ton	1	1	3	3	4	4	15 608	15 518	2 657	2 566
piaski formierskie	tys. ton	0	0	6	6	6	6	31 315	31 315	0	0
surowce ilaste ceramiki budowlanej	tys. m ³	3	3	39	39	42	42	58 118	56 799	9 534	7 809
łupki fyllitowe	tys. ton	1	1	2	2	3	3	18 082	17 752	2 183	4 570
węgiel brunatny	tys. ton	0	0	2	2	2	2	2 567	2 567	0	0
torf	tys. ton	0	0	1	1	1	1	288	288	0	0
surowce inżynierskie	tys. ton	0	1	0	1	0	1	0	312	0	0
Razem	tys. ton	10	89	18	21	286	308	3 917	3 976	1 229	1 314
	tys. m ³	3		3	9			270 56	780	181	929
								487	59 719	7 528	7 072

Źródło: „Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.XII.2018 r.”, PIG, 2019 r.

Źródło: „Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.XII.2021 r.”, PIG, 2022 r.

Tabela 11. Zmiany w stanie zasobów geologicznych surowców mineralnych 2018-2021.

lp.	wyszczególnienie	2018 r.	2021 r.	zmiana stanu 2018-2021 [szt.]; [%]
ilość złóż udokumentowanych [szt.]				
1	kamienie łamane i bloczne	23	25	+ 2
2	piaski i żwiry	186	204	+ 18
3	surowce ilaste ceramiki budowlanej	42	42	0
4	wapienie i margle dla przemysłu cementowego	8	8	0
5	wapienie i margle dla przemysłu wapienniczego	7	7	0
	ogółem	286	308	+ 22
zasoby geologiczne [tys. ton]				
1	kamienie łamane i bloczne	314 064	324 378	+ 3,3 %
2	piaski i żwiry	1 406 686	1 454 792	+ 3,4 %
3	surowce ilaste ceramiki budowlanej [tys. m ³]	56 487	59 719	+ 5,7 %
4	wapienie i margle dla przemysłu cementowego	923 300	929 066	+ 0,6 %
5	wapienie i margle dla przemysłu wapienniczego	751 483	740 664	- 1,4 %
	ogółem tys. ton	3 917 270	3 976 780	+ 1,5 %
	tys. m ³	56 487	59 719	+ 5,7 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie:

Źródło: „Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.XII.2018 r.”, PIG, 2019 r.

Źródło: „Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.XII.2021 r.”, PIG, 2022 r.

Tabela 13. Grunty rolne i leśne wyłączone z produkcji 2018-2021

lp.	Wyłączenia gruntów	2018	2021	2018-2021
1	Ogółem, w tym:	64	97	321
2	grunty rolne	46	66	208
3	grunty leśne	18	31	113

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Tabela 14. Kierunki wyłączeń gruntów rolnych i leśnych z produkcji 2018-2021

lp.	Wyłączenia gruntów	2018	2021	2018-2021
1	Ogółem, w tym:	64	97	430
2	tereny komunikacyjne	1	2	4
3	tereny osiedlowe	24	31	109
4	tereny przemysłowe	8	12	43
5	użytki kopalne	23	17	110
6	zbiorniki wodne	0	0	0
7	inne	8	35	54

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Tabela 15. Grunty zdewastowane i zdegradowane, wymagające rekultywacji 2018-2021

lp.	Wyłączenia gruntów	2018	2021	2018-2021
1	Ogółem, w tym:	2 544	2 655	10 440
2	grunty zdewastowane	2 243	2 287	9 114
3	grunty zdegradowane	301	368	1 326

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Tabela 16. Grunty zdewastowane i zdegradowane, zrehabilitowane i zagospodarowane 2018-2021

lp.	Wyłączenia gruntów	2018	2021	2018-2021
1	ogółem	24	86	178
2	grunty zrehabilitowane	23	44	115
3	grunty zagospodarowane	1	42	63

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Tabela 17. Formy ochrony przyrody w województwie opolskim – stan 31.12.2021 r.

Lp.	Forma ochrony	Ilość [szt.]		Powierzchnia [ha]		Udział w powierzchni województwa [%]	
		2018	2021	2018	2021	2018	2021
1	Natura 2000 (OSO ustanowione)	4	22	14 161,1	42 324,3	1,5	1,5
2	Natura 2000 (SOO - OZW)	21	2	27 175,4	468,5	2,9	3,0
3	Parki krajobrazowe	3	3	62 590,5	62 590,5	6,6	6,6
4	Obszary chronionego krajobrazu	9	9	196 268,63	196 268,6	20,4	20,8
5	Rezerwy przyrody	36	40*	946,31*	1000,03*	0,1	0,1
6	Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	14	14	2 663,59	2 663,59	0,3	0,3
7	Użytki ekologiczne	96	107	744,68	855,18	0,1	0,1
8	Stanowiska dokumentacyjne	3	3	16,68	16,68	0,2	0,0
9	Pomniki przyrody	587	643				
	Razem			256 263,4	260 475,5	27,23	27,7

Źródło: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, GDOŚ

* wg stanu na 4 stycznia 2023 r.

Tabela 18. Powierzchnia obszarów prawnie chronionych w latach 2018-2021 wg powiatów.

Jednostka terytorialna	ogółem		rezerwy przyrody		parki krajobrazowe razem		obszary chronionego krajobrazu	
	2018	2021	2018	2021	2018	2021	2018	2021
	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]
OPOLSKIE	259 530,12	259 537,24	946,31	968,7 5	62 590,50	62 590,50	196 268,63	196 268,63
Powiat brzeski	13 244,16	13 245,15	242,98	263,0 4	9 774,00	9 774,00	3 455,70	3 455,70
Powiat głubczycki	9 632,14	9 632,14	101,75	101,7 5	0,00	0,00	9 530,39	9 530,39
Powiat kędzierzyńsko-kozielski	4 404,99	4 430,63	0,00	0,00	0,00	0,00	4 383,66	4 383,66
Powiat kluczborski	28 597,96	28 604,21	118,93	118,9 3	2 842,50	2 842,50	25 692,08	25 692,08
Powiat krapkowicki	7 065,68	7 065,68	61,07	61,07	1 113,80	1 113,80	5 917,08	5 917,08
Powiat namysłowski	34 561,69	34 563,50	0,00	0,00	11 758,60	11 758,60	22 798,81	22 798,81
Powiat nyski	23 490,97	23 496,73	118,17	120,5 5	3 250,00	3 250,00	20 240,03	20 240,03
Powiat oleski	10 004,19	9 998,89	0,00	0,00	0,00	0,00	9 918,00	9 918,00
Powiat opolski	90 170,86	90 171,86	131,44	131,4 4	28 261,40	28 261,40	61 889,65	61 889,65
Powiat prudnicki	4 730,00	4 730,00	3,91	3,91	1 653,00	1 653,00	3 077,00	3 077,00
Powiat strzelecki	33 598,59	33 569,56	168,06	168,0 6	3 937,20	3 937,20	29 366,23	29 366,23
Powiat m. Opole	28,89	28,89	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Tabela 19. Jakość badanych wód podziemnych w województwie opolskim.

Rok badań	ogólna liczba punktów badawczych	liczba punktów, w których jakość wód odpowiadała klasom jakości [%]				
		I klasa wody bardzo dobrej jakości	II klasa wody dobrej jakości	III klasa wody zadowalającej jakości	IV klasa wody niezadowalającej jakości	V klasa wody złej jakości
2018	32	-	7/22 %	13/41 %	8/25 %	4/12 %
2021	26	-	16/27 %	16/35 %	7/27 %	7/3 %
2018-2021		0 p %	+ 5,0 p %	- 6,0 p %	- 2,0 p %	+ 9,0 %

Źródło: Klasy jakości wód podziemnych – monitoring jakości wód podziemnych – monitoring diagnostyczny (www.mjwp.gioś.gov.pl)

Tabela 21. Klasy jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych na podstawie badań monitoringowych z 2021 r.

Nr pkt pomiarowego wg MON-BADA	Kod JCWP	powiat	gmina	miejsowość	Klasa jakości 2018	Klasa jakości 2021
365	PLGW6000143	kędzierzyńsko-kozielski	Bierawa (gm. wiejska)	Stara Kuźnia	II	II
366	PLGW6000143	kędzierzyńsko-kozielski	Bierawa (gm. wiejska)	Stara Kuźnia	IV	IV
370	PLGW6000127	m. Opole	Opole (gm. miejska)	Wrzoski	III	III
372	PLGW6000127	m. Opole	Opole (gm. miejska)	Wrzoski	III	III
373	PLGW6000127	m. Opole	Opole (gm. miejska)	Wrzoski	II	II
617	PLGW6000110	opolski	Turawa (gm. wiejska)	Zawada	IV	
619	PLGW6000127	krapkowicki	Zdzieszowice (gm. miejsko-wiejska)	Zdzieszowice	II	II
621	PLGW6000141	głubczycki	Głubczyce (gm. miejsko-wiejska)	Bogdanowice	III	III
622	PLGW6000141	głubczycki	Baborów (gm. miejsko-wiejska)	Boguchwałów	V	V
627	PLGW6000141	głubczycki	Głubczyce (gm. miejsko-wiejska)	Chróstno	III	IV
631	PLGW6000127	prudnicki	Biała (gm. miejsko-wiejska)	Łącznik	II	II
1055	PLGW6000127	m. Opole	Opole (gm. miejska)	Wrzoski	V	V
1056	PLGW6000143	kędzierzyńsko-kozielski	Bierawa (gm. wiejska)	Stara Kuźnia	III	III
1198	PLGW6000127	prudnicki	Prudnik (gm. miejsko-wiejska)	Wieszczyna	V	
1230	PLGW6000127	krapkowicki	Krapkowice (gm. miejsko-wiejska)	Krapkowice	II	II
1317	PLGW6000127	prudnicki	Lubrza (gm. wiejska)	Dytmarów	III	III
1836	PLGW6000127	opolski	Prószków (gm. miejsko-wiejska)	Jaśkowice	III	IV
1325	PLGW6000110	oleski	Zębowice (gm. wiejska)	Zębowice	II	
1733	PLGW6000110	strzelecki	Zawadzkie (gm. miejsko-wiejska)	Zawadzkie	IV	
1836	PLGW6000127	opolski	Prószków (gm. miejsko-wiejska)	Jaśkowice	IV	IV
1867	PLGW6000127	nyski	Głuchotały	Charbielin	IV	III

Nr pkt pomiarowego wg MON-BADA	Kod JCWP	powiat	gmina	miejsowość	Klasa jakości 2018	Klasa jakości 2021
			(gm. miejsko-wiejska)			
1868	PLGW6000127	opolski	Dobrzeń Wielki (gm. wiejska)	Dobrzeń Mały	V	V
1946	PLGW6000128	kędzierzyńsko-kozielski	Kędzierzyn-Koźle (gm. miejska)	Kędzierzyn - Koźle	III	IV
1966	PLGW6000128	strzelecki	Ujazd (gm. miejsko-wiejska)	Grzeboszowice	V	IV
2656	PLGW6000127	krapkowicki	Gogolin (gm. miejsko-wiejska)	Gogolin	II	II
2659	PLGW6000127	strzelecki	Leśnica (gm. miejsko-wiejska)	Poręba	III	III
2660	PLGW6000110	strzelecki	Jemielnica (gm. wiejska)	Jemielnica	IV	
2661	PLGW6000110	opolski	Ozimek (gm. miejsko-wiejska)	Mnichus	III	
2662	PLGW6000110	oleski	Dobrodzień (gm. miejsko-wiejska)	Dobrodzień	IV	
2664	PLGW6000127	opolski	Tarnów Opolski (gm. wiejska)	Tarnów Opolski	IV	IV
2671	PLGW6000141	głubczycki	Baborów (gm. miejsko-wiejska)	Tłustomosty	III	III
2672	PLGW6000141	głubczycki	Baborów (gm. miejsko-wiejska)	Dziećmarów	III	III
2699	PLGW6000141	głubczycki	Głubczyce (gm. miejsko-wiejska)	Gadzowice	III	II
2712	PLGW6000127	opolski	Dobrzeń Wielki (gm. wiejska)	Dobrzeń Mały	II	IV

Źródło: Klasy jakości wód podziemnych – monitoring jakości wód podziemnych – monitoring diagnostyczny (www.mjwp.gios.gov.pl, dostęp dnia 4.02.2023 r.)

Tabela 22. Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników wodnych w województwie opolskim w latach 2018 - 2021 wg PMŚ

Kod jcwsp	Nazwa jcwsp	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Stan/potencjał ekologiczny	Klasyfikacja stanu chemicznego	Ocena stanu jcwsp		
						rok najstarszych badań	rok najnowszych badań	ocena
1	2	3	4	5	6	7	8	9
PLRW6000161334659	Psarski Potok	1	>2	umiarkowany potencjał ekologiczny		2019	2021	zły stan wód
PLRW6000161334666	Dopływ spod Czeskiej Wsi			brak możliwości klasyfikacji		2021	2021	brak możliwości wykonania oceny
PLRW60001711774	Zakrzówka	2	>2	umiarkowany stan ekologiczny		2021	2021	zły stan wód
PLRW600017133129	Kościelna	4	>2	słaby stan ekologiczny		2021	2021	zły stan wód
PLRW6000171176929	Jaźwina	3	>2	umiarkowany stan ekologiczny		2021	2021	zły stan wód
PLRW600019132889	Brynica od dopł. spod Łubnian do ujścia (EW. do Budkowiczanki)	2	>2	umiarkowany stan ekologiczny		2018	2021	zły stan wód
PLRW600017117924	Olszanka	4	>2	słaby stan ekologiczny		2021	2021	zły stan wód
PLRW60001712796	Ptakowicki Potok	2	>2	umiarkowany stan ekologiczny		2018	2021	zły stan wód
PLRW60001711734	Słotnik	2	>2	umiarkowany stan ekologiczny		2021	2021	zły stan wód

PLRW60001711738	Trzciniec	3	>2	umiarkowany stan ekologiczny		2021	2021	zły stan wód
PLRW60001711752	Krępa	2	>2	umiarkowany stan ekologiczny		2021	2021	zły stan wód
PLRW600017117569	Jasionna	2	>2	umiarkowany stan ekologiczny		2021	2021	zły stan wód
PLRW600017117676	Dopływ z Kórnicy	5	>2	zły stan ekologiczny		2021	2021	zły stan wód
PLRW6000171181949	Żelazna	1	>2	umiarkowany stan ekologiczny		2021	2021	zły stan wód
PLRW600017118312	Smolina	3	>2	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2019	2021	zły stan wód
PLRW600017118329	Bziczka	4	>2	słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2019	2021	zły stan wód
PLRW600017118529	Rosa	5	>2	zły stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2019	2021	zły stan wód
PLRW60001711194	Czarna Struga	4	>2	słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2019	2021	zły stan wód
PLRW60001711989	Krzywula	4	>2	słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2019	2021	zły stan wód
PLRW600017125529	Maciejowicki Potok	2	>2	umiarkowany potencjał ekologiczny		2018	2021	zły stan wód
PLRW60001712598	Kwiatkówka	4	>2	słaby stan ekologiczny	brak możliwości klasyfikacji	2019	2021	zły stan wód

PLRW60001712714	Płuta	3	>2	umiarkowany stan ekologiczny		2018	2021	zły stan wód
PLRW60001712729	Kamienica	4	>2	słaby stan ekologiczny		2018	2021	zły stan wód
PLRW600017127449	Cielnica od źródła do Korzkwi	2	>2	umiarkowany potencjał ekologiczny		2018	2021	zły stan wód
PLRW60001712748	Dopływ spod Sidziny	1	>2	umiarkowany stan ekologiczny		2021	2021	zły stan wód
PLRW600017132729	Smolnica	4	>2	słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2018	2021	zły stan wód
PLRW600017127529	Łokietnica	3	>2	umiarkowany stan ekologiczny		2021	2021	zły stan wód
PLRW60001712829	Ścinawa Niemodlińska od źródła do Miesznej	4	>2	słaby potencjał ekologiczny		2018	2021	zły stan wód
PLRW60001712854	Dopływ z Goszczowic	1	>2	umiarkowany potencjał ekologiczny		2021	2021	zły stan wód
PLRW60001712869	Pradelna	5	>2	zły stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2019	2021	zły stan wód
PLRW60001712872	Dzięcielec	2	>2	umiarkowany stan ekologiczny		2021	2021	zły stan wód
PLRW60001712894	Krzemionka	5	>2	zły stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2019	2021	zły stan wód
PLRW60001712914	Jasień		>2	brak możliwości klasyfikacji		2021	2021	brak możliwości wykonania oceny

PLRW60001712929	Borkowicki Rów	5	>2	zły stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2019	2021	zły stan wód
PLRW6000171296	Wilczy Rów			brak możliwości klasyfikacji		2021	2021	brak możliwości wykonania oceny
PLRW60001713129	Cięcina	5	>2	zły stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2019	2021	zły stan wód
PLRW600017132329	Kanał Krążel	2	2	dobry stan ekologiczny		2021	2021	brak możliwości wykonania oceny
PLRW60001713274	Miałka	3	>2	umiarkowany stan ekologiczny		2021	2021	zły stan wód
PLRW6000171328349	Budkowiczanka od źródła do Wiszni	4	2	słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2018	2021	zły stan wód
PLRW600017133249	Smortawa od źródła do Pijawki	4	>2	słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2019	2021	zły stan wód
PLRW6000171334661	Dopływ z Osieka Grodkowskiego	1	>2	umiarkowany stan ekologiczny		2021	2021	zły stan wód
PLRW600017136194	Łózka	3	>2	umiarkowany stan ekologiczny		2021	2021	zły stan wód
PLRW600017136332	Jaskółka			brak możliwości klasyfikacji		2021	2021	brak możliwości wykonania oceny
PLRW60001713634	Kraszowska Struga	1	>2	umiarkowany stan ekologiczny		2021	2021	zły stan wód
PLRW600017136352	Dopływ z Wojciechowa			brak możliwości klasyfikacji		2021	2021	brak możliwości wykonania oceny

PLRW600017184152	Dopływ z Uszyc	4	>2	słaby stan ekologiczny		2021	2021	zły stan wód
PLRW60001811746	Grudynka	3	>2	umiarkowany stan ekologiczny		2021	2021	zły stan wód
PLRW600019118899	Jemielnica od Suchej do Małej Panwi	3	>2	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2019	2021	zły stan wód
PLRW600023132888	Żydówka	3	>2	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2018	2021	zły stan wód
PLRW60004117639	Osobłoga Prudnika	4	>2	słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2019	2021	zły stan wód
PLRW600041176469	Trzebinka	4	>2	słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2019	2021	zły stan wód
PLRW600041176489	Sadecki Potok	4	>2	słaby stan ekologiczny		2021	2021	zły stan wód
PLRW6000412389	Tarnawka	3	>2	umiarkowany potencjał ekologiczny		2018	2021	zły stan wód
PLRW60004125669	Widna od Cerveného Potoku do Łuży	4	>2	słaby stan ekologiczny		2018	2021	zły stan wód
PLRW60004125829	Olesnice	3	2	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2018	2021	zły stan wód
PLRW60004125949	Płocha	4	>2	słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2018	2021	zły stan wód
PLRW60005112289	Radynka	3	>2	umiarkowany stan ekologiczny		2021	2021	zły stan wód

PLRW60006125149	Głęboka	4	>2	słaby stan ekologiczny		2021	2021	zły stan wód
PLRW600019115899	Bierawka od Knurówki do ujścia	5	>2	zły potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2017	2021	zły stan wód
PLRW60000117169	Kanał Gliwicki	brak możliwości klasyfikacji	1	brak możliwości klasyfikacji	stan chemiczny poniżej dobrego	2019	2021	zły stan wód
PLRW600019116999	Kłodnica od Dramy do ujścia	5	>2	zły potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2017	2021	zły stan wód
PLRW6000171181989	Kanał Hutniczy	4	>2	słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2019	2021	zły stan wód
PLRW60001711829	Lublinica	4	>2	słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2019	2021	zły stan wód
PLRW6000171188949	Swornica	3	>2	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2019	2021	zły stan wód
PLRW600019118399	Mała Panew od Lublinicy do zb. Turawa	5	>2	zły potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2016	2021	zły stan wód
PLRW60001911899	Mała Panew od zb. Turawa do Odry	4	>2	słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2016	2021	zły stan wód
PLRW600019118199	Mała Panew od Stoły do Lublinicy	3	>2	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2016	2021	zły stan wód
PLRW6000812589	Biała Głuchołaska od Oleśnicy do zb. Nysa	3	>2	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2018	2021	zły stan wód
PLRW6000412369	Kamienica	4	>2	słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2018	2021	zły stan wód

PLRW6000191299	Nysa Kłodzka od zb. Nysa do ujścia	3	>2	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2018	2021	zły stan wód
PLRW6000412549	Raczyna	3	>2	umiarkowany potencjał ekologiczny		2018	2021	zły stan wód
PLRW60001912899	Ścinawa Niemodlińska od Miesznej do Nysy Kłodzkiej	4	>2	słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2018	2021	zły stan wód
PLRW60001912749	Cielnica od Korzkwi do Nysy Kłodzkiej	3	>2	umiarkowany potencjał ekologiczny		2018	2021	zły stan wód
PLRW60001712789	Grodkowska Struga	3	>2	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2018	2021	zły stan wód
PLRW60004125889	Mora	4	>2	słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2018	2021	zły stan wód
PLRW600017127569	Skoroszycki Potok	1	>2	umiarkowany stan ekologiczny		2018	2021	zły stan wód
PLRW60001712769	Stara Struga	3	>2	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2018	2021	zły stan wód
PLRW60001712569	Widna od Łuży do ujścia	3	>2	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2018	2021	zły stan wód
PLRW600019117159	Odra od wypływu ze zb. Polder Buków do Kanału Gliwickiego	4	>2	słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2017	2021	zły stan wód
PLRW60001911759	Odra od Kanału Gliwickiego do Osobłogi	5	>2	zły potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2017	2021	zły stan wód
PLRW60002111799	Odra od Osobłogi do Małej Panwi	4	>2	słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2017	2021	zły stan wód

PLRW60001711969	Prószkowski Potok	4	>2	słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2016	2021	zły stan wód
PLRW60001711729	Łącka Woda	3	>2	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2019	2021	zły stan wód
PLRW600019117699	Osobłoga od Prudnika do Odry	4	>2	słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2017	2021	zły stan wód
PLRW60008117649	Prudnik od Złotego Potoku do Osobłogi	4	>2	słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2017	2021	zły stan wód
PLRW600017184129	Prosna do Wyderki	4	>2	słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2016	2021	zły stan wód
PLRW60001913289	Budkowiczanka od Wiszni do Stobrawy	4	>2	słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2018	2021	zły stan wód
PLRW60001713231	Stobrawa od źródeł do Kluczborskiego Strumienia	4	>2	słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2018	2021	zły stan wód
PLRW6000191329	Stobrawa od Czarnej Wody do Odry (EW. do ujścia)	3	2	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2018	2021	zły stan wód
PLRW600017132649	Oziąbel	2	>2	umiarkowany potencjał ekologiczny		2018	2021	zły stan wód
PLRW60001913271	Stobrawa od Kluczborskiego Strumienia do Czarnej Wody	4	>2	słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2018	2021	zły stan wód
PLRW600017132629	Wołczyński Strumień	5	>2	zły stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2018	2021	zły stan wód
PLRW600019132499	Bogacica od Borkówki do Stobrawy	2	>2	umiarkowany stan ekologiczny		2018	2021	zły stan wód

PLRW600017133269	Śmieszka	3	>2	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2019	2021	zły stan wód
PLRW600018118549	Libawa	4	2	słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2019	2021	zły stan wód
PLRW6000012599	Nysa Kłodzka od oddzielenia się Młynówki Pomianowskiej do wypływu ze zb. Nysa	3	2	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2018	2021	zły stan wód
PLRW6000011859	Mała Panew, zb. Turawa	4	2	słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2016	2021	zły stan wód
PLRW60001712596	Przedpolna	brak możliwości klasyfikacji	2	brak możliwości klasyfikacji	stan chemiczny poniżej dobrego	2019	2020	zły stan wód
PLRW600017128769	Wytoka	5	>2	zły stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2019	2020	zły stan wód
PLRW60001911279	Opawa od Opawicy do Morawicy	2	>2	umiarkowany potencjał ekologiczny		2017	2020	zły stan wód
PLRW600020117499	Stradunia od Jakubowickiego Potoku do Odry	3	>2	umiarkowany stan ekologiczny		2020	2020	zły stan wód
PLRW600016115949	Cisek	3	>2	umiarkowany potencjał ekologiczny		2017	2020	zły stan wód
PLRW600017117789	Czarnka	2	>2	umiarkowany stan ekologiczny		2017	2020	zły stan wód
PLRW600016115929	Dzielniczka	4	>2	słaby potencjał ekologiczny		2017	2020	zły stan wód
PLRW600016112729	Ostra	3	>2	umiarkowany stan ekologiczny		2017	2020	zły stan wód

PLRW6000811229	Opawica od Dopływu z Burkviz do ujścia	3	>2	umiarkowany potencjał ekologiczny		2017	2020	zły stan wód
PLRW6000191176899	Biała od Śmickiego Potoku do Osobłogi	2	>2	umiarkowany potencjał ekologiczny		2017	2020	zły stan wód
PLRW600041176449	Prudnik od źródła do Złotego Potoku	4	>2	słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	2017	2020	zły stan wód
PLRW6000171176889	Młynówka	3	>2	umiarkowany potencjał ekologiczny		2017	2020	zły stan wód
PLRW60001611524	Psina do Suchej Psiny włącznie	5	>2	zły stan ekologiczny		2017	2020	zły stan wód
PLRW6000161152669	Troja do Morawy włącznie	3	>2	umiarkowany potencjał ekologiczny		2017	2020	zły stan wód
PLRW600018117449	Stradunia od źródła do Potoku Jakubowickiego	3	>2	umiarkowany stan ekologiczny		2017	2020	zły stan wód
PLRW600018117489	Ligocki Potok	5	>2	zły stan ekologiczny		2017	2020	zły stan wód
PLRW60001713629	Studnica	2	>2	umiarkowany stan ekologiczny		2019	2020	zły stan wód
PLRW600019136199	Widawa od Czarnej Widawy do zb. Michalice	3	>2	umiarkowany potencjał ekologiczny		2019	2020	zły stan wód
PLRW600017118349	Bziniczka	2	2	dobry potencjał ekologiczny		2019	2020	brak możliwości wykonania oceny
PLRW6000171176829	Biała od źródła do Śmickiego Potoku	1	>2	umiarkowany potencjał ekologiczny		2019	2019	zły stan wód

PLRW6000171363149	Chelszcząca	4	>2	słaby stan ekologiczny		2019	2019	zły stan wód
PLRW600017118889	Jemielnica od źródła do Suchej	4	>2	słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny dobry	2016	2019	zły stan wód
PLRW600017117684	Czarny Rów	3	>2	umiarkowany stan ekologiczny		2019	2019	zły stan wód
PLRW600017117674	Dopływ spod Błazejowic Dolnych	4	2	słaby stan ekologiczny		2019	2019	zły stan wód
PLRW600017117922	Dopływ spod Boguszyc	2	>2	umiarkowany stan ekologiczny		2019	2019	zły stan wód
PLRW6000171841329	Dopływ spod Ożarowa	4	>2	słaby potencjał ekologiczny		2019	2019	zły stan wód
PLRW600017128349	Dopływ spod Pleśnicy	3	>2	umiarkowany stan ekologiczny		2019	2019	zły stan wód
PLRW600023115972	Dopływ z Brzeżec	5	>2	zły stan ekologiczny		2019	2019	zły stan wód
PLRW600017184134	Dopływ z Gołej	4	>2	słaby stan ekologiczny		2019	2019	zły stan wód
PLRW60001711192	Glinka	2	>2	umiarkowany stan ekologiczny		2019	2019	zły stan wód
PLRW600017136192	Jarząbek	5	>2	zły stan ekologiczny		2019	2019	zły stan wód
PLRW60004117669	Lubrzanka	4	>2	słaby stan ekologiczny		2019	2019	zły stan wód

PLRW6000171273899	Młynówka Bielicka	5	>2	zły stan ekologiczny		2019	2019	zły stan wód
PLRW6000171176714	Młynówka	3	>2	umiarkowany stan ekologiczny		2019	2019	zły stan wód
PLRW600017128749	Młynówka	4	>2	słaby potencjał ekologiczny		2019	2019	zły stan wód
PLRW600017127329	Młynówka Niwnicka	4	>2	słaby stan ekologiczny		2019	2019	zły stan wód
PLRW600017118389	Myślina	2	>2	umiarkowany stan ekologiczny		2016	2019	zły stan wód
PLRW600017136322	Namysłówka	4	>2	słaby stan ekologiczny		2019	2019	zły stan wód
PLRW6000161171429	Olszówka	1	>2	umiarkowany potencjał ekologiczny		2019	2019	zły stan wód
PLRW6000511223	Opawica do Dopływu z Burkviz	2	>2	umiarkowany potencjał ekologiczny		2019	2019	zły stan wód
PLRW600017136189	Osuch	brak możliwości klasyfikacji	>2	brak możliwości klasyfikacji		2019	2019	brak możliwości wykonania oceny
PLRW60004125869	Pisa	2	>2	umiarkowany stan ekologiczny		2019	2019	zły stan wód
PLRW600016117164	Poleśnica	3	>2	umiarkowany stan ekologiczny		2019	2019	zły stan wód
PLRW600016184169	Pratwa	3	>2	umiarkowany stan ekologiczny		2016	2019	zły stan wód

PLRW60001712889	Radoszówka	4	>2	slaby stan ekologiczny		2019	2019	zły stan wód
PLRW6000171176869	Rzymkowicki Rów	3	>2	umiarkowany potencjał ekologiczny		2019	2019	zły stan wód
PLRW6000171331149	Sadzawa	3	>2	umiarkowany stan ekologiczny		2019	2019	zły stan wód
PLRW600017117549	Swornica	2	>2	umiarkowany stan ekologiczny		2019	2019	zły stan wód
PLRW600017132383	Szerzyna	3	>2	umiarkowany stan ekologiczny		2019	2019	zły stan wód
PLRW6000171178	Wiński Potok	2	>2	umiarkowany stan ekologiczny		2019	2019	zły stan wód

Źródło: Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2018-2021 na podstawie monitoringu (www.gov.pl, dostęp 30.01.2023 r.)

Tabela 23. Emisja zanieczyszczeń pyłowo-gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych w 2021 r.

Lp.	Powiat	Emisja zanieczyszczeń [t/rok]						Emisja jednostkowa [t/km ²]	
		pyłowych	gazowych					pyłowe	gazowe
			ogółem	SO ₂	NO _x	CO	CO ₂		
1	Powiat brzeski	29	108 210	307	139	39	107 485	0,03	123,53
2	Powiat głubczycki	70	9 533	36	52	219	9 208	0,10	14,16
3	Powiat kędzierzysko-kozielski	253	1 235 732	1 123	1 320	450	1 231 436	0,40	1 977,17
4	Powiat kluczborski	37	57 325	94	64	63	57 095	0,04	67,28
5	Powiat krapkowicki	210	3 933 476	925	5 440	11 469	3 915 375	0,48	8 899,27
6	Powiat namysłowski	30	34 250	33	33	112	34 068	0,04	45,79
7	Powiat nyski	34	450 024	224	403	573	448 789	0,03	367,67
8	Powiat oleski	15	22 172	30	40	141	21 941	0,02	22,79
9	Powiat opolski	49	323 202	171	218	3 198	319 603	0,03	210,69
10	Powiat prudnicki	7	18 532	59	32	35	18 406	0,01	32,40
11	Powiat strzelecki	53	89 127	74	68	31	88 949	0,07	119,79
12	Powiat m.Opole	416	11 314 434	3 346	6 943	2 851	11 300 747	2,79	75 935,80
13	Razem Opolskie	1 203	17 596 017	6 422	14 752	19 181	17 553 102	0,13	1 869,53
14	POLSKA	22 168	209 490 154	180 879	179 655	261 810	208 385 768	0,07	669,93

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Tabela 24. Zestawienie wielkości emisji tlenków siarki na obszarze stref województwa opolskiego w 2021 r.

Nazwa strefy	Kod stref	Powierzchnia [km ²]	Emisja SO _x [kg/rok]					Emisja [kg/(km ² · rok)]	
			Komunalno-bytowa	Transp. drog.	Punktowa	Inne	Suma emisji	Bez emisji punktowej	Razem
miasto Opole	PL1601	149	171 286	393	3 194 383	23	3 366 084	1 152	22 591
strefa opolska	PL1602	9 263	4 001 103	7 814	3 292 260	1 207	7 302 385	433	788
województwo opolskie		9 412	4 172 390	8 207	6 486 643	1 229	10 668 469	444 1	133
Polska		312 705	100 644 542	413 664	169 472 103	191 135	270 721 444	324	866

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie opolskim. Raport wojewódzki za rok 2021. GIOŚ, 2022 (wg KOBiZE)

Tabela 25. Zestawienie wielkości emisji tlenków azotu na obszarze stref województwa opolskiego w 2021 r.

Nazwa strefy	Kod stref	Powierzchnia [km ²]	Emisja NO [kg/rok]					Emisja [kg/(km ² · rok)]	
			Komunalno-bytowa	Transp. drog.	Punktowa	Inne	Suma emisji	Bez emisji punktowej	Razem
miasto Opole	PL1601	149	124 774	184 287	7 015 558	74 994	7 399 614	2 578	49 662
strefa opolska	PL1602	9 263	2 018 801	3 957 680	7 744 261	3 734 060	17 454 803	1 048	1 884
województwo opolskie		9 412	2 143 575	4 141 968	14 759 819	3 809 054	24 854 416	1 073	2 641
Polska		312 705	56 857 333	201 986 659	183 437 050	103 993 603	546 274 644	1 160	1 747

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie opolskim. Raport wojewódzki za rok 2021. GIOŚ, 2022 (wg KOBiZE)

Tabela 26. Zestawienie wielkości emisji pyłu PM₁₀ na obszarze stref województwa opolskiego w 2021 r.

Nazwa strefy	Kod stref	Powierzchnia [km ²]	Emisja PM10 [kg/rok]					Emisja [kg/(km ² ·rok)]	
			Komunalno-bytowa	Transp. drog.	Punktowa	Inne	Suma emisji	Bez emisji punktowej	Razem
miasto Opole	PL1601	149	501 553	11 808	260 047	33 193	808 696	3 682	5 427
strefa opolska	PL1602	9 263	8 919 764	229 825	726 455	1 702 103	11 850 653	1 201	1 279
województwo opolskie		9 412	9 421 317	241 633	986 502	1 735 296	12 659 349	1 240	1 345
Polska		312 705	231 978 092	11 902 122	20 162 702	53 400 081	326 936 351	981	1 046

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie opolskim. Raport wojewódzki za rok 2021. GIOŚ, 2022 (wg KOBiZE)

Tabela 27. Zestawienie wielkości emisji pyłu PM_{2,5} na obszarze stref województwa opolskiego w 2021 r..

Nazwa strefy	Kod stref	Powierzchnia [km ²]	Emisja PM _{2,5} [kg/rok]					Emisja [kg/(km ² ·rok)]	
			Komunalno-bytowa	Transp. drog.	Punktowa	Inne	Suma emisji	Bez emisji punktowej	Razem
miasto Opole	PL1601	149	491 305	8 859	163 677	2 943	667 635	3 382	4 481
strefa opolska	PL1602	9 263	8 754 708	184 650	432 164	140 144	9 577 053	987	1 034
województwo opolskie		9 412	9 246 014	193 510	595 840	143 087	10 244 688	1 025	1 088
Polska		312 705	227 626 030	9 371 223	12 421 511	5 462 176	257 163 952	783	822

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie opolskim. Raport wojewódzki za rok 2021. GIOŚ, 2022 (wg KOBiZE)

Tabela 28. Zestawienie wielkości emisji benzo(a)pirenu B(a)P na obszarze stref województwa opolskiego w 2021 r.

Nazwa strefy	Kod stref	Powierzchnia [km ²]	Emisja PM _{2,5} [kg/rok]					Emisja [kg/(km ² ·rok)]	
			Komunalno-bytowa	Transp. drog.	Punktowa	Inne	Suma emisji	Bez emisji punktowej	Razem
miasto Opole	PL1601	149	270,9	0,2	76,5	0,0	347,7	1,8	2,3
strefa opolska	PL1602	9 263	5 444,9	3,5	49,3	0,1	5 497,9	0,6	0,6
województwo opolskie		9 412	5 715,8	3,8	125,8	0,1	5 845,5	0,6	0,6
Polska		312 705	139 397,2	201,4	2 307,2	2,4	141 908,2	0,4	0,5

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie opolskim. Raport wojewódzki za rok 2021. GIOŚ, 2022 (wg KOBiZE)

Tabela 29. Parametry jakości powietrza dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} w 2021 r. (stężenie średnie roczne Sa).

Województwo	Kod strefy	Nazwa strefy	Stężenie Sa [µg/m ³]			Zmiana względna Sa [%]	
			Minimum	Średnio	Maksimum	2021/ 2020	2021 / 2010-2020
opolskie	PL1601	miasto Opole	16,4	16,4	17,7	7,7%	-14,1%
opolskie	PL1602	strefa opolska	18,1	19,5	21,0	10,1%	- 14,2%
Wartość normatywna	< 20 µg/m ³						

Opracowanie własne na podstawie Jakość powietrza w Polsce w roku 2021 w świetle wyników pomiarów prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska – GIOŚ, Opracowanie: IOŚ-PIB 2022, INFAIR

Tabela 30. Parametry jakości powietrza dla pyłu zawieszonego PM10 w 2021 r. (stężenie średnie roczne Sa).

Wojewódz-two	Kod strefy	Nazwa strefy	Stężenie Sa [µg/m ³]			Zmiana względna Sa [%]	
			Minimum	Średnio	Maksimum	2021/2020	2021 / 2010-2020
opolskie	PL1601	miasto Opole	23,3	23,3	23,3	- 2,3%	-24,3%
opolskie	PL1602	strefa opolska	23,4	27,1	33,6	6,8%	- 15,5%
Wartość normatywna	< 40 µg/m ³						

Opracowanie własne na podstawie *Jakość powietrza w Polsce w roku 2021 w świetle wyników pomiarów prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska* – GIOŚ, Opracowanie: IOŚ-PIB 2022, INFAIR

Tabela 31. Parametry jakości powietrza dla benzo(a)pirenu B(a)P w pyłe zawieszonym PM10 w 2021 r. (stężenie średnie roczne Sa).

Wojewódz-two	Kod strefy	Nazwa strefy	Stężenie Sa [µg/m ³]			Zmiana względna Sa [%]	
			Minimum	Średnio	Maksimum	2021/2020	2021 / 2010-2020
opolskie	PL1601	miasto Opole	2,72	2,72	2,72	2,2%	-27,1%
opolskie	PL1602	strefa opolska	3,13	3,39	3,63	-3,7%	-41,9%
Wartość normatywna	< 1,0 µg/m ³						

Opracowanie własne na podstawie *Jakość powietrza w Polsce w roku 2021 w świetle wyników pomiarów prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska* – GIOŚ, Opracowanie: IOŚ-PIB 2022, INFAIR

Tabela 32. Parametry jakości powietrza dla arsenu As w pyłe zawieszonym PM10 w 2021 r. (stężenie średnie roczne Sa).

Wojewódz-two	Kod strefy	Nazwa strefy	Stężenie Sa [µg/m ³]			Zmiana względna Sa [%]	
			Minimum	Średnio	Maksimum	2021/2020	2021 / 2010-2020
opolskie	PL1601	miasto Opole	1,77	1,77	1,77	31,5%	6,6%
opolskie	PL1602	strefa opolska	1,62	1,62	1,62	34,6%	0,5%
Wartość normatywna	< 6,0 µg/m ³						

Opracowanie własne na podstawie *Jakość powietrza w Polsce w roku 2021 w świetle wyników pomiarów prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska* – GIOŚ, Opracowanie: IOŚ-PIB 2022, INFAIR

Tabela 33. Parametry jakości powietrza dla niklu Ni w pyłe zawieszonym PM10 w 2021 r. (stężenie średnie roczne Sa).

Wojewódz-two	Kod strefy	Nazwa strefy	Stężenie Sa [µg/m ³]			Zmiana względna Sa [%]	
			Minimum	Średnio	Maksimum	2021/2020	2021 / 2010-2020
opolskie	PL1601	miasto Opole	2,63	2,63	2,63	0,5%	19,0%
opolskie	PL1602	strefa opolska	1,39	1,39	1,39	-7,7%	-9,7%
Wartość normatywna	< 20,0 µg/m ³						

Opracowanie własne na podstawie *Jakość powietrza w Polsce w roku 2021 w świetle wyników pomiarów prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska* – GIOŚ, Opracowanie: IOŚ-PIB 2022, INFAIR

Tabela 34. Parametry jakości powietrza dla kadmu Cd w pyłe zawieszonym PM10 w 2021 r. (stężenie średnie roczne Sa).

Województwo	Kod strefy	Nazwa strefy	Stężenie Sa [µg/m ³]			Zmiana względna Sa [%]	
			Minimum	Średnio	Maksimum	2021/2020	2021 / 2010-2020
opolskie	PL1601	miasto Opole	0,27	0,27	0,27	-46,1%	-37,2%
opolskie	PL1602	strefa opolska	0,19	0,19	0,19	-76,3%	-57,8%
Wartość normatywna	< 5,0 µg/m ³						

Opracowanie własne na podstawie Jakość powietrza w Polsce w roku 2021 w świetle wyników pomiarów prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska – GIOŚ, Opracowanie: IOŚ-PIB 2022, INFAIR

Tabela 35. Parametry jakości powietrza dla ołowiu Pb w pyłe zawieszonym PM10 w 2021 r. (stężenie średnie roczne Sa).

Województwo	Kod strefy	Nazwa strefy	Stężenie Sa [µg/m ³]			Zmiana względna Sa [%]	
			Minimum	Średnio	Maksimum	2021/2020	2021 / 2010-2020
opolskie	PL1601	miasto Opole	bp	bp	bp	bp	bp
opolskie	PL1602	strefa opolska	0,009	0,009	0,009	-0,5%	-46,1%
Wartość normatywna	< 0,5 µg/m ³						

bp- brak stacji pomiarowej; Opracowanie własne na podstawie Jakość powietrza w Polsce w roku 2021 w świetle wyników pomiarów prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska – GIOŚ, Opracowanie: IOŚ-PIB 2022, INFAIR

Tabela 36. Parametry jakości powietrza dla ozonu O₃ w 2021 r. ((maksymalne stężenie średnie dobowe ze średnich krocących S8h(k)max).

Województwo	Kod strefy	Nazwa strefy	Stężenie Sa [µg/m ³]			Zmiana względna Sa [%]	
			Minimum	Średnio	Maksimum	2021/2020	2021 / 2010-2020
opolskie	PL1601	miasto Opole	bp	bp	bp	bp	bp
opolskie	PL1602	strefa opolska	137,9	140,9	143,9	7,9%	-3,9%
Wartość normatywna	< 120 µg/m ³						

Opracowanie własne na podstawie Jakość powietrza w Polsce w roku 2021 w świetle wyników pomiarów prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska – GIOŚ, Opracowanie: IOŚ-PIB 2022, INFAIR

Tabela 37. Parametry jakości powietrza dla dwutlenku azotu NO₂ w 2021 r. (stężenie średnie roczne Sa).

Województwo	Kod strefy	Nazwa strefy	Stężenie Sa [µg/m ³]			Zmiana względna Sa [%]	
			Minimum	Średnio	Maksimum	2021/2020	2021 / 2010-2020
opolskie	PL1601	miasto Opole	bp	bp	bp	bp	bp
opolskie	PL1602	strefa opolska	14,2	14,9	16,0	8,5%	- 4,4%
Wartość normatywna	< 40 µg/m ³						

Opracowanie własne na podstawie Jakość powietrza w Polsce w roku 2021 w świetle wyników pomiarów prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska – GIOŚ, Opracowanie: IOŚ-PIB 2022, INFAIR

Tabela 38. Parametry jakości powietrza dla dwutlenku siarki SO₂ w 2021 r. (stężenie średnie dobowe, percentyl 99,2%).

Województwo	Kod strefy	Nazwa strefy	P 99,2 [µg/m ³]			Zmiana względna P99,2 [%]	
			Minimum	Średnio	Maksimum	2021/2020	2021 / 2010-2020
opolskie	PL1601	miasto Opole	bp	bp	bp	bp	bp
opolskie	PL1602	strefa opolska	14,5	14,5	14,5	13,0%	- 51,2%
Wartość normatywna	< 125 µg/m ³						

Opracowanie własne na podstawie *Jakość powietrza w Polsce w roku 2021 w świetle wyników pomiarów prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska* – GIOŚ, Opracowanie: IOŚ-PIB 2022, INFAIR

Tabela 39. Parametry jakości powietrza dla tlenku węgla CO w 2021 r. (stężenie średnie dobowe ze średnich kroczących S8h(k)max).

Województwo	Kod strefy	Nazwa strefy	P 99,2 [µg/m ³]			Zmiana względna P99,2 [%]	
			Minimum	Średnio	Maksimum	2021/ 2020	2021 / 2010-2020
opolskie	PL1601	miasto Opole					
opolskie	PL1602	strefa opolska	1,68	1,68	1,68	-12,4%	- 21,2%
Wartość normatywna							

Opracowanie własne na podstawie *Jakość powietrza w Polsce w roku 2021 w świetle wyników pomiarów prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska* – GIOŚ, Opracowanie: IOŚ-PIB 2022, INFAIR

Tabela 40. Parametry jakości powietrza dla benzenu C₆H₆ w 2021 r. (stężenie średnie roczne Sa).

Województwo	Kod strefy	Nazwa strefy	Stężenie Sa [µg/m ³]			Zmiana względna Sa [%]	
			Minimum	Średnio	Maksimum	2021/2020	2021 / 2010-2020
opolskie	PL1601	miasto Opole					
opolskie	PL1602	strefa opolska	0,8	2,1	2,9	10,3%	- 9,8%
Wartość normatywna	< 5 µg/m ³						

Opracowanie własne na podstawie *Jakość powietrza w Polsce w roku 2021 w świetle wyników pomiarów prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska* – GIOŚ, Opracowanie: IOŚ-PIB 2022, INFAIR

Tabela 41. Skutki zdrowotne powodowane średnim rocznym narażeniem na pył zawieszony PM_{2,5} w 2021 roku.

Województwo	Kod strefy	Nazwa strefy	Przedwczesne zgony ogółem		
			Liczba [os.]	Wskaźnik [os. na 100 tys.]	Liczba [os.] powyżej zaleceń WHO
opolskie	PL1601	miasto Opole	135	147	97
opolskie	PL1602	strefa opolska	988	169	734

Opracowanie własne na podstawie *Jakość powietrza w Polsce w roku 2021 w świetle wyników pomiarów prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska* – GIOŚ, Opracowanie: IOŚ-PIB 2022, INFAIR

Tabela 42. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej 2021 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C oraz A1, C1 dla pyłu zawieszonego PM2,5).

Lp.	Nazwa strefy	Kod strefy	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5
1	Miasto Opole	PL1601	A	A	A	A	A ¹	A	A	A	A	A	C	A1
2	Strefa opolska	PL1602	A	A	A	A	A ¹	C	A	A	A	A	C	C1 ²

1) Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2.

2) Dla pyłu zawieszonego PM2,5 – poziom dopuszczalny I faza, strefa opolska uzyskała klasę A.

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie opolskim. Raport wojewódzki za rok 2021. GIOŚ, 2022

Tabela 43. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej 2021 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C) [źródło: GIOŚ]

Lp.	Nazwa strefy	Kod strefy	SO ₂	NO _x	O ₃ ¹
1	strefa opolska	PL1602	A	A	A

1) Dla ozonu – poziom celu długoterminowego strefa opolska uzyskała klasę D2.

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie opolskim. Raport wojewódzki za rok 2021. GIOŚ, 2022

Tabela 44. Wyniki zmian oceny jakości powietrza w latach 2018-2021 pod kątem ochrony zdrowia ludzi

Lp.	Nazwa strefy	Rok	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5	Ozon ¹ O ₃
1	miasto Opole	2018	A	A	A	A	C	A	A	A	A	C	A	A1
		2021	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A1	A1
2	strefa opolska	2018	A	A	C	A	C	A	A	A	A	C	C	A1
		2021	A	A	A	A	C	A	A	A	A	C	C1 ²	A1

Źródło: Stan środowiska w województwie opolskim w roku 2018. WIOŚ Opole, 2019 r.

Jakość powietrza w Polsce w roku 2021 w świetle wyników pomiarów prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska – GIOŚ, Opracowanie: IOŚ-PIB 2022, INFAIR

1 – ozon wg poziomu docelowego

Tabela 45. Wyniki zmian oceny jakości powietrza w latach 2018-2021 pod kątem ochrony roślin

Lp.	Nazwa strefy	Rok	SO ₂	NO ₂	Ozon ¹ O ₃
1	miasto Opole	2018	A	A	A
		2021	nie klasyfikuje się		
2	strefa opolska	2018	A	A	C
		2021	A	A	A

Źródło: Stan środowiska w województwie opolskim w roku 2018. WIOŚ Opole, 2019 r.

Jakość powietrza w Polsce w roku 2021 w świetle wyników pomiarów prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska – GIOŚ, Opracowanie: IOŚ-PIB 2022, INFAIR

1. dla ozonu – poziom celu długoterminowego strefa opolska uzyskała klasę D2.

Tabela 46. Średnioroczne stężenia zanieczyszczeń w strefach w województwie opolskim w stosunku do roku poprzedzającego i średniej z dziesięciolecia 2010-2020.

Rodzaj zanieczyszczenia	Strefa	Przedział wartości		Norma (µg/m ³)	Zmiana 2021/2020	Zmiana 2021/2010-2020
		min (µg/m ³)	max (µg/m ³)			
PM2,5	miasto Opole	16,4	17,7	< 20,0	+ 7,7	- 14,1
	strefa opolska	18,1	21,0		+ 10,1	- 14,2
PM10	miasto Opole	23,3	23,3	< 40,0	- 2,3	- 24,3
	strefa opolska	23,4	33,6		+ 6,8	- 15,5
B(a)P	miasto Opole	2,72	2,72	< 1,0	+ 2,2	- 27,1
	strefa opolska	3,13	3,63		- 3,7	- 41,9
As	miasto Opole	1,77	1,77	< 6,0	+ 31,5	+ 6,6
	strefa opolska	1,62	1,62		+ 34,6	+ 0,5
Ni	miasto Opole	2,63	2,63	< 20,0	+ 0,5	+ 19,9
	strefa opolska	1,39	1,39		- 7,7	- 9,7
Cd	miasto Opole	0,27	0,27	< 5,0	- 46,1	- 37,2
	strefa opolska	0,19	0,19		- 76,3	- 57,8
Pb	miasto Opole	-	-	< 0,5	-	-
	strefa opolska	0,009	0,009		- 0,5	- 46,1
O ₃	miasto Opole	-	-	< 120,0	-	-
	strefa opolska	137,9	143,9		+ 7,9	- 3,9
NO ₂	miasto Opole	-	-	< 40,0	-	-
	strefa opolska	14,2	16,0		+ 8,5	- 4,4
SO ₂	miasto Opole	-	-	< 125,0	-	-
	strefa opolska	14,5	14,5		+ 13,0	- 51,2
CO	miasto Opole	-	-	*	-	-
	strefa opolska	1,68	1,68		- 12,4	- 21,2
C ₆ H ₆	miasto Opole	-	-	< 5,0	-	-
	strefa opolska	0,8	2,9		+ 10,3	- 9,8

* brak normy rocznej

Opracowanie własne na podstawie *Jakość powietrza w Polsce w roku 2021 w świetle wyników pomiarów prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska* – GIOŚ, Opracowanie: IOŚ-PIB 2022, INFAIR

Tabela 48. Długość dróg publicznych o nawierzchni twardej ulepszonej na terenie województwa opolskiego w latach 2018 i 2021

Lp.	Kategoria dróg	2018	2021	Zmiany
1.	A. Ogółem	8 038,6	8 216,5	177,9
2.	Krajowe	779,5	783,0	3,5
3.	Wojewódzkie	995,5	997,9	2,4
4.	Powiatowe	3 612,6	3 593,6	-19,0
5.	Gminne	2 651,0	2 842,0	191,0

Źródło: Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Lokalnych

Tabela 49. Wskaźniki gęstości dróg publicznych o nawierzchni twardej ulepszonej na terenie województwa opolskiego w 2021 r. w odniesieniu do powierzchni i liczby mieszkańców

Lp.	Obszar	Drogi o twardej nawierzchni ulepszonej na 100 km ²	Drogi o twardej nawierzchni ulepszonej na 10 tys. mieszk.
1.	Polska	94,0	77,5
2.	Województwo opolskie	87,3	86,6
3.	Województwo dolnośląskie	102,5	70,5
4.	Województwo łódzkie	110,2	83,9
5.	Województwo śląskie	169,6	47,8
6.	Województwo wielkopolskie	96,3	82,1

Źródło: Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Lokalnych

Tabela 50. Zestawienie większych inwestycji drogowych zrealizowanych w latach 2018-2022 na drogach krajowych

Lp.	Gmina	Nazwa zadania	Zakres robót
Inwestycje zrealizowane w 2019			
1	Dobrodzień	Budowa obwodnicy Myśliny w ciągu drogi krajowej nr 46	Budowa pełnego zakresu obwodnicy Myśliny w ciągu drogi krajowej nr 46 o długości 3,149 km
2	Głubczyce	Rozbudowa drogi krajowej nr 38 na odcinku Granica Państwa - Pietrowice	długość rozbudowanego odcinka drogi: 2,75 km
3	Reńska Wieś	Rozbudowa drogi krajowej nr 45 na odcinku Reńska Wieś - Większyce - Poborszów	długość rozbudowanego odcinka drogi: 5,3 km
Inwestycje zrealizowane w 2021			
4	Niemodlin	Budowa obwodnicy Niemodlina w ciągu drogi krajowej nr 45	Budowa pełnego zakresu obwodnicy Niemodlina w ciągu drogi krajowej nr 46 o długości 11,485 km
5	Turawa	Budowa mostu przez rzekę Jemielnica w ciągu drogi krajowej nr 45 w miejscowości Zawada	wybudowano nowy most jednoprzęsłowy oraz przebudowano odcinek drogi o łącznej długości 207,0 m wraz z ciągiem pieszo-rowerowym
6	Głogówek	Budowa mostu przez rzekę Osobłoga w ciągu drogi krajowej nr 40 w miejscowości Mochów	wybudowano nowy most trzyprzęsłowy oraz przebudowano odcinek drogi o łącznej długości 241,0 m wraz z ciągiem pieszo-rowerowym
Inwestycje zrealizowane w 2022			
7	Kędzierzyn-Koźle	Budowa obwodnicy Kędzierzyna Koźła w ciągu drogi krajowej nr 40)	Budowa pełnego zakresu północnej obwodnicy Kędzierzyna Koźła w ciągu drogi krajowej nr 40 o długości 14,33 km
8	Dąbrowa	Budowa wiaduktu nad linią PKP w ciągu drogi krajowej nr 46 w miejscowości Dąbrowa	budowa nowego wiaduktu i rozbiórka istniejącego - długość 41, dojazdy
9	Namysłów	Rozbudowa drogi krajowej DK 39 na odcinku Smarchowice Wielkie - Namysłów	długość rozbudowanego odcinka drogi: 2,8 km
10	Rogów Opolski	Rozbudowa drogi krajowej 45 na odcinku Rogów Opolski - węzeł Opole Płd	długość rozbudowanego odcinka drogi: 2,0 km
11	Nysa	Rozbudowa drogi krajowej nr 41 w m. Wierzbicęce	długość rozbudowanego odcinka drogi: 2,62 km

Źródło: Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Opolu

Tabela 51. Zestawienie inwestycji drogowych zrealizowanych w latach 2018-2022 na drogach wojewódzkich

Lp	Gmina	Nazwa zadania	Zakres robót
Inwestycje zrealizowane w 2018			
1	Tułowice, Niemodlin	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 405 na odcinku Niemodlin – Wydrowice oraz Tułowice – Tułowice Małe	długość rozbudowanego odcinka drogi: 1,81 km
2	Strzeleczyce	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 409 w m. Moszna	długość rozbudowanego odcinka drogi: 2,45 km
3	Łambinowice	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 406 w m. Wierzbie	długość rozbudowanego odcinka drogi: 1,1 km
4	Branice	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 419 w m. Branice	długość rozbudowanego odcinka drogi: 2,87 km
5	Olesno	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 494 w m. Świercze	długość rozbudowanego odcinka drogi: 4,45 km
6	Olesno	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 901 na odcinku Olesno – Nowy Wachów	długość rozbudowanego odcinka drogi: 4,68 km
7	Głogówek	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 416 w m. Rzepcze	długość rozbudowanego odcinka drogi: 2,6 km

Lp	Gmina	Nazwa zadania	Zakres robót
8	Głogówek	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 417 w m. Raclawice Śląskie	długość rozbudowanego odcinka drogi: 0,99 km
9	Olszanka	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 401 w m. Raclawice Przylesie	długość rozbudowanego odcinka drogi: 2,42 km
10	Pokój	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 454 w m. Pokój	długość rozbudowanego odcinka drogi: 1,09 km
11	Zawadzkie	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 901 na odcinku Kielcza – gr. województwa	długość rozbudowanego odcinka drogi: 3,46 km
12	Ozimek	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 463 w m. Ozimek	długość przebudowanego odcinka drogi: 0,275 km
13	Turawa	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 901 na odcinku Ligota Turawska – Kadłub Turawski	długość przebudowanego odcinka drogi: 1,5 km
14	Kędzierzyn-Koźle	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 423 na odcinku Januszkowice – Kędzierzyn-Koźle	długość przebudowanego odcinka drogi: 0,99 km
15	Zdzieszowice	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 487 na odcinku Zdzieszowice – Nowa Wieś	długość przebudowanego odcinka drogi: 0,5 km
16	Zdzieszowice	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 423 w m. Januszkowice	długość rozbudowanego odcinka drogi: 0,29 km
17	Popielów	Budowa mostu w ciągu drogi wojewódzkiej nr 457 w m. Stare Kolnie	Budowa mostu w miejscu obiektu przeznaczonego do rozbiórki
18	Grodków	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 385 w m. Kopice	długość przebudowanego odcinka drogi: 1,35 km
Inwestycje zrealizowane w 2019			
19	Gogolin	Budowa obwodnicy m. Malnia i Chorula w ciągu drogi wojewódzkiej nr 423	długość obwodnicy: 6,16 km
20	Biała, Lubrza	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 414 (Al. Lipowa) na odcinku Lubrza – Prudnik, Biała - Dobroszowice	długość rozbudowanego odcinka drogi: 5,7 km
21	Kietrz	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 416 w m. Nowa Cerekwia	długość rozbudowanego odcinka drogi: 2,63 km
22	Świerczów, Namysłów	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 454 na odcinku Biestrzykowice - Jastrzębie	długość rozbudowanego odcinka drogi: 2,38 km
23	Dąbrowa	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 435 w m. Mechnice	długość rozbudowanego odcinka drogi: 1,01 km
24	Paczków	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 382 w m. Paczków	długość rozbudowanego odcinka drogi: 1,61 km
25	Biała	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 407 w m. Pogórze	długość rozbudowanego odcinka drogi: 2,0 km
26	Bierawa	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 408 na odcinku Bierawa - Korzonek	długość rozbudowanego odcinka drogi: 2,72 km
27	Łubniany, Dobrzeń Wielki	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 461 na odcinku Kup - Brynica	długość rozbudowanego odcinka drogi: 1,35 km
28	Dobrzeń Wielki	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 454 na odcinku Dobrzeń Wielki - Kup	długość przebudowanego odcinka drogi: 1,37 km
29	Grodków	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 385 na odcinku Kopice – Krasna Góra	długość przebudowanego odcinka drogi: 1,0 km
30	Zdzieszowice	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 423 na odcinku Januszkowice - Zdzieszowice	długość przebudowanego odcinka drogi: 1,0 km
31	Biała	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 407 w m. łącznik	długość przebudowanego odcinka drogi: 0,75 km
32	Olesno	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 494 na odcinku Obłąki - Bodzanowice	długość przebudowanego odcinka drogi: 1,5 km
33	Strzeleczy	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 409 na odcinku Kujawy - Strzeleczy	długość przebudowanego odcinka drogi: 2,0 km
34	Ozimek	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 463 w m. Dylaki	długość rozbudowanego odcinka drogi: 0,25 km
35	Ozimek	Przebudowa mostu w ciągu drogi wojewódzkiej nr 463 w m. Antoniów	n.d.
36	Zawadzkie, Kolonowskie	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 463 na odcinku Kolonowskie – Zawadzkie	długość przebudowanego odcinka drogi: 5,26 km

Lp	Gmina	Nazwa zadania	Zakres robót
Inwestycje zrealizowane w 2020			
37	Dobrodzień	Budowa obwodnicy Dobrodzienia w ciągu drogi wojewódzkiej nr 901	długość obwodnicy: 5,69 km
38	Pokój	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 454 na odcinku Ładza – Pokój	długość rozbudowanego odcinka drogi: 3,85 km
39	Dąbrowa	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 459 w m. Narok	długość rozbudowanego odcinka drogi: 1,95 km
40	Głogówek	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 416 na odcinku Głogówek - Szonów	długość rozbudowanego odcinka drogi: 4,11 km
41	Strzelce Opolskie	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 409 w m. Strzelce Opolskie (ul. Gogolińska)	długość rozbudowanego odcinka drogi: 1,52 km
42	Olszanka	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 462 w m. Janów	długość rozbudowanego odcinka drogi: 1,19 km
43	Olesno	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 487 na odcinku Olesno – Boroszów	długość rozbudowanego odcinka drogi: 1,54 km
44	Krapkowice	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 416 w m. Kórnicza	długość przebudowanego odcinka drogi: 0,75 km
45	Łambinowice	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 406 w m. Jasienica Dolna	długość przebudowanego odcinka drogi: 0,76 km
46	Baborów	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 416 w m. Sucha Psina	długość przebudowanego odcinka drogi: 1,0 km
47	Ozimek	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 463 w m. Antoniów	długość przebudowanego odcinka drogi: 0,7 km
48	Strzeleczy	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 409 na odcinku Dobra – Strzeleczy	długość przebudowanego odcinka drogi: 1,31 km
49	Gorzów Śląski	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 487 na odcinku Uszyce – Wojsławice	długość przebudowanego odcinka drogi: 1,32 km
50	Krapkowice	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 416 na odcinku Żywocice – Pietna	długość przebudowanego odcinka drogi: 0,93 km
51	Lasowice Wielkie	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 494 na odcinku Bierdzany – Szumirad	długość przebudowanego odcinka drogi: 1,0 km
52	Nysa	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 407 wraz z mostem w m. Kubice	długość przebudowanego odcinka drogi: 1,2 km
53	Olesno	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 494 w m. Olesno (ul. Konopnickiej i Kościuszki)	długość przebudowanego odcinka drogi: 0,62 km
54	Prószków	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 414 na odcinku Chrzyszczycy – Złotniki	długość przebudowanego odcinka drogi: 1,0 km
Inwestycje zrealizowane w 2021			
55	Namysłów	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 454 na odcinku Jastrzębie - Ziemiłowice	długość rozbudowanego odcinka drogi: 3,4 km
56	Świerczów	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 454 w m. Biestrzykowice	długość rozbudowanego odcinka drogi: 1,47 km
57	Strzeleczy	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 409 w m. Zielina i Kujawy	długość rozbudowanego odcinka drogi: 0,9 km
58	Krapkowice	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 415 w m. Krapkowice (ul. Opolska)	długość przebudowanego odcinka drogi: 0,89 km
59	Dobrzeń Wielki	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 457 w m. Chróścice	długość przebudowanego odcinka drogi: 0,91 km
60	Gogolin	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 409 w m. Gogolin	długość przebudowanego odcinka drogi: 1,46 km
61	Strzeleczy	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 409 na odcinku Moszna – Zielina	długość przebudowanego odcinka drogi: 1,3 km
62	Głuchotąz	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 411 w m. Głuchotązy	długość przebudowanego odcinka drogi: 0,99 km
63	Dobrzeń Wielki	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 454 na odcinku Dobrzeń Wielki – Kup	długość przebudowanego odcinka drogi: 1,3 km
64	Gorzów Śląski	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 487 w m. Nowa Wieś	długość przebudowanego odcinka drogi: 0,99 km
65	Gorzów Śląski	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 487 w m. Nowa Wieś	długość przebudowanego odcinka drogi: 1,0 km

Lp	Gmina	Nazwa zadania	Zakres robót
66	Krapkowice	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 415 w m. Krapkowicach (ul. Opolska)	długość przebudowanego odcinka drogi: 1,0 km
67	Grodków	Przebudowa mostu w ciągu drogi wojewódzkiej nr 385 w m. Kopice	n.d.
68	Cisek	Przebudowa mostu w ciągu drogi wojewódzkiej nr 427 w m. Roszowice	n.d.
Inwestycje zrealizowane w 2022			
69	Byczyna	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 487 w m. Roszkowice	długość rozbudowanego odcinka drogi: 1,62 km
70	Krapkowice	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 416 na odcinku Ściborowice - Kórnicza	długość rozbudowanego odcinka drogi: 1,90 km
71	Strzelce Opolskie	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 409 na odcinku Roźniątów – Strzelce Opolskie	długość rozbudowanego odcinka drogi: 1,18 km
72	Bierawa	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 408 w m. Ortowice	długość rozbudowanego odcinka drogi: 2,10 km
73	Łubniany	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 461 w m. Brynica	długość przebudowanego odcinka drogi: 0,875 km
74	Łubniany	Przebudowa mostu w ciągu drogi wojewódzkiej nr 461 w m. Dąbrówka Łubniańska	n.d.

Źródło: Zarząd Dróg Wojewódzkich w Opolu

Tabela 52. Długość i gęstość linii kolejowych normalnotorowych eksploatowanych w województwie opolskim w latach 2018-2021

Wyszczególnienie	2018				2021			
	Długość linii w km		Na 100 km ²		Długość linii w km		Na 100 km ²	
	opolskie	kraj	opolskie	kraj	opolskie	kraj	opolskie	kraj
Ogółem	782	19 235	8,3	6,2	784	19 326	8,3	6,2

Źródło: Źródło: Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Lokalnych

Tabela 54. Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w latach 2018 i 2021

Lp.	Wyszczególnienie	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej			
		2018 rok		2021 rok	
		Ogółem w tys.	%	Ogółem w tys.	%
1.	Polska	33 350,9	92 %	35 171,4	92,4 %
2.	Województwo Opolskie	955,7	96,9 %	940,5	97,0 %
3.	Miasta	517,9	98,5 %	506,2	98,6 %
4.	Wsie	437,8	95,0 %	434,0	95,2 %

Źródło: Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Lokalnych

Tabela 55. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w latach 2018 i 2021

Lp.	Wyszczególnienie	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej			
		2018 rok		2021 rok	
		Ogółem w tys.	%	Ogółem w tys.	%
1.	Polska	21 179,4	70,8 %	27 363,9	71,9 %
2.	Województwo Opolskie	720,4	73,0 %	719,1	74,2 %
3.	Miasta	481,5	91,6 %	472,1	91,9 %
4.	Wsie	238,9	51,9 %	246,9	54,2 %

Źródło: Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Lokalnych

Tabela 56. Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w latach 2018 i 2021

Lp.	Wyszczególnienie	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków			
		2018 rok		2021 rok	
		Ogółem w tys.	%	Ogółem w tys.	%
1.	Polska	28 410,6	74 %	28 511,9	75,2 %
2.	Województwo Opolskie	749,7	76 %	747,1	78,8 %
3.	Miasta	497,3	94,6 %	472,5	93,9%
4.	Wsie	252,3	54,8 %	274,4	61,6%

Źródło: Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Lokalnych

Tabela 57. Aglomeracje wodo-ściekowe w województwie opolskim

Lp.	Nazwa aglomeracji	Gminy w aglomeracji	Uchwała w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji wodno-ściekowych	RLM korzystających z sieci 2021 r.
1.	Baborów	Baborów	nr XVII/210/20 z dnia 29 grudnia 2020 r.	96,1%
2.	Biała	Biała	nr XVI.212.2020 z dnia 18 grudnia 2020 r.	96,6%
3.	Branice	Branice	nr XXVI/266/20 z dn. 14 grudnia 2020 r.	100%
4.	Brzeg	Brzeg, Lubsza, Olszanka, Oława, Skarbimierz, Lewin Brzeski	nr XXIII/287/20 z dnia 17 grudnia 2020 r.	99,4%
5.	Dobrodzień	Dobrodzień	nr XXIII/199/2020 z dnia 29 października 2020 r.	90,5%
6.	Dobrzeń Wielki	Dobrzeń Wielki, Łubniany, część dzielnicy i gminy Opole	nr XXXI/233/2021z dnia 20 maja 2021 r.	98,7%
7.	Głogówek	Głogówek	nr XXXII/317/2020 z dnia 21 grudnia 2020 r.	99,1%
8.	Gogolin	Gogolin	nr XXX/328/2020 z dnia 30 listopada 2020 r.	99,8%
9.	Grodków	Grodków	nr XXII/196/20 z dnia 16 grudnia 2020 r.	99,2%
10.	Kędzierzyn-Koźle	Kędzierzyn-Koźle, Reńska Wieś, Bierawa, Cisek	nr XXIX/320/20 z dnia 17 grudnia 2020 r.	98,7%
11.	Kietrz	Kietrz	nr XXVI/311/2020 z dnia 29 grudnia 2020 r.	99,8%
12.	Kluczbork	Kluczbork	nr XXV/401/20 z dnia 7 grudnia 2020 r.	100%
13.	Kolonowskie	Kolonowskie	nr XVIII/163/20 z dnia 14 grudnia 2020 r.	99,7%
14.	Korfantów	Korfantów	nr XXIV/239/2020 z dnia 25 listopada 2020 r.	100%
15.	Krapkowice	Krapkowice, Prószków, Gogolin, Strzelczki	nr XXII/285/2020 z dnia 17 grudnia 2020 r.	98,1%
16.	Leśnica	Leśnica	nr XXIII/150/20 z dnia 30 listopada 2020 r.	99%
17.	Lewin Brzeski	Lewin Brzeski	nr XXX/239/2021 z dnia 30 marca 2021 r.	70%
18.	Murów	Murów	nr XXXI/223/2021 z dnia 23 września 2021 r.	98%
19.	Namysłów	Namysłów, Domaszowice, Świerczów, Wilków, Pokój	nr 390/VIII/21 z dnia 22 kwietnia 2021 r.	99%
20.	Niemodlin	Niemodlin	nr XXXI/168/20 z dnia 09 listopada 2020 r.	98%
21.	Nysa	Gtuchowały, Nysa, Otmuchów	nr XXXIII/521/20 z dnia 29 grudnia 2020 r.	95,6%
22.	Olesno	Olesno	nr XXX/251/20 z dnia 4 grudnia 2020 r.	98,2%
23.	Opole	Opole, Tarnów Opolski, Komprachcice, Dąbrowa, Łubniany, Chrzastowice, Prószków	nr II/31/18 z dnia 6 grudnia 2018 r.	99%
24.	Ozimek	Ozimek	nr XIII/95/19 z dnia 28 października 2019 r.	98%
25.	Paczków	Paczków	nr XXVIII/218/2020 z dnia 22 grudnia 2020 r.	99%
26.	Pawłowiczki	Pawłowiczki	nr XVI/119/20 z dnia 24 września 2020 r.	99,5%

Lp.	Nazwa aglomeracji	Gminy w aglomeracji	Uchwała w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji wodno-ściekowych	RLM korzystających z sieci 2021 r.
27.	Polska Cerekiew	Polska Cerekiew	nr XXII/135/2021 z dnia 20 stycznia 2021 r.	80%
28.	Popielów - Karłowice	Popielów	nr XXVIII/202/2020 z dnia 30 listopada 2020 r.	98%
29.	Praszka	Praszka, Gorzów Śląski, Rudniki	nr 212/XXVIII/2021 z dnia 26 marca 2021 r.	99%
30.	Prószków	Prószków	nr XXIX/214/2020 z dnia 18 grudnia 2020 r.	98%
31.	Prudnik	Prudnik, Głuchołazy	nr XXXIV/590/2020 z dnia 18 grudnia 2020 r.	99%
32.	Skoroszyce	Skoroszyce	nr XIX/161/2020 z dnia 20 grudnia 2020 r.	99,6%
33.	Strzelce Opolskie	Strzelce Opolskie, Jemielnica	nr XXX/252/2020 z dnia 25 listopada 2020 r.	98%
34.	Tarnów Opolski	Tarnów Opolski, Izbicko	nr XXVI/210/2021 z dnia 22 lutego 2021 r.	99,5%
35.	Trzebiszyn	Lasowice Wielkie	nr XXI/181/20 z dnia 26 sierpnia 2020 r.	98,2%
36.	Tułowice	Tułowice	nr XXVII/147/21 z dnia 25 lutego 2021 r.	100%
37.	Turawa	Łubniany, Turawa	nr XXVI/144/2020 z dnia 17 grudnia 2020 r.	98,1%
38.	Ujazd	Ujazd	nr XXV.186.2020 z dnia 14 grudnia 2020 r.	99,3%
39.	Wołczyn	Wołczyn	nr XXIX/292/2021 z dnia 31 marca 2021 r.	98,3%
40.	Zawadzkie	Zawadzkie	nr XXIV/179/2020 z dnia 21 grudnia 2020 r.	98%
41.	Zdzieszowice	Zdzieszowice, Walce	nr XXVIII/225/2020 z dnia 8 grudnia 2020 r.	98,5%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z AKPOŚK za 2021 rok.

Tabela 58. Kierunki zagospodarowania odpadów komunalnych w województwie opolskim - stan 31.12.2021 r.

Masa zebranych odpadów komunalnych przeznaczonych do recyklingu		Masa zebranych odpadów komunalnych przeznaczonych do kompostowania lub fermentacji		Masa zebranych odpadów komunalnych przeznaczonych do przekształcenia termicznego z odzyskiem energii		Masa zebranych odpadów komunalnych przeznaczonych do przekształcenia termicznego bez odzysku energii		Masa zebranych odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania		Udział odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania w ogólnej ilości odpadów zebranych w ciągu roku	
2018	2021	2018	2021	2018	2021	2018	2021	2018	2021	2018	2021
(Mg)	(Mg)	(Mg)	(Mg)	(Mg)	(Mg)	(Mg)	(Mg)	(Mg)	(Mg)	(Mg)	(Mg)
79 282,5	87 444,0	31 728,8	53 510,2	62 610,6	49 906,3	0,0	7,0	148 999,0	187 404,5	46,2	49,5

Tabela 59. Funkcjonujące na terenie województwa opolskiego instalacje spełniające wymagania dla instalacji komunalnych, które zostały oddane do użytkowania i posiadają wymagane decyzje pozwalające na przetwarzanie odpadów.

Lp.	Adres instalacji	Nazwa i adres zarządzającego instalacją
Instalacje komunalne (IK) do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielania z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku		
1	Podmiejska 69, 45-573 Opole	„REMONDIS Opole” Sp. z o.o. Al. Przyjaźni 9, 45-573 Opole
2	Dzierżysław 1, 48-130 Kietrz	„Naprzód” Sp. z o.o. ul. Raciborska 144b, 44-280 Rydułtowy
3	ul. Naftowa 7, 47-320 Kędzierzyn-Koźle	Regionalne Centrum Zagospodarowania i Unieszkodliwiania Odpadów „Czysty Region” ul. Naftowa 7, 47-320 Kędzierzyn-Koźle
4	Gotartów, 46-200 Kluczbork	EKO-REGION Sp. z o.o. ul. Bawelniana 18, 97-400 Bełchatów

5	Domaszkowice156, 48-303 Nysa	„EKOM” Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. ul. Piłsudskiego 32, 48-303 Nysa
Instalacje komunalne (IK) do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych		
1	Miejskie Składowisko Odpadów ul. Podmiejska 69, 45-574 Opole	Zakład Komunalny Sp. z o.o. w Opolu ul. Podmiejska 69, 45-574 Opole
2	Miejskie Składowisko Odpadów ul. Naftowa 7, 47-320 Kędzierzyn-Koźle	Regionalne Centrum Zagospodarowania i Unieszkodliwiania Odpadów „Czysty Region” Sp. z o.o.
3	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne Dzierżysław 1, 48-130 Kietrz	„Naprzód” Sp. z o.o. ul. Raciborska 144b, 44-280 Rydułtowy
4	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne ul. Nowe Osiedle, Kielcza 47-126 Zawadzkie	Zakład Gospodarki Komunalnej „ZAW-KOM” Sp. z o.o. ul. Świerkłańska 2, 46-059 Zawadzkie
5	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne ul. Dworcowa, 47-161 Szymiszów	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych i Mieszkaniowych Sp. z o.o. ul. Mickiewicza 2, 47-100 Strzelce Opolskie
6	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne Gotartów, 46-200 Kluczbork	EKO-REGION Sp. z o.o. ul. Bawetniana 18, 97-400 Bełchatów
7	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne Ziemiełowice, 46-100 Namysłów	Zakład Wodociągów i Usług Komunalnych „EKOWOD” Sp. z o.o. ul. Mariańska 2, 46-100 Namysłów
8	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne Domaszkowice156, 48-303 Nysa	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „EKOM” Sp. z o.o. ul. Piłsudskiego 32, 48-303 Nysa

Źródło: „Plan gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028” wraz z listą instalacji komunalnych na terenie województwa opolskiego.

Tabela 60. Funkcjonujące na terenie województwa opolskiego instalacje spełniające wymagania dla instalacji komunalnych, które zostały oddane do użytkowania i posiadają wymagane decyzje pozwalające na przetwarzanie odpadów.

Lp.	Nazwa i adres składowiska przeznaczonego do zamknięcia	Informacja o eksploatacji składowiska oraz o pozwoleniu zintegrowanym	Rok zaprzestania przyjmowania odpadów
1	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Chróścicach, gm. Dobrzeń Wielki	eksploatowane, posiada pozwolenie zintegrowane	2022
2	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Świerczu, gm. Olesno	eksploatowane, posiada pozwolenie zintegrowane	2022
3	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Rudnikach, gm. Rudniki	eksploatowane, nie posiada pozwolenia zintegrowanego	2020
4	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Krzyżanowicach, gm. Gorzów Śląski	eksploatowane	2022
5	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Pawłowiczkach, gm. Pawłowiczki	eksploatowane, posiada pozwolenie zintegrowane	2022
6	Składowisko odpadów inne niż niebezpieczne i obojętne w Głubczycach, gm. Głubczyce	eksploatowane, posiada pozwolenie zintegrowane	2022
7	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Baborowie, gm. Baborów	eksploatowane, posiada pozwolenie zintegrowane	2022
8	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Prudniku, gm. Prudnik	eksploatowane, posiada pozwolenie zintegrowane	2022
9	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Okopach, gm. Łambinowice	eksploatowane, posiada pozwolenie zintegrowane	2022
10	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Ujeźdźcu, gm. Paczków	eksploatowane, posiada pozwolenie zintegrowane	2022

Źródło: „Plan gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028”

Tabela 61. Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) - stan 22.11.2022 r.

Lp.	Nazwa Gminy	Liczba punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych utworzonych przez samodzielnie przez gminę	Adres PSZOK
1	Baborów	1	Baborów, ul. Głubczycka (przy składowisku odpadów) 48-120 Baborów
2	Biała	1	Biała, ul. Rynek 10, 48-210 Biała
3	Branice	1	Branice, Wysoka 85A, 48-140 Branice
4	Brzeg m.	1	Brzeg, Saperska 1, 49-300 Brzeg
5	Byczyna	1	Polanowice 94, 46-220 Byczyna
6	Chrzastowice	1	ul. Ozimska 2b, 46-053 Chrzastowice
7	Dąbrowa	1	Dąbrowa, ul. Spółdzielcza 4, 49-120 Dąbrowa
8	Dobrodzień	1	Dobrodzień, ul. Piastowska 25, 46-380 Dobrodzień
9	Dobrzeń Wielki	1	Chróścice, ul. Polna (teren byłego składowiska odpadów), 46-080 Dobrzeń Wielki
10	Głogówek	1	Raławice Śląskie, dz. nr 67, 48-250 Głogówek
11	Głubczyce	1	Głubczyce, ul. Pocztowa 8, 48-100 Głubczyce
12	Głuchołazy	1	Konradów, dz. nr 582/2, 48-340 Głuchołazy
13	Gogolin	1	Gogolin, ul. Ligonja 15, 47-320 Gogolin
14	Gorzów Śląski	1	Gorzów Śląski, Wojska Polskiego 15, 46-310 Gorzów Śląski
15	Kietrz	1	Dzierżysław (przy Zakładzie Zagospodarowania Odpadów Komunalnych), 48-130 Kietrz
16	Kluczbork	1	Gotartów (przy składowisku odpadów), 46-200 Kluczbork
17	Kolonowskie	1	Kolonowskie, ul. Zakładowa 1A, 47-110 Kolonowskie
18	Komprachcice	1	Komprachcice, ul. Rolnicza 6, 46-070 Komprachcice
19	Korfantów	1	Korfantów, ul. Fabryczna 8, 48-317 Korfantów
20	Krapkowice	2	1) Krapkowice, ul. Limanowskiego 61, 47-300 Krapkowice 2) Zdieszowice, ul. Piastowska 38C, 47-330 Zdieszowice
21	Lasowice Wielkie	1	Trzebiszyn 42b, 46-282 Trzebiszyn
22	Lewin Brzeski	1	Lewin Brzeski, ul. Fabryczna (przy oczyszczalni ścieków), 49-340 Lewin Brzeski
23	Łambinowice	1	Okopy dz. nr 480/54, 48-316 Łambinowice
24	Łubniany	1	Dylaki 1A, 46-043 Dylaki
25	Murów	1	Murów, ul. Dworcowa 2, 46-030 Murów
26	Namysłów	1	Namysłów, ul. Grunwaldzka, 46-100 Namysłów
27	Niemodlin	1	Gościejowice Małe 12, 49-100 Niemodlina
28	Nysa	2	1) Nysa, ul. Piłsudskiego 61, 48-303 Nysa 2) Nysa, ul. Saperska 5, 48-303 Nysa
29	Olesno	1	Olesno, ul. Pieloka 21, 46-300 Olesno
30	Olszanka	1	Olszanka 16, 49-332 Olszanka
31	Opole	2	1) Opole, ul. Kępska 5, 46-020 Opole 2) Opole, ul. Podmiejska 69 45-574 Opole
32	Otmuchów	1	Otmuchów, ul. Sienkiewicza 5, 48-385 Otmuchów
33	Ozimek	1	Antoniów ul. Powstańców 54, 46-040 Antoniów
34	Paczków	1	Paczków, ul. Adama Mickiewicza 3, 48-370 Paczków
35	Praszka	1	Kowale (byłe składowisko odpadów komunalnych), 46-320 Praszka
36	Prószków	1	Prószków, ul. Daszyńskiego 13A, 46-060 Prószków
37	Prudnik	1	Prudnik, ul. Wiejska, 48-200 Prudnik
38	Rudniki	1	Dąbrówka 6, 46-325 Rudniki
39	Skarbimierz	1	Skarbimierz 100, 49-318 Skarbimierz
40	Skoroszyce	1	Skoroszyce, ul. Nyska 11, 48-320 Skoroszyce
41	Strzelce Opolskie	1	Szymiszów, ul. Dworcowa 7, 47-100 Strzelce Opolskie
42	Strzeleczyki	1	Łowkowice, Krapkowicka 59, 47-364 Łowkowice
43	Tułowice	1	Tułowice, ul. Porcelanowa 5D, 49-130 Tułowice
44	Turawa	1	Kotórz Mały, ul. Wodna 18A, 46-045 Kotórz Mały
45	Wołczyn	1	Wołczyn, ul. Rieczna 3, 46-250 Wołczyn
46	Zdieszowice	1	Zdieszowice, ul. Filarskiego 35F, 47-330 Zdieszowice

Źródło: Baza Danych o Odpadach UMWO

Tabela 62. Eksploatowane na obszarze województwa opolskiego składowiska odpadów komunalnych, inne niż niebezpieczne i obojętne - stan 31.12.2021 r.

Lp.	Składowisko, w tym instalacje RI-POK	Powierzchnia całkowita [ha]	Pojemność całkowita Vc [m ³]
1	Opole	36,60	2 136 758
2	Gotartów (gm. Kluczbork)	4,96	229 770
3	Ziemielowice (gm. Namysłów)	3,94	875 000
4	Szymiszów (gm. Strzelce Opolskie)	20,30	153 273
5	Kędzierzyn-Koźle, Stawięcice	11,50	491 654
6	Dzierżysław (gm. Kietrz)	6,07	308 000
7	Kielcza (gm. Zawadzkie)	5,79	313 499
8	Domaszkowice (gm. Nysa)	26,24	457 628
	Razem	115,40	4 965 582

Źródło: „Plan gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028”.

Tabela 63. Eksploatowane składowiska odpadów przemysłowych na terenie województwa opolskiego w 2021 r.

Lp.	Składowisko i typ	lokalizacja	uwagi	powierzchnia całkowita Fc [ha]	pojemność całkowita Vc [m ³]	Stopień wypełnienia %
Składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne nieprzyjmujące odpadów komunalnych						
1	Składowisko popiołów i żużla ZAK Kędzierzyn SA	Kędzierzyn-Koźle	składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne	70,0	8 600 000	70,0
2	Składowisko mokre odpadów paleniskowych Elektrownia Blachownia	Kędzierzyn-Koźle	składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne	71,0	13 500 000	99,0
3	Składowisko odpadów stałych Metsa Tissue Krapkowice Sp. z o.o.	Krapkowice	składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne	3,5	148 690	57,5
4	Składowisko żużla i popiołu w Januszkowicach Arcelor Mittal Poland S.A. oddział w Zdzeszowicach	Januszkowice, gmina Zdzeszowice	składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne	41,3	1 239 400	70,1
5	Składowisko odpadów paleniskowych PGE - Elektrownia Opole SA *	Opole - Groszowice	składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne (nieczynne)	78,0	6 100 000	3,0
6	Składowisko odpadów paleniskowych ECO SA	Opole	składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne	9,2	439 168	68,4
7	Składowisko odpadów przemysłowych Huty Małapanew sp. z o.o. Ozimek **	Ozimek (Schodnia Stara)	składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne	4,7	1 330 000	12,0
Składowiska odpadów obojętnych						
8	Składowisko odpadów stałych poremontowych Tauron Wytwarzanie S.A.	Kędzierzyn-Koźle	składowisko odpadów obojętnych	1,0	19 000	95,6

Źródło: Gospodarka odpadami w województwie opolskim w 2016 roku. WIOŚ, 2017

Plan gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028.

* brak składowania odpadów od 2000 r.

** brak składowania odpadów od 1998 r.

IN - składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne

O - składowisko odpadów obojętnych

Tabela 64. Zmiany w zakresie gospodarki odpadami w latach 2018-2021

Lp.	Wskaźnik	Rok	
		2018	2021
1	Odpady komunalne zebrane (Mg)	322 620,9	378 271,9
2	Odpady komunalne zmieszane (Mg)	216 323,0	220 584,0
3	Odpady komunalne zebrane selektywnie (Mg)	106 297,9	157 687,9
4	Odpady przemysłowe wytworzone (Mg)	1 792 600,0	1 181 800,0
5	Odpady przemysłowe poddane odzyskowi (Mg)	875 100,0	654 300,0
6	Odpady przemysłowe składowane (Mg)	5 600,0	18 100,0
7	Powierzchnia czynnych składowisk odpadów komunalnych (ha)	116,2	115,4
8	Powierzchnia składowisk odpadów przemysłowych (ha)	197,4	196,0
9	Wskaźnik odpadów komunalnych zebranych kg/1 ha	342,8	401,9
10	Wskaźnik odpadów przemysłowych wytworzonych kg/1 ha	1255,7	1244,7
11	Udział odpadów poddanych odzyskowi w ilości odpadów wytworzonych (%)	82,9	54,6
12	Odpady komunalne wytworzone/mieszkańca (kg/miesz.)	340,1	398,8
13	Odpady komunalne zebrane selektywnie (%)	32,9	41,7
14	Odpady przemysłowe poddane odzyskowi (%)	48,8	55,4
15	Odpady komunalne przeznaczone do składowania w ogólnej ilości odpadów zebranych w ciągu roku (Mg)	148 999,0	187 404,5

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Tabela 65. Specjalne strefy ekonomiczne w województwie opolskim w 2022 roku

Lp.	Gmina	Łączna powierzchnia do zainwestowana [ha]	Inwestorzy w SSE
Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna		472,92	
1.	Skarbimierz	33,69	Mondelez Polska Production sp. z o.o.; Adient Poland sp. z o.o.; Aquila Brzeg sp. z o.o.; FPS Polska sp. z o.o.; Steinblau sp. z o.o.; POLIGAL POLSKA sp. z o.o.; Zotefoams Poland sp. z o.o.; Donaldson Polska; Nerli Gruppen Poland sp. z o.o.; MITSUI HIGH TEC (EUROPE) sp. z o.o.; GPI POLAND sp. z o.o.;
2.	Grodków	6,84	Austrotherm sp. z o.o.
3.	Lewin Brzeski	30,65	-
4.	Brzeg	56,57	-
5.	Opole	108,46	Art-Odlew sp. c; Adamietz sp. z o.o.; BIG PIEROGI sp. z o.o.; Global Steering Systems Europe sp. z o.o.; Greenpark Resi I sp. z o.o.; HFG Polska sp. z o.o.; Hongbo Clean Energy Europe sp. z o.o.; IFM Ecolink Sp. z o.o. Kamex sp. z o.o.; MRP sp. z o.o.; Opolgraf S.A.; PZ Stelmach sp. z o.o.; P.U.H. Ladrob Łukasz Latała; Pasta Food Company sp. z o.o.; Polaris sp. z o.o.; Skamol Polska sp. z o.o.; Zagroda Opolska sp. z o.o. sp.k.; Zgromadzenie Sióstr kompleks 1;
6.	Popielów	0,14	-
7.	Chróścina	1,91	-
8.	Gracze	1,88	-
9.	Chrzastowice	3,41	-
10.	Kluczbork	3,34	Aspöck Automotive Polska sp. z o.o.; CEDROB S.A.; Cosma Poland sp. z o.o.; FOODLAB sp. z o.o.; Inpol-Krak TUBES SERVICE CENTER sp. z o.o.; MARCEGAGLIA POLAND Sp. z o.o.;
11.	Byczyna	126,13	-
12.	Nysa	8,34	ZPHU "Alsecco" sp. z o.o.; Vasco Doors sp. z o.o.; Bioagra S.A.; Umicore Poland sp. z o.o.
13.	Otmuchów	29,23	Viaregia sp. z o.o.

Lp.	Gmina	Łączna powierzchnia do zainwestowana [ha]	Inwestorzy w SSE
14.	Paczków	37,29	-
15.	Skoroszyce	6,53	-
16.	Wilków	4,58	-
17.	Namysłów	3,91	-
18.	Świerczów	10,02	-
Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna		709,30	
1.	Ujazd (Zimna Wódka)	114,60	Eurobox Polska; MonoSol Poland; GUSTAV WOLF POLSKA; IFA POWERTRAIN POLSKA; TRU-FLEX; Mubea Automotive Poland; BITO TECHNIKA MAGAZYNOWA;
2.	Strzelce Opolskie	210,00	Kronospan DSO; Kronospan OSB; Przeds.Produkcji i Montażu Urządzeń Elektr."KAJA";
3.	Leśnica	53,70	-
4.	Głucholazy	-	Schatdecor;
5.	Głubczyce	-	DUL RADIM PL;
6.	Kędzierzyn-Koźle	8,20	CeWe; Agersol; mPrzedsiębiorstwo Wielobranżowe Drewmax T.Sąsiadek;
7.	Krapkowice	81,30	Michał Hońka "MB-Projekt"; Metsa Tissue; Mondi;
8.	Gogolin	140,50	Sentrex; Hengst Filtration Polska; EKO-PROBUD;
9.	Walce	27,90	-
10.	Olesno	21,40	WMB Asphalt; Wisen; R&R BETH; Rembud; PROFILPOL SYSTEM Sp. z o.o.; Profilpol System; Dawstar; BRYSCH MEBLE; BRADAS Sp z o.o.;
11.	Dobrodzień	41,70	-
12.	Prudnik	10,00	Henniges Automotive; Pionier;
łącznie ≈		1 182,22	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze stron www.ksse.com.pl, www.invest-park.com.pl

Tabela 66. Powierzchnia geodezyjna użytków rolnych w latach 2011-2022

Lp.	Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]			Zmiana powierzchni w latach 2011-2022	
		2011 r.	2016 r.	2022	[ha]	[%]
1.	Użytki rolne razem, w tym:	603 216	599 221	601 145	-2071	-0,3
2.	grunty orne	491 663	490 888	489757	-1906	-0,4
3.	sady	3 446	3 231	2619	-827	-24,0
4.	łąki trwałe	68 248	66 965	66440	-1808	-2,6
5.	pastwiska trwałe	18 282	16 957	17592	-690	-3,8
6.	grunty rolne zabudowane	13 136	12 687	12896	-240	-1,8
7.	grunty pod stawami	4 081	4 413	4755	+674	+16,5
8.	grunty pod rowami	4 360	4 080	4220	-140	-3,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL.

Tabela 67. Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych w latach 2010-2020

Lp.	Grupy obszarowe gospodarstw rolnych	2010 r.		2020 r.		Zmiana ilości gospodarstw w latach 2012-2016
		ilość	%	ilość	%	
1.	do 1 ha włącznie	16 398	36,6	482	1,9	-15 916
2.	od 1 do mniej niż 5 ha	12 979	29,0	11 106	43,7	-1 873
3.	od 5 do mniej niż 10 ha	5 852	13,1	4 774	18,8	-1 078
4.	od 10 do mniej niż 15 ha	3 046	6,8	2 466	9,7	-580
5.	od 15 i więcej ha	6 536	14,6	6 613	26,0	77
6.	ogółem	44 811	100,0	25 441	100,0	-19 370

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL.

Tabela 68. Turystyczne obiekty noclegowe w województwie opolskim w latach 2012-2021 (stan w dniu 31 lipca)

Lp.	Turystyczne obiekty noclegowe	2012 r.		2017 r.		2021 r.		Zmiana 2012 - 2021	
		Liczba obiektów	Liczba miejsc	Liczba obiektów	Liczba miejsc	Liczba obiektów	Liczba miejsc	Liczba obiektów	Liczba miejsc
1.	hotele	36	1884	63	3733	54	3334	18	1450
2.	motele	1	25	2	68	2	67	1	42
3.	pensjonaty	2	36	3	87	3	97	1	61
4.	inne obiekty hotelowe	19	776	19	721	11	667	-8	-109
5.	domy wycieczkowe	2	489	2	489	2	476	0	-13
6.	hostele	0	0	0	0	1	28	1	28
7.	schroniska	1	50	1	50	1	50	0	0
8.	schroniska młodzieżowe	1	25	1	25	0	0	-1	-25
9.	szkolne schroniska młodzieżowe	9	459	10	527	9	408	0	-51
10.	ośrodki wczasowe	7	488	14	857	5	578	-2	90
11.	ośrodki kolonijne	0	0	1	85	0	0	0	0
12.	ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	7	813	5	561	3	185	-4	-628
13.	zespoły domków turystycznych	5	383	5	379	3	207	-2	-176
14.	kempingi	4	842	5	600	4	260	0	-582
15.	poła biwakowe	1	658	3	770	1	30	0	-628
16.	pokoje gościnne / kwatery prywatne	6	102	12	227	10	251	4	149
17.	kwatery agroturystyczne	5	70	13	199	7	115	2	45
18.	pozostałe turystyczne obiekty noclegowe	14	773	9	589	5	434	-9	-339
Ogółem		120	7873	168	9967	121	7187	1	-686

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL.

Tabela 69. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w obiektach turystycznych w województwie opolskim w latach 2011-2021

	stopień wykorzystania miejsc noclegowych										
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]
POLSKA	33,6	33,6	33,8	34,8	36,7	38,1	39,3	40,1	40,6	26,8	32,3
OPOLSKIE	24,8	26,1	25,9	25,6	26,9	29,0	31,1	31,9	32,5	22,2	25,7
Powiat brzeski	21,1	0,0	25,4	26,3	25,3	19,9	22,0	22,5	19,2	15,1	13,8
Powiat głubczycki	14,6	12,9	17,9	25,9	18,6	18,2	22,7	24,8	25,2	16,3	13,4
Powiat kędzierzyńsko-kozielski	17,1	23,3	15,5	18,8	20,7	22,4	28,1	28,4	28,8	17,3	20,9
Powiat kluczborski	20,7	19,3	19,1	24,9	23,4	26,3	29,4	30,4	29,6	24,4	27,5
Powiat krapkowicki	45,7	41,6	22,7	23,1	23,3	27,2	33,4	36,4	41,4	29,6	32,8
Powiat namysłowski	30,4	19,8	18,9	21,8	20,1	21,8	27,3	23,4	24,0	21,5	31,9
Powiat nyski	23,0	27,2	26,6	25,2	28,1	29,5	32,9	34,9	35,3	25,9	30,6
Powiat oleski	31,9	30,0	26,4	19,8	22,8	22,7	23,7	22,2	23,5	14,8	22,4
Powiat opolski	15,3	17,7	20,3	17,5	21,9	27,3	25,9	24,8	23,8	16,9	19,9
Powiat prudnicki	28,5	21,8	26,3	26,5	31,1	30,1	32,1	31,1	31,7	20,0	19,2
Powiat strzelecki	29,9	29,1	37,9	37,0	34,1	41,1	34,9	37,3	35,9	23,2	29,3
Powiat m.Opole	33,4	31,6	34,0	35,3	33,1	37,9	37,4	38,5	44,3	26,6	27,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Tabela 70. Szlaki turystyczne w województwie opolskim w latach 2016-2021

Lp.	rodzaj	Długość szlaków turystycznych w km		
		2016 r.	2021 r.	Zmiana w latach 2011-2016
1.	piesze	1157,3	1088,3	
2.	narciarskie	28,3	28,3	0
3.	rowerowe	228,0	228,0	0
4.	konne	-	-	-
5.	kajakowe	-	-	-
6.	inne	116,2	135,2	+19,0
	razem	1529,8	1479,8	-50,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS: „Turystyka w 2016 r.”, GUS, Warszawa 2017 r.; „Turystyka w 2021 r.”, GUS, Warszawa, Rzeszów 2022 r.

Tabela 71. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (mpzp) w 2018 i 2021 r., powierzchnia objęta mpzp w 2018 i 2021, udział powierzchni objętej mpzp w 2018 i 2021, powierzchnia gruntów rolnych i leśnych, dla których w mpzp zmieniono przeznaczenie na cele nierolnicze i nieleśne w 2018 i 2021

Nazwa/Gmina	plany zagospodarowania przestrzennego ogółem		plany sporządzone na podstawie ustawy z 2003 r.		powierzchnia gminy objęta obowiązującymi planami ogółem		udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem			powierzchnia gminy objęta obowiązującymi planami na podstawie ustawy z 2003 r.		łącznie powierzchnia gruntów rolnych, dla których zmieniono w planach przeznaczenie na cele nierolnicze		łącznie powierzchnia gruntów leśnych, dla których zmieniono w planach przeznaczenie na cele nieleśne	
	2018	2021	2018	2021	2018	2021	2018	2021	zmiana 2018 - 2021	2018	2021	2018	2021	2018	2021
	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[ha]	[ha]	[%]	[%]	[%]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]
OPOLSKIE	1 235	1 366	819	998	380 801	395877,5	40,5	42,1	1,6	245 643	273 565,8	8 501	8 339,6	1 282	1 359,1
Powiat brzeski	99	103	80	84	60 310	60 310,0	68,9	68,9	0,0	39 556	39 556,0	584	650,0	1	10,5
Brzeg	11	12	11	12	1 461	1 461,0	100,0	100,0	0,0	1 461	1 461,0	0	0,0	0	0,0
Skarbimierz	7	8	7	8	11 000	11 000,0	99,7	99,7	0,0	11 000	11 000,0	99	120,0	0	9,5
Grodków	34	36	24	26	20 823	20 823,0	72,8	72,8	0,0	20 618	20 618,0	316	361,0	1	1,0
Lewin Brzeski	34	34	30	30	6 467	6 467,0	40,5	40,5	0,0	6 267	6 267,0	0	0,0	0	0,0
Lubsza	6	6	5	5	20 000	20 000,0	94,0	94,0	0,0	19	19,0	0	0,0	0	0,0
Olszanka	7	7	3	3	559	559,0	6,0	6,0	0,0	191	191,0	169	169,0	0	0,0
Powiat głubczycki	32	28	19	22	8 937	9 929,8	13,3	14,8	1,5	8 872	9 880,8	274	108,0	4	0,0
Baborów	4	4	4	4	5 263	5 263,0	45,0	45,0	0,0	5 263	5 263,0	0	0,0	0	0,0
Branice	12	13	6	7	740	740,0	6,1	6,1	0,0	690	691,0	166	0,0	4	0,0
Głubczyce	15	9	8	9	1 295	2 246,8	4,4	7,6	3,2	1 280	2 246,8	108	108,0	0	0,0
Kietrz	1	2	1	2	1 639	1 680,0	11,7	12,0	0,3	1 639	1 680,0	0	0,0	0	0,0
Powiat kędzierzyńsko-kozielski	77	88	58	71	31 645	31 979,6	50,6	51,2	0,6	20 514	20 929,4	694	725,0	999	1 008,6
Kędzierzyn-Koźle	24	27	16	19	12 360	12 333,6	99,9	99,7	-0,2	1 631	1 685,4	44	44,0	1	1,6
Bierawa	23	29	23	29	11 924	11 924,0	100,6	100,6	0,0	11 924	11 924,0	363	376,0	997	1 007,0
Cisiek	2	3	1	2	89	97,0	1,3	1,4	0,1	68	76,0	49	54,0	0	0,0

Nazwa/Gmina	plany zagospodarowania przestrzennego ogółem		plany sporządzone na podstawie ustawy z 2003 r.		powierzchnia gminy objęta obowiązującymi planami ogółem		udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem			powierzchnia gminy objęta obowiązującymi planami na podstawie ustawy z 2003 r.		łączna powierzchnia gruntów rolnych, dla których zmieniono w planach przeznaczenie na cele nierolnicze		łączna powierzchnia gruntów leśnych, dla których zmieniono w planach przeznaczenie na cele nieleśne	
	2018	2021	2018	2021	2018	2021	2018	2021	zmiana 2018 - 2021	2018	2021	2018	2021	2018	2021
	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[ha]	[ha]	[%]	[%]	[%]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]
Pawłowiczki	8	8	8	8	1 275	1 275,0	8,3	8,3	0,0	1 275	1 275,0	0	0,0	0	0,0
Polska Cerekiew	7	9	5	7	2 743	2 758,0	45,6	45,9	0,3	2 475	2 490,0	84	97,0	1	0,0
Reńska Wieś	13	12	5	6	3 254	3 592,0	33,2	36,6	3,4	3 141	3 479,0	154	154,0	0	0,0
Powiat kluczborski	94	98	53	57	9 038	11 063,0	10,6	13,0	2,4	5 014	6 771,0	503	518,0	1	1,0
Byczyna	17	17	2	2	468	468,0	2,6	2,6	0,0	104	104,0	0	0,0	0	0,0
Kluczbork	31	33	30	32	4 596	4 596,0	21,2	21,2	0,0	4 511	4 511,0	424	424,0	0	0,0
Lasowice Wielkie	12	14	2	4	419	2 444,0	2,0	11,6	9,6	367	2 124,0	79	94,0	1	1,0
Wołczyn	34	34	19	19	3 555	3 555,0	14,8	14,8	0,0	32	32,0	0	0,0	0	0,0
Powiat krapkowicki	139	153	62	81	21 664	22 362,0	49,0	50,6	1,6	11 124	13 259,0	428	479,5	1	1,0
Gogolin	20	21	15	16	6 300	6 300,0	62,6	62,6	0,0	4 440	4 400,0	0	0,0	0	0,0
Krapkowice	57	74	26	42	3 411	3 862,0	35,1	39,7	4,6	2 780	3 231,0	428	479,5	1	1,0
Strzeleczyki	14	14	4	4	554	554,0	4,7	4,7	0,0	464	464,0	0	0,0	0	0,0
Walce	14	14	6	6	6 526	6 526,0	94,4	94,4	0,0	3 382	3 382,0	0	0,0	0	0,0
Zdzieszowice	34	30	11	13	4 873	5 120,0	84,8	89,1	4,3	58	1 782,0	0	0,0	0	0,0
Powiat namysłowski	62	70	27	35	57 445	57 445,0	76,8	76,8	0,0	19 540	21 594,0	1 524	1 476,0	0	0,0
Domaszowice	18	18	0	0	11 404	11 404,0	100,0	100,0	0,0	0	0,0	1 412	1 412,0	0	0,0
Namysłów	28	36	20	28	28 995	28 995,0	99,9	99,9	0,0	13 757	15 811,0	48	0,0	0	0,0
Pokój	3	3	2	2	2 159	2 159,0	16,2	16,2	0,0	2 140	2 140,0	0	0,0	0	0,0
Świerczów	4	4	3	3	11 032	11 032,0	100,0	100,0	0,0	184	184,0	64	64,0	0	0,0
Wilków	9	9	2	2	3 855	3 855,0	38,3	38,3	0,0	3 459	3 459,0	0	0,0	0	0,0
Powiat nyski	226	271	179	224	43 260	44 412,9	35,3	36,3	1,0	26 591	28 587,9	186	403,7	10	11,0

Nazwa/Gmina	plany zagospodarowania przestrzennego ogółem		plany sporządzone na podstawie ustawy z 2003 r.		powierzchnia gminy objęta obowiązującymi planami ogółem		udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem			powierzchnia gminy objęta obowiązującymi planami na podstawie ustawy z 2003 r.		łączna powierzchnia gruntów rolnych, dla których zmieniono w planach przeznaczenie na cele nierolnicze		łączna powierzchnia gruntów leśnych, dla których zmieniono w planach przeznaczenie na cele nieleśne	
	2018	2021	2018	2021	2018	2021	2018	2021	zmiana 2018 - 2021	2018	2021	2018	2021	2018	2021
	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[ha]	[ha]	[%]	[%]	[%]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]
Głuchotały	45	52	33	40	3 680	2 865,2	21,9	17,0	-4,9	3 225	2 707,2	0	0,0	0	0,0
Kamiennik	41	50	41	50	1 619	1 619,0	18,1	18,1	0,0	1 619	1 619,0	17	19,0	0	0,0
Korfantów	5	11	4	10	17 953	17 953,0	100,0	100,0	0,0	2 679	3 198,0	21	10,9	0	0,0
Łambinowice	22	24	21	23	7 375	7 375,0	59,5	59,5	0,0	7 211	7 239,0	0	0,0	0	0,0
Nysa	71	88	46	63	3 508	5 403,1	16,1	24,8	8,7	3 039	4 934,1	0	164,0	0	1,0
Otmuchów	10	10	6	6	200	200,0	1,1	1,1	0,0	193	193,0	0	0,0	0	0,0
Paczków	10	14	9	13	450	522,6	5,6	6,5	0,9	430	502,6	60	119,2	10	10,0
Pakostawice	2	2	2	2	4 703	4 703,0	63,5	63,5	0,0	4 703	4 703,0	0	0,0	0	0,0
Skoroszyce	20	20	17	17	3 772	3 772,0	36,3	36,3	0,0	3 492	3 492,0	88	90,6	0	0,0
Powiat oleski	44	50	23	29	4 690	5 106,4	4,8	5,2	0,4	4 350	4 766,4	269	247,4	0	100,0
Dobrodzień	8	8	3	3	269	269,0	1,7	1,7	0,0	39	39,0	23	0,0	0	0,0
Gorzów Śląski	4	4	3	3	24	24,0	0,2	0,2	0,0	20	20,0	0	0,0	0	0,0
Olesno	14	17	8	11	873	1 031,4	3,6	4,3	0,7	801	959,4	242	243,4	0	100,0
Praszka	5	5	5	5	66	66,0	0,6	0,6	0,0	66	66,0	0	0,0	0	0,0
Rudniki	4	7	2	5	3 288	3 546,0	32,7	35,3	2,6	3 286	3 544,0	4	4,0	0	0,0
Zębowice	9	9	2	2	170	170,0	1,8	1,8	0,0	138	138,0	0	0,0	0	0,0
Powiat opolski	200	185	116	128	69 973	76 237,5	45,6	49,7	4,1	46 801	60 040,6	1 625	1 289,0	155	111,0
Chrzastowice	12	12	10	11	8 201	8 201,0	99,6	99,6	0,0	8 181	8 181,0	1	0,0	0	0,0
Dąbrowa	11	12	4	5	157	309,0	1,4	2,7	1,3	126	276,0	119	129,0	1	1,0
Dobrzeń Wielki	18	18	14	14	2 202	2 202,0	34,7	34,7	0,0	1 382	1 382,0	0	0,0	0	0,0
Komprachcice	7	10	5	10	1 276	5 569,0	25,2	110,1	84,9	961	5 569,0	19	20,0	0	2,0

Nazwa/Gmina	plany zagospodarowania przestrzennego ogółem		plany sporządzone na podstawie ustawy z 2003 r.		powierzchnia gminy objęta obowiązującymi planami ogółem		udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem			powierzchnia gminy objęta obowiązującymi planami na podstawie ustawy z 2003 r.		łączna powierzchnia gruntów rolnych, dla których zmieniono w planach przeznaczenie na cele nierolnicze		łączna powierzchnia gruntów leśnych, dla których zmieniono w planach przeznaczenie na cele nieleśne	
	2018	2021	2018	2021	2018	2021	2018	2021	zmiana 2018 - 2021	2018	2021	2018	2021	2018	2021
	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[ha]	[ha]	[%]	[%]	[%]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]
Łubniany	20	20	12	13	12 541	12 541,0	99,5	99,5	0,0	5 537	7 010,1	0	0,0	0	0,0
Murów	5	5	5	5	1 036	1 036,0	6,5	6,5	0,0	1 036	1 036,0	1	1,0	7	7,0
Niemodlin	17	17	7	7	3 119	3 119,0	17,0	17,0	0,0	3 076	3 076,0	118	118,0	1	1,0
Ozimek	31	16	14	12	3 491	3 593,5	27,8	28,6	0,8	2 762	3 588,5	370	0,0	46	0,0
Popielów	5	7	5	7	17 557	17 557,0	100,0	100,0	0,0	17 557	17 557,0	0	0,0	0	0,0
Prószków	25	22	16	14	3 398	3 249,0	28,7	27,5	-1,2	790	1 915,0	0	0,0	0	0,0
Tarnów Opolski	17	12	6	10	5 144	6 728,0	62,9	82,2	19,3	1 936	6 711,0	51	0,0	0	0,0
Tułowice	16	16	7	7	8 113	8 113,0	99,9	99,9	0,0	119	119,0	0	0,0	0	0,0
Turawa	16	18	11	13	3 738	4 020,0	21,7	23,4	1,7	3 338	3 620,0	946	1 021,0	100	100,0
Powiat prudnicki	61	68	39	52	15 110	15 778,3	26,4	27,6	1,2	14 399	15 296,3	1 309	1 309,0	0	0,0
Biała	17	18	13	14	3 920	3 920,3	20,0	20,0	0,0	3 785	3 785,3	168	168,0	0	0,0
Głogówek	19	24	12	20	2 899	2 986,0	17,1	17,6	0,5	2 635	2 747,0	0	0,0	0	0,0
Lubrza	10	11	7	11	1 781	2 362,0	21,4	28,4	7,0	1 577	2 362,0	0	0,0	0	0,0
Prudnik	15	15	7	7	6 510	6 510,0	53,2	53,2	0,0	6 402	6 402,0	1 141	1 141,0	0	0,0
Powiat strzelecki	121	139	95	115	54 455	55 631,0	73,2	74,7	1,5	45 376	47 989,4	1 105	1 134,0	111	116,0
Izbicko	10	18	9	18	5 800	6 388,0	68,6	75,6	7,0	5 600	6 388,0	0	0,0	0	0,0
Jemielnica	15	15	14	14	11 321	11 321,0	99,8	99,8	0,0	11 200	11 200,0	0	0,0	0	0,0
Kolonowskie	12	14	2	4	977	1 107,0	11,7	13,2	1,5	210	471,0	20	40,0	0	0,0
Leśnica	7	10	6	9	9 449	9 449,0	99,7	99,7	0,0	7 641	7 641,0	0	0,0	0	0,0
Strzelce Opolskie	52	53	46	48	14 842	15 323,0	73,3	75,7	2,4	12 493	12 999,0	170	170,0	83	83,0
Ujazd	20	23	14	17	8 315	8 315,0	99,8	99,8	0,0	4 586	5 667,4	915	924,0	26	27,0

Nazwa/Gmina	plany zagospodarowania przestrzennego ogółem		plany sporządzone na podstawie ustawy z 2003 r.		powierzchnia gminy objęta obowiązującymi planami ogółem		udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem			powierzchnia gminy objęta obowiązującymi planami na podstawie ustawy z 2003 r.		łączna powierzchnia gruntów rolnych, dla których zmieniono w planach przeznaczenie na cele nierolnicze		łączna powierzchnia gruntów leśnych, dla których zmieniono w planach przeznaczenie na cele nieleśne	
	2018	2021	2018	2021	2018	2021	2018	2021	zmiana 2018 - 2021	2018	2021	2018	2021	2018	2021
	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[ha]	[ha]	[%]	[%]	[%]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]
Zawadzkie	5	6	4	5	3 751	3 728,0	45,7	45,4	-0,3	3 646	3 623,0	0	0,0	2	6,0
Powiat m.Opole	80	113	68	100	4 274	5 622,0	28,7	37,8	9,1	3 506	4 895,0	0	0,0	0	0,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS